

2

$100000 \times 0.000001 = 0.1$

$100000 = 100000$

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ
ΤΡΙΑ ΛΥΡΙΚΑ ΔΡΑΜΑΤΑ,

ΕΙΣ ᾠΔ

ΠΡΟΣΤΙΘΕΤΑΙ ΚΑΙ ΩΔΗ ΤΙΣ

ΕΙΣ ΤΟΝ

ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ

ΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

ΥΠΟ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ.

Κατὰ τὴν ἰδὴν Ἑρμῶ παρὰ τῆ Κωνσταντῖνα

1842.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ΑΡΙΘ. 1

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΚΑΙ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ΚΑΙ

ΑΡΙΘ. 1

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΟΥ.

Δημοσιεύονται σήμερον δύο νέα λυρικά δράματα τοῦ Κυρίου Παναγιώτου Σούτσου Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ εἰς πέντε πράξεις, καὶ Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ εἰς τρεῖς πράξεις μετὰ χορῶν· προστίθεται δὲ καὶ Ο ΟΔΟΠΟΡΟΣ, δράμα λυρικόν τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ πρὸ δέκα ἐτῶν τυπωθὲν, καὶ νῦν ἐπιδιορθωθὲν οὐσιωδῶς κατὰ τε τὸ πραγματικὸν καὶ τὸ λεκτικόν, καὶ ἡ ΩΔΗ αὐτοῦ Εἰς τὸν Ναπολέοντα ἀναπλασθεῖσα καὶ περιέχουσα νέας στροφάς.

Εἰς ἄλλον τόμον θέλομεν δημοσιεύσει τὸν ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ εἰς τὴν ἁγίαν Ἑλένην καὶ τὸν ΜΑΡΚΟΝ ΒΟΥΤΣΑΡΗΝ, νέα λυρικά δράματα τοῦ αὐτοῦ, καὶ τὸν Μεσσίαν του αὐξήθεντα καὶ διαιρεθέντα· εἰς πέντε πράξεις.

Τὸ εἶδος αὐτῶν τῶν δραμάτων ὑπάρχει νέον, καὶ εἰς τὰς ποιήσεις αὐτὰς ὁ Κύριος Παναγιώτης Σούτσος ἐζήτησε νὰ συνενώσῃ τὰς καλλονὰς τῆς λυρικῆς καὶ τραγικῆς ποιήσεως.

Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι τὸ κοινὸν θέλει φιλοφρόνως ὑποδεχθῆ τὰ ποιήματα ταῦτα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἰουλίου 1842.

Ὁ Εκδότης

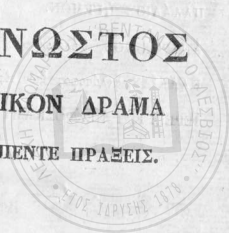
ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ.

Ο
ΑΓΝΩΣΤΟΣ

ΛΥΡΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ

ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἢ Ὁ ἌΓΝΩΣΤΟΣ.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ, φίλος του.

ΛΥΔΙΑ, νεάνις ἐξ οἴκου περιφανοῦς.

ἈΓΛΑΘΗ, τροφὸς της.

ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ ἩΓΕΜΩΝ.

ἈΝΔΡΟΝΙΚΟΣ, θαλαμηπόλος του.

ΚΑΛΛΙΑΣ, φιλόσοφος ζῶν εἰς τὸν ἀγρὸν του.

ΙΕΡΕΙΣ ΚΑΙ ΝΕΚΡΟΣΚΑΠΤΑΙ.

Ἡ σκηνὴ τίθεται εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

Παρίσταται ώραία ἀγροτική θέσις τοῦ Καταστένου·

εἰς τὰ βάθη δὲ αὐτῆς, φαίνεται πλευρὰ

ἐκκλησίας χωρικῆς.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ *δεικνύων τὴν Κωνσταντινούπολιν.*

ΙΔΟΥ ἡ γῆ τῆς ἔριδος, ἰδοὺ ἡ νέα Ῥώμη·

Τοῦ Κωνσταντίνου ἡ σκιά, τὴν κατοικεῖ ἀκόμη·

Καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἡ Θέμις ἐν πορφύρᾳ

Πλανᾶται εἰς τὰ τεῖχη τῆς μεστάθμην εἰς τὴν χεῖρα.

Πρὸς δύσιν ἡ τοῦ γίγαντος Βελισαρίου πύλη·

Μακρὰν, τὸ Ἴπποδρόμιον, ἡ πυρφυρέτις στήλη·

Ἐδῶ, ναοὶ Ὀθωμανῶν μετὰς ἡμισελήνους,

Καὶ μνήματά των φέροντα κιθάρεις μαρμαρίνους,

Ἐκεῖ, ὃ τῆς ἀγίας μας Σοφίας στίλβων ὅλος
Οὐρανογείτων θόλος.

Ἀκούεις πῶς ἡ ἀηδὼν εἰς τὴν Εὐρώπην ψάλλει,
Καὶ τῆς Ἀσίας γείτονος ἡ ἀντικρὺ ἀγκάλη
Ἐπαναλέγει ἔν πρὸς ἓν τὰ κελαδήματά της ;
Παρατηρεῖς, πῶς δι' ἀκτῆς διπλῆς καὶ τερπνοτάτης
Συσφιγγουσι βραχίονας εἰς πρὸς τὸν ἄλλον φίλους,
Οἱ δύο πόντοι ἕτοιμοι νὰ πνίξωσιν ἀλλήλους,
Ἡ ἀκουστὴ Μεσόγειος εἰς πλοῦτον παραλίων,
Καὶ ἡ ὀργίλη Εὐξείνος ἡ μητροὶὰ τῶν πλοίων ;
Τῆς γενετῆς σου ἤθελες τὴν γῆν· αὐτὴν ἐζήτεις ;
Τὴν βλέπεις ἀνατριχιάς, καὶ σιωπᾶς, καὶ φρίττεις ;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ βλέπων τὸν πατρικόν του οἶκον.

Εἰς τοῦ ἀκάρπου θέρους μου αὐτὴν τὴν ἡλικίαν,
Μὲ πόσῃν βλέπω σήμερον Θεε ! μελαγχολίαν,
Ἀντίκρου μου καπνίζουσαν τὴν στέγην τὴν πατρώαν,
Τὴν στέγην, ὅπου ἔζησα ζωὴν μου τὴν ἀθώαν !
Τὰ πέριξ ὄντα μένουσι τ' αὐτὰ, τосαῦτα ἔτη·
Ἐκεῖνα καίτοι ἄψυχα διατηροῦνται νέα
Καὶ ἄθικτα εἰσέτι,
Καὶ ἡ ψυχὴ μου ἔγινεν ἀγνώριστη καὶ γραία !

(Δακρῶν.)

Ποῦ οἱ καιροὶ τῶν παιδικῶν τερπνῶν μου ἀθυρμάτων,
Καὶ ποῦ οἱ τόσοι φίλοι μου ;
Ἀπὸ τὸν ὕπνον τὸν βαθὺν ματαίως τῶν μνημάτων
Τοὺς κράζουσι τὰ χεῖλη μου.

Ἀλλοίμονον! προβαίνοντες εἰς τὴν ζωὴν, καὶ φίλους
 Καὶ συγγενεῖς στερούμεθα,
 Καὶ θέτοντες εἰς κρόταφον ὠχρὸν, ὠχροὺς δακτύλους,
 Ἐκείνους ἐνθυμούμεθα.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Ἀπὸ τὴν σκέψιν πάντοτε καὶ τὴν μελαγχολίαν
 Περιπάτεῖς μὲ κύπτουσαν τὴν κεφαλὴν, ὡς κρίνον,
 ὡς κρίνον εἰς τὸ βάρος του, καὶ εἰς τὴν τρικυμίαν
 Τὴν κεφαλὴν του κλίνον.
 Διέβης ὄνειροπολῶν τὸ στάδιόν σου ὄλον,
 Ὑπὸ τὴν πυρεθόλον
 Τῆς φαντασίας ἀμαξάν τὸν τράχηλόν σου φέρων,
 Αἰώνια σκεπτόμενος, καὶ πώποτε μὴ χαίρων.
 Ἐντρέφα, χαίρου τὸ παρόν,
 Μὴν ἐνθυμοῦ τὸ παρελθόν,
 Τὸ μέλλον μὴ σέ μέλη.
 Ἀπὸ τοῦ κόσμου τ' ἄνθη,
 Ρίπτ' ἔξω τὸ ἀκάνθι,
 Καὶ βύζανε τὸ μέλι.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ *φιλῶν τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς του
 μετ' ἐνθουσιασμοῦ.*

Ποτὲ προσκυνητῆς πατῶν εἰς τὴν ἁγίαν χώραν
 Πατρίδα τοῦ Σωτῆρος,
 Τῆς γῆς τῆς τόσοσ δὲν φιλεῖ τὴν κόνιν διαπύρως,
 Καθὼς ἐγὼ τὴν κόνιν σου, πατρίς! αὐτὴν τὴν ὄραν.

Σ' ἐπαναβλέπω οἶκέ μου ! σὺ, ὅστις τὰς γλυκείας
 Μ' ἐπεδαψίλευσες στιγμὰς τῆς πρώτης ἡλικίας·
 Σ' ἐπαναβλέπω δῶμά μου ἀγροτικόν, ὠραῖον !
 Πλὴν δὲν εὐρίσκω τὰς στιγμὰς τὰς πρώτας εἰς σέ πλέον.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Τὰς σκέψεις σου ἄφες αὐτὰς καὶ εἰς ὑψηλοτέραν
 Ἐγκλείσου ἄλλων ἰδεῶν καὶ ἄλλων πόθων σφαῖραν.

Διὰ πενθίμου σκέπης
 Κεκαλυμμένην βλέπεις

Τοῦ ἔθνους τοῦ Ἑλληνικοῦ τὴν Αὐτοκρατορίαν.

Ἐκτείνεται εἰς Ἀφρικὴν, Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν,

Καὶ ἦσαν σύνορά της
 Ὁ Δούναβις κ' Εὐφράτης.

Πλὴν ξένον γένος ἔδραμεν εἰς ἧθη, πίσιν γλῶσσαν,

Εἰς ταύτην, τὴν νομαδικὴν σκηπὴν τοῦ ἀνυψῶσαν,

Καὶ ὡς ὑπὸ τὸν κώδωνα πνευματικῆς ἀντλίας

Λειποθυμοῦσι τὰ πτηνὰ στερούμενα τοῦ μόνου

Στοιχείου ζωογόνου,

Ὁ Ἕλλην ζῆ ἐδῶ χωρὶς πνοῆν ἐλευθερίας.

Τὸ γένος τὸ Ἑλληνικὸν γαμαὶ ἀκόμη κεῖται,

Κ' εἰς χεῖρας, πτέρνας, κεφαλὴν, ἀνάρθρους διαιρεῖται,

Καθὼς ὁ μέγας, πέτρινος, ἀλλ' ἔτι ζωνὴν πνέων

Τῆς Χαιρωνείας λέων.

Τὰ κολοσσαῖα μέλη του ἂν ἐγερθῶσι πάλιν!...

* Ἄν σεισῆ μετὰ βρυχηθμοῦ τὴν χαίτην του μεγάλην!...

Πλὴν δὲν μ' ἀκούεις· ἐλαφρὸν τὸ βῆμά σου ἀνοίγεις·
Καὶ τρέχων, μ' ἐνθουσιασμὸν τὴν γῆν φιλεῖς καὶ θίγεις.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ *τρέχων εἰς διαφόρους θέσεις.*

Ὡ τὸν ὠραῖον ἥλιον! λαμπρὰ πῶς ἀνατέλλει!
Καὶ πῶς τοξεύει ἄνωθεν πεπυρωμένα βέλη!
Ἐδῶ γλυκεῖα σύντροφος, καὶ φίλη, κ' ἐρωμένη,
Τοῦ ἔκρος μου ἡ πιστὴ τρυγὼν μὲ περιμένει.
Ὡ ἔκτασις!... θὰ τὴν ἰδῶ... Ἀνατολὴ καὶ Δύσις
Ἐμὲ πανυγυρίζετε· χαιρέτα ἐμὲ, φύσις!

(Πίπτων εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Χαριδῆμου.)

ὦ φίλε μου! ἡ μάγισσα θεά τις, μ' ἀερίζει
Μὲ τῆς ἀπάτης τὰ πτερά,
Ἢ τῆς ψυχῆς μου ἡ χαρὰ
Τὸν κόσμον, ὡς παράδεισον γλυκὺν μὲ ζωγραφίζει.

Τὸ Μέγα Ρεῦμα, δαψιλὲς εἰς αὔρας ἐτησίας!
Ὁ ἅγιος Ὀνούφριος καὶ ὁ Προφητηλίας! (I)
Αἱ κόραι μὲ τὴν λάγνηνον εἰς τὸ ἀγίασμά των
Ἄντλοῦσι χάριν οὐρανοῦ καὶ κρύσταλλον ναμάτων!

Ἰδοὺ αἱ δύο φίλurαι τοῦ πατρικοῦ μου κήπου,
Τὰ φύλλα των ἀπλόνουσαι πυκνά, ἐγγὺς τοῦ κτύπου
Τῆς δίνης τῶν ὑδάτων!
Τὴν βρεφικὴν μου ἔθαλψε κυτίδα ἡ σκιά των.

(1) Θέσεις ὠραῖαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΧΑΡΙΑΗΜΟΣ.

Ἀγαπητέ! ἡ τύση σου φαιδρότης μὲ φαιδρύνει
Ἡ θορυβώδης σου χαρὰ μὲ τέρπει, μὲ ἠδύνει.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Τοιαύτην φίλε μου! χαρὰν
Καὶ ἀμιγῆ, καὶ καθαρὰν
Δὲν συναισθάνθητε πώποτε... μὲ βλέπετε· γελῶ· κλαίω.
Ἄερα εὐωδέστατον πατρίδος ἀναπνέω.

Καὶ ὡς ν' ἀπορροφῶ ζῶην
Εἰς πᾶσάν μου ἀναπνοήν!

Ὅπταν εἰς τοῦ φέγγοντος ἡλίου τὰς ἀκτῖνας,
Τῶν ζωφίων τὰς πυκνάς καὶ μαύρας βλέπω δίνας,
Καὶ μὲ κοιμίζ' εἰς τὴν σκιάν τῶν φιλυρῶν κ' ἐλάτων,
Ἐν μέσῳ φύλλων καὶ φλοιῶν ὁ φλοιῶστος τῶν ὑδάτων,

Κ' αἱ μέλισσαι ζιζίζωσι,

Οἱ τέττιγες γρυλίζωσι,

Οἱ βάτραχοι κοάζωσι,

Τὰ πρῶμνια βηλάζωσι,

Ὁ κόσμος τότε εἰς ἐμὲ ἀντανακλᾶται ὅλος,

Ὡς εἰς καθρέπτου ὕελον φανὸς ἀκτινοβάλος.

(Ἀναχωρεῖ εὐβιζόμενος ἐν μέσῳ τῶν δένδρων.)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Λιθοθάνεται ἀκάθεκτον χαρὸν καὶ θυμηδίαν·
Μαγεύει ἔρωσ καὶ πατρὶς τὴν νέαν τοῦ καρδίαν.

(Βλέπων γύρω καὶ μετὰ συλλογισμὸν πολὺν.)

Πολλὴ Θεέ! Θεέ! πολλή

Ἀπανταχοῦ μεταβολή!

Ἰπῆρξαν αἱ λιθόστρωτοι ἐκεῖναι παραλίαι
Ἰψηλάντων, καὶ Μουρουζῶν καὶ Σούτσων κατοικίαι.
Ἀλλὰ ὁ βίος, ἄστατος, ὡς ῥοῦς θαλάσσης ῥέει.
Τὰς ἀπὸ κέδρον στέγας των, Ἀρμένιοι, Ἰβραῖοι
Οἰκοῦσι πρὸ ἐνιαυτῶν πολλῶν ἐκπεπληγμένοι,
Καὶ ἡ ἀράχ' εἰς τοὺς χρυσοὺς ὀρόφους των ὑφαίνεται.

(Μετ' ὀλίγην ἐπισκέψαν.)

Ὅποια παραλλοίωσις ἀνθρώπων κ' ἐνδυμάτων!
Ἡ τῶν Μεχμέδων εἶν' αὐτὴ φυλὴ καὶ τῶν Μουράτων!

Τί ἐγένεον; ἐχάθη

Ἡ μέχρι τῶν Γερμανικῶν πυλῶν ἔλθοῦσα σπάθη;
Ὁ Τοῦρκος ἔρριψε χαμαὶ τὴν Ἀσιατικὴν τοῦ
Ἀναξυρίδα; ἔρριψε χαμαὶ τὴν κίδαριν τοῦ;
Καὶ πίθηξ Ἐυρωπαϊκὸς τὴν πενιχρὰν καὶ φειδωλὴν
Τοῦ Φράγγου ἔβαλε στολήν; . . .

Ὡ θρίαμβος ! ἀπὸ ἡμᾶς ἡ κίνησις ἐδόθη,
 Καὶ ἅπασα ἡ Τουρκικὴ φυλὴ μετεμορφώθη;
 Ὡ δόξα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ! ἕναν θρόνον
 Τετρακοσίων χρόνων,
 Εἰς τὴν Εὐρώπην, Ἀφρικὴν, Ἀσίαν ὑψωμένον,
 Εἰς ἔτη ἑπτὰ ἔκλιναν τὰ βόπαλα ποιμένον ;

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ *ἐπιστρέφων μετὰ κόμης ὀρθωμένης.*

Ὡ φίλε !.. ὄνειρεύομαι ἡ ἀληθῶς εἰς κόσμον
 Ὀλέθριον ἐγρηγορῶ !

Εἰς ἄλλος μύρτων, φιλυρῶν, ῥοδωνιῶν εὐόσμων,
 Μακρόθεν ἱερατικούς ψαλμούς ἀκούω· προχωρῶ,

Κ' εἰς τὰ πλευρά της θεωρῶ,

Νυμφίον της τὸν ἄσπουδον ἐχθρὸν τῆς γενεᾶς μου·

Κραυγὴν ἐκχύνω, καὶ ὁμοῦ τὰς φοβερὰς ἀράς μου.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Ἐκεῖνον εἶδες, ὦ Θεέ ! τὸν αἰσχρὸν ἐκεῖνον
 Ἐξαρνητὴν τῆς πίστεως καὶ δόξης τῶν Ἑλλήνων ;

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ *πρὸς τὸν Χαρίδημον.*

Τὶ φίλτρον, καὶ εἰς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν μὲ θυσιάζει
 Δεσμίαν τὴν καρδίαν μου δεσμίαν της βαστάζει !

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Αὐτὸν ἐπτά ἐφεύγομεν ἐνιαυτούς· φυγάδες
 Ἐτρέχομεν τὴν ξένην γῆν ὡς ἄστεγοι νομάδες.
 Καὶ εἶπετό μας ὡς σκιά, ἡ λύπη καὶ ὀδύνη·
 Καὶ ἂν ἡ ἐλαιόστεπτος δὲν ἤρχετο εἰρήνην
 Τὴν ἔριν τοῦ Ὄθωμανοῦ, τοῦ Ἑλληνοῦ, νὰ λύσῃ,
 Ἐδῶ δὲν ἤθελεν κάνεις ἡμῶν ἐλλιμενίσει.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ πρὸς τὸν ΧΑΡΙΔΗΜΟΝ.

Ὁ πόλος μου ἦτον αὐτή·
 Σκοπὸς τοῦ βίου μου αὐτή.
 Ποῦ τώρα ν' ἀποβλέψω ;
 Τὸν νοῦν μου ποῦ νὰ στρέψω ;
 Ὡ θάνατε ! ὦ τελευτή !
 Ὡ τελευτή μου ποθητή !
 Αὐτὴ ὦ ὕψιστε ! αὐτὴ
 Τῆς ἀοράτου μου ψυχῆς
 Ἡ ἀδελφὴ ἡ ὄρατὴ·
 Αὐτὴ, τῆς γῆς ἡ ἀτυχῆς
 Καὶ τεθλιμμένη ἀρετή.

Αὐτὴν ὡς εἶδαν ἐξ ἀρχῆς,
 Αὐτὴν ὡς ἐνατέκισαν, αὐτὴν, οἱ ὀφθαλμοί μου,
 Συγκεντρωμένη ἔμεινεν εἰς τούτους ἡ ψυχὴ μου·
 Αὐτὴ, καὶ τώρα σιωπῶ, λαλῶ ; αὐτὴ, ἐμπρός μου,
 Καὶ κάθηται εἰς τ' ὄμμα μου, ὡς κόρη ὀμματός μου.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Τὸ πρᾶγμα ἐπιδέχεται διόρθωσιν κἄμμίαν ;
Ὀπλίσου τὴν ὑπομονὴν, τὴν καρτεροφυλίαν.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ὦ διατὶ ἐδάκρυσες, ὅποτε τὸ τοῦ γάμου
Φρικῶδες δακτυλίδιον ὁ ἱερεὺς σ' ἐφόρει ;
Σκιά τις εἰς τὸν ὄφθαλμὸν τὸν γαλανόν σου, κόρη !
Μὴ παρεστάθῃ κλαίουσα ; μὴν ἦτον ἡ σκιά μου ;
Τὸ πίπτον κόρη ! δάκρυ σου, μὴν ἦτον συμπαθείας ;
Μὴν ἦτον ἐνθυμήσεως ; μὴν ἦτον μετανοίας ;

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Ἄν οἱ γονεῖς τῆς ἀπληστοῦ δυνάμεως καὶ πλούτου,
Τὸν στέφανον ἀνόπλεξαν τοῦ ὑμεναίου τούτου,
Κ' ἐκείνη ἀκουσία

Καὶ κλαίουσα προσφέρεται εἰς τὸν βωμὸν θυσία !...
Πλὴν τῶρα ὁ ὑμεναῖος τετέλεσται....

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

Θρηνώδες

Τετέλεσται !

(Περιπατῶν μὲ ταχέα βήματα)

Τετέλεσται!

(Στεκόμενος καὶ μετὰ σκέψιν.)

Τετέλεσται φρικῶδες !

(* Ἀκούεται τὸ σήμαντρον τῆς πλαιῖον ἀγροτικῆς ἐκκλησίας.)

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ Χαριδήμου.

Ἀκούεις τὸ τετέλεσται; ὁ κώδων τῆς θρησκείας
Τὸ λέγει καὶ εἰς οὐρανὸν, κ' εἰς γῆν ἀπ' ἐκκλησίας.

Χόνων χεῖμαρρον θαυρώων καὶ κρίζων.

Ἀυδία !...

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Τὶ σὲ ὠφελεῖ ὁ γόος σου ;

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἐξακολουθῶν.

Ἀυδία !...

Σὲ κρίζ' ἡ λυομένη μου εἰς δάκρυα καρδία.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Ἡ νεόνυμφος ΛΥΔΙΑ καὶ ἡ ΛΓΑΘΗ.

Ἡ ΛΓΑΘΗ προπορευομένη.

Τὸν νοῦν τῆς μετεκίνησαν ἡ βιασθεῖσα πίστις,
Καὶ ὁ φανεὶς εἰς τὰς στιγμὰς τοῦ γάμου ἐραστῆς τῆς.
Τὴν ὄψιν τῆς ἐσκέπασεν ὡρὰ θανάτου σκέπη·
Ἀκούει καὶ δὲν ἔννοεῖ· κυττάζει καὶ δὲν βλέπει.

Ἡ ΛΥΔΙΑ στρέφουσα κύκλω
ἀγρίους ὀφθαλμούς.

Σιγή! Σιγή! τὸ μυστικὸν αὐτό μου μὴν εἰπῆτε
Εἰς ἄνθρωπον. . . .

ΑΓΑΘΗ.

Ἡ κλαίουσα ψυχὴ μου τὴν λυπεῖται.

Ἡ ΛΥΔΙΑ παράφρων.

Ἀπὸ πανήγυριν ἐγὼ κοράσιον ἐρχόμην·
 Τὸν εἶδα μὲ ξανθότερην τοῦ ἐλιχρύσου κόμην.
 Τὰ βήματά του ἔλαμπαν· ἡ γῆ ἀκτινοβόλει.
 Τὸν εἶδα· καὶ ἡ δυστυχῆς ἐμάνην εὐθὺς ὄλη.
 Δὲν εἶδα πλέον ἄνθρωπον, πανήγυριν, ἐμπρὸς μου,
 Καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ πατρικοῦ δὲν ἤῤρα δώματός μου.

ΑΓΑΘΗ.

Τοὺς παλαιούς της ἔρωτας, ἐκείνους ἐνθυμεῖται·
 Τὰς πρώτας εὐτυχίας της, ἐκείνας διηγεῖται.

Ἡ ΛΥΔΙΑ παράφρων.

Ὅποταν εἰς τὸν οἶκόν μου Θεέ! τὸν πρωτοεἶδα,
 Δὲν ἔμεινα διὰ μιᾶς
 Ἀκίνητη ὡς ἀνδριάς;
 Καὶ μίαν εἶχαν αἵματος αἱ φλέβες μου βάνιδα;
 Ἡθέλησά τι νὰ εἰπῶ καὶ κᾶτι νὰ λαλήσω·
 Ἀλλὰ κατῶρθωσα φωνὴν μικρὴν νὰ ψιθυρίσω,
 Οὐδ' ὅσον εἰς τὸν ὕπνον του τὸ βρέφος κλαυθυμυρίζει,
 Ὅποταν τὴν ἀγκάλην του πρὸς τὴν τροφὸν ταυύζει;

Καὶ μίαν συγκαθήμενοι ἐσπέραν εἰς τὰ κρίνα
 Ἀνεγινώσκαμεν ὁμοῦ τὰ τῆς Σαπφούς ἐκεῖνα.

Εἰς τὰς θερμὰς τοῦ ἔρωτος ἐκείνας ζωγραφίας
 Ἀλλάξαμεν τὰ βλέμματα, καὶ λόγους τῆς καρθίας
 Γλυκοῦς ἐψιθυρίσαμεν,
 Τὰ πρόσωπα ἐγγίσαμεν,

Τὰ πρόσωπα θερμότερα τῶν κυνικῶν ἡλίων·
 Ἐρυθριῶσα ἔφυγα, κ' ἐκλείσθη τὸ βιβλίον·

Ἡ παράφρων ΛΥΔΙΑ τρέχουσα πρὸς τὴν ΑΓΑΘΗΝ.

Ἀγάθη μου! μὲ ἀγαπᾷ ὁ κόσμος ὅλος χαίρει·
 Ὁ κόσμος τὴν ἀκάθεκτον φαιδρότητά μου φέρει.

ΑΓΑΘΗ ἐναγκαλιζομένη τὴν παράφρονα.

Ἀλλοίμονον! ὅταν εἰς σέ ὁ νοῦς ἐπανακάμψη,
 Κ' ἐνώπιόν σου ἡ λαμπὰς τοῦ ὑμεναίου λάμψη,
 Καὶ ὑπὸ ἄθραυστον ζυγὸν ἰδῆς τὸν τραχηλὸν σου,
 Καὶ σύμβιον αἰώνιον, τὸν ἄσπονδον ἐχθρόν σου!

Ἡ παράφρων ΛΥΔΙΑ γελῶσα.

Πῶς ἡ αὐγὴ ἀνέτειλε γλυκεῖα καὶ ὠραία!
 Αὐγὴ τις δὲν μ' ἀνέτειλε τοιαύτη γαληναία.
 Ὁ ἔρωσ μου τόσον φαιδρὰν τὴν φύσιν χρωματίζει!
 Αὐτὸς τὴν ἐκαλλώπισε, καὶ μ' ἄνθη τὴν στολίζει!

Ἡ ΑΓΑΘΗ, ποιῶσα τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Σοφία ὑπεράπειρος διέπουσα τὴν κτίσιν!
 Τοιαύτην ἐπλασεσ λοιπὸν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν!

Ὁ ἄνθρωπος εὐδαιμονεῖ, ὁ νοῦς του πρὶν ἀκμάσῃ
 Ἢ ὅταν ἀπὸ τὰ δεινὰ τὸν νοῦν του αὐτὸν χάσῃ!
 Καὶ δυστυχεῖ ἐπανακτῶν τοῦ λογικοῦ τὸν πλοῦτον,
 Τὸ μέγα δῶρόν σου, εἰς ὃ ἐπαίρεται τοσοῦτον!

Ἡ παράφρων ΛΥΔΙΑ ψάλλουσά μετὰ φωνῆς δυνατῆς,

Χαρὰ καὶ τέρψις! τάφος μου ὁ νυμφικὸς παστὸς μου!
 Τοῦ ὑμεναίου ἢ λαμπὰς, λαμπὰς τοῦ μνήματός μου!

Ὡ ἠδονὴ

Μιᾶ φωνῆ

Ἐνώπιόν μου ψάλλονται τὰ τῆς Θανῆς καὶ γάμου,
 Καὶ καλεῖ μὸςχος νεκρικοῦ, καὶ νυμφικοῦ θαλάμου.

Μελωδία!

Ἐρωδία!

Δὲν ἔρχεται μονότονος ψαλμὸς τῶν ἱερέων

Ἐκ τοῦ ναοῦ!

Χαρὰ Θεοῦ!

Πορεύεται εἰς τὴν ταφὴν ἢ νέα μετὸν νέον·

Ἐσιγῆ! Ἐσιγῆ!

Ἴδου ἡ γῆ

Μὲ δέχεται εἰς τὴν αὐτὴν ἀγκάλην της μ' ἐκεῖνον·

Τὰ δύο ἡμῶν χῶματα βλαστάνουσι ἐν κρίνον·

ΑΓΑΘΗ.

Εἰς τ' ἀγριά σου ἄσματα, ὦ τάλαινα! ὀδὸς τέρμα
 Ἀπὸ τὴν φρίκην, ὅλον μου σηκώνεται τὸ δέρμα.

Ἡ ΛΥΔΙΑ συνάζουσα διάφορα ἄνθη καὶ
βάλλουσα ταῦτα εἰς τὴν κεφαλὴν της.

Ἄς βάλω κ' ἐγὼ στέφανον ἀπὸ θανάτου ἄνθη·
Ἀπ' ἱανθον ὠχροφύλλον καὶ ὄπου ἐμαράνθη.

Καὶ ἄς πηγαίν' ὄπου γλυκὰ, ὁ ρύαξ μελιφρέει,

Ἰτέα ἐρημίτις,

Ἰτέα κ' ἐγὼ, ἥτις

Δακρύζει μὲ τὸν ρύακα καὶ μὲ τὴν αὔραν κλαίει.

(Ἀναχωρεῖ τὴν ἀκολουθεῖ ἡ Ἀγάθη.)

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

*Φαίνονται ἐντεῦθεν ἄκται σύσκαι μετὰ λόφων
χαριεστάτων καὶ ἐκεῖθεν ἔκτασις ἀχανῆς
θαλάσσης καὶ οὐρανοῦ.*

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΛΥΔΙΑ ΚΑΙ ΑΓΑΘΗ.

ΛΥΔΙΑ, φέρουσα ἔτι τὴν στολὴν τοῦ ἡμεναίου της
καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν ἑστραμμένη.

Ὁ Οὐρανός! ἡ Θάλασσα! αἱ δύο αὐταὶ πλάσεις
Δί μὲ γλαυκὰ τὰ χρώματα καὶ μ' ἀχανεῖς ἐκτάσεις!
Ὁ οὐρανός! ἡ Θάλασσα! οἱ δύο αὐτοὶ μόνον
Ἀπέναντι στεκόμενοι καθρέπται ἀπ' αἰώνων!

Τὶ πέλαγος ἀπέραντον! τὰ τρέχοντα νερά του
Μὲ παριστῶσι τὰς ῥοὰς τῆς τύχης τῆς ἀστάτου...
Ὡ Θάλασσα! ὑψόνεις με εἰς σφαῖρας ἀγνωρίστους
Καὶ πόθους φέρεις ἀχανεῖς καὶ ἀπεριορίστους.
Μ' ἐκπλήττει τῶν κυμάτων σου ἑμοῦ καὶ τῶν ἀέρων
Ὁ ἦχος ὁ μονότονος μελαγχολίαν φέρων.

Μ' ἐγείρει ὁ βαρύβροντος τοῦ ρεύματός σου ῥόχθος
 Τὴν πέτραν τρωγοτρίβοντος τῆς ὕχθης ἐπιμόχθως.

Ἐξεικονίζεις τῆς ζωῆς τοὺς θορυβώδεις σάλους·
 Καὶ τὴν αἰδιότητα σὺ παριστᾶς, σὺ μόνον·
 Ἄπανταχόθεν ποταμοὺς ἀπορροφᾶς μεγάλους,
 Καθὼς αὐτὴ, ἀπορροφᾷ σειρὰν πολλῶν αἰώνων·

ΛΓΑΘΗ.

Εὐδαίμων εἶμαι κόρη μου! Ὁ νοῦς σου παρ' ἐλπίδα
 Γαληνιά καὶ πάλιν.

Ἀπὸ τὴν λύπην πρό μικροῦ ν' ἀναισθητῆς σέ εἶδα,
 Καὶ σ' ἔθαλπα παράφρονά εἰς ταύτην τὴν ἀγκάλην·

(Καθ' ἑαυτήν.)

Φεῦ! ἐντελῶς δὲν ἔσβυσαν αἱ φλόγες τῆς φρενός της.
 Φῶς χύνει, πολὺ κ' ὑποπτον ὁ λύχνος τοῦ νοός της.

ΛΥΔΙΑ βεβυθισμένη εἰς σκέψεις.

ὦ Καιρέ! ὦ γέρε, ὅστις πώποτε δὲν ἀποθνήσκεις,
 Καὶ γηράσκων, ἰσχὺν νέαν εἰς τὸ γῆράς σου εὕρισκεις,
 Κ' ἐμπρὸς πάντοτε βαδίζεις, καὶ ποτὲ δὲν ἐπιστρέφεις,
 Κ' εἰς τὰ πάντα ζωὴν δίδεις, καὶ τὰ πάντα κατασρέφεις,
 Καὶ καθὼς ἀρχὴν δὲν εἶχες, οὐδὲ θέλεις ἔχει τέλος!
 ὦ καιρέ! εἰς τὴν χαρὰν μας φεύγεις καὶ πετᾶς ὡς βέλος,
 Κ' εἰς τὴν λύπην μας λαμβάνων ὄλην σου τὴν ἡλικίαν,
 Βαρυσύρεσαι ὡς γέρων, τυφλὴν φέρων βακτηρίαν.

ΑΓΑΘΗ.

Ἀκούουσα τῶν λόγων της αὐτὸ τὸ ὕψος, φρίσσω!
Καὶ δὲν γνωρίζω οὐδ' ἐγὼ πῶς νὰ τοὺς ἐξηγήσω.

Ἡ ΛΥΔΙΑ βαδίζουσα εἰς ἐρείπια μοναστηρίου
κειμένου παρὰ τὴν ἀκτὴν.

Μοναστήριον ἀρχαῖον! σήμερον ἐρημωμένον
Σ' ἐπισκέπτονται τὴν νύκτα αἱ ψυχαὶ τῶν ἠγουμένων,
Καὶ εἰς τοὺς κισσοσκεπάστους καταρρέοντάς σου τοίχους
Κόρακος ἐρημολάλου κλαυθμηραὺς ἀκούω ἤχους.

• Διακρίνω ζωγραφίας εἰς τὸν θόλον σου μαρτύρων,
Καὶ τὰ ἔχνη τῆς ἀτρύτου προσευχῆς τῶν καλογῆρων
Εἰς τὰς κοίλας βλέπω πλάκας τῶν ἀγίων σου ναρθήκων,
Ὅπου ἄγριος βλαστάνει ὁ ἀσφόδελος, καὶ μύκων·
Ἄμποτε κ' ἐγὼ ἐν μέσῳ τῶν ἡσύχων σου θαλάμων
Ζωὴν ἄγνωστην νὰ ἔζων, ζωὴν ἄρτου καὶ κυάμων!

(Φαίνεται μακρόθεν ὁ Νικήτατος.)

ΑΓΑΘΗ.

Θεεῖ!... αὐτός!... ἀπόφασιν δὲν εἶδα ὄρασιυτέραν.
Εἰς τὸν ἀγρόν της!... τὴν αὐτὴν τοῦ γάμου της ἡμέραν!

(Ἀναχωρεῖ.)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΛΥΔΙΑ

Η ΛΥΔΙΑ βλέπουσα τὸν Νικήρατον ἐκπέμπει κραυγὴν.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ πρὸς τὴν Λυδίαν

Ἢ φωνὴ σου, φωνὴ φρίκης;

(Ἡ Λυδία μένει ἄφωνος.)

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Καὶ οἱ δύο σιωπῶμεν;

Η ΛΥΔΙΑ μετ' ὀλίγην σιωπὴν.

Ὁ εἷς τῶρ εἰς τὸν ἄλλον ἔχομεν τί νὰ εἰπῶμεν;

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ πλησιάζων πρὸς τὴν Λυδίαν.

Ὁ καιρὸς, ἐστοχαζόμεν, ἴσως τὰς πληγὰς μου κλείσῃ.
 Ἄλλ' ἐπέρωτο σιμά σου ἡ ψυχὴ μου νὰ γνωρίσῃ,
 Ὅτι ὅλα διασώζει, ὅλα τὰ αἰσθήματά της,
 Ἐξω μόνῃς τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς πρώτης της ἀπάτης...

Ἰψωσε τοὺς ὀφθαλμούς σου· εἰς τὸ πρόσωπόν μου μίαν
 Ψυχῆς ἔκφρασιν εὐρίσκεις, τὴν σκληρὰν ἀπελπισίαν.
 Ὅλα, ὅλα μὲ λυποῦσι, καὶ μὲ εἶναι ἀπευκαταία
 Καὶ αὐτῆς τῆς φρικαλέας εὐτυχίας σου ἡ θεά.

ΛΥΔΙΑ.

Εὐτυχίς μου!... Πλὴν ποῖος λόγος ἔμελλε θρηνώδης
 Νὰ σὲ δείξῃ τὰς ἀβύσσους τῆς ψυχῆς μου τὰς ζοφώδεις;

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ

Ἄσπλαγχνη ἀλλὰ φιλότατη! καὶ ἂν ἦναι πεπρωμένον
 Μακρὰν σοῦ νὰ ζήσω βίον σκοτεινὸν καὶ χηρευμένον,
 Μ' ἐκδικεῖ ὁ Θόρυβός σου, ἡ κρυφὴ σου αὐτὴ θλίψις,
 Κ' εἰς τὸ μέτωπόν σου βλέπω τῶν ἐλέγχων σου τὰς τύψεις.
 Ναί! ἀγάπας ἐμὲ μόνον· ναὶ ἀγάπων ἐσὲ μόνην·
 Τὸ πῦρ τοῦτο θέλει καίει κ' εἰς τοῦ τάφου μας τὴν κόνιν.

ὦ γυνὴ ἀξία μίσους, πλὴν λατρευομένη ἔτι!
 Ἄς ἐδύνασο νὰ ἦσαι, ὅ,τι τόσα ἦσαν ἔτη!
 Ἄς μ' ἐφαίνεσο ἀκόμη, ὅπως πάντοτε μ' ἐφάνης,
 Καὶ τὰ φύλλα νὰ μὴν εἶχες τῆς καρδίας μου μαράνης!

Συνεζήσαμεν εἰς τοῦτο τὸ μυρτόφυτο λιβάδι·
 Ἐνθυμᾶσαι, πόσας ὥρας σ' ἐπερίμενα τὸ βράδυ,
 Καὶ ποσάκις εἰς αὐτάς μου τὰς μαγευτικὰς ἐκστάσεις,
 Τὰ πτηνὰ τὰ ὄδοιπόρα μὲ ἀπῆντων τῆς θαλάσσης;
 Ἄλλοτε μαζύ σου σχίζων εἰς τὴν σιγαλὴν γαλήνην
 Τὰ στιλπνούμενα πελάγη ἀπὸ τὴν χρυσὴν σελήνην,
 Εἰς τὸν κόσμον ὅλον, μόνην, μόνην ἔβλεπα σὲ, νέα!
 Τὸ πλοιάριόν μας αὔρα ἔφερε πελαγιαία
 Κ' εἰς τὸ φρίσσον μέτωπόν μου, μαγευτικώτατη κόρη!
 Ἐπιπταν τῆς κεφαλῆς σου αἱ πλεξίδες μυροφόροι.

(Δεικνύων μετὰ παραφορᾶς τὰ περίξ.)

Θέλγητρον τῶν ὀφθαλμῶν μου! ἔμπροστά σου εἶναι τώρα,
 Τῶν ἀρχαίων μας ἐρώτων ἡ ἐπιστηθία χώρα·
 Κύτταξε τὴν πέτραν, ὅθεν μὲ παραμονεῦον ὄμμα
 Σ' ἐπαγρύπνουν καθημένην εἰς τὸ πατρικόν σου δῶμα.
 Ἐρρεε τὰ δάκρυά μου τῆς πηγῆς αὐτὸ τὸ νάμα·
 Παρεκεῖ τὸ τρυφερόν μου ἐχαράχθη πρὸς σέ γράμμα.
 Ὁ κορμὸς ἰδοὺ τῆς πύκνης, ὅστις ἄθικτα καὶ λειᾶ
 Τοῦ ὀνόματός σου σώζει τὰ ἐρωτικὰ στοιχεῖα.
 Ἡ πυρώδης αὕτη αὔρα, ἥτις μελωδίαν πνέει
 Λέγει ὄρκους μας ἀκόμη, καὶ ἀπὸ τὸ πῦρ μας καίει.

Θέλγητρον τῶν ὀφθαλμῶν μου! δύνασαι νὰ μὲ μισήσης;
 Ἀπὸ τὴν ἐνθύμησίν σου δύνασαι νὰ μ' ἐξορίσης;
 Δύνασαι, νὰ ρίψῃς βλέμμα, δύναμαι, εἰς τὰ ὀπίσω,
 Δίχως νὰ μὲ ἀπαντήσης, δίχως νὰ σὲ ἀπαντήσω;
 Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ σ' εὔρω εἰς τὴν πόλιν τὴν ἰδίαν,
 Καὶ ὦ πένθος! νὰ μὴν εὔρω τὴν αὐτὴν εἰς σέ καρδίαν
 Ἐπρεπε μετὰ τὸ τέρμα χωρισμοῦ τρισαπευκταίου,
 Εἰς τὴν τελετὴν νὰ φθάσω τοῦ φρικτοῦ σου ὑμεναίου!...
 ἤθελα εἰς τὴν θανὴν σου ὀλιγώτερον θρηνησεῖ·
 Ὀλιγώτερον μακρὰν σου εἶχα κλαύσει καὶ πενήσει.
 Ἀλλὰ τώρα νὰ σὲ βλέπω· ἔρωτα νὰ σὲ ὀμνύω,
 Καὶ φραγμὸς ν' ἀποχωρίζῃ ἀδιάβατος τοὺς δύο,
 Τοῦτο φέρει με εἰς λύσσαν, εἰς μανίαν· τρέμω, φρίσσω,
 Φρίσσω τρέμω, καὶ ῥιγῶ.
 Θέλω εἰς τὴν πρὸ ποδῶν σου ἄβυσσον νὰ σὲ κρημνίσω,
 Καὶ νὰ κρημισθῶ κ' ἐγώ.

ΛΥΔΙΑ.

Εἰς τούτους τοὺς ἀγροὺς, μακρὰν θορύβων ἐγκοσμίων
 Ἡ εἰμαρμένη ἔκλειε τὸν παιδικὸν μου βίον·
 Ἡ θάλασσα πολὺφλοισβος καὶ παραπονουμένη
 Ὑπὸ ναοῦ ἐρημικοῦ καὶ κατηφῆ τεμένη,
 Οἱ πλάτανοι, τὰ φαλακρὰ βουνά, καὶ γηραλέα,
 Ἰδοὺ τὰ τότε δι' ἐμὲ θεάματα ὠραῖα.
 Δὲν εἶχα πόθον, μέριμναν, ἢ φόβον, ἢ ἐλπίδα.
 Πλὴν διατὶ σ' ἐγνώρισα, πλὴν διατὶ σὲ εἶδα;
 Εἰς τοὺς ἠτύχους ἤθελα θαλάμους μου εὐδαίμων,
 Ἀκούει τὰς νυκτερινὰς συγκρούσεις τῶν ἀνέμων,
 Καὶ ἤθελε τὸ βλέμμα μου σθυσθῆ, ἐνατενίζον
 Τοῦ μακρυνοῦ Ὠκεανοῦ τὸ κῦμα τὸ ἀφρίζον·

(Μὴ σπαραγμὸν καρδίας.)

Σ' ἐλάτρευσα· τί ἔκαμες; ἐσπάραξες καρδίαν,
 Καρδίαν, ἣτις ἔκλειε καὶ πίστιν καὶ λατρείαν.
 Πυρίνην ἔχθραν κατὰ σοῦ θαυμάζω πῶς δὲν πνέω,
 Ἐν' ᾧ τὰ μόνα σου δεινὰ ἐνθυμουμένη, κλαίω.
 Καὶ ἡ θρησκεία εἰς ἐμὲ μεγάλην ἔχει νίκην
 Ἀφ' οὗ δὲν τρέφω κατὰ σοῦ ἀπέχθειαν καὶ φρίκην·
 Νὰ κατατρώγῃ ἄλλοτε τὰ σπλάγχνα μου αἰσθάνθην
 Τὸν ὕφιν τὸν ἀκοίμητον τῆς λύπης τῆς δοιμείας,
 Καὶ ἄλλοτ' ἐμωράνθην,
 Καὶ ἄλλοτε ὑπέμεινα θανάτου ἀγωνίας.
 Εὐχαριστήσου σήμερον· μὲ βλέπεις μαρνανθεῖσαν,
 Καὶ ἀπὸ ἐκδικήσεως μανίαν νυμφευθεῖσαν.

Τὸν τάφον μου παρακαλῶ ν' ἀνοίξης χωρὶς κρότον,
 Ἐδῶ εἰς τὴν ἀκτὴν, καθ' ἣν σέ εἶδα κατὰ πρῶτον,
 Καὶ νὰ με βάλῃς ὡς στολὴν, εἰς τὴν ἐσχάτην κλίνην
 Ὅποیان ἔφερα στολὴν εἰς τὴν στιγμὴν ἐκείνην·
 Τὶ ἔμεινε νὰ σέ εἰπῶ· νὰ με εἰπῆς τὶ μένει;
 Ἀλλοίμονον! δὲν εἴμεθα κ' οἱ δύο νυμφευμένοι;

Δὲν εἶσαι ἀνὴρ ἄλλης;

Κ' εὐτύχησα ἐπάνω

Ἀγαπητῆς ἀγκάλῃς

Νὰ κλαύσω, ν' ἀποθάνω;

ΝΙΚΗΡΕΤΟΣ.

Ἐγὼ νυμφίος ἄλλης!...

ΛΥΔΙΑ.

Σὺ!...

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ἐγώ!

ΛΥΔΙΑ.

Δὲν ἐνυμφεύθης;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Νὰ νυμφευθῶ!... σ' ἀπάτησαν.

ΛΥΔΙΑ *κλονιζομένη.*

Θεέ!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Τὸ ὑπωπτεύθης;

ΛΥΔΙΑ *πίπτουσα*

Ἐκπνέω !...

(Ἐγειρωμένη)

ὦ γονέων μου ἀπάνθρωπος ἀπάτη.
Δέν ἤμουν μισητή λοιπόν!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Σὺ μισητή! φιλιτάτη.

ΛΥΔΙΑ.

Καὶ εἰς ζυγὸν αἰώνιον ἐδέθη γάμου πλέον!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Φιλιτάτη ἐρωμένη μου! σκληρὰ ὑπὲρ τὸ δέον!
Τὸ ξίφος εἰς τὰ σπλάγχνα σου νὰ στρέψης ἐδυνήθης,
Κ' ἐμέ κ' ἐμέ, τὸν φίλον σου, ποσῶς δέν ἐλυπήθης;
Εἰς τοὺς κλαυθμούς μου δύναμαι νὰ δώσω πλέον χῶραν;
Εἰς τὴν ἐσχάτην δύνασαι νὰ μὲ ἀκούσης ὦραν;
Τὰ ὄμματα σου στέργουσι λοιπόν νὰ μὲ ἰδῶσιν,
Ἡ φρίκη, καὶ ἀπέχθειαν σ' ἐμπνέω ἔτι τόσην;
ὦ στρέψε στρέψε, πρὸς ἐμέ τὸ βλέμμα σου τὸ κλαῖον,
Ἄφ' οὗ δι' ἐμέ πέπρωτα νὰ ἦναι τελευταῖον.

ΛΥΔΙΑ.

ὦ δέν μ' ἐπρόδωκες λοιπόν;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ὁ νοῦς σου ἀμφιβάλλει;

Διὰ σέ, ὦραν ἔπαυσε τὸ στήθος μου νὰ πάλῃ;

ΛΥΔΙΑ.

Μὲ ἀγαπᾶ! ὦ ἰδὸνὴ ἀγγέλων ὑπερτάτη;
 ὦ θλίψις! ὦ προτέρα μου μαγευτικὴ ἀπάτη!
 Αὐτὴν τὴν ὄραν τὴν φρικτὴν, καθ' ἣν ἀναγεννώμαι,
 Ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον· τὸν πλάστην καταρῶμαι.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Αἰωνίως, αἰωνίως ἐχωρίσθημεν λοιπόν!
 Αἰωνίως εἰς ἀβύσσους ἐκρημνίσθημεν λυπῶν!
 Ἐδυνήθης νὰ προφέρῃς ὄρκους· πίστεως ψευδεῖς;
 Ἐδυνήθης τὰς λαμπάδας τοῦ νυμφῶνος νὰ ἰδῆς,
 Καὶ τὰς δᾶδας τῆς θανῆς μου δὲν σ' ἐνθύμισαν αὐταί;
 Ἐκρυσαν τὰς ἀκοάς σου ὑμεναίου τελεταί,
 Καὶ δὲν ἤκουσες ὁμοῦ
 Τὸν ψαλμὸν τοῦ λυπηροῦ μου τελευταίου ἀσπασμοῦ;

Αὐτοὺς βλέπεις τοὺς σκοπέλους, τοὺς ἐρήμους καὶ κυρτούς;
 Καὶ οἱ δύο, μὲ τὴν σκέπην τῆς ὁμίχλης καλυμμένοι,
 Ἐμειναν ἀπὸ ἀβύσσους καὶ θαλάσσας χωρισμένοι·
 Ὁμοιάσαμεν αὐτούς.

Τῶν βουνῶν τῶν ἀπωτάτων τοὺς πλατάνους καὶ τοὺς πάγους,
 Καταρράκται συνενόνουν μὲ τὸ κῦμα τοῦ πελάγους·
 Καὶ ἡμᾶς, κ' ἂν ἓνα, βρέφη, ἀνεπνεύσαμεν ἀέρα,
 Πῶποτε δὲν θέλει ἄλλη μᾶς ἰδεῖ ὁμοῦ ἡμέρα;

Ἐδιάσθης νὰ μὲ φύγῃς, νὰ μὲ χωρισθῆς, ματαίως·
 Ἐλὼ σὲ ἀκολουθήσει κ' εἰς αὐτὸν τὸν τάφον ἕως.
 Δύο σώματα, μὲ μίαν συνεζῶμεν ψυχὴν μόνην·
 Μία κάλπη θέλει κλείσει καὶ τῶν δύο μας τὴν κόνιν.

ΛΥΔΙΑ κλαίουσα.

Ἄργα ἤνοιξα τὸ φῶς μου καὶ σ' ἐγνώρισα βραδέως.
 Ποῖαν ἔχασα καρδίαν, ἀργὰ βλέπω καὶ ματαιῶς·
 Μανιώδης, μὲ τὴν τύφιν τοῦ πικροῦ μου συνειδότης
 Εἰς τὰ σπλαγχνά μου ὁ ἔρωσ ἀναφύεται ὁ πρῶτος.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ λαμβάνων τὴν χεῖρά της
 μὲ τρυφερὰν κατάνυξιν.

Ἄστρον! εἰς τὸ λυκαυγές σου λάμπεις ἔχυνες γλυκείας·
 Διατὶ ἀποσβυσμένον τώρα εἶσαι εἰς τὰ νέφη;
 Νέοι τώρα καὶ οἱ δύο κλαίμεν ἀπὸ καρδίας!
 Ἐγελῶμεν ὁμῶς βρέφη!

ΛΥΔΙΑ·

Δυστυχῆς δὲν εἶσαι μόνος· αἱ εἰκόνες ἡμῶν, βλέπεις
 Ἐκαλύφθησαν μὲ χρῶμα πένθιμον ὁμοίας σκέπης·
 Συνεπάθαμεν κ' οἱ δύο· ἡ σφραγὶς τῆς δυστυχίας
 Εἰς τὸ πρόσωπόν μας ἦθος ἐγχαράττει συγγενείας.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ σύρων τὴν Λυδίαν.
 ἐκ τῆς χειρός.

Νὰ φύγωμεν τὰς δυστυχεῖς, τὰς δούλας κοινωνίας·
 Νὰ φύγωμεν εἰς μακρυνὰς ἀγνώστους ἐρημίας·
 Νὰ πνεύσωμεν ἀμίαντον ἀπὸ πνοὴν ἀνθρώπων
 Ἄερα φύσεως, μακρὰν κατοικημένων τόπων.
 Ἡ φύσις, πλάσις τοῦ Θεοῦ ὡραία, εὐρυτάτη
 Αὐτὴ, τοῦ μεγαλείου του τὸ σφράγισμα φυλάττει.

Ἐκ τῶν μεγάλων ἔρρευσε δακτύλων του μεγάλη,
 Καὶ νέα, μετὰ ἑκατὸν αἰῶνων πλαστουργίαν,
 Ἐκπέμπει εὐωδίαν,
 Ὡς ἡ ἀπόζουσα γλυφῆς νεοτευχῆς φιάλη.

Ἰπὸ τὸν μέγαν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν φύσιν ποία
 Γλυκεῖα σύντροφός μου σὺ, καὶ ἡ Ἐλευθερία!
 Μὲ σὲ εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐν σκάφος ἀφειμένον,
 Ἐν σκῆνωμα νομαδικὸν εἰς τὰ βουνὰ πηγμένον...
 Μὲ σὲ, γλυκὺ τὸ σπῆλαιον, μὲ σὲ γλυκὺ τὸ μνήμα·
 Ἐλπίδος μου περιστερά! σὺ θέλεις εἰς τὸ κῦμα
 Τὴν κιβωτόν μου ὁδηγεῖ.
 Πικρίας πάσης ἀμιγῆ
 Μὲ σὲ, τὰ δυστυχήματα!
 Τερπνὰ τὰ ὕλα κλίματα!
 Ὁ πλοῦτός μου, τὰ κάλλη σου!
 Καὶ γῆ μου ἡ ἀγκάλη σου!

ΛΥΔΙΑ μακρικομένη.

Ὅποτεν εἰς τὸν νυμφικὸν πασόν μου κατὰ πρῶτον
 Σὲ εἶδα, ὄνειρον γλυκὺ τῶν νέων μου ἐρώτων!
 Αὐτὴν τὴν μόνην τὴν στιγμὴν ἐνόμισα τὴν μίαν,
 Αἰῶνων εὐτυχίαν,
 Καὶ ὄχι κάτοικος τῆς γῆς, ἀλλὰ τοῦ παραδείσου,
 Αἰσθάνθητι τὰ οὐράνια ν' ἀνοίγωνται μαζύ σου·
 Σὲ βλέπω τώρα, φίλτατε! σὲ βλέπω· ῥιγῶ, καίω,
 Καὶ ὠχρῶ, ἐρυθρῶ, δὲν ζῶ, δὲν ἀναπνέω.

Τὸν ἔρωτά μου ἔμαθες· μὴ χαίρης ὅμως... τρέμε
 Εἴμ' ἄλλου τὴν στιγμὴν αὐτὴν συμβία, φόνευσέ με·
 Ναί! φόνευσέ με· ἀφ' οὗ σέ δὲν δύνάμην ν' ἀφήσω,
 Καὶ ἄλλου σύζυγος, μὲ σέ δὲν δύνάμην νὰ ζήσω·

(Ἀναχωροῦσα)

Ἀπ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν μέλλει
 Πᾶσα σχέσις μας νὰ παύσῃ
 Καὶ ὁ εἶς ἐξ ἡμῶν θέλει

Ὡς νεκρὸν τὸν ἄλλον κλαύσει.

Καὶ ὁ εἶς ἂν μὲ τὸν ἄλλον εἰς τοὺς δρόμους ἀπαντᾷται,
 Θ' ἀπαντῶμεθα ὡς ξένοι, καὶ τοῦ δρόμου διαβάται.

(Ἐπανερχομένη.)

Ἄμποτε νὰ ζήσω ἔτι
 Καὶ νὰ ζήσης μακρὰ ἔτη
 Καὶ τρισόλβια ὁμοῦ!

Ἄμποτε ὑπὸ τὸ μνήμα,
 Νὰ μὴ συντριφθῇ τὸ νῆμα
 Τοῦ ὠραίου μας δεσμοῦ!

Ἄλλ' ἐὰν τὰ βλέφαρά μου
 Κλείσω, πρὶν σ' ἐπανιδῶ·

Ἄλλ' ἐὰν τὰ λείψανά μου
 Τὰ κηδεύσωσιν ἐδῶ,

Ἐνθουμῷ τοὺς τελευταίους λόγους μας καὶ περιπάτους,
 Ὑπὸ ταύτας τὰς φιλύρας, ὑπὸ ταύτας τὰς ἐλάτους·

(Ἀποχωρίζονται.)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ *μάκροθεν βλέπων*
τὸν Νικηράτον καὶ τὴν Λυδίαν.

Αὐτός !... ἐκείνη !... κάλλιον χυθῆτε ὀφθαλμοί μου,
 Παρὰ τὰ αἴσχη γάμου μου νὰ βλέπετε ἀτίμου !
 Ἀγῶνες ψυχῆς ἄρρήτοι, καὶ ἄρρήται ὀδύνη !
 Ἰδρῶς θανάτου κρουρὸς τὸ μέτωπόν μου βρέχει·

Ὁ ἄπιστος ποῦ εἶναι ;

Ὅπόσας τρίχας κεφαλῆς, ζωὰς ἂν τόσας ἔχη,
 Δὲν θέλει τὴν μαρίαν μου μὴδ' εἰς τὸν ἄδην φύγει.

(Περιπατῶν μετὰ ταρχῆς.)

Ἡ γῆ ἀβύσσους ἀχανεῖς ἐμπρός μου δὲν ἀνοίγει ;
 Ἡμέρα εἶναι, κ' ἔχομεν βαθείας νυκτὸς πίσσαν !
 Τὰ ἥπατά μου κόπτονται καὶ πίπτω ἀπὸ λύσσαν.

(Πίπτει ἀπὸ ζάλην κατὰ γῆς.)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

*Παρίσταται κοιτών μεγαλοπρεπής
Εἶναι ρύξ.*

Λυχνοῦχοι μεγάλοι ἀργυροὶ φαίρονται ἀναμμέτοι.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΕΛΛΑΔΙΟΣ καὶ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ

ὁ θαλαμηπόλος του.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ.

Εἰς τοῦ παρακλησίου μου εἶπέ τὸν ἱερέα,
Τοῦ ἡγεμόνος ἡ γυνὴ ἀπέθανεν ἡ νέα·
Του ἱεροῦ εὐθὺς λοιπὸν οἱ λύχνοι ν' ἀναφθῶσιν,
Αἱ τῶν νεκρῶν εἰς τὸν ναὸν εὐχαὶ ν' ἀναγνωσθῶσιν,
Καὶ μὲ τὸν ἐφημέριον καὶ μὲ τοὺς κανδυλάπτας
Καὶ μὲ τὸν ξυλοκράββατον καὶ μὲ τοὺς λακκοσκάπτας,
Μὲ ὄλην τὴν νεκρώσιμην νὰ ἔλθῃ συνοδείαν
Χωρὶς βραδυπορίαν.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ.

Ὁ θάνατος τῆς δυστυχοῦς λοιπὸν ἀπεφασίσθη!
Ἡ ταλαντευομένη σου καρδία κατεπείσθη!

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ.

Μὴ συμβουλας! ἐπιθυμῶ ν' ἀκούωμαι προσάττων·
Μακρὰν τῶν ἡγεμονικῶν πατρῶων μου μνημάτων,
Εἰς τὴν ἀκτὴν, ἐν μέσῳ γῆς ἀβάτου, ἀνεπάφου
Διάταξε νὰ σκάψωσιν ἀμέσως λάκκον τάφου.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ.

Αὐθέντα! μὲ ἀπάθειαν μὲ διατάττεις τόσην;

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ.

Τὰ κόλυδάτης ἄφθονα νὰ διανεμηθῶσιν.
Εἰς πᾶσαν χήραν, ὄρφανὴν καὶ ἄνυμφον γυναῖκα
Νὰ μοιρασθῶσιν ἔλεος κωνσταντινάτα δέκα.

(Βλέπων τὴν Λυδίαν μακρόθεν.)

Πλὴν ἔρχεται· βάλε φραγμὸν σιγῆς περὶ τὸ σῶμα.

(Βλέπων καὶ πάλιν τὴν Λυδίαν.)

Ὦ τὸ ὑπὲρ ἀλάσαστρον λευκώτατόν της σῶμα!
Τοιοῦτον σῶμα ἔμελλεν, ὡς ἐκ μαρμαρίου μνῆμα
Νὰ κλείῃ μόνον ῥυπαρά ὕστα καὶ κόνιν! κρίμα
Εἰκὼν ἀγγέλου, δαίμονος τὸ ἦθος νὰ ἐγκρύπτῃ!
Τίς εἰς ἀπάτην, βλέπων τὴν, ὦ οὐρανέ! δὲν πίπτει;

(Ἀναχωρεῖ.)

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ.

Λυποῦμαι τὴν ταλαίπωρον... ἀντὶ πικροῦ κωνείου
Ἰπνωτικὸν ἂν ἔθετα ἐντὸς τοῦ ποτηρίου!

(Ἀναχωρεῖ.)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ἡ ΛΥΔΙΑ ἀνοίγει τὸ παράθυρον ἢ σελήνη φέγγει
καὶ φαίνεται τὸ κατάστερον.

Ἡ ΛΥΔΙΑ βλέπουσα τὸ κατάστερον

Ὡραῖος εἶσαι Βόσπορε! εἰς τὰς χρυσᾶς ἐκτάσεις,
Ἀντανακλώσης οὐρανὸν ἀστερωπὸν θαλάσσης,
Χειραγωγεῖ τ' ἀκάτια γλυκοῦ ζεφύρου πτέρυξ,
Καὶ μυριάδας χύνουσι σπινθήρων αὐτὰ πέριξ.

Πυγολαμπίδες τῆς νυκτὸς ἐπάνω τῶν λιμένων
Ὡς ἄμμος ἐπιφώσκει ἀστέρων χρυσομένων
Σιγάζουσιν αἱ γείτονες Ἀνατολὴ κ' Εὐρώπη·
Ἀκούεται μονότονος μακρόθεν μόνον κώπη·

(Φαίνεται ἀκάτιόν τι.)

Ὁ κωπηλάτης του ἀκούεται ἄδω

Πόσην εἶχα εὐτυχίαν!
Εἰς γῆν ἤμουν μακαρίαν.
Πρὶν τὸν κόσμον αἰσθανθῶ.
Εἰς τὴν νηπιότητά μου
Πρὶν ὑψώσω τ' ἀρμενά μου
Κ' εἰς τὸ πέλαγος ρίφθῶ,
Θάλασσα καὶ γῆ ἐγέλων·
Τώρα μεταξὺ σκοπέλων
Μοναχὸς ὑδοιπορῶ.

Τὰ πελάγη μόνος, σχίζω·

Νὰ ἰδῶ ἀκτὴν πάσχίζω

Καὶ ἀκτὴν δὲν ἠμπορῶ·

ΛΥΔΙΑ.

Ὅποσον μελαγχολικὸν καὶ λυπηρὸν τὸ ἄσμα!
Ὡς νὰ λαλῇ κωπηλατοῦν τοῦ Χάρωνος τὸ φάσμα!

(Ὁ κωπηλάτης ἐξακλουθῶν.)

Οὕτω λοιπὸν φερόμεθα

Πρὸς ἄγνωστα πελάγη,

Κ' εἰς μάτην ἐρωτώμεθα

Ὁ ροῦς ποῦ μᾶς ὑπάγει,

Ἀνίκανοι νὰ δεῖξωμεν

Λιμένα εἰς τὸ πλοῖον,

Καὶ μ' ἀγκυραν νὰ θίξωμεν

Κανέν τῶν παραλίων!

(Τὸ πλοῖάριον πλησιάζει εἰς τὴν ἀκτὴν καὶ κωπηλάτης τοῦ φαίνεται ὁ Νικήρατος.)

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἐξερχόμενος εἰς τὴν ἀκτὴν.

Μ' ἐλπίδα, ὅτι τὴν αὐγὴν δὲν θέλω ἐξυπνήσει

Τὴν νύκτ' ἀποκοιμῶμαι,

Καὶ τὴν αὐγὴν, διότι ζῶ καὶ θέλω ἔτι ζήσει

Τὴν τύχην καταρῶμαι.

Τὰ ὄμματά μου τὰ ξηρά, ἢ δρῆσος τῶν δακρῶν
 Ἀπὸ καιρὸν δὲν βρέχει.
 Καὶ ὠργωμένον πρὸ πολλοῦ, τῆς λύπης τὸ ὕννιον
 Τὸ μέτωπόν μου ἔχει.

Ἡ ΛΥΔΙΑ τρέχουσα εἰς τὸν ἡλιακὸν της
 πρὸς τὴν φωτὴν τοῦ Νικηράτου

Ἐκεῖνου ἦτον ἡ φωνή;.. Ἐκεῖνος δὲν ὠμίλει;...
 Οἱ οὐρανοὶ ἀνοίγοντο μὲ τὰ γλυκὰ του χεῖλη!...

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΛΥΔΙΑ

Ὁ ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἀπὸ τῆς ἀκτῆς.

Εἰς τοῦτον τὸν ἡλιακὸν
 Φῶς τόσον γλυκὸ χύνεις,
 Ὅποσον ἡ λαμπρὰ εἰκῶν.
 Δὲν χύνει τῆς σελήνης.

Ἡ ΛΥΔΙΑ συνεργουμένη εἰς ἑαυτήν.

Τοιαύτην ὦραν!... εἶσαι σύ;... τί ἔκαμες;.. τί θέλει
 Ὁ κόσμος δι' ἡμᾶς εἰπεῖ;
 Τοῦ στοματός σου, ἡ φωνὴ γλυκεῖα ὑπὲρ μέλι
 Τὴν ὦραν ταύτην μὲ λυπεῖ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἀπὸ τῆς ἀκτῆς.

Στιγμὴν νὰ σὲ λαλήσω,
 Πρὶν φύγω, πρὶν σὲ χωρισθῶ, πρὶν σ' ἀποχαιρετήσω·
 Ἰδέ τὴν Ἄρκτον λάμπουσαν, ἰδέ τὸν Γαλαξίαν·
 Ἰδέ τῶν ἄστρον τὴν χουστὴν καὶ κυανὴν ταινίαν·
 Μὲ σὲ τὰ ἐθεώρησα, τὴν ὥραν τὴν ὑστέραν.
 Τὴν τελευταίαν μου αὐτὴν τρισευλογῶ ἐσπέραν.

ΛΥΔΙΑ.

Θεέ!.. τὴν νύκτα εἰς ἀκτὰς μὲ σὲ μεμονωμένας
 Νὰ στέκω, δύναμαι χωρὶς ἐλέγχους συνειδότος!...

Χωρὶς αὐτὸ τὸ σκότος
 Τὰς παρειάς μου ἤθελες ἰδεῖ πορφυρωμένας!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ὡ φεύγω.... σ' ἀποχαιρετῶ,
 Καὶ πλέον δὲν σὲ σταματῶ!...

Τοῦ ἀσκητοῦ, ὦ φίλη μου! ἡ ἀκκνήθινη ζώνη,
 Τὸ ῥάσον του τὸ τρίχινον, τὸ βαρυκύπτον γόνυ,
 Τὸ σπήλαιον, ἡ ἔρημος, ὁ χειμαρρῶς ὁ κλαίων,
 Αὐτὰ εἰς τὴν καρδίαν μου ἀρμόζουν· αὐτὰ πλέον.

ΛΥΔΙΑ ἐμβαίνοῦσα εἰς τὰ ἐνδότερα.

Νικήρατε! ἀναχωρῶ· ἐδῶ ἂν ἔτι μένω,
 Καταπατῶ καὶ ὄρκους μου, καὶ χρέη παραβαίνω.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἀποσυρόμενος.

Ὅποτεν εἰς ἑαρινὴν ἐσπέραν παρομοίαν,
 Ἰδῆς ἀπὸ τὸν οἶκόν σου αὐτὴν τὴν παραλίαν,

Πρὸς χάριν μου καὶ τοὺς νεκροὺς ὀλίγον ἐνθυμήσου·
 Καὶ τότε ἄς στραφοῦν ἐδῶ σιμὰ οἱ ὀφθαλμοὶ σου,
 Ἐδ' ὅπου ἡ νυκτερινὴ θὰ κυματίζῃ αὔρα
 Τὰ χόρτα τοῦ μνημείου μου τὰ σκοτεινὰ καὶ μαῦρα.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΡΤΑΗ.

Η ΛΥΔΙΑ.

Αἰσθάνομαι ἀνέκφραστον ψυχῆς μελαγχολίαν.
 Μὲ δάκρυα ὀλίγα
 Νὰ ἐλαφρώσω ἤθελα τὴν μαύρην μου καρδίαν·
 Ἄς κρούσω τὴν κιθάραν μου κ' ἄς ψάλλω... αὔρα σίγα.

(Ἄδουσα.)

Ἀνεβαίνει ἀπὸ τ' ἄκρα τῆς Θαλάσσης ἡ σελήνη·
 Καὶ εἰς κάλυμμα λευκὸν
 Κρύπτεται ἡ σώφρων κόρη· καὶ μελαγχολίαν χύνει
 Ἡ γλυκεῖά της εἰκὼν.
 Εἰς τὸν νοῦν μου, ἄστρον! φέρεις καὶ τὴν νηπιότητα μου
 Καὶ τὰς πρώτας ἡδονάς μου, καὶ τα τωρινὰ δεινά μου.

Εἰς τὸν αἰθέρα τί κάμνεις μόνη
 Λευκὴ σελήνη;
 Ποία γαλήνη
 Τὸ μέτωπόν σου περικυκλόνει;

Σ' αὐτὴν εἰ βλέπεις τὴν κρούαν λίμνην;
 Ποῖον προσμέλεις;
 Βοσκίς! τῶν ἄστρον τὴν χρυσοῦν ποίμνην·
 Βοσκίς! ποιμαίνεις;...

(Διακοπτεμένη)

Παράδοξος προαίσθησις! ὡς νὰ μὲ λέγῃ κάτι,
 Φρικώδεις ὅτι ὁ θεὸς στιγμὰς μ' ἐπιφυλάττει.
 Τὸ ἄσμα εἰς τὰ χεῖλη μου ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκπνέει,
 Καὶ ἡ ψυχὴ μου ψάλλουσα δὲν ψάλλει, ἀλλὰ κλαίει.

(Κρούουσα τὴν κούραν.)

Σελήνη! Θέλεις ἐπανακάμψαι
 Χρυσοειδής.
 Ἄλλ' ὅταν πάλιν τὸ φῶς σου λάμψῃ
 Θὰ μὲ ἰδῆς;
 Ἄ ὄχι πέτρα ψυχρὰ θὰ κρύπτῃ
 Ὅσα ψυχρὰ,
 Κ' εἰς ταῦτα θέλεις ὠχρὸν φῶς ρίπτει
 Λαμπὰς ὠχρὰ!

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΤΗ.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ φέρων εἰς μίαν χεῖρα ξίφος
 γυμνὸν καὶ εἰς ἄλλην, φιάλην πλήρη δηλητηρίου.

Ἐτοίμη ἔγινες;...

ΛΥΔΙΑ.

Εἰς τί!...

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ.

Ἐτοίμη ν' ἀποθάνης!...

(Ἀποθέτει τὸ δηλητήριο εἰς τὴν τράπεζαν καὶ κλείει σιωπηλῶς τὴν θύραν καὶ τὰ παράθυρα)

Δίδων τὸ ποτήριον εἰς τὴν Λυδίαν.

Ἐκκένωσε τὸν θάνατον, καὶ τὸν καιρὸν μὴν χάνης·
Ἡ μολυνθεῖσα κλίνη μου ἀλάττεται εἰς μνήμα·
Μ' ἐνόησες; πρὶν προσφερθῆς εἰς τὴν ὀργὴν μου θῦμα,
Προσεύξου!...

ΛΥΔΙΑ.

Ὅμμα κατ' ἐμοῦ αἵματωμένον στρέφεις;
Καὶ κατ' ἐμοῦ συλλογισμῶν; θανατηφόρους τρέφεις;
Ποτέ δὲν ἔπταισα εἰς τί.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ.

Προσεύξου· ἄλλοῦ στρέφω
Τὰ ὄψα μου· ἢ κάλλιον σ' ἀφίνω κ' ἐπιστρέφω.
Προσεύξου·

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

ΛΥΔΙΑ *τρέχουσα εἰς τὴν θύραν καὶ εἰς τὰ παράθυρα.*

Τὰ παράθυρα, ἢ θύρα κεκλεισμένα·
Καὶ σωτηρίας πουθενὰ δὲν βλέπω τὸν λιμένα.

Ὡς τὸ πτηνὸν τὸ συλληφθὲν εἰς τὴν παγίδα, τρέχω·
 Νὰ ἔχη τις μίαν στιγμὴν νὰ ζήσῃ καὶ νὰ λέγῃ

» Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔχω... »

Τοὺς μύλιγγάς μου πυρετὸς ἐγκεφαλίτης φλέγει.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ ΚΑΙ Η ΛΥΔΙΑ.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ

Ἐπέστρεψα τὸ φάρμακον· τί στέκεις· ἰδοὺ πίνε·
 Διὰ ἔμέ πολύτιμοι αἱ ὕραι αὐταὶ εἶναι.

(Προχωρῶν πρὸς αὐτὴν καὶ δίδων τὸ ποτήριον.)

Τί καρτερεῖς; Ἰδοὺ κρατῶ εἰς μίαν, τὴν φιάλην
 Καὶ γυμνωμένον κ' ἔτοιμον τὸ ξίφος εἰς τὴν ἄλλην.

Η ΛΥΔΙΑ λαμβάνουσα τὸ ποτήριον.

ὦ ὀφθαλμέ! εἰς ἅπασαν τὴν κτίσιν ἀνατέλλων!
 Σὺ, ὅστις βλέπεις τὸ παρὸν, τὸ παρελθόν, τὸ μέλλον,
 Σὺ βλέπεις τὴν καρδίαν μου. ὦ ὑπερτάτη Θέμις
 Δικαιοσύνην ἀληθῆ σὺ μόνον διανέμεις...

Θεέ! ἀνθρώπων δὲν ζητῶ τὸν αἶνον ἢ τὸν φόγον·
 Εἰς σέ, εἰς σέ, τῶν ἔργων μου νὰ δώσω μέλλω λόγον·

(Ἀφίνουσα εἰς τὴν τράπεζαν τὸ ποτήριον καὶ προχωροῦσα
 πρὸς τὸ γυμνὸν ξίφος τοῦ Παλαδίου.)

Ἄθῶα εἶμαι· κτύπα με.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ ὑψῶν τὸ ξίφος του.

Τὸ ξίφος μου ὑψοῦται...
 Ἐκκένωσέ το... εἰδὲ μὴ, τὸ ἔργον τελειοῦται.

Η ΛΥΔΙΑ λαμβάνουσα τὸ ποτήριον
 μετὰ φρίκης.

Θεέ!... τρέμω... ρίγῶ... φρίσσω... τόσον νέα ν' ἀποθάνω!...
 Εἰς τὴν γῆν ὁ στεναγμός μου νὰ μὴν πέσῃ· ἀλλ' ἐπάνω
 Εἰς τὸν οὐρανὸν ν' ἀνέβῃ καὶ φονεῦ! νὰ σέ παιδεύσῃ!
 Χιλιάκις ἡ ψυχὴ μου σέ ἀρᾶται, πρὶν ἐκπνεύσῃ.

(Ἐκκενώνει τὸ ποτήριον)

Κρατῶ!... κρατῶ τὸν θάνατον κλεισμένον εἰς τὰ στήθη.
 Εἰς τοὺς ψυχροὺς μου ὄνυχας τὸ ρίγος του ἐχύθη.

(Πίπτει καταγῆς)

Ἐξείρηνς ἀκούονται θρησκευτικὰ τήμαντρα, τὸ φῶς τῶν λύχνων
 ἀμαυροῦται καὶ μακρόθεν ἔρχεται φωνὴ ἱερέων ψαλλόντων.

Ὅντως ὅλα ματαιότης τὰ τοῦ κόσμου καὶ φθορά!
 Ματαιότης καὶ ὁ πλοῦτος, ματαιότης κ' ἡ χαρά.

Κ' ἡ πτωχεία καὶ ἡ λύπη
 Πᾶς καὶ πᾶν τῆς γῆς ἐκλείπει.
 Βασιλεὺς καὶ ιδιώτης,
 Μεγαλεῖον καὶ μικρότης.

ΛΥΔΙΑ ὑψοῦσα τὴν κεφαλὴν.

Ὅποιοι ψαλμοὶ ἄγριοι!

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ

Ψαλμοὶ τῆς τελευταῖς σου
 Οἱ ἐπὶ τοῦ λειψάνου σου νεκρώσιμοι ψαλμοὶ σου

ὦ! ... φρί... κη!...

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ

Ἴδοὺ ἔρχονται οἱ μαῦροι νεκροθάπται,
 Καὶ μὲ αὐτοὺς ὁ κράββατος ὁμοῦ, κ' οἱ λακκοσκάπται.

(Ἀκούεται καὶ πάλιν μακρόθεν φωνὴ τῶν ἱερέων ψαλλόντων.)

Στενάζω καὶ ὀδύρομαι, ὅποταν μελετήσω

Βαθύτερα τὸν θάνατον,

Καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ φθαρμένην θεωρήσω,

Εἰκόνα τὴν ἀθάνατον.

Τὸ πρὸ ὀλίγου εὐμορφον, χωρὶς μορφήν καὶ κάλλος,

Καὶ ὁ γνωστός, ἀγνώριστος, κ' εἰς μίαν ὥραν ἄλλος·

ὦ τὸ πικρὸν ποτήριον!

ὦ τὸ βαθὺ μυστήριον!

Ο ΠΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ *πλησιάζων πρὸς τὴν Λυδίαν.*

Μὲ τὰ ὠμοφόρια των ἔφθασαν οἱ ἱερεῖς.
 Ἄλλὰ σὺ δὲν ἀποθνήσκεις· ἀλλὰ σὺ ἀργοπορεῖς.

Η ΛΥΔΙΑ

Πρὶν ἀποθάνω, τῆς φορικτῆς θανῆς μου ἡ κηδεῖα·
 Ἡ ἐπὶ τοῦ λειψάνου μου θρηνώδης ψαλμωδία!

(Ἡ ΛΥΔΙΑ ἀποσύρεται κλονουμένη εἰς τὸ ἐγγὺς δωμάτιον.)

ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ.

Εἰς τὸ ἐγγὺς δωμάτιον ἐσύρθη... τρέμει, πίπτει...
 Τοὺς δύο γάτας τῆς ὀφθαλμοῦς ὁ θάνατος καλύπτει.
 Ἐκπνέει... ἀλλ' ἐγὼ... ἐγὼ, πῶς μένω· φριγῶν, φρίττων...
 Ἐὰν ἀθῶα ἦτον!...

Παράτησε ἡλίθιε! αὐτὰς τὰς μαύρας σκέψεις,
 Καὶ τρέξε, ἀπὸ σέ μακρὰν, πᾶν ὄμμα ν' ἀποστρέψῃς.

(Μὲ ταραχὴν.)

—Παλάδιε!—τίς μὲ καλεῖ; ποτήριον! συντρέψου,
 Καὶ εἰς τὰ σκότη, μάχαιρα! μὴ σέ ἰδῶσι, κρύψου.

(Κρύπτει τὴν μάχαιραν καὶ τὸ ποτήριον.)

—Παλάδιε.—νά... ἔρχομαι...—Παλάδιε!—νά... τρέχω·
 Φονεὺς δὲν εἶμαι· μάχαιραν, ποτήριον δὲν ἔχω.

(Τὸ λειψάνον τῆς Λυδίας διέρχεται διὰ τῆς σκηνῆς
 τῶν ἱερέων ψαλλόντων.)

Τοῦ βίου ποία ἠδονὴ καὶ τέρψις διαμένει;
 Καὶ ποῖον τὸ αἰώνιον τὸ ἄφθοχρον ἐν γένει;

Και ποία τῆς ζωῆς αὐτῆς ἡ θλίψις και ὀδύνη,

Και τίς ἡ εὐφροσύνη;

Και ποία ἡ ἀλήθεια, και ἡ ἀπάτη ποία;

Και ποία ἡ ἀμάθεια, και ποία ἡ σοφία;

Ἀγῶνα πόσον ἡ ψυχὴ αἰσθάνεται, τοῦ σώματος
Ἀποχωριζομένη!

Ὡς σταλαγμοὺς πίπτει βροχῆς τὸ δάκρυ ἐκ τοῦ ὄμματος,

Κι' αὐτὴ, ἀλλοιωμένη,

Θρηνεῖ, ἐν ᾧ τὰ ὄρια τοῦ ἄλλου κόσμου θίγει.

Κάμμια δὲ βοήθεια!

Ἀλλὰ τὸ παραπέτασμα τὸ φοβερὸν ἀνοίγει

Ἡ φοβερὴ ἀλήθεια.

Τὰ ὄργανα τοῦ σώματος πῶς ὅλα κκταργοῦνται!

Τὰ πρὸ μικροῦ κινούμενα, πῶς πλέον δὲν κινοῦνται!

Τὸ πᾶν μυστηριῶδες!

Ἐδέθησαν οἱ πόδες,

Τὰ χεῖλη ἀπεκλείσθησαν.

Τὰ ὄμματα ἐσβύσθησαν.

Πῶς αἴφνης διαλύεται ὡς πένθιμη σκιά τις

Τοῦ κόσμου ἡ πανήγυρις, ὁ ὕπνος τῆς ἀπάτης!

Ποῦ οἱ ἀκαιοφάνταστοι τοῦ κόσμου αὐτοῦ μόχοι;

Τὸ ρεῦμα ρέει ἐν ῥοπῇ· μᾶς δέχεται ἡ ὄχθη.

Ἀλλ' ἐπὶ ποίας κείμεθα,

Κ' εἰς ποίαν πορευόμεθα!

Πρὶν γεννηθῶμεν, τ' εἴμεθα,

Νεκροὶ δέ, τί γινόμεθα;

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Φαίνεται ὁ πατρικὸς οἶκος τῆς Λυδίας.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ καὶ ὁ θυρωρὸς τοῦ οἴκου.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Θυρωρὲ τοῦ πατρικοῦ τῆς δώματος εἰσάκουσέ με.
Τὸ χρυσίον αὐτὸ λάβε· τοὺς θαλάμους ἀνοιξέ με,
Αὐτοὺς ὅπου ἡ Λυδία ἢ ἀποθανοῦσα μένει,
Ἀπὸ ἔντεχνον ζωγράφου κάλαμον εἰκονισμένη·

(Ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει θαλαμὸν τινα καὶ ἀνχωρεῖ.)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἐμβαίῳν εἰς τὸν θάλαμον
τῆς νεοβάπτου Λυδίας.

Τὰ γόνατά μου κάμπτονται· ὡς λύχνος διευθύνει
Τοὺς πόδας μου τοὺς τρέμοντας ἢ τρέμουσα σελήνη...

(φιλῶν τὸ ἔδαφος)

Τὰ ἴχνη τῶν βημάτων τῆς, ἀσπάζομαι καὶ κλαίω
Ἐγγίζω ὅ,τι ἔγγισε, καὶ τὴν πνοήν τῆς πνέω...

(Φαίνεται ἡ εἰκὼν τῆς Λυδίας κεκλυμένη με σκέπην πένθιμον.)

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ προχωρῶν πρὸς τὴν εἰκόνα.

Ὀχληρὸς δὲν μ' ἐπιβλέπει ὀφθαλμὸς, καὶ εἶμαι μόνος·
Πλὴν τὴν σκέπην τρέμω τρέμω... ἂ' ἀποσπάσω τῆς εἰκόνας.

(Ἐποσπᾷ τὴν σκέπην καὶ μένει ἄφωνος καὶ ἀκίνητος.)

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ γονατίζων πρὸς τὴν εἰκόνα.

Ἡ χεὶρ ἥτις τ' ὠχρὸν νῆμα τῆς ζωῆς μας εἶχε κλώσει,
Δὲν ἠθέλησε τὰς δύο τύχας μας γὰρ συνενώσει.
Πέθανες παρωργισμένη τῆς νεότητός μου φίλη;
Φίλη μου! μὲ κατηράσθης, ὅταν ἔκλειες τὰ χεῖλη;
Εἰς τὰς προσευχάς μου κλαίων, πάντοτε σ' ἐπικαλοῦμαι·
Σὺ, ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον οἴκτειρέ με, καὶ λυποῦ με.

Ἐνθυμοῦμαι τὴν ἀθῶαν παιδικὴν σου ἡλικίαν,
Ὅταν εἰς τοῦ κήπου τ' ἄνθη, ὅταν εἰς τὴν μεσημβρίαν,
Ἐπιπτες ἀπηυδισμένη με λυτὴν τὴν ξανθὴν κόμην,
Ἐγὼ δὲ τὸν τρυφερόν σου ὕπνον ὑπερασπιζόμεν.
Ἀπὸ τ' ἀπαλά σου μέλη, τὰ λευκότερα τῶν κρίνων,
Τὰς ἀκάνθας τὰς τριβόλους καὶ τὸν ἥλιον μακρύνων,
Σ' ἐπαγρύπνουν, καὶ με χεῖλη φλογερά καὶ διψαλέα
Ἐπνεα τὴν θερμὴν αὔραν, ἥτις σ' ἔθιγεν ὦ νέα!

Ἐνθυμοῦμαι μετὰ ταῦτα τοὺς τερπνοὺς μας περιπάτους,
Ὅταν ἔχοντες τὰ νέφη θεατάς μας ἀπωτάτους,

Μὲ τὰς χεῖρας ἐνωμένας

Ἀνιβαίνομεν σκοπέλων κορυφὰς ἐρημωμένας·

Ἦσουν· τότε εἰς τοῦ βίου τὴν αὐγὴν τὴν γαλιθαίαν,
 Καὶ ὠμοιάζεις, ὦ νέα! τὴν περιστερὰν τὴν νέαν,
 Ἦτις φεύγουσα τὴν σκέπην τῆς ἀθώας φωλεᾶς της,
 Δοκιμάζει κατὰ πρῶτον τὰς τρεμοῦσας πτέρυγας της....

(Ἐγειρόμενος μετ' ἀπελπισίας.)

Οὔτε λόγους, οὔτε θρήνους αἱ δικαί μου ἔχουν λύπαι·
 Πέθανε· καὶ οὔτε λέξιν συγχωρήσεως με εἶπε.
 Κ' ἔσως τώρα μὲ ἀκούει, καὶ πικρὰ μὲ καταρᾶται·
 Κ' εἰς τὸν πλάστην καὶ κριτὴν της ἐμὲ τώρα αἰτιᾶται!...

Εἰς τὸ αἷμά σου ὀμνύω
 Ὅτι σήμερον ἐγὼ
 Τρέφω μόνον σκοποῦς δύο,
 Νὰ τὸν σφάζω, νὰ σφαγῶ·
 Φεύγων ἀπὸ σὲ πηγαίνω
 Τὸν φονεύω, τὸν σπαράττω,
 Κ' εἰς τὸν ἄδην καταβαίνω
 Νεκρὸς, σύρων νεκρὸν, κάτω.

(Ἐξαίφνης ἀκούεται κρότος εἰς τὸν πλησίον κοιτῶνα· ἡ νεώτατος
 Λυδία ἐμβαίνει.)

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἐπιωθοδρομῶν καὶ κραυγαῶν.

Ἡ ἐναέριος εἰκὼν ἐκείνης... ἡ Λυδία!...
 Ἐκείνη!... δὲν μὲ ἀπατᾷ τὸ φῶς μου· ἡ ἴδια!...

(Ἡ Λυδία μένει σιωπηλή.)

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ μακρυνόμενος μετὰ τρόμου.

Ἰπὸ τὸ φῶς περιπατεῖ τῆς κρυερᾶς σελήνης·
Μελαγχολίας ἄγγελος, καὶ ἄγγελος γαλήνης.

(Ἡ Αὐδία πλησιάζει καὶ ἐκπέμπει φωνὴν γοηρὴν.)

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ἀρχάγγελοι τῶν οὐρανῶν! δὲν εἶναι ἡ φωνή της!
Ἀρχάγγελοι τῶν οὐρανῶν! δὲν εἶναι ἡ μορφή της!...
Τὸ στόμα σου θρησκευτικὴν ἐκπέμπει μελωδίαν
Καὶ ἀποπνέεις, ὦ νεκρά, λιθένου εὐωδίαν!
Ἄλλ' ἐν ᾧ φέγγ' εἰς τὰ νερὰ τοῦ βάλτου ἡ σελήνη,
Ἐν ᾧ τοῦ νυκτικὸρακος ἀκούονται οἱ θρήνοι,
Σὺ διατὶ παραίτησες τὴν ἐνταφίαν κόνιν,
Καὶ σύρεις εἰς τοὺς πόδας σοὶ τὴν νεκρικὴν σινδόνην;
Κ' ἐγὼ ἐν μέσῳ οὐρανοῦ ἐν μέσῳ ἄδου κεῖμαι.
Κ' ἐγὼ κ' ἐν μέσῳ εἶμαι,
Καταχθονίας θλίψεως, καὶ θίας εὐφροσύνης,
Ἐντὸς ζωῆς καὶ τελευτῆς, φενὸς καὶ ἀφροσύνης;

(Ἡ Αὐδία μετὰ σιωπῆς θέτει τὴν χεῖρά της
ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ Νεκράτου.)

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Νεκρά! εἰς τὴν προσέγγισιν τῶν κρύων σου δακτύλων
Μὲ βλέπεις τέμον φύλλον.
Ἡ χεῖρ μου εἰς τὴν χεῖρά σο σπασμωδικῶς ὑπέκει,
Καὶ φθάν' εἰς τῶν ὀστέων μου τὸν μυελὸν ἡ φρίκη.

Ἡ νεότατος ΛΥΔΙΑ.

Δὲν μὲ γνωρίζεις; εἴμ' ἐγώ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ἐγώ! ἐγώ! μὴ λέγῃς.
Μή!.. μὲ δαυλὸν τὰ σπλάγγνα μου πεπυρωμένον φλέγῃς.

Ἡ νεότατος ΛΥΔΙΑ.

Πραῦνσου καὶ ὑπόμεινε μικρὸν νὰ σὲ λαλήσω.
Πρὶν σὲ ἀφήσω, ἔρχομαι νὰ σὲ παρηγορήσω.
Εἰς τῆς ἀκτῆς τὰ μάρμαρα τὸ ρεῦμα μορμορῶζει.
Καὶ ψηλαφῶν ὁ ζέφυρος τὰς ψάμμους, ψιθυρίζει.
Φωνὴ ἀνθρώπινος ἐδῶ τὴν ἀκοὴν δὲν κρούει,
Μᾶς βλέπει μόνος ὁ θεὸς, καὶ μόνος μᾶς ἀκούει.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Θεὲ! εἰς κάθε βλέμμα τῆς ὑπάρχει ψυχὴ μία.
Αὐδία πόλυπόθητη!... ἀγαπητὴ Λυδία!...

(Ζητεῖ νὰ πέσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς.)

Ἡ ΛΥΔΙΑ μακρυνομένη.

Νικήρατε!...

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ἡ γοερὰ καὶ θελκτικὴ φωνὴ τῆς!
Τὴν βλέπω καὶ μαγεύομαι· λευκὴ ὡς μαργαρίτης!
Ἄλλ' εἶναι ὄρασις αὐτό· μυστήριόν τι τρέχει.
Ὁ κόσμος τόσῃ δύναται γλυκύτητα νὰ ἔχῃ;

ΛΥΔΙΑ.

Τὸ πρόσωπόν σου φίλε μου! ὡς ἡ σελήνη κλαίει,
Καὶ βαθμηδὸν ἢ κλαυθμηρὰ μορφὴ σου καταρρέει.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Κυπάρισσος ἀμάραντος, ἀμάραντον φυλάττων
Τὸ κλαυθμηρὸν μου σχῆμα,
Ἐν μέσῳ θέλω πάντοτε σκιάζει τῶν μνημάτων
Τὸ ἰδικόν σου μνημα.

ΛΥΔΙΑ.

Ὅποταν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐγὼ ἔμπρὸς τοῦ πλάστου
Ἐγὼ διὰ σέ θέωμαι,
Κ' εἰς τοῦ θεοῦ τὸν ἄπειρον ναὸν, ἀγνὴ λαμπάς του
Ὁμοῦ μὲ τ' ἄστρα καίωμαι,
Ἐμέ, εἰς τὴν ἀγαπητὴν ἐνθύμησίν σου ἔχε.
Τὸ γήινόν μου ἔνδυμα μὲ δάκρυά σου βρέχε.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Παλμὸς εἰς τὴν καρδίαν μου ἐνόσῳ ἓνας μείνη,
Θὰ εἶναι παλμὸς ἔρωτος καὶ πένθους ἀθανάτου,
Καὶ οὔτε θὰ σμικρύνῃ
Τὴν θέρμην τῆς λατρείας μου τὸ ψύχος τοῦ θανάτου.

ΛΥΔΙΑ.

Μακρὰν σου τώρα σκοτεινὸς
Μὲ εἶναι καὶ ὁ οὐρανὸς!...

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἐν ἐκστάσει.

Ἐν μέσῳ τῶν ἀληθειῶν πλανᾶσαι τῶν μεγάλων·
 Εἰπέ με, θέλομεν ἰδεῖ κανέναν κόσμον ἄλλον;
 Ἄλλοῦ μὴν ἀπαντώμεθα;
 Ἄλλοῦ μὴν γνωριζόμεθα;...

(Μετὰ μικρόν.)

Πάντοτε κ' εἰς πάντα τόπον, ὦ σκιαί! πᾶρηγεῖσθε·
 Μεταξὺ θεοῦ, ἀνθρώπων, οὐρανοῦ καὶ γῆς κινεῖσθε.
 Ἀσκεπῆς ἐμπρὸς σας εἶναι ἡ μυστηριώδης φύσις·
 Ἄραγε δὲν εἶναι ἄλλη, ἐκτὸς ταύτης, χρυσὴ κτίσις;

ΛΥΔΙΑ.

Εὐρίσκεται ἀγαπητέ! παράδεισός τις, ὅπου
 Ἡ αἰωνία αἴκησις ὠρίσθη τοῦ ἀνθρώπου.
 Εἰς τοῦτον κάθε ὄσφρημα ὑπάρχει εὐωδία,
 Εἰς τοῦτον φῶς, πᾶν ὄραμα, πᾶς κρότος, μελωδία.
 Ἐκεῖ δὲν συμμιγνύεται ἡ σὰρξ καὶ ἡ θεότης,
 Οὐδὲ ζῶη καὶ θάνατος, φθορὰ κ' αἰωνιότης.
 Ὁ κόσμος ὁ πρωτότυπος ἐκεῖ ὁ πρὸ αἰώνων·
 Τὸ ἀτελὲς ἀντίγραφον ἐκείνου ἐδῶ μόνον.
 Ἐκεῖ τῶν ιδεῶν ἡμεῖς ὀρῶμεν τὰς εἰκόνας·
 Ἐδῶ τὰς σκέπας βλέπετε, τὰς σκέπας αὐτῶν μόνας.
 Ἐκεῖ καὶ ἡ Ἀλήθεια, καὶ ἡ Ἐλευθερία·
 Καὶ ἡ τῆς γῆς ἰδανικὴ ἐκεῖ, εὐδαιμονία.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ἡ τέρψεως ἀνέκφραστοι ἐκστάσεις κ' εὐφροσύναι!
 Ἡ θεὰ τις ἐνύπνιον ἀπατηλὸν δὲν εἶναι;

(Ἐν ἐκστάσει καὶ ἄφρονι σχῆδόν.)

Τί πράττετε οἱ μάκαρες; πιστεύεται κάμμιαν
Ὁ παντεπόπτη; ὄφθαλμὸς εἰς σᾶς ὑπηρεσίαν;

ΛΥΔΙΑ.

Ἦως ζῶμεν; τί γινόμεθα;

Καὶ τοῦ περιπλανώμεθα;

Φῶς ἰλαρὸν, ὡς ἔνδυμα ἡμᾶς περισκεπάζει,
Καὶ δόξαν ἐπουράνιον, ἢ φῶς παρομοιάζει.

Ποτὲ δὲν ταραπτόμεθα,

Πλὴν οἴκτον αἰσθανόμεθα

Ἀπὸ τῶν θεῶν βλέποντες κ' ἐναερίου τόπους,
Τοὺς εἰς τὴν ὕλην νέοντας παλογενεῖς ἀνθρώπους.

Ὅμοῦ διαλεγόμεθα,

Τὰς ὄσας ἀκροώμεθα,

Ἢ βλέπομεν τῆς φύσεως σκηνὰς πανευφροσύνους,
Καὶ ὅλους ἐνθυμούμεθα τοὺς πρώτους ἡμῶν θρήνους.

Εὐδαίμονες βλέπόμεθα,

Καὶ τὸ συναισθανόμεθα,

Καὶ ὕμνους ψάλλομεν θεοῦ, ὡς μία μελωδία,
Ὡς μία ψυχὴ ἅπαντες, κ' εὐδαιμονία μία.

Τὸ πᾶν περιερχόμεθα,

Καὶ πανταχοῦ τερπόμεθα

Ἐκ τοῦ πλησίον βλέποντες τὰς οἰκημένας σφαίρας,
Πρὸς ἃς τσαύτας ἐκ τῆς γῆς ὑφούμεθα ἐσπέρας.

Εἰς κήπους πορευόμεθα

Κ' ἐκεῖ συναπαντώμεθα

Μὲ τὴν σοφὴν ὀμήγουριν τῶν παλαιῶν αἰῶνων,
Ἐν μέσῳ πηγῶν μέλιτος καὶ χρυσομήλων κλώνων.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ὁ λόγος τῆς ὡς μουσικῆ γλυκεῖα μὲ κοιμίζει·
Ὁ ἦχος ὁ μονότονος αὐτός, μὲ μαγνητίζει.
Ἀποκαροῦμαι βαθμηδόν... αἰσθάνομαι βαρέα
Τὰ βλέφαρα... στιγμὴν τερπνὴν, καὶ κοίμησις ὠραία!

Ἡ ΔΥΔΙΑ πλησιάζουσα πρὸς τὸν Νικήρατον
καὶ ὑποκοιμίζουσά τον.

Ἀπὸ θύμου πρασινίζουν
Μυροφόρα τὰ βουνά,
Κ' εἰς τὰ δένδρα περετίζουν
Τὰ ἰωθινὰ πτηνά·
Φεύγω ἢ αὐγὴ πρὶν εὔγη·
Ὁ χαλκὸς ἰδοῦ σημαίνει.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας του εἰς τὴν Δυδίαν.

Ἡ ψυχὴ μου μὲ σὲ φεύγει...

(Πίπτει ἀπὸ κάρωσιν.)

Ἡ ΔΥΔΙΑ μακρνομένη.

Ἡ ψυχὴ μου μὲ σὲ μένει.

(Ὁ Νικήρατος φαίνεται ὑπνώτων.)

Ἡ νεότατος Δυδία πλησιάζουσα προσφέρει
ὡς μαγικὴν ἐπωδὴν ἐπ' αὐτοῦ.

Τὴν ὥραν, ὅταν ἡ αὐγὴ τὸν οὐρανὸν λευκύνῃ,
Κ' εἰς τὸν καθρέπτην βλέπεται τῆς λίμνης ἡ σελήνη,

Ὁ σκόληξ ὁ φωσφορικὸς εἰς τὴν μολόχην ἔρπη,
 Καὶ τῶν πτηνῶν ἡ μουσικὴ τὴν ἐρημίαν τέρπη.
 Εἰς τὴν ψυχρὰν κ' ἐρήμην σου παρίμενέ με κλίνην
 Μὲ τὴν ψυχρὰν σελήνην.

Καὶ ὅταν εἰς τὰς κλαυθμηρὰς ἰτέας τῶν μνημάτων
 Ἐν μέσῳ τῶν νυκτερινῶν κοιμᾶσαι φαντασμάτων,
 Σιμά σου θέλει ἀγρυπνεῖ τοῦ ὕπνου σου προστάτις
 Σιὰ τις, ἀναπαύουσα εἰς σέ τὴν πτέρυγά της·

Καὶ ὅταν τὸ πολυδάκρυ ἐξαίφνης κλείσῃ ὄμμα,
 Οἱ δύο, μία θέλομεν γενῆ ψυχῆ, κ' ἔν σῶμα
 Ὡς δύο, τοῦ αὐτοῦ πυρὸς σπινθῆρες ἐνωμένοι,
 Ὡς δύο ἀναστεναγμοὶ ὁμοῦ συγκεχυμένοι!

(Ἀναχωρεῖ.)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ φαίνεται κοιμώμενος.

(Εἶναι γενικὴ σιγή· ἀκούονται ἔξωθεν αἱ μυστιριώδεις αὐτὰί φωναί.)

Ὁ Καιρὸς εἰς τὸν αἰθέρα καθὼς τ' ἄνθ' εἰς τὸν λειμῶνα
 Τ' ἄστρα φύει καὶ μαραίνει·
 Τοῦ Θεοῦ ἀκαταπαύστως τὸν γαλάζιον χιτῶνα
 Μὲ κλωστὰς χρυσᾶς ὑφαίνει.

Ἄξωνα ὁ πλάστης στρέφει μέγαν καὶ μαγνητισμένον,
 Αὐτὸς λάμπων ὡς ἀδάμας,
 Καὶ ἀκούεται ὁ κρότος τῶν γαιῶν τῶν στρεφομένων
 Εἰς τὰς θείας του παλάμας.

Καὶ τὰ πνεύματ' ἀνεβαίνουν, κατεβαίνουν μὲ χρυσίους,
 Εἰς τὴν χεῖρά των ὑδρίας·
 Καὶ βαντίζουσι κ' ἐκκονίζουσι τοῦ παντός τὰς σαπφειρίους
 Λεωφόρους καὶ πλατείας.

Καὶ ὁ ἥλιος τὸν δρόμον τὸν πεμπάλαιόν του τρέχει,
 Καὶ λαμπαδοῦχεϊ τὴν γῆν.
 Μετὰ ἑκατὸν αἰῶνας, ὡς νὰ ἦτον, λάμπειν ἔχει
 Εἰς τὴν πρώτην του αὐγὴν.

Στίλβει τοῦ θεοῦ ἡ πλάσις ὡς χρυσοῦ ἀπὸ ἐργάτου
 Νεοκτυπηθεῖς σφυρὸν.
 Στίλβει, ὡς τὴν εἶχαν πλάσει τὰ μεγάλα δάκτυλά του,
 Ἐκ τῶν πρώτων ἡμερῶν.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ ΚΑΙ ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ο ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ πρὸς τὸν Νικήρατον.

Τὰ πάντα προετοίμασα, τὴν λέμβον καὶ τοὺς ναύτας·
 Νὰ φύγωμεν εἰς τὰς στιγμὰς τὰς κινδυνώδεις ταύτας...
 Ἄλλ' ἡ σελήνη τὴν ὄχρῶν εἰκόνα του καλύπτει·
 Ἡ ἐσπαρμένη κόμη του τοὺς ὀφθαλμούς του κρύπτει.
 Δὲν μὲ λαλεῖ... πλὴν σίεται.. κινεῖται.. ἀναπνέει
 Ἡ κρύα εἰς τὰς φλέβας του ζῶνί του ἀναζέει.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἀνακύπτων.

Τὴν εἶδες σύ; τὴν ἤκουσες; Ἐγὼ τὴν ἀτενίζω
Καὶ τὴν ἀκούω...

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Ποίαν; τί; τί λέγεις, δὲν γνωρίζω,

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Πῶς! ἔχεις ὦτα, καὶ αὐτὰ ἡ λυπηρὴ φωνὴ τῆς
δὲν κρούει;. Πῶς καὶ σύ, καθὼς ἐγὼ δὲν φρίττεις;...

(Σηκονόμενος)

Ἐφάνη πῆν στιγμὴν αὐτὴν, ἡ δυστυχὴς ἐφάνη.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Καὶ ποῖος ἀνθρώπος ποτὲ ἂν ἀπαξ ἀποθάνῃ
Ἀναγεννᾶται;

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ἄκουσε τὰς ἀσθενεῖς μου φρένας
Τὸ ἄλγος τῆς καρδίας μου δὲν ἔχει θολωμένας.
Ὁ φαινὸς ἀνέτελλεν ἀστὴρ τῆς Ἀφροδίτης,
Ὁ Γαλαξίας ἔλαμπεν ὡς λίθος σαπφειρίτης...

Ἠκούσθη στεναγμὸς βαθύς...

Καὶ τὴν νεκρὰν εἶδα εὐθύς.

Ὡς ἐνδυμ' ἀραιότατον

Ἐφόρει κάλυμμα χρυσόν,

Πλὴν ὕφασμα λεπτότατον

Ὡς τὰ πτερὰ τῶν μελισσῶν.

Ἦλθε πλησίον μου αὐτή

Ἡ χεὶρ μου ἐψηλάφησε
 Τὰ ἔχνη της... πάχνη λεπτὴ
 Ἐλύθη καὶ με' ἄφησε.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Πιστεύεις τὴν ἀνατροπὴν τῶν γενικῶν κανόνων;
 Ὁ πλάστης ἅπαξ ὄρισεν· ὑπέκει ἀπ' αἰώνων.
 Ὁ πλάστης νόμους ἔθεσε, καὶ πρῶτος τοὺς φυλάττει.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Δὲν ἦτον τοῦτο, πίστευσε, ὀράσεως ἀπάτη
 Ἐμπρὸς μου ἦλθεν ἡ νεκρά, καὶ εἶχε τὴν εἰκόνα
 Λευκὴν, ὑπὲρ τὴν ἄθικτον τῶν Ἄλπεων χιόνα....
 Σκληρόκαρδε! τί πολεμεῖς αὐτὴν μου τὴν ἀπάτην;
 Τί τὴν ἐλπίδα με' στερεῖς αὐτὴν μου τὴν ἐσχάτην;
 Τὴν σκέπην τῶν ὀμμάτων μου ἀλοῖμονον! ἀνοίγεις,
 Καὶ τῆς φρενός μου θεωρῶ τὸν σάλον τῆς ὀλίγης.
 Αὐτῆς δὲν ἦτον ἡ σκιά· πλὴν ἡ σκιά, τὸ σκότος
 Ἐντὸς ὑπάρχει τοῦ νοῦς, ἐντὸς τοῦ συνειδότης.

(Ἀκούονται τὰ θήματα τῆς νεοτάτου Λυδίας.)

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ μετὰ φρίκης.

Ἀκούεις;...

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Στέλλει σιγαλὴν τὸ κῦμα μελωδίαν
 Μαλάττον ἄμμον ὀμαλὴν καὶ λείαν παραλίαν.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ μετὰ φρίκης.

Κυττάξεις;

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Σείει άνεμος τοῦ κήπου της τὴν χλόην.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ μετὰ φρίκης.

Όσφραίνεται;

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ

Όσφραίνομαι κασσίαν καὶ ἀλόην.

(Ἡ νεότατος Λυδία μακρόθεν ἐπαναφάνεται.)

(Ο Νικήρατος μένει ἀπολιθωμένος.)

Ο ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ βλέπων τὴν νεότατον Λυδίαν

Ὑπερηφάνως ὁ λευκὸς λαιμὸς της ὑψωμένος·
Βαδίζει μεγαλοπρεπῶς, ὡς κύκνος ἢ παρθένος.
Ἡ μικροτάτη κόμη της ἐκτεπλεγμένη πίπτει,
Καὶ μὲ χρυσίον καθαρὸν τὰς πτέρνας της καλύπτει.

(Παρατηρῶν αὐτήν.)

Θεέ! ὡς ἡ πανσέληνος γλυκὺ τὸ πρόσωπόν της·
Ἡ παρειά της κόκκινη. ἀλλὰ τὸ κόκκινόν της
Δὲν ἔχει χρῶμα ζωντανόν, τὴν νέκρωσιν φυλάττει,
Ὅποιαν τὸ φθινόπωρον εἰς τὰ φυτὰ χαράττει.

(Πρὸς τὴν Λυδίαν.)

Τίς εἶσαι σὺ, κ' εἰς τῆς νυκτὸς αὐτὴν τὴν ὄραν, σχῆμα
Ἐράσμιον ἀνέλαβες, ἀφήσασα τὸ μνήμα;

Ἀκίνητη ἀπέμεινες, καθὼς ἡ στερηθεῖσα
Νιόβη τῶν φιλτάτων τῆς, κ' ἐκ λύπης λιθωθείσα;

Ἡ νεότατος ΛΥΔΙΑ πρὸς τὸν Νικηράτου.

ὦ σύντροφε ἀχώριστε τῆς νηπιότητός μου!
Δὲν θέλει πλέον σὲ ἰδεῖ ὁ κλαίων ὀφθαλμὸς μου;
Παιδιά, κλίνην εἶχαμεν τὴν κλίνην τὴν ἰδίαν·
Δὲν θέλομεν ἔχει νεκροὶ μαρμάρου πέτραν μίαν;

(Γίνεται ἄφαντος.)

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ καὶ οἱ Ἀνωτέρω,

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ ἐμβατέρω,

Ἐδῶ εἰς τοὺς πατρώους τῆς θαλάμους τί ζητεῖτε;
Σεῖς ξένοι! πῶς τὸ ἄσυλον τῆς στέγης μου πατεῖτε;

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ φεύγων μετὰ βίας.

Οἱ ἔνοπλοι μου ἔμειναν ὀπίσω· τοὺς λαμβάνω
Καὶ εἰς βοήθειαν εὐθὺς τοῦ Νικηράτου φθάνω.

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ προχωρῶν πρὸς τὸν
Ἡγεμόνα Παλάδιον.

Κακοῦργε! εἰς τὰ στήθη σου αἰσθάνεσαι καρδίαν,
Ἢ μόνον κατὰ γυναικῶν ἰσκήθης τὴν ἀνδρείαν;

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ.

Μὲ στόμα τόσον προπετὲς εἰς ὄσους μ' ἐρωτῶσι,
Τὸ ξιφός μου ἀπόκρισιν εἶν' ἔτοιμον νὰ δώσῃ.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ *ἔλκων τὸ ξιφός του.*

Λοιπὸν μὴ στέκῃς· τὸν καιρὸν εἰς ἀπειλὰς μὴ χάνῃς.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ *ἔλκων καὶ αὐτὸς τὸ ξιφός του.*

Βαρύνεσαι λοιπὸν νὰ ζῆς;

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Φοβεῖσαι ν' ἀποθάνῃς;

Εἰς τοὺς ἀνδρείους ὁμιλεῖ ἡ χεὶρ ἀντὶ τῆς γλώσσης.
Ἐλθέ, δειλὲ, τὸν θάνατον νὰ λάβῃς, ἢ νὰ δώσῃς.

(Κτυπῶνται μετὰ λύσση; ὁ ἡγεμὼν Παλλάδιος πέπτει ἡμιθανής.)

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ *τρέχων ἐπὶ τοῦ ἀσπαίροντος Παλαδίου.*

Τὸν ἔσφαξα... καὶ παριστᾷ ὁ ἀναστεναγμὸς του
Τὸν χωρισμὸν τοῦ πνεύματος, ἀπὸ τοῦ σώματός του.

(Φωνάζων εἰς τὰ ὄτα τοῦ Παλαδίου.)

Ἐγὼ, ἐγὼ σ' ἐφόνευσα ἐγὼ· μὲ διακρίνεις;
Ἦ λύσσα καὶ ὦ ἔπακρον μανίας καὶ οὐδύνης!
Θανάτου κατεκάλυψε τὰ ὄμματα του σκέπη.
Ἀκούων δὲν ἀκούει με, καὶ βλέπων δὲν μὲ βλέπει...

Ἐπιθυμῶ νὰ με ἰδῆς,
 Τὸν ἄγριόν σου ὄφθαλμὸν ἐπιθυμῶ ν' ἀνοίξῃς,
 Πρὶν εἰς τὸν Ἄδην καταβῆς,
 Πρὶν μὲ τὰς κἀκουργίας σου τοὺς πταίστας τοῦ ἐκπλήξῃς.

Μανία! κλαίω, δάκνομαι!... ἀπέθανε· καὶ ζῶντα
 Δὲν δύναμαι νὰ τὸν ἰδῶ, καὶ νὰ τὸν ἐξυβρίσω,
 Καὶ ὡς ἀποθανόντα,
 Βιάζομαι τὸν μιὰρὸν ἀνύδριστον ν' ἀφήσω·

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμοὺς του.

Μὲ ἀγαλλίασιν ψυχῆς μεγίστην ἀποθνήσκω·
 Τὸν ἄδην προκριτότερον σοῦ καὶ τῆς γῆς εὐρίσκω....

Ο ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ μετὰ γέλωτος πρὸς τὸν Παλάδιον.

Ἄν δάκρυ ἐγὼ ἔχυσα, σὸ αἷμα, αἷμα χύσει...
 Ἀκόρεστη ἐκδίκησις! ζωή, ζωή μου εἶσαι.

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ.

Μ' αὐτοὺς τοὺς λόγους πίστευσε, δὲν δύνασαι ν' αὐξήσῃς
 Τὴν δόσιν τῆς φλεγούσης με μανίας μου καὶ λύσεως...
 Κεραίαν εἰς τὸ μῖσός μου, κεραίαν δὲν προσθέτεις...

(Μετ' ὀλίγον.)

Πλὴν τρέμω μὴν ἐκείνη ζῆ, καὶ μὴν ὁ ὑπηρέτης
 Πλανέσας με μ' ἀνταλλαγὴν ὁμοίου ποτηρίου
 Ἰπνωτικὸν τὴν ἔδωκεν ἀντὶ δηλητηρίου.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Ζῆ! λέγεις; ζῆ! πῶς εἶπες; ζῆ; μὲ εἶπες; ζῆ ἐκείνη!
Ὁ λόγος σου τὸ βάλαμον εἰς τὰς πληγὰς μου χύνει
Ποῦ εἶναι!...

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΛΛΑΔΙΟΣ ἀνασηκονόμενος.

Ἄν ἐγνώριζα ποῦ εἶναι, νεκρὸς οὔτω
Εἰς τὴν καρδίαν ἔπηγον αὐτῆς, τὸ ξίφος τοῦτο.

(Ἐπαναπίπτων.)

Ἀπέθανεν, ἢ τῆς ζωῆς τὴν αὔραν ἀναπνέει·
Ἡ φλόξ αὐτῆ αἰώνια τὰ σπλάγχνα σου ἄς καίῃ....
Ὁ σκόληξ, ὁ ἀκοίμητος αὐτὸς, ἄς σὲ βιβρώσκῃ...
Καρκίνος τὴν καρδίαν σου ἀκόρεστος ἄς βύσκη...
Ζηφερωτέραν ὁ νεκρὸς τοῦ σκότους μου ἡμέραν
Εἰς σὲ ἀφίνω... καὶ ζωὴν θανάτου πικροτέραν.

(Ἀγωνιᾷ τυρβήμενος κατὰ γῆς καὶ πλκσιάζων
πρὸς τὸν Νικηράτον.)

Δὲν ἔγω δύναμιν εἰς σὲ τὸ ξίφος νὰ ἐμπήξω.
Ἐλθὲ εἰς τὰς σπασμώδεις μου ἀγκάλας νὰ σὲ πνίξω.

(Πίπτει ἐπὶ τοῦ Νικηράτου καὶ ἐκπνέει μετ' ἀγωνίας σπασμωδικῆς.)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ ΚΑΙ ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ μετὰ στρατιωτῶν.

Εἰς τοῦ αἰθέρος ἔφθασε τὸ ὕψος ἡ ἡμέρα.
 Ἐκχύνει τὸ κατὰ στενον πρυμνήσιον ἀέρα.
 Ἐδῶ εἰς τὸν αἰγιαλὸν μᾶς καρτερεῖ τὸ σκάφος.
 Ἀναχωροῦμεν.

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ.

Εἰς ἐμὲ ἄς ἀνοιχθῆ ὁ τάφος.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Εἰς τὰς Ἀθήνας φεύγωμεν· ἐκεῖ πατρίς, θρησκεία,
 καὶ θρόνος τῆς φυλῆς ἡμῶν· ἐκεῖ ἐλευθερία.
 Εἰς λίθους ἀρχαιότητος, ἐκεῖ, ἐγειρομένους
 Ἡ ἔδρα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀναστηθέντος γένους!

ΝΙΚΗΡΑΤΟΣ ἀπομακρυνόμενος.

Ἐκεῖ, ἐὰν λιμενισθῆς, εἰπέ τὴν τελευταίην μου.
 Καὶ λάβε ὡς ὑστερινήν, αὐτὴν τὴν ἐντολήν μου

(Ἡ σκηνὴ πίπτει.)

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

Ἐρημία μεγίστη κατὰ τὴν ἄκρην τοῦ Βοσπόρου.

(Φιλόσοφος τις Καλλίας κάθεται εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ ἔχον πλησίον τοῦ
λύχνου ἀνκυμένον, εἴδου; καὶ τηλεσκόπια.)

Ο ΚΑΛΛΙΑΣ μὲ τοὺς δακτύλους εἰς τὸν κρόταφο .

Κ' ἐμβαθύνω, κ' ἐμβαθύνω,
 Νοῦν καὶ ὄρασιν ἐκτείνω
 Καὶ εἰς γῆν, κ' εἰς οὐρανοῦς·
 Πλὴν νὰ εὖρ' εἰς μάτην θέλει,
 Εἰς τὸ πᾶν σκοποῦς καὶ τέλη
 Ὅ ἀδύνατός μου γούς.

Εἰς τὸ ἄπειρον πεδίων
 Τίς ἀστέρων καὶ ἡλίων
 Ἐχουσε κοινορτόν;
 Καὶ τὰ ὄμματά μου ποῖος
 Δέσας, μ' ἔκλεισε κρυφίως
 Εἰς τὸν δαίδαλιον αὐτόν;

Ἐτρεῖξ Θεέ! εἰς μάτην
 Καὶ εἰς γῆς καὶ πόιντου πλάτην,

Κ' εἰς τὴν ἄκραν ἡρεμίαν,
 Κ' εἰς τὴν κροῦσιν τῶν στοιχείων,
 Τῶν κρυφῶν σου μυστηρίων
 Νὰ συλλάβω λέξιν ἑμίαν.

Πλάστα! δὲν σὲ συλλαμβάνω·
 Εἰς τὸ ἄπειρον ἐπάνω,
 Κ' ὑπεράνω τῶν αἰώνων,
 Ἀνυψόνεις σεαυτόν·
 Τὸν χιτῶνά σου δὲ μόνον
 Εἰς ἡμᾶς ἔμπρὸς ἐκτείνεις·
 Νὰ τὸν βλέπωμεν ἀφίνεις
 Ἀπὸ ἄστρα κεντητόν.

(Σβύνει τὸν λόγον του καὶ μένει σιωπηλός.)

(Μετ' ὀλίγον.)

Ἐδύσε καὶ ἡ σελήνη,
 Εἰς τὴν ἡσυχὴν κοιλάδα φῶς ἀκόμη γλυκὺ χύνει.
 Ἡ μισὴ αὐτὴ ἡμέρα
 Τῆς ἡμέρας γλυκυτέρα,

Τὸ ἀμφίβολον καὶ τρέμον φῶς αὐτὸ τὸ ἐκ τῶν κλάδων,
 Πίπτει σιγαλά, καὶ σίζον εἰς τὰ χόρτα τῶν κοιλάδων,
 Καὶ τῶν πέριξ τούτων ὄντων τὸ ἀσθενημένον χρώμα,
 Ὅλα, ὅλα ἡσυχάζουν φαντασίαν, νοῦν καὶ ὄμμα

(Βλέπων τ' ἄστρα.)

Αὐτὰ ὅλα λοιπὸν τ' ἄστρα, γαίαι εἶναι οἰκημένοι,
 Ἄβυσσόςπλαγχνα πελάγη, ἀτμοσφαῖραι χρυσομέναι!
 Εἰς αὐτὰ, ὡς εἰς τὴν γῆν μας, ζῶα φύονται μὲ κρίσιν,
 Ἄνθρωποι κατανοοῦντες τὴν μυστηριώδη κτίσιν!

ἔχουσι λοιπὴν καὶ ταῦτα Πλάτωνας, Ἀριστοτέλεις
 Δημοσθένεις, ἢ Ὀμήρους, Ζεύξιδας, ἢ Πραξιτέλεις;

Εἰς τὴν ὥραν ἴσως ταύτην ἡσυχὸς κάνεις πολίτης
 τῶν πλησίων μου ἀστέρων, τοῦ Ἑρμοῦ, τῆς Ἀφροδίτης,
 Παραδίδεται κ' ἐκεῖνος εἰς τὰς σκέψεις τὰς ἰδίας!
 Ν' ἀνταλλάξωμεν, ἂν ἦτον δυνατὸν, συνομιλίας!

Ἄγνωστοι πολῖται ζῶντες εἰς τοὺς μακρυνοὺς ἀστέρας!
 Ὁ θεὸς εἰς σὰς αἰσθήσεις ἔδωκεν ἐντελεστέρας;
 Στρέφετε εἰς τοῦτον τὸν μικρὸν πλανήτην ἔως,
 ὅπου ὄν ἀθάνατόν τι ἔρπει καὶ θρηνεῖ ματαίως;

(Ἐξέρχεται ὁ ἥλιος ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν.)

Ο ΚΑΛΛΙΑΣ βλέπων ἀγνωστὸν τινα σκάπτορα,

Τί ζητεῖ τί θέλει οὗτος εἰς τὰ βάθη τοῦ δρυμῶνος;
 Μὲ λιθώνει ἐν του βλέμμα, ὡς τὸ βλέμμα τῆς Γοργόνης...
 Αὐτὴ πόθεν ἐδῶ ἦλθεν ἢ σκιὰ ἢ ἀπαισία;
 Τοῦ ὠχροῦ αὐτοῦ τί θέλει, φάσματος ἢ παρουσία;

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ σκάπτων.

Μίαν μόνην φορὰν ἤρα, δυστυχίας πάσης λήθην,
 Τοὺς ἐννέα μόνους μῆνας, ὅταν ἔνδον ἐκοιμήθην

Εἰς τὴν μητρικὴν γαστέρα.

Τὴν πρὸ τῆς γεννήσεώς μου ἡσυχίαν ζητῶ πάλιν,
 Κ' εἰς τὴν γῆν θέλω τὴν εὖρει καταβάς· εἰς τὴν μεγάλην
 Καὶ κοινὴν αὐτὴν μητέρα.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ο ΚΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ πρὸς τὸν Καλλιαν πλησιάζοντα.

Μὴ μολύνῃς τὴν ἀφὴν σου μὲ ζῶν μεμαραμένην·
Φύγε τὸ κατηραμένον ὄν ἀπὸ τὴν εἰμαρμένην.

Ο ΚΑΛΛΙΑΣ.

Νέε! διὰ τοῦ μετώπου τοῦ ὠχροῦ σου καὶ μεγάλου
Κλαυθμηρόν τι φέγγυς λάμπει, ὡς δαυλὸς διὰ κρυστάλλου.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ σκάπτων.

Τί μὲ ὀμιλεῖς; ν' ἀρθρώσω ἰσχὺν ἔχω μίαν λέξιν;
Σκέπτομαι, λαλῶ, βαδίζω κατ' ἐνθύμησιν, καθ' ἕξιν.

ΚΑΛΛΙΑΣ.

Ἐδῶ ἄνθρωπε τί κάμνεις;

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ

Σκάπτω μνήμα, σκάπτω λάκκον

Εἰς τὸ σῶμά μου, εἰς τοῦτον τῶν ὀστέων μου τὸν σάκκον.

ΚΑΛΛΙΑΣ.

Ἡ ὠχρότης φίλε ξένε! τοῦ κηροῦ καὶ ἂν σέ χρίῃ,
Ἄνδρα ὅμως ἡ μορφή σου νέον κ' εὐρωστον δεικνύει.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ἐξακολουθῶν νὰ σκάπτῃ.

Ἄλλοτε εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου μου τοῦ πρώτου

Ὡς ζώφιον μικρὸν,

Περιδινούμην ὄλος μετὰ βομβισμοῦ καὶ κρότου·

Ἄλλ' ἀνάσθητον μὲ βλέπει, καθεὶς τώρα καὶ νεκρὸν,

Καὶ τὸν ὄφιν τοῦ δρυμῶνος
ὁμοιάζω, τὸν ἐν μέσῳ παγωθέντα τῆς χιόνος.
Ἡ καρδία μου πετρώδη ἐρημίαν ὁμοιάζει,
Ὅπου ἄνθος δὲν βλαστάνει καὶ καρπὸς δὲν ὠριμάζει.

Ο ΚΑΛΛΙΑΣ *πλησιάζων.*

Παραδίδεσαι, ὦ ξένε! εἰς βυθὸν ἀπελπισίας;
Εἰς τὸ πέλαγος τοῦ βίου, βλέπεις μόνον τρικυμίας;
Ἄψινθον ἂν ἡ φιάλη τῆς ζωῆς ὀλίγην ἔχη,
Ἀπ' αὐτὴν, τὸ γλυκὺ μέλι ἀφθονώτερον δὲν τρέχει;

Ο ΑΓΝΩΣΤΙΟΣ *ἀφίων τὴν δίκειλλαν.*

Ὁ δριμύς τῶν πληγῶν πόνος, τῶν βασάνων ἡ ὀδύνη
Πρὸς τὴν λύπην τῆς ψυχῆς μου τέρψις εἶναι κ' εὐφροσύνη.
Ἄν αἰσθάνοντο ἐξαίφνης οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν μνημάτων
Τρώγοντας τοὺς ἀπαισίους σκόληκας τὰ πρόσωπά των,
Ἰδρῶς πόσος εὐθύς κρύως ἤθελε τοὺς περιρρέυσει!
Ἀπὸ φρίκην ἀπὸ ἄλγος πάλιν ἤθελεν ἐκπνεύσει.
Εἶδός τι τοιαύτης φρίκης καὶ τοιαύτης ἀλγηδόνος
Συναισθάνομαι συγχρότως.

Ἐναν πόθον μόνον ἔχω σήμερον, τὸν τοῦ θανάτου·
Καὶ τὸν ὕπνον ζητῶ μόνον τοῦ ὑτέρου μου κραββάτου.
Ἦθελα νὰ ἡσυχάσω ὑπὸ τούτους τοὺς δρυμῶνας,
Χωρὶς αἴσθησιν καὶ σκέψιν ἑκατὸν μακροὺς αἰῶνας.

Μετ' ὀλίγον ἀναπαύω τὰ ὀστέα μου εἰς τὸ χῶμα,
Μὴ σκεπτόμενος τί ἤμην,
Μὴ σκεπτόμενος τί θέλω ἕως καταστῆ ἀκόμα
Καὶ καταγελῶν τὴν γῆμην,

Και τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων, τὴν ματαίαν, τὴν γελοίαν,
Και εἰς κτήνους θρυλουμένην δυσπιστῶν ἀθανασίαν.

(Λαμβάνει τὴν δίκειλλαν πάλιν καὶ σκάπτει.)

ΚΑΛΛΙΑΣ.

Παῦσε, ἄθλιε! μὴ σκάπτῃς, καὶ εἰς κάθε σου δίκειλλης
Κτύπημα, εἰς τὴν ψυχὴν μου ἕναν κτύπον βαθὺν στέλλεις.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ *ρίπτωσ κατα γῆς τὴν δίκειλλαν καὶ κλαίωσ.*

Πῶς τῶν παιδικῶν μου χρόνων, πῶς ἡ σύντροφος καὶ φίλη
Ἐκλείσει τὰ τρυφερά της τὰ ροδόφυλλά της χεῖλη!
Θεέ! ὅταν αὐτὴ ἔζη, δὲν ἔχαίρετο ἡ κτίσις;
Ὅλος δὲν ἀντανεκλάτο εἰς τὴν γῆν ὁ οὐρανός;
Καὶ παράδεισος δὲν ἦτον εἰς ἐμὲ παντοτεινός
Ἡ ὠραία ὅλη φύσις;

Τὸ μονόξυλόν μου ὅταν σφοδρὸς ἄνεμος ἐκίνει
Ἀπὸ βράχους εἰς ὑφάλους καὶ εἰς κύματ' ἀφρισμένα,
Ἦτον ἡ πιστὴ, ἐκείνη
Ἡ πιστὴ καὶ ἀναμμένη φάρος μου εἰς τὸν λιμένα.

Ὡς τῆς Αἴτνης ὁ πυρφόρος καταρράκτης, αἶμα ζέον,
Ὡχρὰ χεῖλη καὶ σπασμώδη,
Ἀπὸ οἴησίν των λόγον μὴ προφέροντα θρηνώδη,
Βλέμμα δύον κατ' ὀλίγον, καὶ μειδίαμα ἐκπνέον,
Κεφαλὴ σαλευομένη, ῥέπουσα εἰς τὴν μανίαν,
Καὶ ζωὴ ἀνακαλοῦσα τὴν ἐσχάτην ἀγωνίαν,
Ἴδου ποῖος εἶμι· τώρα· μὲ λυπεῖ τὸ παρελθόν μου,
Ὡς βαρύνει τὸ παρόν μου,

Καὶ ὁ μείνας μὲ φοβίζει ἀριθμὸς μακρῶν μου χρόνων,
Χρόνων γήρατος καὶ χρόνων θλιβερῶν καὶ μονοτόνων.

Παρελθόν μου, καὶ παρόν μου, μέλλον μου, Λυδία! ἦσαν.
Τ' ὄνειρον τὸ μακρινῶδες ἦσαν τῆς νεότητός μου,
Καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου τώρα, ὅ,τι καὶ ἂν ἀτενίσουν,
Ἀκτινοβολεῖς ἐμπρός μου.

(Στρέφω κύκλῳ τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἀπὸ σάκκου ἐξάγων
ξίφος αἱματομένον.)

Τὴν ἠγάπων· τὴν ἠγάπων· καὶ τοῦ ἔρωτός μου δείγμα
Εἰς τὴν μάχαιράν μου ἔχω τὸ τοῦ αἱματός του στίγμα.
Τρὶς ἐνέπηξα τὸ ξίφος εἰς τὰ μισητά του στήθη,
Τρέμων ὀϊστός μὴν ὄλος τῆς ζωῆς του δὲν ἐλύθη.

Καὶ τὸ αἷμά του τὸ ῥέον

Εἶδα, ἤκουσα κοχλάζον, ἀπὸ τὴν χαρὰν μου κλαίων.

Ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμούς του πρὶν τὸ πνεῦμα παραδώσῃ,
Πρὸς ἐμὲ, στιγμὴν ἐκείνος φρίττων νὰ τοὺς προσηλώσῃ.
Κ' εἰς τὸν κρῦον καὶ φρικώδη γέλωτά μου ἀπεκρίθη,
Ὡς ὁ τετρωμένος λέων, μὲ βρυχώμενα τὰ στήθη·

(Ἀκολουθῶν.)

Ἄκουσε· ἰδέα μία τὴν καρδίαν μου σπαράττει,

Κ' εἰς ἐμὲ αὐτὴ ἀλλάττει

Ἄλλοτε τὴν γῆν εἰς ἄδην, ἄλλοτε εἰς οὐρανόν·

Τὴν ὀλίγην ὁ κακοῦργος ἡσυχίαν μου φθονῶν,

Μὲ ἀνήγγειλεν ἐκπνέων, ὅτι ζῆ ἐκείνη ἔτι

Καὶ μακράν μου ἀντλεῖ μαῦρα τῆς χηρείας τῆς τὰ ἔτη.

Τὴν ἐζήτησα· εἰς μάτην· τοῦ ποδός της κἀνὲν ἔχνος·

Ἔσβυσε τῶν ὀφθαλμῶν μου εἰς τὰ δάκρυα, ὁ λύχνος·

Ἐχασα τοῦ σώματός μου τὴν νεότητά καὶ ῥώμην,
Κ' ἔπεσαν πυκναὶ χιόνες εἰς τὴν νεαράν μου κόμην.

ΚΑΛΛΙΑΣ.

Ὁ καθείς σου λόγος χύνει ἄδου φρικαλέα φῶτα·
Καὶ τὸ δέριμα μου μὲ κρῦον περιρρέεται ἰδρωτά.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ *κ.λαίωρ.*

Εἰς τὴν ἐρημίαν τώρα κάθημαι, καὶ τὰς ἡμέρας
Ἀναμυρηκῶμαι μόνος τῆς ζωῆς μου τῆς προτέρας,
Ἦτις ὡς χειμάρρου ῥεῦμα εἰς τὴν ἄβυσσον ἐχύθη·
Πίστευσε· μὲ κυριεύει παντελής τῶν πάντων λήθη·
Τῆς νεότητός μου μόνον αἰ· ἄθῳαι ἡδοναὶ
Κρούουσι τὴν ἀκοήν μου, ὡς γλυκύταται φωναί·
Καὶ ὁ ἔρωσ μόνος λάμπει, ρίπτει φῶς τι σκοτεινόν,
Ὡς φανός ἐρυθροφέγγων εἰς βαθὺν ὠκεανόν.

(Πλακιάζων πρὸς τὸν Καλλιάν.)

Μὴν εἰπῆς τὸ μυστικόν μου εἰς κανένα τῶν ἀνθρώπων·
Τὸν συνήθη του ὁ νοῦς μου ἔφυγε πρὸ πολλοῦ τόπον.
Τὰς ἡμέρας, φῶτα ξένα καὶ παράδοξα πολλάκις
Πλήττουσι τὴν ὄρασίν μου,
Καὶ τὰς νύκτας, ἀλυσίδων κρότοι καὶ φωναὶ συχνάκις
Πλήττουσι τὴν ἀκοήν μου.

ΚΑΛΛΙΑΣ.

Ὅλα χύνουσι τὰ νεῦρα τῆς θρηνώδους σου καρδίας
Ὅλα, ὡς χορδαὶ ὄργανου, πικροτάτας μελωδίας·
Σὲ λυποῦμαι· γαληναίαν τὴν ζωὴν σου νὰ περάσης
Θέλησε πλησίον ταύτης τῆς ζωγραφικῆς θαλάσσης,
Μεταξὺ κωμῶν, χωρίων, κήπων καὶ δασῶν εὐόσμων.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ μεθ' υπερηφανείας.

Δέν μ' ἀγάπησεν ὁ κόσμος, δέν ἀγάπησα τὸν κόσμον.

Μεταξὺ αὐτοῦ κ' ἐμοῦ,

Ἐκ μιᾶς ἀρχῆς ὑπῆρξε παντελῆς ἀσυμφωνία,

Καὶ νὰ ζήσωμεν ὑμοῦ,

Ἐζητήσαμεν εἰς μάτην ἦσυχον, ἐν ἀρμονίᾳ.

Οὐτ' ἐκ τούτων τῶν ἀνθρώπων, οὔτε τούτου τοῦ αἰῶνος
Ἐγὼ εἶμαι· τοὺς ἀνθρώπους μισῶ, φεύγω καὶ οἰκτείρω.
Μόνος ζῶ· οἱ λῆκοι ζῶσιν εἰς περὶ τὸν ἄλλον γύρω,

Ἀλλὰ ζῆ ὁ λέων μόνος.

Μόνος μεταξὺ τοῦ πλῆθους, δυστυχῆς εἰς πάντα τόπον,
Βαρυνόμενος νὰ τρέχω μὲ τὴν ποιμνὴν τῶν ἀνθρώπων,
Μὴ δυνάμενος νὰ εὕρω σκέψεως ἀξίαν ὕλην
Οὐδ' εἰς τοῦ θεοῦ τὰ ἔργα, κ' εἰς τὴν φύσιν τὴν ποικίλην,
Τὸν αἰχμάλωτον ἐκεῖνον ὁμοιάζω ἀετὸν,
Ὅστις θνήσκει, τὰς κίγκλιδας τοῦ οἰκίσκου του ζητῶν
Μὲ τὸ βᾶμφορ του νὰ θραύσῃ,
Κ' αἱματόνεται, πρὶν αὔραν ἐλευθέραν ἀπολαύσῃ.

(Ὁ οὐρανὸς συναφροῦται)

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ἐξακολουθεῖ.

Ν' ἀποθάνῃ κάνεις, μέγα τὸ δυστύχημα δέν εἶναι·
Τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ὕπνου συνορεύουσιν αἱ κλίνας·
Πλὴν ὁ χρόνος, φύλλον φύλλον, βαθμηδὸν νὰ μᾶς μαραΐνῃ,
Ἡ ψυχὴ μας ἀπὸ ὕψη βαθμηδὸν νὰ καταβαίνῃ,
Καὶ εἰς στενωποὺς νὰ ἔρπῃ μετ' ἀνθρώπων μικροτάτων,
Τὴν ζωὴν χωρὶς τὸ πρίσμα τῶν προτέρων τῆς χρωμάτων

Σκοτεινήν κανείς νὰ βλέπῃ,
 Ἰδοὺ ποῖον νεκρὸν βίον νὰ φοβῆται καθεὶς πρέπει·

Διατὶ ζητεῖς νὰ ζήσω; τὴν ζωὴν ζητεῖς νὰ δώσω
 Καὶ ἑμοῦ τὴν δυστυχίαν εἰς ἀθῶα ὄντα ἄλλα;
 Κ' εἰς αὐτὰ τὸ τοῦ θανάτου κόνειον νὰ ἐκκενώσω

Μὲ τὸ μητρικὸν των γάλα;
 Καιρὸς εἶναι ν' ἀποθέσω εἰς τὴν γῆν, αὐτὸ τὸ χῶμα,
 Εἰς τὰ πρῶτά του στοιχεῖα νὰ διαλυθῆ τὸ σῶμα,
 Τὴν μορφήν αὐτὸ νὰ λάβῃ δένδρων ἢ φυτῶν ἀγρίων,
 Ἢ τροφήν εἰς μυριάδας νὰ παρέξῃ ζωῶφιων.

(Τὰ νέφη συμπυκνοῦνται καὶ ὑετὸς προαγγίλλεται.)

ΚΑΛΛΙΑΣ.

Βλέπεις νέφη; εἰς αὐτάς σου τὰς ιδέας τὰς φρικώδεις,
 Βλέπεις; γίνονται ἡ φύσις καὶ ὁ οὐρανὸς ζοφώδεις.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ.

Ἄλλαχοῦ, ἐδῶ, ἡ λίθος ἃς τεθῆ τοῦ μνήματός μου·
 Ἄλλαχοῦ, ἐδῶ, ἃς πέσῃ σωρηδὸν ἡ ἀργιλὸς μου·
 Τῶν ὁμοίων μου ὑπῆρξεν πάντοτε ἡ εἰμαρμένη,
 Νὰ λυπῶνται ὅσω ζῶσι, φέροντες μετ' ἀθυμίας

Τὸν ζυγὸν τῆς κοινωγίας,

Ν' ἀποθνήσκωσι φυγάδες, πένητες, μεμονωμένοι,
 Καὶ τὸν τάφον αὐτῶν ὅταν ἀνυψῶσι δύο λίθοι,
 Νὰ συρρέωσι μακρόθεν τῶν προσκυνητῶν τὰ πλήθη.
 Ἢ ὑφιπετής των σκέψις, ἡ πολλὴ καὶ πάλλουσά των

Συνεχῶς αἰσθητικότης,

Καὶ τὸ σῶμά των ἐκ τόσων σοχασμῶν ἢ αἰσθημάτων
 Καταντῆσαν ψυχὴ ὅλον, ὅλον νοῦς καὶ αὐλότης
 Ἐξαντλοῦσι τὴν ζωὴν των...

ΚΑΛΛΙΑΣ.

Αἰ πολλάί σου αὐταὶ γνώσεις
 Αἷται τῆς συμφορᾶς σου δυστυχέστατε! τῆς τόσης.

Εἰς τῆς γνώσεως τὸ δένδρον, ὅπου ὁ θνητὸς δὲν φθάνει,
 Ὅστις καὶ μακρόθεν, μίαν μόνην του ὀπώραν δρέπη,
 Ὡς ὁ πρῶτος τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀθάνατόν του χάνει
 Καὶ τὴν γύμνωσίν του βλέπει.

Ἐχυτὸν νὰ μὴ γνωρίζῃ καὶ τὴν κτίσιν, καὶ τὸν κτίστην,
 Τῶν προγόνων του νὰ φέρῃ τὴν χωρὶς ἐρεῦνης πίστιν,
 Ἦτον τὸ ἀκληρὸν καὶ εἶναι πεπρωμένον τοῦ ἀνθρώπου,
 Παντὸς χρόνου τε καὶ τόπου.

Μίγμα οὗτος τερατώδες τοῦ θνητοῦ καὶ ἀθανάτου,
 Μίγμα ὕλης καὶ αἵλου, ὄρατοῦ καὶ ἀοράτου,
 Καὶ σκιά εἰς ἣν ἐνοῦνται, ἡ στιγμή καὶ αἰωνιότης,
 Τὸ ὑπάρχον καὶ τὸ πρέπον, ὁ πηλὸς καὶ ἡ θεότης,

Μεταξὺ τῶν ὄντων μόνος, ὕψιστος καὶ τελευταῖος
 Κρίκος ἀγλαοῦ δεσμοῦ,
 Τὸν αἰδῖον συνδέει πλαστουργὴν ἀκαριαίως
 Μὲ τὴν πλάσιν του ὁμοῦ.

Μόνος σκέπτεται, καὶ ἐκ τούτου φύσιν ἔχει ἀνωτέραν
 Τῶν ἡλίων τοῦ παντός.

Μόνος θέλει, ἐν ᾧ ἄκων εἰς γραπτὴν καὶ στενὴν σφαῖραν
 Ζῆ ὁ ἥλιος ἐντός.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ὑψῶν εἰς οὐρανὸν βλέμμα πεπλανημένον.

Ποῖον ὄνομα νὰ δώσω εἰς σέ, ὄν μυστηριώδες!
 Τοῦ ὁποίου κόνιν ἀστρων ἴχνη ἄφησαν οἱ πόδες.

Νὰ σὲ ὀνομάσω πλάστην, τύχην, πρόνοιαν, ἢ φύσιν;
 Αἰνιγμα νὰ σὲ κλέσω τῶν αἰῶνων χωρὶς λύσιν;

Τί ὁ ἄνθρωπος, τί πταῖσμα ἔκαμεν εἰς σέ, κ' ἐπλάσθη;
 Ὁ μὴ ὦν καὶ ὁ μὴ πνέων ὑπαρξίν, πνοὴν σ' ἐζήτει;
 Διατί λοιπὸν εἰς ταύτην τὴν ζωὴν κατεδικάσθη;

Διατί; ὁ νοῦς μου φρίττει·

Ἀθανάτους νὰ μᾶς πλάσῃς σ' ἔλειπαν ἰσχύς ἢ χρόνος;
 Ὅλα εἶχες, πλὴν δὲν εἶχες καὶ τὴν θέλησιν συγχρόνως·

Κάθου ὑπὸ τὴν ἀψίδα τοῦ ἀπείρου, ἐπὶ θρόνου
 Ἐκκενόνων τὴν κλεψύδραν τοῦ ἀτελευτήτου χρόνου·
 Κάθου τώρα ἐρημίτης· πλάττε οὐρανοὺς ποικίλους,
 Κ' ἐπὶ πλανητῶν πλανήτας σφύρευε ἄλλεπαλλήλους·
 Τὴν αὐτὴν ἐργάζου ὕλην, τύπους νέους μεταβάλλων,
 Κ' εἰς τὸ θᾶρος τῆς ἀσώστου ἡλικίας σου ἀσχάλλων·
 Τὴν μεγαλειότητά σου μὲ δεήσεις δὲν βαρύνω·
 Ἀπὸ σέ Θεέ! δὲν ἔχω τίποτε νὰ περιμεῖνω.

(Πίπτει πρηνῆς.)

ΚΑΛΛΙΑΣ.

Μὴ βλασφημῆς. ἐπάνω σου μὴν πέσωσι τὰ ὕψη·
 Τῶν αἰοιδίμων ἢ ὀργῇ μὴν αἴφνης ἐπισκῆψη.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ μετὰ σκωπτικοῦ γέλωτος.

Κατ' εἰκόνα σου ὡς εἶπες! καὶ ὁμοίωσιν προσώπου
 Τὸν πηλὸν ἐμηχανεύθης νὰ φυσήσῃς τοῦ ἀνθρώπου·
 Ἐναβρόνου λοιπὸν πλάστα! κ' εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶνα
 Βλέπε, θαύμαζε καὶ χαίρου τὴν ὀραίαν σου εἰκόνα!

(Ἐπιπίπτει θύελλα μετ' ἀστραπῆς καὶ κερανοῦ.)

ΚΑΛΔΑΙΑΣ.

Κεραυνὸν ἀκούεις; βλέπεις ἀστραπὴν εἰς τὸν ἀέρα;
 Τοῦ Θεοῦ τὸ ξίφος λάμπει, διχοτέμει τὸν αἰθέρα.
 Πλάσματά του! φοβηθῆτε·
 Ἄσεβεις! μὴν βλασφημῆτε.

(Ἰψὼν τὰς χεῖρας καὶ μετ' ἀσκεποῦς κεφαλῆς, ἐν μέσῳ
 τῶν ἀστραπτῶν καὶ τῶν βροντῶν.)

Σὺ Πλάστα! ψυχὴ ἄφθιτος εἰς φθινομένην φύσιν·
 Σὺ ἄστρον ὑπερκόσμιον χωρὶς αὐγὴν καὶ δύσιν!
 Ἐκ σοῦ, ἐκρέων εἰς τὸ πᾶν ὃ χεῖμαρξός τῶν ὄντων
 Εἰς σέ, ὡς εἰς ἀπέραντον ἱπανακάμπτει πόντον·
 Ποτὲ μὴν ἐξαντλούμενος, παράγεις ἀενάως·
 Τὸ χάος πᾶν ἐποίησας· τί πᾶν ποιήσεις χάος.

Εἰκὼν τὸ μεγαλειὸν σου εὐρέθη παριστῶσα;
 Ἰδέα ἐξηγοῦσά σε, κ' ἐκφράσουσά σε γλῶσσα;
 Αἱ γλῶσσαί μας αἱ χίλια
 Αἰῶνας ἐξυμνοῦσά σε χεῖλους, καὶ ποικίλως,
 Δὲν θέλουσιν εὐρεῖ ὄνομα ἀνοῦν σε καταλλήλως
 Ὡς τῶν ἡλίων ἦλιε!

Ὁ γάρτης πόθεν τοῦ πεντὸς ἀρχίζει, καὶ ποῦ λήγει;
 Τὸ ἔργον τῶν δακτύλων σου τὴν φαντασίαν πνίγει.
 Θεε! ὁδοὺς τὸ μῆκος τῶν ἐνιαυτῶν χιλίων,
 Μὲ ἄμμον ἔπασσας πυκνὴν ἀστέρων καὶ ἡλίων.
 Πᾶς κόκκος δὲ τῆς ἄμμου σου,
 Γῆ κλείουσα ὠκεανούς, καὶ ἦν ἐν ζώων εἶδος
 Ἐγκατοικεῖ ἀόρατον, κ' ἐντὸς μιᾶς ῥανίδος
 Κ' ἐντὸς ἐνὸς καλάμου σου.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ *ἐγειρόμενος καὶ κραυγάζων*
ἐν μέσῳ τῆς τρικυμίας.

Ἄνεμοι καὶ τρικυμιαί!

Κατ' ἐμοῦ ἐνοπλισθῆτε, καὶ συρίπατε μὲ λύσσαν·

Καὶ σεῖς φλόγες οὐραναί!

Καύσατε αὐτὴν τὴν κόμην, τὴν παρ' ὤραν λευκανθεῖσαν·

ΚΑΛΛΙΑΣ.

Ἔρχεται βροχή· σὲ δίδω τὸ φιλόξενόν μου δῶμα·
Εἰς αὐτὸ ἔλθε νὰ θέσης τὸ πολυπαθές σου σῶμα.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ.

Ἄστραπαί! βρονταί! ἀνέμων καὶ θαλάσσης συριγμοί!
Οἱ τῆς φύσεως γενῆτε τελευταῖοι στεναγμοί.
Πενθηφόρησε, ὦ φύσις! ὁ πιστός σου αἰιδὸς
Τελευτᾷ· ἡ τοῦ θανάτου τὸν ἀνοίγεται ὁδός.

(Τρίχει πρὸς τὸ ξίφος του.)

ΚΑΛΛΙΑΣ.

Δυστυχῆ! ποῦ τρέχεις.

(καθ' ἑαυτόν.)

Τρέμω μὴν ἐσάλειψεν ὁ νοῦς του.
Ἀποπλανημένους στρέφει κ' ἐρυθροὺς τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ *ἐν μέσῳ τῆς βοῆς τῶν ἀνέμων καὶ*
τῶν ἀστραπῶν, κρατῶν γυμνὸν τὸ ξίφος του.

Νὰ ζῆ τις; ἢ ν' ἀποθάνῃ; καὶ τὴν ἄλυσιν ἐν γένει·
Τῆς πηλίνης φυλακῆς τῆς ἡ ψυχῆ νὰ ὑπομένῃ;...

Τί ὁ θάνατος ἢ ὕπνος; καὶ σειρὰν δεινῶν τοσοῦτων
 Κακὸν εἶναι ν' ἀποφύγη μὲ τὸν ὕπνον κάνεις τοῦτον;
 Ἄλλ' ὁ θάνατος ἂν ὕπνος; ὕπνος, μ' ὄνειρα, ἢ δίχως;
 Ὁ φραγμὸς ἰδοὺ ὁ μέγας καὶ ὁ μέγας ἐμπρὸς τοῖχος!
 Ποῖα ὄνειρα ὁ ὕπνος τοῦ θανάτου θέλει ἔχει;
 Ἡ ἀβεβαιότης αὕτη, τὴν ὁρμὴν ἡμῶν κατέχει.
 Τίς ἀλλέως εἰς γῆν ἔζη, ὅπου λύκοι μετ' ἀρνίων
 Ζῶσι βίας καὶ ἀπάτης διωργανισμένον βίον;
 Ἡ ἀγνώριστη ἐκείνη τῆς μελλούσης ζωῆς χώρα,
 Ὅθεν δὲν ἐπέστρεψέ τις ὁδοιπὸρος ἕως τῶρα,
 Τὸ παρὸν καὶ γνωστὸν τοῦτο μᾶς πρᾶτρέπει ν' ἀγαπῶμεν,
 Ἡ εἰς ἄγνωστον καὶ μέλλον ἄλλο τι, ν' ἀποτανθῶμεν.

Ο ΚΑΛΛΙΑΣ τρέχων πρὸς τὸν Ἄγνωστον.

Ὁ θεὸς ὡς λειποτάκτην τιμωρεῖ τὸν αὐτοκτόνον,
 Καὶ τὸν θέτουν οἱ αἰῶνες εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀφρόνων.
 Νέει! μὴ αὐτόχειρ γίνῃς!...

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ἐξακολουθῶν ἐν μέσῳ τῶν
 πιπτόντων κεραυνῶν.

Τοῦ θανάτου ἡ μελέτη
 Κείμενον τῶν σκέψεών μου πάμπολλα ὑπῆρξεν ἔτη.
 Ὡς ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται χωρὶς τέρψιν κ' εὐφροσύνην,
 Παρομοίως ἀποθνήσκει χωρὶς πόνον καὶ ὀδύνην.
 Ἡ ἰδέα, ὅτι πάσχει καὶ ὑπεραλγεῖ ἐκπνέων,
 Φόβητρον καὶ μῦθος εἶναι κερδοσκοπικὸν ἱερέων.
 Ἐξετάσατε, ἂν ὅσοι φθάσαντες εἰς ἀγωνίαν,
 Διςσώθησαν ἐκ τύχης· ἔπραξαν ὀδύνην μίαν;

Ὁ ἐκπνέων παραδίδει τὴν ψυχὴν του κατ' ὀλίγον,
 Ὡς πτηνὸν βαθμηδὸν χάνον τὰς δυνάμεις τῶν πετερόγων.
 Καὶ ὁ θάνατος μακρόθεν, ἂν ὡς φάντασμα φοβίζῃ,
 Καταντᾷ οὐδὲν, ὅποταν ψηλαφῶν τις τὸν ἐγγίξῃ.

(Πρὸς τὸν Καλλίην μὲ μεϊδιᾶμα μανιωδές.)

Δὲν γνωρίζεις εἰς τὸ φέγγος ὅτι ἅπαξ τῆς σελήνης
 Τὴν ἀπάντησα; μ' ἐφάνη γλυκὺς ἄγγελος γαλήνης·
 Τὰ μυστήρια μὲ εἶπεν ἓν πρὸς ἓν τοῦ ἄλλου κόσμου·
 Ἡ περιστέρᾳ κατέβη ἄνωθεν τοῦ ἑαρόσ μου,
 Κλάδον φέρουσα ἐλαίας καὶ μοσχοβολοῦσα μῦρα.

(Ζητεῖ νὰ κτυπηθῇ μὲ τὸ ξίφος.)

ΚΑΛΔΙΑΣ.

Εἰς τὰ στήθη σου, τί κάμνεις; αὐτοκτόνον στρέφεις χεῖρα;
 (Ἐνῶ ὁ Ἄγνωστος στρέφει καθ' ἑαυτοῦ τὸ ξίφος, κεραυνὸς πίπτει
 πλησίον του καὶ τὸν φλέγει.)

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ. πίπτων κατὰ γῆς.

Ὁ κεραυνὸς δὲν μ' ἐγγίσει.. πλὴν ὅλον καὶ μακρόθεν
 Μὲ ἀναψε.... πῦρ πνέω, πῦρ, καὶ φλόγας πανταχόθεν.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

(Παύει ἡ τρικυμία· ἐκ τοῦ πλησίον μινιαστῆριου τὸ φάντασμα ἐξέρχεται
 τῆς Λυδίας μ' ἐνδύματα ἀσκητικὰ ἐν μίσῳ τῆς ἐπανερχομένης γαλήνης.)

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ πρὸς τὸ φάντασμα τῆς Λυδίας.

Λυδία! εἶσαι σὺ αὐτὴ; δὲν εἶσαι ὀπτασία;
 Καὶ δὲν σὲ πλάττει θνήσκοντος ἀνθρώπου φαντασία;
 Ὡ τέρψεις! ὦ παραφοραί! ἡ θεά σου μὲ φλέγει.
 Δὲν μὲ λαλεῖς; τὸ στόμα σου γλυκύ τι δὲν μὲ λέγει;
 Ὡ τὴν φωνὴν σου θέλησε ν' ἀκούσω τὴν γλυκεῖαν,
 Αὐτὴν μου τὴν σιγήσασαν πρὸ χρόνων μελωδίαν.

Τὸ φάντασμα τῆς Λυδίας κρᾶζον αὐτὸν μὲ φωνὴν θλιβεράν.

Νικήρατε!...

ΑΓΝΩΣΤΟΣ.

Ὡ τὸν γλυκὺν τοῦ στόματός σου κρότου
Ὡ παραδείσου μουσική! ὦ χεῖλη τῶν ἐρώτων!

Τὸ φάντασμα κλαῖον.

Νικήρατε!...

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ κλαίων.

Πλησίασε· εἰς ταύτην τὴν καρδίαν
Νὰ σφίγξω τῆς καρδίας μου τὴν μόνην σὲ λατρεῖαν.

Εἶμαι ἄνθρωπος εὐδαίμων,
Ὅταν σὲ κυττάζω τρέμων.

Μὲ λαλεῖς· μὲ γοητεύεις·
Τὴν ψυχὴν μου κυριεύεις.

Τὸ φάντασμα ἀλαλίζον.

Νικήρατε!

Ο ΚΑΛΔΙΑΣ πρὸς τὸν ΑΓΝΩΣΤΟΝ.

Ἀκίνητος ἀπέμεινες· δὲν ἔχει

Τὸ στόμα σου τί νὰ μὲ πῆ; τὸ δάκρυόν σου τρέχει;

Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ἀνασηκωρόμερος καὶ μετ' ἀνα-
φιλητῶν πρὸς τὴν Λυδίαν.

Μόνος εἰς τὰς ξενιτείας

Τόσους χρόνους ἐπλανώμην,

Κ' εἰς τὰ φύλλα τῆς καρδίας

Δριμὺν πόνον αἰσθανόμην.

Ἔτεινα τὴν ὄρασίν μου,
 Καὶ δὲν ἔβλεπα συχνάκις·
 Ἔτεινα τὴν ἀκοήν μου
 Καὶ δὲν ἤκουα πολλάκις
 Ἥλὴν φωνήν τινα κρυφίαν
 Αἰσθανόμενην νὰ μοῦ πλήττη
 Τὴν ἀδύνατην καρδίαν...
 Ἡ φωνὴ αὐτὴ, σ' ἐζήτει.

Ἐνθυμᾶσαι, ὅταν βρέφος ἀπαλόπαιζα μαζί σου·
 Ὅταν, ἔπειτα παιδίον ἐκαθήμην ἀντικρῦ σου,
 Ὅταν εἰς τὰ ὄμματά σου
 Ἐβλεπα τὰ ὄμματά μου,
 Ὅταν εἰς τὰ βλέμματά σου
 Ἐτρεμαν τὰ γόνατά μου ;
 Τὸ φάντασμα τῆς Λυδίας ἀναχωροῦν μετὰ θρήνων.
 Νικήρατε!..

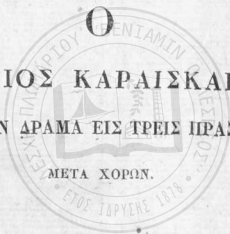
ΑΓΝΩΣΤΟΣ.

Ἀναχωρεῖς; κἄν νὰ σὲ συνοδεύσω·
 Κἄν στάσου τόσον, ἕως οὗ πλησίον σου ἐκπνεύσω...
 (Πίπτει καὶ κλείει τοὺς ὀφθαλμούς του.)

Ἐκτείρων τὴν χεῖρά του πρὸς τὴν Λυδίαν
 Τὸ φῶς εἶσαι εἰς τὸ σκότος τοῦ θανάτου μου αὐτὸ....
 Κ' εἰς τὴν φεύγουσαν ψυχὴν μου ἄγγελος εἶσ' ἐνταυτῶ...
 Καὶ γλυκεῖα ὑπεράνω
 Ἀπὸ τὴν ζωνὴν ἀκόμη.... τὴν γλυκεῖαν... ὅπου χάνω...
 (Ἐκπνέει.)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΓΝΩΣΤΟΥ.

Ο
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ,
ΛΥΡΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ
ΜΕΤΑ ΧΟΡΩΝ.

ΤΩ

ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο Θ Ω Ν Ι Α'.

Ἐλκων τὸ γένος ἐξ ἀρχαιοτάτων ἡγεμόνων τῆς ἑσπερίας Εὐρώπης, ἐξ ὧν πολλοὶ ἀνηγορεύθησαν αὐτοκράτορες καὶ βασιλεῖς, ἄρχεις ἔθνους τοῦ ἀρχαιοτάτου καὶ τοῦ γεννήσαντος τοὺς περικλεεστέρους ἄνδρας τῆς ὑψηλίου.

Ἡμεῖς ἀνεκαλέσαμεν πρὸ μικροῦ κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν τὸν κατὰ Περσῶν προγονικὸν πόλεμον, καὶ παθόντες πολλὰ καὶ πράξαντες μεγάλα, κατετάχθημεν μεταξύ τῶν αὐτονόμων ἔθνων. Σὺ δὲ, δοθεὶς εἰς ἡμᾶς γέρας τῆς ἀειμνήστου αὐτῆς πάλης, εἶσαι ὁ κρίκος τῆς ἀρρήκτου ἀλύσειος τῆς συνδεούσης τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῆς εὐνομουμένης Εὐρώπης.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, χώραν ἐξευροῦσαν τὰς τελειότερας πολιτείας τῶν ἀρχαίων χρόνων, εἰσῆλθον μετὰ

Σοῦ βασιλεῦ! βουλαὶ δημοτικαὶ καὶ ἐπαρχιακαὶ, δικαστήρια ὀρκωμοτῶν, κριτήρια δικάζοντα εἰς ἐπήκοον ἀπάντων, δικονομία φιλελευθέρα, καὶ ποινᾶτος νόμος φιλόανθρωπος. ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις ὁ λόγος διατελεῖ ἐλεύθερος εἰς τὴν πατρίδα τῶν Ἠλατῶνων, τὴν παλαιότητα τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου.

Τὸ ἀπαραβίαστον τοῦ οἴκου, ἡ ἱερότης τῆς ἰδιοκτησίας, ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἀπελάσεως, ἡ κατάργησις τῆς δημεύσεως, τῆς φυλακίσεως ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ αὐτῆς τῆς ἀπανθρώπου σωματεμπορίας, ὑπῆρξαν ἀρχαὶ θεμελιώδεις τῶν Ἑλληνικῶν πολιτευμάτων, αὐταὶ δὲ καθιερώθησαν εἰς τὴν νομοθεσίαν σου, καὶ ἡ Ἑλλὰς φυλάττει αὐτὰς ὡς κειμήλια τιμαλφῆ καὶ ἱερά.

Συναγαγὼν τὰς Μούσας, ἱδρύσας τὸ Πανεπιστήμιον εἰς Ἀθήνας, τὴν Μητρόπολιν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους· καὶ αὐτὸ μὲν ὡς φάρος λάμπει ἐπὶ πᾶσαν τὴν τε αὐτόνομον καὶ τὴν κατεχομένην παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἑλληνικὴν χώραν, ὁ δὲ λόγος, ἀπὸ τῆς πρεσβυτάτης πόλεως τοῦ Κέκροπος, φθάνει διὰ συγγραμμάτων καὶ περιοδικῶν φύλλων ἐκπαιδεύων ἅπασαν τὴν ἐσπαρμένην ἡμῶν φυλὴν.

Ἡ ἑλληνικὴ ποίησις ρυθμίζεται σήμερον καὶ ἡ λέξις αὐτῆς καλλύνεται. ὦ τῆς δόξης σου Βασιλεῦ! ἂν οὐχὶ μόνον εἰς τὰ Γραμματεῖα τῆς κυβερνήσεως παραδεχόμενος ἑλληνισμὸν ἀμιγῆ, ἀλλὰ καὶ καταστήσας Ἀκαδημίαν ὀρθολογοῦσαν καὶ προτιθεμένην ἔργον τὴν συγγραφὴν λεξικοῦ τῆς ἑλληνικῆς νε-

ωτέρας γλώσσης, ἐπανορθώσης τὸν πεζὸν λόγον. Διότι οἱ μὲν τῆς Αἰγύπτου καὶ Συρίας Μακεδόνες βασιλεῖς ἑλληνίζοντες τὴν φωνὴν, ἐνέπλησαν τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον Ἑβραϊσμῶν, οἱ δὲ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες Ῥωμαϊκῶν λέξεων, οἱ δὲ διαβάται Φράγγοι καὶ δορυκτῆτορες Ἑνετοί, Γαλατικῶν καὶ Ἰταλικῶν ἰδιωμάτων.

Πολλὰ ἔγιναν βασιλεῦ! καὶ χρῆζομεν ἔτι πολλῶν· Ὅταν οἱ θεμελιώδεις νόμοι ριζωθέντες ἀναδώσωσι πλατυφύλλους κλάδους, ὅταν ἡ ἐθνικὴ γῆ γένη καταπολυκτῆσις ἰδιωτικῆ, ὅταν τοῦ χρόνου συναρωγοῦντος προαγάγῃς τὰς τέχνας καὶ τὴν Ἑλλάδα ἐμπλήσῃς ἀνδρῶν, πλούτου, παιδείας καὶ τῶν ἀρχαίων αὐτῆς καλλωπισμάτων, τότε Βασιλεῦ! ἐπαναπαύσου. Εὐ-

χομαι τὰ πολλὰ νὰ πράξης καὶ τὰ ὀλίγα νὰ καταλείψης εἰς τοὺς ἀπογόνους σου.

Ἐχθίδων σήμερον εἰς φῶς τῶν ποιημάτων μου τινὰ, ἀφιερῶ εἰς Σέ τὸ λυρικόν μου δράμα τὸν ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΝ. Εἰς αὐτόν, ὡς εἰς πίνακα, διέγραψα πολλά τῶν Ἑλληνικῶν κατορθωμάτων καὶ πολλὰς τῶν μεγάλων ἐνοιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ὑφ' ὧν οἱ Ἕλληνες προήχθησαν εἰς ἀνέγερσιν βασιλείου αὐτονόμου.

Καὶ καταλλήλως ἀφιερῶ εἰς Σέ Βασιλεῦ! ποίημα ἐξυμνοῦν τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα, διότι ἀθλοθέτης αὐτοῦ ἀναδεικνύεσαι ψηφισάμενος κατὰ τὴν εἰκοστὴν πέμπτην Μαρτίου ἐνιαυσίως νὰ τελεῖται πάνδημος ἑορτὴ πρὸς μνημόσυνον τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Εἶθε κατ' αὐτὴν τὴν ἐπέτειον πανηγυριν, καθ' ἣν διανέμεις τὰ παρὰ τῶν ἐθνικῶν Συνελεύσεων καὶ Βουλῶν ψηφισθέντα δωρήματα εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας τῶν Ἑλλήνων, νὰ τελῶνται εἰς Ἀθήνας οἱ παλαιοὶ ἀγῶνες τῆς Ὀλυμπίας! εἶθε εἰς ὁμήγυριν ἔθνους ἐνθουσιῶντος νὰ στεφανοῦνται νέοι Πίνδαροι καὶ Ἡρόδοτοι τῆς Ἑλλάδος. Σὺ δὲ βασιλεὺς χιλιετῆς τὸ γένος, νὰ βλέπῃς εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην αὐτὴν χώραν βασιλεῖς ἐρχομένους πανταχόθεν, καὶ μετὰ Σοῦ πανηγυρίζοντας τὴν ἀνάστασιν τῆς σεβασμίας Ἑλλάδος!

ΤΗΣ ΥΜΕΤΕΡΑΣ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ

Εὐπειθὲς ὑπήκοος

Παναγιώτης Σοῦτσος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ολίγαις ἡμέραις μετὰ τὴν κατατροπὴν τοῦ Μεσολογγίου, νεανίας τις, κατὰ πρῶτον ἔλθων εἰς Ναύπλιον, παρετύγχανεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰωάννου Κωλέττου, πλησίαν καθημένου τῶν ἡρωϊκῶν λειψάνων τῆς ἀθανάτου φρουρᾶς καὶ διηγουμένου εἰς τοὺς παρεσῶτας τὰ πρόσφατα τῶν ἐν Μεσολογγίῳ ἀνδραγαθήματα.

Ἀκούοντες τὰ περὶ αὐτῶν ἔργα παρὰ τοῦ πνευματώδους Κωλέττου ὑψούμενα καὶ πανηγυριζόμενα, οἱ Κίτσοι Τζαβέλαι, οἱ Λάμπροι Βεῖκοι, οἱ Γεώργιοι Δράκοι ἐπελανθάνοντο ὅτι, αὐδ' αὐτὸς ὁ Κωλέττης, οὐδὲ ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, οἱ δύο τότε πολιτικοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς Ἑλλάδος, παρῆσαν δραματουργοὶ κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν σκηνήν, καὶ βαθμηδὸν κατηνάζοντο, κα' ἡδονὴ αὐτῶν μετεδάλlette εἰς φιλικὸν μειδιάμα πρὸς τὸν πολύτροπον Κωλέττην. Μετὰ μικρὸν εἰσῆλθεν ὀπλαρχηγός τις, ὠχρὸς τὴν ὄψιν καὶ ἰσχνὸς τὴν σάρκα, ἀλλὰ συστρέφων ὀφθαλμοὺς ἀστράπτοντας καὶ κινῶν ὄφρον πυκνήν· οἱ παρεστώτες ἀνηγέρθησαν καὶ ὁ θάλαμος ἐνεπλήσθη στρατιωτῶν οὐραγούτων τὸν στρατηγόν· τότε δὲ πολλοὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἐξῆλθον καὶ μετ' αὐτῶν ἄπκντες οἱ στρατιῶται, παρέχοντες εἰς τὸν Κωλέττην εὐκαιρίαν ὁμιλίας ἰδιαίτερας μετὰ τοῦ εἰσελθόντος ὀπλαρχηγοῦ. Ὁ Ἰωάννης Κωλέττης ἐπήνεσε τότε τὸν νεανίαν εἰς τὸν σύννηον πολεμικὸν ἄνδρα, ὡς ποιητὴν

ἐξυμνοῦντα τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις τῶν Ἑλλήνων.— Ἐρχεσαι νέε! μετ' ἐμοῦ; εἶπεν ὁ στρατηγὸς εἰς τὸν νεανίαν· ὑπάγω νὰ ἐλευθερώσω τὴν Ἀττικὴν· ἐγὼ θέλω πράττει· σὺ θέλεις γράφει· καὶ ἀπὸ τῆς ζώνης του λαβὼν δύο χρυσὰ ὄπλα, ἔδωκεν αὐτὰ εἰς τὸν νεανίαν ὡς δεῖγμα εὐνοίας· ὁ δὲ ἄπειρος νέος ἀποποιηθεὶς τὸ δῶρημα, ὑπεσχέθη ὅτι θέλει ἐξυμνήσει τὰς πράξεις αὐτοῦ.

Ὁ πολεμικὸς αὐτὸς ἀνὴρ ἦτον ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης· ὁ δὲ νεανίας, ὁ ποιητὴς, ὅστις μετὰ δέκα ἔξ ἔτη ἐμμένει σήμερον εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του.

Ὅποια ἔπραξεν ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης κατὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ στρατείαν, τὸ λυρικὸν δράμα περιγράφει· ἀλλ' οἷος ἀνὴρ καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν πολιτικὴν σύνεσιν ὑπῆρξεν ὁ μέγας υἱὸς τῆς Καλογραιάς, ἀνάγκη δι' ὀλίγων νὰ εἴπωμεν.

Ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης ἐλθὼν εἰς Ναύπλιον, Πρωτεύουσαν τότε τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, ἔσφριψεν περίξ ὄξυδερκεῖς ὀφθαλμοὺς αἰετοῦ· εἶδεν ὅλους στυλοβάτας τῆς ὑψώσεώς του, οὐδένα δὲ τὸν ἀνταγωνιστὴν, καὶ βουλὴν μεγάλην ἐπετεχνάσθη νὰ καταστή ὁ στρατηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν τρεῖς ἑλλάδα, δουλωθεῖσαν ἤδη παρὰ τοῦ μεγαλοουργοῦ Κιουταχῆ διπλώματος στρατηγικοῦ, στρατευμάτων, χρημάτων, τῶν πάντων ἐςερεῖτο· ἀλλὰ τὰ πάντα δι' ὀλίγων ἡμερῶν εὔρε· καὶ ἰδοὺ τίνι τρόπῳ ὁ ὄρεινός αὐτὸς ἀνὴρ προήχθη συνδέσας μεθ' ἑαυτοῦ Κολοκοτρῶνας ἀγερώχους τότε, περὶ πρωτείων πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλωμένους Ζαΐμας καὶ Κουντουριώτας, Κωλέττας καὶ Μαυροκορδάτους, Πελοποννησίους ἐρίζοντας πρὸς Στερεοελλαδίτας, Καρελίτας φιλονεικούντας πρὸς Σουλιώτας, καὶ Σουλιώτας φιλονεικούντας πρὸς ἀλλήλους.

Τότε ἀρχηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἦτον ὁ περινοῦστερος τῶν προκρίτων τῆς Πελοποννήσου Ἀνδρέας ὁ Ζαΐμης. Ἄλλ' αὐτοῦ τὸν οἶκον ἐνέπρησεν ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης, στρατηγὸς τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, καὶ μῖσος φλογερὸν διήρει τοὺς δύο μεγάλους ἄνδρας.

Ὁ Καραϊσκάκης βλέπων ὅμως τὰ πάντα δυσεκτέλεστα, ἂν πρότερον δὲν ἀνεδεικνύετο ἀρχιστράτηγος, αὐτὸ δὲ ἀνέκειτο εἰς τὸν Ζαΐμην, Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας, ἐνόμισεν ἀναγκαιοτάτην τὴν συνδιαλλαγὴν μετὰ δυνατοῦ πολεμίου· ἐξελέξατο δὲ συμβιβαστὴν τὸν ἀγαθὸν Ἀναγνώστην Μοναρχίδην, ὅστις παρεσκεύασε τὴν ἰδιαιτέραν ὁμιλίαν τῶν δύο ἀνδρῶν. Ἡ καρδιά τοῦ Ἀνδρέου Ζαΐμη εἶχεν πολλὴν τὴν ὑπερηφάνειαν, ἀλλὰ πολλὴν καὶ τὴν γενναιοσύνην καὶ τὴν βροχὴν πρὸς τὰ μεγάλα, διὰ τοῦτο καὶ ὁ συμβιβασμὸς ἐξετελείσθη.

Περιδυθείσθην ἀρχιστρατηγίαν ὁ Καραϊσκάκης εἶχεν ἀνάγκην στρατιᾶς.

Εἰς τὸ Ναύπλιον ὑπῆρχε τότε μυστικὴ τις Ἐταιρεία πολλῶν στρατιωτικῶν αὐτοχθόνων τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος καλουμένων Καραλιτῶν (διότι Κάρελι ὠνομάζετο ἡ Δυτικὴ Ἑλλάς παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν) αὐτὴ δὲ ἐτεχνάζετο πρὸς περιορισμὸν τῆς ἰσχύος τῶν Σουλιωτῶν, οἵτινες λαμβάνοντες στρατιώτας ἀπὸ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ἐστρατήγουν, ἐπιτυγχάνοντες δόξης, ἐπιρροῆς καὶ πλοῦτος. Ἡ Ἐταιρεία ἔχουσα μέλη τὸν Θεόδωρον Γρίβαν, τὸν Γιαννάκην Σουλτάναν, τὸν Χριστόδουλον Χατζῆ Πέτρον, τὸν Γιαννάκην Στράτον, τὸν Γεώργιον Βαλτινὸν, τὸν Σαδῆμαν καὶ ἄλλους ἀριστεύσαντας στρατιωτικούς, κατέλαβε τὸ φρούριον τοῦ Παλαμηδίου,

ἀπεδίωξε τὸν γέροντα Φωτομάραν Σουλιώτην καὶ παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν Θεόδωρον Γρίβαν· οὗτος δὲ, ἔχων χωρίον τοσοῦτον ὀχυρὸν καὶ ὑφ' ἑαυτὸν ἅπασαν τὴν πόλιν τοῦ Ναυπλίου, ἀνηρτᾶτο πολλὴν καὶ ἀκμαίαν στρατιάν.

Ὁ Καρῆσκάκης ἐπραγματεύθη λαθραίως καὶ μετὰ τῆς Καρλιτικῆς αὐτῆς Ἐταιρείας· « Ἄφετε νὰ βάλω καὶ ἐγὼ τὴν ὑπογραφήν μου, εἶπεν εἰς τὸν Θεόδωρον Γρίβαν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους· ἄφετε νὰ τὴν θέσω εἰς τὸ ἔγγραφον τὸ κατασκατικὸν τῆς Ἐταιρείας.—δὲν ἔμεινε τόπος, στρατηγέ· αἱ ὑπογραφαὶ ἐγέμισαν τὸν χάρτην.—Μιᾶς γραμμῆς τόπον δότε με νὰ τὴν θέσω· θέλω νὰ ἦμαι ὁ μικρότερος ἀδελφὸς αὐτῆς τῆς Ἐταιρείας· » Γελῶντα τὰ μέλη ἔδωκαν εἰς αὐτὸν τὸ ἔγγραφον· ὁ δὲ ἀγγίνουσι ὄρεινός ἔθεσεν « Καρῆσκάκης » κακόγραφον τὸ ὄνομα, μελανωμένον, στενοχωρημένον ἐν μέσῳ ἄλλων εὐρυχώρως γεγραμμένων. Ἡ ὑπογραφή ὁμοίως αὕτη ἐξήλειψε μετέπειτα τὰς ἄλλας, καὶ ὁ ζητῶν ὀλίγον τόπον εἰς τὸ ἔγγραφον καὶ εἰς τὴν Ἐταιρείαν, ἐκυρίευσεν ἅπαν τὸ ἔγγραφον καὶ ἅπασαν τὴν Ἐταιρείαν, καὶ ὁ ἐσχατεύσας ἐπρώτευσεν, διότι ἀπὸ τῆς Ἐταιρείας αὐτῆς, ἀπὸ τοῦ Παλαμηδίου καὶ ἀπὸ τοῦ Θεοδώρου Γρίβα, μεθ' οὗ συνεδέθη καὶ δι' ὄρκων καὶ διὰ συγγενείας ὁ Καρῆσκάκης, ἐξήγαγε τὴν πρώτην ζύμην τῶν στρατευμάτων του, τὸ λεγόμενον ἀθάνατον Παλαμηδιωτικὸν σῶμα, καθὼς ἔπειτα δύο ἄλλα; ἀποστολάς ἐπικουρικῶν στρατευμάτων.

Ὁ Καρῆσκάκης ἀναγορευθεὶς Ἀρχιστράτηγος, λαβὼν στρατιάν, ἐπεσκόπευε καὶ πρὸς ἄφρον χρημάτων.

Εἰς τὸ αὐτὸ Ναύπλιον διέτριβεν ἐκπεσὼν τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ἰσχύος ὁ Ἰωάννης Κωλέττης, ὅστις κατέστησε τότε ἄλλην Ἐταιρείαν μουσικὴν, τὴν καλουμένην « Ἐταιρείαν τῆς ἐλευθερώσεως

τῆς Χέρσου Ἑλλάδος· ἔχουσα δὲ αὐτὴ μέλη τῆς τὸν ἐνάρετον καὶ δικαιοτάτον καὶ δημοτικώτατον Δημήτριον Ὑψηλάντην, τὸν Γεώργιον Αἰνιᾶνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τὸν Ἀδάμ Δουκαν, τοὺς Σούτσους Ἰωάννην, Ἀλέξανδρον, Γρηγόριον καὶ Παναγιώτην, τὸν Δημήτριον Χρησιδίην, τὸν Γεώργιον Γεννάδιον, τὸν φιλέλληνα Βχιλῆν, τὸν παραλαμβάνοντα τὰς γαλλικὰς συνεισφοράς, καὶ ἄλλους, μετήλλαξε τὸν Ναυπλιωτικὸν πλάτανον εἰς Πνύκα, καὶ τοῦ Γεωργίου Γενναδίου καὶ ἄλλων μελῶν αὐτῆς αἱ Δημηγορίαι συνήθρουν ἐκ προσφορῶν ὑπὲρ τὰς 150,000 δραχμῶν, ποσότητα μεγίστην κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν. Ὁ Καρκισκάκης ἐλκύσας πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὴν Ἐταιρείαν αὐτὴν, ἔλαβε καὶ τὰ ἐκ τῶν συνεισφορῶν χρήματα, ὕστερον δὲ καὶ ἄλλας συνδρομὰς παρὰ τῶν αὐτῶν ἀνδρῶν εἰς Σαλαμῖνα, εἰς Ὑδραν, εἰς Ἀταλάντην καὶ ἄλλαχοῦ. Μετὰ ταῦτα ὁ πολυμήχανος στρατηγὸς διελέχθη μετὰ τοῦ Ἀνδρέου Μισούλη σαφῶς φράζων ὅτι αὐτοὶ ἔπρεπεν, ὁ μὲν κατὰ γῆν, ὁ δὲ κατὰ θάλασσαν, ν' ἀναδεχθῶσιν τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα καὶ ν' ἀποσπᾶσιν ἀπὸ ἀνικάνων χειρῶν τὰς ἡνίας τῆς Κυβερνήσεως. Μετὰ τοῦτο ἐφάνη ὁμοφωνῶν μετὰ τῶν ἀδελφῶν Κουντουριωτῶν καὶ παρ' αὐτῶν ἔλαβε τροφὰς καὶ πυλεμεφόδια. Μετὰ τοῦτο συνεφιλιώθη μετὰ τῶν δύο κομμμάτων τῶν Ψαρῶν, καὶ ἀπέσπασεν ἑκατέρωθεν δύο πλοῖα πολεμικά, μετὰ τοῦτο συνδιηλλάγη μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἐπιδειξάμενος πᾶσαν λήθην τοῦ παρελθόντος, ἐξῆλθε δὲ τοῦ Ναυπλίου καὶ συνεκίνησε ἅπασαν τὴν χέρσον Ἑλλάδα, γράφων, ὁμιλῶν, κυβερνῶν, πολεμῶν, κοιμώμενος εἰς τοὺς βάλτους, εἰς τοὺς βράχους, εἰς τοὺς κάγους· ἐνίκησεν εἰς Ἀράχοβαν, ἐνίκησεν εἰς Δίστομον, ἐνίκησεν εἰς Κερκ-

τσίνην, ἐπολιόρησεν πανταχόθεν τὸν πολιορκητὴν τῶν Ἀθηνῶν Κίουταχῆν, συνήγαγε ὑπὸ τὸ στρατηγεῖον αὐτοῦ Πελοποννησίους, Ἰδραίους, Ἀκαρνανάνας, Σουλιώτας, Φιλέλληνας, μετὰ τῶν στρατηγῶν στρατηγός, μετὰ τῶν στρατιωτῶν στρατιώτης, μετὰ τῶν πολιτικῶν πολιτικός, μετὰ τῶν Φιλελλήνων Κοχράνου, Τζώρτζου, Φαβιέρου καὶ Εἰδέκου, Ἄγγλος, Γάλλος, καὶ Γερμανός· καὶ ἄφησε τὴν γῆν, καταλιπὼν ὄνομα Μιλτιάδου διὰ τοὺς ἐν Ἀττικῇ πολέμους τοῦ καὶ Θεμιστοκλέους διὰ τὴν περίνοιαν τοῦ.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ, Ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων.
ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ ΠΑΣΑΣ, Ἀρχιστράτηγος τῶν Ὀθωμανῶν.

Πρόσωπα ὀμιλοῦντα.

ΝΙΚΗΤΑΣ ΤΟΥΡΚΟΦΑΓΟΣ.
ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΑΣ.
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΧΑΤΖΗ-ΠΕΤΡΟΣ.
ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗΣ ΓΡΙΒΑΣ.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΑΚΟΣ.
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΓΙΑΣ.
ΤΟΥΤΣΑΣ ΒΟΤΣΑΡΗΣ.

Πρόσωπα σιωπῶντα.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΡΙΖΩΤΗΣ.
ΚΩΣΤΑΣ ΒΟΤΣΑΡΗΣ.
ΚΙΤΖΟΣ ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ.
ΒΑΣΟΣ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ.
ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΟΤΑΡΑΣ.
ΓΕΝΝΑΙΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ.
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΚΡΗΣ.
ΝΙΚΑΣ ΝΑΣΗΣ.
ΔΑΜΠΡΟΣ ΒΕΪΚΟΣ.
ΓΙΩΡΓΑΣ ΤΣΑΒΕΛΛΑΣ.
ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΣΙΣΙΝΗΣ.
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΛΕΡΓΗΣ.
ΝΑΚΟΣ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑΣ.

ΚΕΔΑΓΙΑΜΠΕΗΣ.
ΜΟΥΣΤΑΜΠΕΗΣ.
ΚΑΡΙΟΦΙΑΜΠΕΗΣ.
ΕΑΜΑΖΗΣ ΣΕΒΡΑΛΗΣ.
ΑΓΟΣ ΒΑΣΙΑΡΗΣ.
ΣΟΥΛΤΑΣ ΚΟΡΤΣΑΣ.

Στρατηγὸς τοῦ
Καραϊσκάκη.

Στρατηγὸς τοῦ
Ἰκουταχῆ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΙΣΙΝΗΣ.
 ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΤΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.
 ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ.
 ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΔΕΤΤΗΣ.
 ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΚΟΠΠΑΝΙΤΣΑΣ.
 ΔΡΟΣΟΣ ΜΑΝΣΩΛΑΣ.
 ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΟΙΔΩΡΙΚΗΣ.
 ΡΗΓΑΣ ΠΑΛΑΜΙΑΝΗΣ.
 ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΙΝΙΑΝ.
 ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.
 ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ.

Πληρεξούσιος Ἐπι-
 τροπή τῆς ἐν
 Τροιζήνι Ἐθνικῆς
 συνελεύσεως.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΟΥΤΣΟΣ κκι ΔΡΑ-
 ΚΟΥΛΗΣ ὁ Ἰθακῆσιος, ἑκατόνταρχοι
 τοῦ ἱεροῦ λόγου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ὀλύμπιος.
 ΔΙΑΚΟΣ.

ΗΛΙΑΣ ΜΑΤΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.
 ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ ΜΑΤΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.
 ΜΑΡΚΟΣ ΒΟΤΣΑΡΗΣ.
 ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΣΑΜΑΔΟΣ.

Σκιαλ.

Ἀρχιερεῦς.

Χορὸς ἀξιωματικῶν

Χορὸς παίδων.

Πολῖται καὶ ξένοι ὁδοιπόροι.

Ποιμένες.

Ἀγγελιαφόροι

Λαός.

Ἡ σκηνὴ κατὰ τὴν πρώτην καὶ τρίτην πρᾶξιν περὶ τὰς
 Ἀθήνας, καὶ κατὰ τὴν δευτέραν εἰς τὴν Ἀράχουβαν.

Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Ὁ Κιονταχῆς Πασᾶς πλησίον του εἰς τῶν μεγιστάνων
του ὄρθιος καὶ μακρόθεν ὁ Κεαγιάμπης, Μου-
στάμπης καὶ ἄλλοι Ἀγιάνηδες καὶ Μπέηδες.

Ο ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ πρὸς τὸν μεγιστᾶνά του.

ΠΡΟΣ τὸν ἀκτινοφέγγοντα καὶ ὑπὲρ τοὺς ἀστέρας
Μονάρχη τῶν τριῶν μερῶν τῆς ὑδρογείου σφαίρας,
Τὸν χύνοντα τὸ ἔλεος εἰς τὰς φυλάς ἀπάσας
Κ' εἰς δύο βασιλεύοντα ἠπείρους καὶ θαλάσσας,
Πορεύου καὶ εἶπέ αὐτὰ, τὸ μέτωπόν σου τρίβων
Εἰς τὴν ἀπὸ τοὺς πόδας του κονιζομένην τρίβον:

«Τὸ φρούριον τῶν Ἀθηνῶν εἰς δύσβατον γῆν κεῖται,
Μονάρχα! οὐδ' ὑπόνομον οὐδ' ἔφοδον φοβεῖται.
Καὶ φιλοσόφων ἐπειδὴ πολλῶν περιβοήτων
Αὐτὸς ὁ τόπος φωλεὰ τὸν πάλαι χρόνον ἦτον,

Καὶ φέρουν μέγαν θαυμασμόν οἱ τεχνητοὶ τοῦ λίθου,
 Αὐτὸν ὑπερασπίζονται ἀπίστων μωρὰ πλήθη.
 Οἱ Φράγγοι τὸν συντρέχουσιν ὡς ἰδιὸν τῶν οἴκον
 Καὶ ὡς προσκυνητήριον εἰς ὅλους τῶν ἀνῆκον.

« Μ' ἐξήκοντα στρατιωτῶν μαχίμους χιλιάδας
 Ἐσκέπασα τῆς Ἀττικῆς ἐγὼ τὰς πεδιάδας·
 Ἄν κυριεύσω, ὕψιστε Μονάρχα! τὰς Ἀθήνας,
 Ἰπέταξα τοὺς Ἕλληνας εἰς μόνας τρεῖς Σελήνας,
 Κ' εἰς αἶμα ἔθνου; σβύνεται αὐθάδους ἡ ὄργή σου.
 Ἄλλ' ἂν ὁ Καραΐσκος τῶν ἐκ τῆς Πελοποννήσου
 Ἀναφανεῖς, τὴν στερεάν Ἑλλάδα συγκινήσῃ,
 (Τὴν πύλην σου τὴν ὑψηλὴν δὲν θέλω ἀπατήσει)
 Βασίλειον ὑποτελές εἰς ταύτην τὴν γῆν πλέον
 Δὲν θέλεις ἔχει, βασιλεῦ ἀπάντων βασιλέων!» (α)
 Ν' ἀπέλθῃς τώρα δύνασαι.

Σεῖς ἄλλοι, μακρυνθήτε.

Πιστοὶ μου Κεαγιαμπεν! Μουστάμπεν! σταθῆτε.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ο ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ ΠΑΣΑΣ, Ο ΚΕΛΓΙΑΜΠΕΗΣ
 ΚΑΙ Ο ΜΟΥΣΤΑΜΠΕΗΣ.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Σιμὰ εἰς τὸ στρατόπεδον ἂν ἦλθα τῶν Ἑλλήνων,
 Τὸν Καραΐσκον καρτερῶ καὶ ἦλθα δι' ἐκεῖνον.

Κάνένα κίνδυνον ζωῆς, τιμῆς, ἐδῶ δὲν τρέχω·
 Τὸν Γάλλον Ναύαρχον Ῥιγνὴν ἐγγυητὴν μου ἔχω.
 Ἄν τὸν πολεμικώτερον κερδήσω ἀποστάτην,
 Τὰς εὐρυχώρους μου σκηνὰς δὲν ἄφησα εἰς μάτην.

ΚΕΑΓΙΑΜΠΕΗΣ;

Οὐδὲ ν' ἀκροαζώμεθα τοὺς λόγους τῶν ἀπίστων·
 Ὁ θάνατος ἀπέμεινε καταφυγὴ κ' ἐλπίς των.

ΜΟΥΣΤΑΜΠΕΗΣ.

Καὶ ὅπου εἰς τὴν στερεὰν ἀντίστασίς τις ἦτον,
 Ἐφίλησαν τοὺς πόδας σου λαὸς καὶ πρόκριτοὶ των.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Καὶ ἄλλοτ' ἐπροσκύνησαν, καὶ ὅμως μόνη μίξ
 Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Χριστοῦ πικρὴ ἀποτυχία
 Ἐμὲ μὲ ἄλλους τέσσαρας ἐβίασε Βεζύρας
 Νὰ πέσω εἰς τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἄσπρου τὰς πλημμύρας.
 Ὁ Καραϊσκος, Ὀδυσσεὺς, Σαφάκας, ἔμπροσθέν μου·
 Ἀπὸ τὸ Μεσολόγγιον ὁ Γρίβας ὀπισθέν μου·
 Ὁ ποταμὸς ἦτον βαθὺς καὶ ἡ βροχὴ ῥαγδαία,
 Καὶ δίστομη καὶ ἄσπλαγχνη τοῦ Γρίβα ἡ ῥομφαία·
 Ὁκτάκις τὸν ἐδίωξα, μ' ἐδίωξεν ὀκτάκις·
 Ποῦ νὰ προσφύγω; φοβήθεις μὲν ὁ Καραϊσκάκης
 Μὲ φθάση κατὰ μέτωπον κ' εἰς δύο ξίφη πέσω,
 Ἐπρόκρινα τὰ ρεύματα, κ' ἐρρίσθην ἐν τῷ μέσῳ·
 Καὶ χιλιάδες δώδεκα πεζῶν μου καὶ ἰππέων
 Ἐφέροντο εἰς τὸ νερὸν τὸ κρυφὸν καὶ ῥέον·

Ἀπὸ τῶν ἵππων τὰς οὐράς καὶ ἀπὸ τὰ ἡνία
 Συνεκρατοῦντο οἱ πεζοί, δεμένοι μὲ σχοινία,
 Κ' ἐκτύπα ἔρριπτ' ἔσφαζε πεζοὺς, ἵππεις καὶ ἵππους,
 Ὁ Γρίβας ὁ ἀκούραστος, ὁ Γρίβας ὁ ταχύπους·
 Τὴν πέραν ὄχθην ἔφθασα μὲ ἄλλους ἐγὼ σῶος,
 Καὶ μ' αἵματος κατέβαινε ῥοὰς ὁ Ἀχελῶος (β).
 Εἰς τὴν ἀπελπισίαν του ὁ Ἕλλην φοβητέος.

ΚΕΛΓΙΑΜΠΕΗΣ.

Ἀπὸ τὸ Μεσολόγγιον εἰς τὰς Ἀθήνας ἕως
 Κτυπῶντες τοὺς ἐφέραμεν.

ΜΟΥΣΤΑΜΠΕΗΣ.

Τὰ γυναικόπαιδά των
 Ἐσφάζαμεν, κ' εἰς ποταμοὺς ἐπλεύσαμεν αἱμάτων.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Κι' ἂν ἔτι δὲν σᾶς ἔπεισα, κἄν ἂς σᾶς πείσῃ τῶρα
 Τῆς Μεσολογγικῆς φρουρᾶς ἡ τελευταία ὥρα.
 Ἀφ' οὗ μὲ ζῶα ῥυπαρὰ καὶ μὲ φυτὰ θαλάσσης
 Ἐτράφη ἀπορρίψασα εἰρηνικὰς προτάσεις,
 Ἡ μὲν εἰς τὰ μεσάνυκτα ὠρθάνοιξε τὰς πύλας,
 Κ' εἰς τρεῖς πυκνὰς καὶ σιδηρὰς περιπατοῦσα στήλας,
 Ἀπὸ ἐξήκοντα πεζῶν, ἵππέων χιλιάδας
 Ἐπέρασε τριῶν ὥρῶν τὸ μῆκος πεδιάδας,
 Ἡ δ' ἄλλη ἔσω μείνασα, ὑπέσκαψε τοὺς δρόμους,
 Καὶ ἄθροισε πυρίτιδος σωρὸν εἰς ὑπονόμους,
 Κ' εἰς τὸν θεὸν προσεύχετο μὲ τὸν δαυλὸν εἰς χεῖρας.

Φεῦ! μόλις εἰς τῆς πόλεως ἐφάνημεν τὰς θύρας,
 Εἰς τοῦ Καψάλη τὴν φωνὴν ἡ πόλις ἐξερράγη,
 Καὶ εἰς τοὺς πόδας μας φλογῶν ἀνοίχθησαν πελάγη·
 Ἐμπρὸς, ὀπίσω Θάνατος· ὡς χάλαζα οἱ λίθοι·
 Κ' ἐπάνω, καπνὸς σύννεφα· καὶ κάτω, νεκροὶ πλίθη·
 Οἱ γέροντες· σφαζόμενοι μετὰ φαιδρῶν ἀσμάτων,
 Τὰ βρέφη μόνα πίπτοντα ἐν μέσῳ τῶν φρεάτων,
 Κ' εἰς τὰ νερὰ πνιγόμεναι τῆς λίμνης αἱ παρθένοι (γ)
 Τιοαύτη νύξ ἀπὸ τὸν νοῦν ἀνθρώπου δὲν εὐγαίνει.

(Εἰς Ἀξιωματούχους).

Ὁ Καραϊσχος.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Στρατηγοί! ὀλίγον μακρυνθῆτε·
 Τὸν πόλεμον ὁ Κιουταχῆς Πασᾶς σας δὲν φοβεῖται.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ ΚΑΙ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Εὐχαριστοῦμαι, στρατηγέ! τὸν λόγον ἀποτείνων (δ)
 Πρὸς ἀρχηγὸν πολῦπειρον, τὸν πρῶτον τῶν Ἑλλήνων.

ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ.

Εἰς τόσας εἶμαι φιλικὰς ἐκφράσεις σου εὐγνώμων·
 Πλὴν πρῶτον ἔχομεν ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες τὸν νόμον·
 Ἐγὼ δὲν εἶμαι παρ' ἀπλοῦς τοῦ ἔθνους στρατιώτης.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Αυτή σου, Ἕλλην! σὲ τιμᾶ ἢ τόση μετριότης.

(Δίδει κάθισμα εἰς τὸν Καραϊσκάκην καὶ κάθεται καὶ αὐτός.)

Θαυμάζω διατὶ λαὸς γενναῖος καὶ νοήμων
 Τὴν κεφαλὴν τοῦ ὕψωσε κατ' αὐθεντῶν νομίμων,
 Ἀγνώμων εἰς τὸν ἄρτον μας τετρακοσίων χρόνων.
 Πῶς εἶν' ἐλπίς ὁ δικαστὴς τῶν ἐπὶ γῆς ἀγώνων
 Νὰ δικαιώσῃ ἄνωθεν λαὸν ἐγκληματίαν,
 Τὴν ἄδικήν του εὐλογῶν αὐτὴν ἀποστασίαν;

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Σὲ διακόπτω εἶχαμεν τὴν νέαν Ῥώμην ὅλην,
 Καὶ τὴν ἐθνοβασίλισσαν τοῦ Κωνσταντίνου πόλιν·
 Σεῖς, τὴν μισὴν σελήνην σας ἐπάνω τῆς Ἁγίας
 Ἔστήσατε Σοφίας.

Ἡ πατουμένη σήμερον ἀπὸ Καλίφας χώρα
 Τὸ πάλαι ἦτον κτῆμά μας· ἐξακολούθει τώρα.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Καὶ μὲ ἡμᾶς τίνος καλοῦ, ἢ δόξης ἐστερεῖσθε;
 Βλαχίας Ἀντιβασιλεῖς καὶ Μολδαυίας εἶσθε·
 Καὶ σεῖς τὴν Ἄσπρην θάλασσαν καὶ σεῖς ἐκυβερνᾶτε (ε),
 Τῶν στόλων μας διερμηνεῖς, τῶν νήσων τῆς προστάται.
 Συνθήκας σεῖς ἐκλείετε, καὶ σεῖς ἐπεκυροῦτε,
 Πολέμους σεῖς ἀρχίζετε, καὶ σεῖς ἐτελειοῦτε (ς)·
 Τὸν Κλῆρον εἶχετε κριτὴν· τοὺς δημογέροντάς σας
 Εἰς τὰς φορολογίας σας κ' εἰς τὰς διαφοράς σας.

Οἱ ὡς τὰ ὄρη παλαιοὶ αὐτοὶ Ἄρματωλοὶ σας
 Ἰπῆρχαν πολιτάρχαι σας, κ' εἰς τὰ στενὰ φρουρῆ σας·
 Ἐθουσιάσατε αὐτὰ, καὶ τάχα κέρδος ποῖον
 Ἐκ τόσων ἀπελεύσατε ἀγώνων σας ἀθλίων;
 Τὸ κῦμα αἰματόβαψεν ὡς πληγωμένα κήτη
 Ἀπὸ κατοίκους ἔρημαι ἡ Χίος καὶ ἡ Κρήτη.
 Τὰς πόλεις σας ἐσκέπασεν ἡ βάτης τὰς ὥραιας.
 Ἐρήμους χώρας ἀπαντᾶ μεθ' ἄμβος ὁ βορέας,
 Καὶ ὀλολύζων μεταξὺ περνᾶ τῶν ἐρειπίων·
 Εἰς πέτρας ἀσημάντους τρεῖς ἐμείνατε φρουρίων.

Ἐπιθυμῶ συμβιβασμὸν, καὶ συμπληθῆς σας φίλος
 Νὰ σᾶς κρατήσω ἔρχομαι εἰς τοῦ κρημνοῦ τὸ χεῖλος.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Κατ' Ἐπαρχίας ἔπεσαν μιᾶς μεθ' ἑνῆς στόλους,
 Μεθ' ὅλους των τοὺς θησαυροὺς, μεθ' ὅλους των ὅλους,
 Αἱ δύο τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως Τουρκίαι,
 Ἡ Αἴγυπτος, τῆς Ἀφρικῆς αἱ τρεῖς Ἡγεμονίαι,
 Τρεῖς βασιλεῖαι τῆς σοφῆς Εὐρώπης, αἱ μεγάλαι,
 Ἡ μία ἐχθρὰ πάντοτε, κατὰ καιροὺς αἱ ἄλλαι.
 Πλὴν διακόσια πεζοῦ στρατοῦ σας χιλιάδες
 Ἐσφάγησαν, καὶ μεθ' αὐτὰς τριάκοντα Πασάδες·
 Κ' ἐκάψαμεν εἰς Ἐρεσσὸν, Μεθώνην, Σάμον, Χίον,
 Ναυάρχους τρεῖς μεθ' ἑκατὸν κεραινοβόλων πλοίων.

Ζητεῖς εἰς θήκην νὰ βαλθῆ ἐκ νέου ἡ ῥομφαία
 Καὶ ἀντὶ δάφνης φονικῆς ν' ἀνθοβολῆ ἐλαία;
 Ἴδου τὸ μόνον σχέδιον διηνεκοῦς εἰρήνης,
 Καὶ τοῦτο παρὰδέχομαι, ἂν τοῦτο μεθ' ἐμοῦ προτείνῃς·

Νὰ χωρισθῶμεν ἀπὸ σᾶς, νὰ ἔχωμεν ὁποῖαν
 Εὐνομουμένην καὶ σοφὴν φρονοῦμεν πολιτείαν,
 Μὲ διαμένοντα στρατὸν, μὲ στόλον ὀπλισμένον,
 Καὶ Πρέσβεις ν' ἀποστέλλωμεν πρὸς τὰς Αὐλὰς τῶν ξένων·
 Ἑλληνικὸν νὰ ἔχωμεν τὸ νόμισμα· σημαίαν
 Ἑλληνικὴν· τὰ ὄρια ἡμῶν ἀπὸ Μαλείαν
 Ὡς εἰς Κασσάνδραν κ' εἰς τὴν γῆν τοῦ ἀκουστοῦ Σουλίου
 Μετὰ τῆς Κρήτης, τῶν Φαρωῶν, τῆς Σάμου καὶ τῆς Χίου.

Εἰς τοῦ Μεσολογγίου μας τὴν ἀναμμένην δᾶδα
 Τὸ σύνορον ἐδώκαμεν αὐτὸ εἰς τὴν Ἑλλάδα,
 Εἰς τάφων πλάκας γράφοντες μὲ σπάθην γυμνὴν θήκη
 Καὶ μὲ μελάνην αἵματος πᾶν ἄρθρον τῆς συνθήκης.
 Αὐτὴν ὁ Κάνιγγ ἔλαβε γραπτὴν τὴν συμφωνίαν (ζ).
 Ἄν θέλῃς, τὴν σφραγίζομεν ἐδῶ, εἰς ὄραν μίαν.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Καραϊσκάκη! ἄφησε αὐτά...

(Μετ' ὀλίγον.)

Ἀπὸ Ἀθήνας

Ὡς εἰς Βεράτην, κ' εἰς αὐτὴν τὴν γῆν τῆς Κατερίνας,
 Σὲ ὀνομάζω ἀρχηγὸν καὶ πρῶτον Καπετάνον,
 Ἄν προσκυνήσῃς σήμερον τὸν μέγαν μου Σουλτάνον.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΣΗΣ.

Ἄν ὄλην εἰς ἀδάμαντάς μὲ φέρῃς τὴν Ἰνδίαν,
 Δὲν δίδω εἰς Ὀθωμανὸν Ἑλλάδος πέτραν μίαν.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Σὲ ἀγκπῶ, πλὴν στρατηγέ ! τὸ τέλος σου οἰκτείρω·
 Ἴδὲ τίς ὁ Σουλτάνος μου, καὶ ῥίψε βλέμμα γύρω.

Ἀληπασᾶς ὁ Τεβελῆς εἰς τὸ λαμπρόν του γῆρας
 Ἀπὸ υἱούς του κ' ἐγγονούς κυκλούμενος Βεζύρας,
 Εἰς σκῆπτρον ἐν ὑπέτασσε τὴν ὄλην Ἀλβανίαν,
 Μακεδονίαν, Ἡπειρον, Ἑλλάδα, Θεσσαλίαν.
 Ἄλλ' ἅμα τῆς Σουλτανικῆς ἐξέπεσεν ἀγάπης
 Ὁ μόνον τὸ διάδημα στερούμενος Σατράπης,
 Μὲ βρυχηθμούς τοῦ πνέοντος τὰ λοίσθια θηρίου
 Τὴν κάραν του παρέδωκεν εἰς μάχαιραν δημίου,
 Καὶ ὁ νεκρός του ἔγινε τοῦ στρατοπέδου γέλως.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Τοῦ δυστυχοῦς Ἀληπασᾶ ἱστορήσες τὸ τέλος·
 Ἀλλὰ τοῦ καταστρέψαντος αὐτὸν λαμπροῦ Χουρσίτου
 Τὸ τέλος δὲν ἱστορήσες . . . Οἱ δέκα στρατηγοὶ του
 Ὑπὸ τὸν μέγαν Δράμαλην γῆν ἑκατὸν σταδίων
 Ἐσκέπαζαν μὲ τὴν σκιὰν πεζῶν, ἵπποζυγίων,
 Κ' εἰς μίαν νύκτα ἔτρωγαν σὶ ἕμετροι στρατοὶ των
 Πολλῶν κωμῶν Ἑλληνικῶν τὸν ἐνὸς θέρους σῆτον.
 Ἀπὸ βροχὴν καὶ θόρυβον ἡ Ἀργυροῖς ἀντήχει·
 Ὁ Ὑψηλάντης ἔδραμεν εἰς τὰ τοῦ Ἄργους τεῖχη·
 Ὁ Κρεββατᾶς ἐπρόφθασεν ἀτρήμητος καὶ πρῶτος·
 Κ' εἰς τὸ πυκνόν των στρατεύματα, ὡς εἰς ἀσάχεις νότος,
 Ὁ γηρκλέος ἔπεσεν ὀμοῦ Κκοϊλοκοτρώνης.
 Τὰ πάντα ἤλλαξαν ἐμπρὸς τίς θεᾶς του τῆς μόνης.

Εἰς Δερβενάκι ἔλαβαν αὐτοὶ τὰς πρώτας ἥττας·
 Εἰς τ' Ἀγνηόρι μ' αἰμά των ἐδάφη ὁ Νικήτας,
 Καὶ ὁ Ζαήμης τοὺς λοιποὺς μετὰ τοῦ Χαραλάμπους
 Εἰς τῆς Ἀκράτας ἔθαψε τοὺς παραλίους κάμπους·
 Ὁ δὲ Χουρσίτης εἰς αὐτὰς τὰς θλιβεράς εἰδήσεις
 Ἐπρόλαβε, τὸ κώνειον πιὼν ἐκ τῆς Λαρίσσης.
 Τοιοῦτον τέλος ἡ Ἑλλάς, Βεζύρη, θέλει δώσει
 Κ' εἰς ὅσους ἄλλους κατ' αὐτῆς ἀδίκως ἐφορμῶσι.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Ἀλλὰ ἐγὼ ἐφώρμησα, καὶ ὅμως θριαμβεύω·
 Εἰς δρόμον, βλέπεις, ἐκ δαρῶν κατὰ τρωτὸν ὁδεύω,
 Καὶ μὲ τοῦ ἀκινάκου μου τὸν σιδήρον ἀνοίγων
 Ὀδὸν, εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἐμβαίνω μετ' ὀλίγον.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Κ' εἰς τοῦ Μεσολογγίου μας καθήμενος τὰς θύρας,
 Εἰς τὸν Βριώνην ἔλεγες· «τὸ ἔχω ὑπὸ χεῖρας»·
 Ἐν' ᾧ δὲ εἰς τοὺς πόδας του ὠρθόνετο τὸ κράτος,
 Σ' ἐκοίμιζαν ὁ Βότζαρης καὶ ὁ Μαυροκορδάτος·
 Ὁ Λόντος αἴφνης ἔφθασε καὶ ὁ Μαυρομιχάλης
 Καὶ ὁ Κανέλος, ὀδηγοὶ δυνάμειος μεγάλης,
 Καὶ εἰς τοῦ Γρίβα καὶ Μακρῆ τοὺς δύο προμαχώνας
 Θραυσμένας εἶδες τοῦ πυκνοῦ στρατοῦ σου τὰς κολώνας (η).

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Καὶ ἂν δὲν ἐκυρίευσα τὸ Μεσολόγγι τότε
 Καὶ μ' ἐγκατέλειψαν δειλοὶ καὶ χαῦνοι στρατιῶται,
 Ἐμβῆκα εἰς τὰ τείχη τοῦ προχθῆς . . .

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Ἄλλὰ τὴν κόνιν,
 Τὴν κόνιν τοῦ ἐπάτῃσες, αὐτὴν ἐπῆρες μόνην·
 Τὸ ἄλλο Μεσολόγγιον μετὰ φιδρῶν παιάνων,
 Μὲ ὄδυρμούςς τυράννων,
 Μὲ ἀστραπάς, μὲ κεραυνούς εἰς οὐρανὸν ἀνέβη,
 Μαρτύρων πόλις ἱερὰ, καὶ ἥτις θριαμβεύει.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Τὰ σύγχρονά μας ἐπειδὴ εὐστόχως διηγείσαι,
 Τὴν Πλάκαν ἀναπόφευκτα, τὴν Πέταν ἐνθυμεῖσαι.
 Ἐμπρὸς εἰς τεσσαράκοντα στρατῶν μας χιλιάδας
 Ὡς κόνις ἐσκορπίζεσθε ἀπὸ τὰς πεδιάδας.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Πλὴν εἰς τὸν Ἀετὸν, Πασᾶ! σεῖς μετὰ τρεῖς ἡμέρας
 Τὸ βᾶρος τῆς Ἑλληνικῆς αἰσθάνθητι μαχαίρας·
 Μὲ τὰ ὀστᾶ σας ὕψωσε πυραμιδίνους στίβας
 Ὁ τῆς Κομβότης νικητῆς, Θεόδωρος ὁ Γρίβας.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ σηκορόμερος.

Λοιπὸν εἰς τὸν Σουλτάνον μου δὶν προσκυνεῖς;

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ ὁμοίως σηκορόμερος.

Ἡ σπάθη

Σουλτάνος μου!

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Ἐως ἐδῶ κάνεις δὲν μ' ἀντεστάθη·
Τίς θέλει μὲ ἀντισταθῆ καὶ μὲ ἀναχαιτήσῃ;

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Ἐγὼ, Πασᾶ· Πασᾶ, ἐγὼ· ἂν ὁ θεὸς θελήσῃ.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ.

Καὶ πόσους, πόσους ἔχεις σύ;

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Τὸν ἀριθμὸν μὴ μέτρα·

Ὅπισθ' ἕναν Ἕλληνα ἢ κάθε κρύπτει πέτρα·
Αὐτὸς δὲ εἶναι φρούριον καλῶς ὠχυρωμένον,
Ἐφόδους, δίψαν καὶ λιμὸν, τὰ πάντα ὑπομένων.
Εὐρίσκεται εἰς στένωμα; αἱ θερμοπύλαι εἶναι·
Εἰς κάμπωμα; ὁ Μαραθῶν, αἱ Πλαταιαὶ ἐκεῖναι·
Εἰς πέλαγος; ἡ Σαλαμῖν.

ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ ἀναχωρῶν

Καραϊσκάκη! φθάνει·

Αὐτὴν τὴν γῆν ἐνὸς ἡμῶν τὸ αἷμα θέλει βάνει.
Τοὺς Ἑλληνας σου προσκαλῶ καὶ σὲ εἰς νέαν πάλην.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Μᾶς εἶδες εἰς τὴν Κλεισόβαν· θὰ μᾶς ἰδῆς καὶ πάλιν.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ *μόνος.*

Μὴν χαίρεσθε Ὀθωμανοί! πολὺ ἀτυχεστέρας
 Εἰς ταύτην τὴν γῆν ἔφεξεν ὁ ἥλιος ἡμέρας·
 Πλὴν αἴφνης ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐφάνη Ἕλληνας ἦρωας,
 Καὶ ἀνελπίστως ἡ Ἑλλάς ἐπέτυχεν ὁσσηνῶν...

Πλὴν κι' ἂν τὴν καταστρέψετε, ὁ δράκων τῆς ἐκπνεύσας,
 Εἰς σᾶς θανάτου φάρμακον ἐξέπνευσε τοξεύσας·
 Τὴν αὐτοκρατορίαν σας ἰδοὺ τὴν πλατυτάτην
 Ἡ γάγγραινα κατέφαγεν ἐξ Ἰστρου εἰς Εὐφράτην·
 Κ' ἐκτείνεται τὸ μίασμα μὲ τῆς Ἑλλάδος μόνην
 Τὴν ὄσσην ἐπιστρέφοντες ἐφέρετε σεῖς κόνιν.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

*Οἱ Στρατηγοὶ Νικήτας, Γριζιώτης, Βάσος, Δημήτριος
 Μακρῆς, Γ. Δράκος, Α. Βεΐκος, Ἰωάννης Σουλτά-
 ρας, Χριστόδουλος Χατζη-Πέτρος, Γρίβας
 Γαρδικιώτης, Γιώργος Τζαβέλας, Δαγ-
 κλῆς, Νίκας Νάσης.*

Ὁ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ *ἐν μέσῳ των.*

Δὲν φιλιῶται μὲ ἡμᾶς ὁ Τοῦρκος ἂν δὲν πάθῃ.
 Ὁ μετ' αὐτοῦ συμβιβασμὸς ἢ κοπτερὴ μας σπάθῃ.

Ἡ μεταξὺ τοῦ Κιουταχῆ κ' ἐμοῦ συνομιλία
Ἄδιαλλάκτου ἔγινεν ἀποστροφῆς αἰτία.

(Σιωπὴ γενική).

Ὁ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ μετ' ὀλίγον.

Ὁ Κιουταχῆς ἀπτόητος στρατάρχης καὶ νοήμων,
Καὶ χιλιάδων ὀδηγὸς πεντήκοντα μαχίμων,
Ἀδύνατον νὰ νικηθῆ ἔδω εἰς τὰς Ἀθήνας,
Ἄν πρῶτον τῆς ἰσχύος του δὲν κόψωμεν τὰς ἴνας,
Ἄν δὲν ἀναστατώσωμεν τὴν δουλωθεῖσαν γῆν μας
Καὶ δὲν πολιορκήσωμεν τὸν πολιορκητὴν μας.

Ἄκαρνανία, Ναύπακτος καὶ Βάλτος κ' Αἰτωλία,
Εὐρυτανία καὶ Δωρίς, Φθιώτις, Καρυστία,
Διὰ κρυφῶν ἐπιστολῶν μ' ἐμὲ συνενωμέναι,
Ἀμέσως ἐλληνίζουσι, κ' ἂν ἦναι τουρκευμέναι.
Εἰς μόνον μου τὸ σύνθημα τῆς σάλπιγγος τῆς πρώτης,
Ὁ Ρούκης ἐπαναστατεῖ καὶ ὁ Διοβουνιώτης.

Μὲ γράφουσιν ὁ Καναβὸς καὶ ὁ Παπαπολίτης·
Μὲ προσκαλοῦσι στρατηγοί, λαοί, καὶ πρόκριτοί της.

· Ν' ἀνάψω πῦρ εἰς ἅπασαν τὴν Στερεὰν πηγαίνω·
Πλὴν τοῦ στρατοῦ μου ἀπὸ σᾶς τὴν τάξιν περιμένω·
Ὁμόσατέ με σεῖς λοιπὸν τῆς εὐταξίας ὅτι
Θὰ κηρυχθῆτε φύλακες, σεῖς στρατηγοί μου! πρῶτοι.

ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΙ.

Ὁμνύομεν! . . .

Ὁ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Τὸν θάνατον λαβὼν χθὲς εἰς τὰ χεῖλη,
Ὁ Γούρας ὁ θεόρατος, ὡς οἱ μεγάλοι στύλοι
Τοῦ Παρθενῶνος, ἔπεσε παρὰ τὸν Παρθενῶνα.

Γριζιώτη! σὺ ἀλύγιστη καὶ σιδηρᾶ κολῶνα,
Τὴν φρουραρχίαν νὰ δεχθῆς· ἡ θέσις αὐτὴ, πρώτη.
Εἰς τὴν Δοβρέναν προηγοῦ σὺ Γρίβα Γαρδικιώτη!
Σὺ Βάσε, μείνε ἀρχηγὸς κατὰ τὴν Ἐλευσίνα!
Ἐγὼ τοὺς ἀπὸ Μέγαρα, τοὺς ἀπὸ Σαλαμίνα
Καὶ ὄλον μου τὸ πεζικόν, τὸ ἵππικόν λαμβάνω,
Κ' ἐπανακάμπτω νικητῆς, εἰάν δὲν ἀποθάνω.
Καὶ τότε ὄλοι σῶμα ἓν, καὶ μία ψυχὴ ὄλοι,
Τὸν Κιουταχὴν διώκομεν καὶ μὲ σπαθὶ καὶ βόλι.
Νικήτα καὶ Σουλιῶται σεῖς, τῆς Ἀρχιστρατηγίας
Ἄν θέλετε συμμερισμὸν, μοιράζω τὰς ἡνίας.

Ὁ ΝΙΚΗΤΑΣ.

Σὺ μόνος Ἀρχιστράτηγος!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΑΣ.

Καραϊσκάκη! μόνος
Θὰ ὀδηγήσης σήμερον τὴν τύχην τοῦ ἀγῶνος.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Μὴν χάνετε λοιπὸν καιρὸν· ἀνάγκη νὰ πηγαίνω·
Τὰ τάγματά μου στρατηγοί! ἐδῶ μὲ σᾶς προσμένω.

(Ἀναχωροῦσιν οἱ Στρατηγοί).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ.

Ο ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ *ἐμβαίνων.*

Ὦ κορυφαί τοῦ Ἰμμηττοῦ γυμναί καὶ τεθλιμμένοι!

Ὦ πρώην ὄχθαι χλοεραὶ καὶ τώρα ξηραμένοι
τοῦ ξηρανθέντος Ἰλισσοῦ!

Ὦ κρήνη πρώην σύσκιος καὶ τώρα στερημένη
καὶ ῥοδοδάφνης καὶ κισσοῦ!

Ὦ πεδιάς τῶν Ἀθηνῶν! Ἑλλάς δυστυχημένη!

(Στέκει ὀλίγον)

Θεε! ἰδοὺ ὁ Παρθενῶν, ἰδοὺ τὸ Ἐρεχθεῖον,
ἰδοὺ ὡς ἀθλητῆς ὀρθός καὶ σώος τὸ Θησεῖον,
Πλὴν φέρον τὰς ἀρθρώσεις τοῦ στρεβλὰς ἐκ τῆς μεγάλης
Μετὰ τοῦ χρόνου πάλης! . .

Ἐδῶ ἐν μέγα ὄνομα πατοῦμεν εἰς πᾶν βῆμα.

Ἀκρόπολις! παρίστασαι μὲ τ' ἀνοικτὰ σου τείχη,
ὡς ἀνοιγμένον μνήμα,

ὡς μνήμα, ὅθεν ἐκλεψαν τὰ πλούτη τυμβωρύχοι.

(Στρέφον γύρω εὐλίμμα τεθλιμμένον.)

Ἑρμεῖα καὶ Ποσειδία καὶ λάρνακες καὶ λύχνοι,
Μεγαλοουργίας λείψανα, καλλιτεχνίας ἔχνη!

Ναοὶ ὀπόσοι κολοβοὶ ὀπόσοι γυμνωθέντες,

ὡς στρατιῶται πρὸ πολλοῦ πεσόντες, συληθέντες,

ἰκήδευτοι δὲ μείναντες εἰς πεδιάδα μάχης!

γάλατα ὑπὸ αὐτοὺς κρυμμένα τοὺς ἀστάχεις

Ὅποσα ἐκ τῶν δουλικῶν καὶ σκοτεινῶν αἰώνων,
 Αὐτὴ διὰ τοὺς Ἕλληνας ἡ γῆ φυλάττει μόνον!..
 Αὐτὰ οἱ Ἀγοράκριτοι, Φειδίαι, Πραξιτέλεις
 Μὲ λίθον ἐξαιργάζοντο τῆς Πάρου καὶ Πεντέλης.
 ὦ Κύριε! εἰς τὰς λαμπράς τῆς δόξης τῆς ἡμέρας,
 Τὸν ἅγιόν σου ἡ Ἑλλάς υἷόν δὲν ἐπροσκύνει·
 Καὶ ὅμως ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς ὑδρογαίου σφαίρας
 εἰς ἐκπληξιν ἐκίνει.

Χριστιανὴν, τὴν ἄφησες καὶ τὴν ἀποκηρύττεις!
 ὦ Κύριε ἀληθινέ! δὲν θέλεις τὴν συνδράμει
 Καὶ διὰ ταύτην κάμει
 Κἂν ὅ,τι ἕκαμαν ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ψευδεῖς θεοὶ τῆς;

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Ἀρχιερεῦ! τὸ αἷμά μου πυρόνεις εἰς τὰς φλέβας,
 Καὶ πρὸς τὰς ἀρχαιότητας βαθὺ μ' ἐμπνέεις σέβας.

Ο ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ, μὲ τὴν ἀρχιερατικὴν του ράβδον
 δεικνύων τὰς πέριξ θέσεις.

Ὁ βράχος αὐτὸς ἔφερε τὸ ἀγοραῖον Βῆμα,
 Τὴν Πνύκα· μ' εὐλαβίς ἐκεῖ διευθυνθῆτε βῆμα.

Ἡ γῆ πεπυρωμένους

Ἀκόμη λόγους σήμερον ἤχει τοῦ Δημοσθένους·

Ὁ ἀντικρὺ αἰγιαλὸς ὡς βρέφος κλαυθμυρίζει·

Ἀκόμη τὸν Θεμιστοκλῆ ζητεῖ καὶ ψιθυρίζει.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

ὦ! εἴθε κ' ἐγὼ μιμητὴς προγόνων ἀθανάτων,
 Ν' ἀπέθνησκον ἀκολουθῶν τὰ θεῖα βήματά των!

ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ.

Ὁ Περσικὸς ἰδοὺ ἀγὼν μᾶς ἐπανῆλθε πάλιν,
 Καὶ ἡ Ἑλλάς ἀνέλαβε τὴν κοιτὰ Ξέρξου πάλην.
 Ἄν εἰς τὸν Ἀριστείδην τῆς καυχᾶται ἡ ἀρχαία,
 Καὶ εἰς τὸν Ἰψηλάντην τῆς σεμνύνεται ἡ νέα.
 Ἐνίκα ὁ Θεμιστοκλῆς περὶ τὰς νήσους πλέων,
 Καὶ ὁ Μιασούλης σήμερον νικᾷ εἰς τὸ Αἶγαϊον.
 Σέ, ἂν νικήσης τοὺς ἐχθροὺς ἐδῶ ἐκ τοῦ συστάδην,
 Σέ, Καρσίσκε, θέλομεν καλέσει Μιλτιάδην.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Εἰς μόνην αὐτὴν, φίλτατε Ἀρχιερεῦ! τὴν μνήμην
 Τὰ δάκρυά μου ρέουσι... τὸν Ἀχαιὸν Ζαΐμην
 Ἡ ρῆξις περιέστησε πολέμου ἐμφυλίου
 Πολέμιον ἀμειλικτον, ἐχθρόν μου διὰ βίου.
 Πλὴν τῆς Ἑλλάδος Πρόεδρος ἀγορευθεὶς προσφάτως,
 Δὲν εἶδε τὸν πολέμιον ἐμέ, ἀλλὰ τὸ Κράτος.
 Δεχθεῖς με εἰς τὴν στέγην του μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας,
 «Εἰς ὥρας, εἶπεν, ὡς αὐτὰς οἱ Ἕλληνες μεγάλας
 «Τοῦ μίσους των δὲν ἤκουαν τὴν φλεγμονὴν καὶ λύσσα»
 «Ἐχθροὶ μὲν ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης ἦσαν·
 «Ἄλλ' ὅτε τοὺς αἰγιαλοὺς ἐσχέπασε τοὺς πέριξ
 «Τῶν Περσικῶν τριήρεων ἡ πυκνωμένη πτέρυξ,

« Εἰς τῆς πατρίδος των αὐτοὶ τὸν κίνδυνον καὶ σάλον
 « Τὴν χεῖρα ὃ εἷς ἔδωκε γενναίως εἰς τὸν ἄλλον.
 « Οἱ Μηδικοὶ ἐπέστρεψαν καιροὶ καὶ τώρα ἴσως
 « Ἐς ἔνωθ' ἄς ἐνθώσῃ τὰ μίσσημας εἰς ἓν γενναῖον μῖσος,
 « Καὶ ὅσον πάθος εἶχαμεν θερμὸν εἰς τὰς καρδίαις
 « Αὐτὸ ἄς συγκεντρώσωμεν κατὰ τῆς τυραννίας ».

(Ἀκούσται μουσικὴ πολεμικὴ.)

Ὁ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Τὰς φάλαγγάς μου ὁδηγῶ κατὰ τοῦ ἀλλοπίστου.
 Τὴν εὐλογίαν κάλεσε εἰς ταύτας τοῦ Ἰψίστου.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

ἽΟ Ἑλληνικὸς στρατὸς ἐμβαίνει μὲ σημαίας ἀναπε-
 πταμένας· δεξιόθεν τίθενται οἱ Ἀξιωματικοὶ τοῦ
 στρατοῦ, καὶ ἀριστερόθεν ὁ στρατός.

Ὁ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ εὐλογεῖ τοὺς στρατιώτας, ὅτινες
 ἀποκαλύπτουσι τὴν κεφαλὴν καὶ γονατίζουσιν.

Ο ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ εὐγάλλων τὸ καλυμμαχύριόν τοῦ.

Σοῦ δέεται, σοῦ, Κύριε! ἡ ἐγκαταλειμμένη
 Ἑλλάς . . . Ἴδοὺ κατέφαγον τὴν χώραν τῆς οἱ ξένοι·
 Τὴν εὖρον πόνοι γυναικὸς εἰς τὸν ἀγρὸν γεννώσης·
 Καὶ σὺ δὲν μέλλεις, Κύριε, νὰ τὴν ἐλευθερώσης;
 Εἰς γενεάς διέταξες ἡ γῆ αὐτὴ νὰ μένη
 Ἡ λίθος ἢ παρὰ λαῶν βαρβάρων πατουμένη;

(ἽΟ στρατὸς ἐκπέμπει φωνήν).

Ὁ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ πρὸς χορὸν παιδίων φερόντων τὸ
ἐπιτραχήλιόν του καὶ λαμπάδας ἀνυμμένας.

Ἑλλάδος τέκνα ὄρφανὰ, πανέρημα στρουθία,
Τρεφόμενα εἰς τὸν ναὸν μὲ τοῦ ναοῦ ψυχία!
Καθὼς αἱ κόραι τῆς Σιών παρὰ τὴν Βαβυλῶνα
Παρηγορίαν εὑρισκον εἰς τ' ἄσματά των μόνα,
Καὶ σεῖς, καὶ σεῖς ἀρχήσετε
Γλυκὰ γὰ κελαδήσετε.

Εὐθύγω ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ εὐχὴν εἰς τὸν Θεόν μου·
Σεῖς, βοηθεῖτε μὲ ψαλμοὺς τὸν ἐνθουσιασμόν μου.

(Ὁ ἤμιπυς χορὸς τῶν παιδίων ψάλλον.)

Κύριε! οἱ οὐρανοὶ

Ὁ εὐρύχωρος ναὸς σου,

Τ' ἄστρα λύχνοι καὶ φανοὶ

Ἀναπτόμενοι ἐμπρὸς σου,

Καὶ τὰ σύννεφα πυκνοὶ

Τοῦ λιθάνου σου καπνοί.

Ἐδώκες εἰς τὰ πτηνὰ

Φωλεὰς διὰ νὰ ζῶσι,

Κ' εἰς τοὺς λέοντας βουνὰ,

Σπήλαια νὰ κατοικῶσι.

Δὸς, Θεέ! καὶ εἰς ἡμᾶς

Γῆς ὀλίγας πιθαμάς.

Φεῦ! μὲ χεῖρ' ἀνωφελῆ
 Ὄλων κρούομεν τὰς θύρας·
 Δύοις καὶ Ἀνατολῇ
 Ἐπλωσαν τὰς δύο χεῖρας,
 Καὶ κατ' ἀσθενοῦς λαοῦ
 Συνωμότησαν ὁμοῦ.

(Ὁ ἄλλος ἤμιστος χορός.)

Σήμερον ἡ ἀηδῶν
 Εἰς τὰ δάση γλυκοψάλλει,
 Καὶ προλέγ' ἡ χελιδὼν
 Τῆς ἀνοίξεως τὰ κάλλη·
 Ἡ γῆ ὅλη ἀναπνέει·
 Μονυχὸς ὁ Ἕλλην κλαίει.
 Τὸ ψωμί του τὸ ξηρὸν
 Εἰς τὸ δάκρυ μαλακύνει·
 Τῆς θαλάσσης τὸ νερὸν
 Τὴν θερμὴν του δίψαν σβύνει·
 Τῶν βουνῶν ἡ βάτος δείχνει
 Τοῦ χιτῶνός του τὰ ἔχνη.

Ἐλάβεν εἰς τὸν ζυγὸν
 Καμπυλότητα καμήλου·
 ἔχει τρέμων καὶ ῥιγῶν
 Τὴν ὠχρότητα τοῦ φύλλου,
 Καὶ ὡς ἄστρα θολωμένα
 Στρέφει ὄμματα σβυσμένα.

(Ὅλος ὁ χορός ψάλλων).

Μὴ μᾶς ὀργισθῆς, Κριτά μας !
 Εἰς τὸν μόνον μας πατέρα
 Λέγομεν τὰ βασανά μας.
 Τὸν ταχύπτερον αἴρα
 Μήπως ἴπλασες νὰ πνέῃ,
 Καὶ τὸν Ἕλληνα νὰ κλαίῃ ;

Ο ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ δακρύων.

Ἀπέρριψε τὰ πορφυρᾶ, τὰ ὑακίνθινά του
 Ὁ ἄρχων, καὶ ἰστὸν λευκὸν ἐνόυθη ζευγηλάτου.
 Φανοῦ Θεός, φανοῦ κριτῆς, ὦ Ποιητὰ τῶν ὄντων !
 Ἐξέλιπον τὰ ὄμματα γάων περιμενονόντων . . .
 — Σιωπή ! .. εἴμ' ὁ Θεός σου.
 Δοῦλε ! κάλυψε τὸ φῶς σου
 Σιωπή ! .. λαοὶ τοῦ κόσμου,
 Ὅλοι πέσατε πρηνεῖς ! ..
 Ποῦ τοὺς πόδας σου κινεῖς,
 Γῆ ! .. γονάτισον ἐμπρός μου.

Τῶν μελλόντων τὸ βιβλίον
 Φέρετ' ἐκ τῶν αἰθερίων
 Κορυφῶν, σεῖς Σεραφίμ !
 Εἰς ῥοδοδακτύλους χεῖρας
 Τὰς ἀρμονικὰς σὰς λύρας
 Κρούετε, σεῖς Χερουβίμ !
 Πρὸς ἐμέ τὸ οὖς σου κλῖνε
 Σπάρτη ! Κόρινθος ! Ἀθῆναι !

Ὁ βραχίον τοῦ Θεοῦ
Ἰδοὺ ἔξω τῶν ὀφθαλμῶν.

Ἀπελαύνει τὸ θηρίον

Τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἐὰν τῆς Ἑλλάδος ἴλης

Ἐκρημνίσθησαν αἱ πόλεις,

Ἴησαν ἐκ πληοῦ κτισμέναι.

Μαρμαρίνους καὶ μεγάλας

Θέλω κτίσει νέας ἄλλας.

Ἄφροντες, λαέ μου, μένε!

Τὰς ὑφίστας μου θελήσεις

Πληροῦ ἅπαντα ἢ κτίσεις.

Εἶναι κόμης τοῦ ποδός μου

Οἱ χρυσοὶ αὐτοὶ ἀστέρες,

Καὶ πνοὴ τοῦ στόματός μου

Οἱ πλατύπτεροι αἴρες . . .

(Εἰς Σημαιογράφος ἀρκάζων τὴν σημαίαν.)

Εἰς τὸν ἐχθρόν! Εἰς τὸν ἐχθρόν!

(Ἄλλος μετ' ἐνθουσιασμοῦ).

Ἑλλάς! Πατρίς! Θρησκεία!

(Ἄλλος).

Κυβέρνησις Ἑλληνική!

(Ἄλλος).

Χριστὸς! Ἐλευθερία!

(Φεύγουν ὄλοι.)

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

(Φαίγονται ποιμένες καθήμενοι πλησίον πυρᾶς εἰς τὴν Ἀράχθραν.)

Ὁ ΠΡΩΤΟΠΟΙΜΗΝ.

Καθὼς ὀπτόταν ὁ βοσκὸς εἰς τὸ βουνὸν σφυρίζῃ,
 Ἀκόμα πρὶν τὸ στόμα του αὐτὸς καλοανοίξῃ,
 Οἱ σκύλοι, φύλακες πιστοὶ, ἐδῶ κ' ἐκεῖ φωνάζουν
 Καὶ ἀπὸ μέρη μακρυνὰ τὰ ποίμνια συνάζουν,
 Μικρὸν σημεῖον ἔδωκεν ὁ Καραΐσκος μόλις,
 Κ' οἱ Καπετάνοι ἔτρεξαν τῆς Ρούμελης του ὄλης,
 Καὶ ὁ λαὸς συνάχθηκεν ὁ κατασκορπισμένος,
 Καὶ τῶρα μένει ὁ ἐχθρὸς ξερὸς καὶ νεκρωμένος.

Ἄλλος ποιμὴν.

ὦ! τῶρα εἰμ' ἐλεύθερος, καὶ λέγω ἐλευθέρως
 Εἰς τὸ ἀρνί μου « πῆγαινε ἀρνί σ' αὐτὸ τὸ μέρος »
 Καὶ τὸ ἀρνίμου ἤσυχο, ἐξεννοιασμένο πάγει,
 Καὶ δίχως νὰ καρδιοκτυπᾷ ὁ λύκος μὴν τὸ φάγῃ.

Ἄλλος ποιμὴν.

Κάνεναν δὲν ἐρώτησες, κάνεναν διαβάτην

Τῆς Φράγγικης φυλῆς

Οἱ Φράγγοι βασιλεῖς

Τί κάμνουν; θὰ σφαζόμεθα αἰώνια κ' εἰς μάτην (ι);

(Ἀκούεται ἑοὴ ἀνέμου καὶ ὄρυγμὸς λύκων.)

Ο ΠΡΩΤΟΠΟΙΜΗΝ *πλησιάζων εἰς τὴν πυρὰν.*

Ἄκούω λύκου τὴν φωνὴν, καὶ τρέμω μὴν προβάλη

Ἄνεμικὴ μεγάλη.

‘Ο ἄλλος ποιμὴν.

Χθὲς ἔτρεχεν ὁ Κηφισσὸς θολὸς καὶ φουσκωμένος·

Ὁ Παρνασσὸς ἐφαίνετο μὲ πάχνην σκεπασμένος.

‘Ο τρίτος ποιμὴν.

Εἰς τὰς πλεκτὰς καλύβας μας, εἰς τοὺς φυλλίνους τοίχους,

Καλὸ τῆς ἀνεμοβοῆς ν' ἀκούωμεν τοὺς ἤχους·

Ἐν ᾧ βοᾷ τὸ πέλαγος ἀρέσουν οἱ λιμένες.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗΣ ΓΡΙΒΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΓΙΑΣ

μεθ' ἑκατὸν στρατιωτῶν.

ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗΣ *Γρίβας.*

Ἐδῶ φωτιὰν ἀνάψετε, πυρόνεσθε, ποιμένες;

Ἦν' ἀνάψω κ' ἐγὼ ἔρχομαι φωτιὰν μεγαλητέραν,

Φωτιὰν πολέμου . . . χαίρετε!

(Κτυπᾷ καταγῆς τὸ τσερέκι του.)

‘Ο πρωτοποιομήν.

Εἰς τὸ βουνὸ τὸ πέραν

Οἱ Τούρκοι ἐκεῖ κάθονται.

ΓΡΙΒΑΣ Γαρδικιώτης.

Κ’ ἐγὼ ἐδῶ σιμά των.

‘Ο πρωτοποιομήν.

Μὲ χιλιάδας ἐξ κ’ ἑπτὰ ἐκεῖνοι στρατευμάτων.

ΓΡΙΒΑΣ ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗΣ.

Κ’ ἐγὼ μ’ αὐτοὺς τοὺς ἑκατό.

‘Ο πρωτοποιομήν.

Μ’ ἕξ χιλιάδες στήθη

Ὁ μέγας Ὀδυσσεὺς ἐδῶ νὰ μένη ἐφοβήθη.

Ἡ θέσις εἶναι χαμηλή· ὁ τόπος μας χειμάδι.

ΓΡΙΒΑΣ Γαρδικιώτης.

Δὲν ἐξετάζομεν ἡμεῖς ποῦ βάλτοι, ποῦ λειβάδι,

Ποῦ ὕψωμα, ποῦ λάκκοι,

Ἡμεῖς ἢ ἐμπροσθοφρουρά ἢ τοῦ Καραϊσκάκη.

(Πρὸς τοὺς στρατιώτας.)

Χαρακωθῆτε, τρέχετε, ἀνδρεῖα παληκάρια!

Σωρεύετε λιθάριχ.

Ἐκεῖ νὰ τὸν σηκώσωμεν, ἐκεῖ τὸν προμαχώνα.

Θὰ πάγη αἷμα γόνα.

(Πρὸς τὸν Γεώργιον Βάγιαν.)

Ἀνδρεῖε Βάγια, δὲν λαλεῖς;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Βάγιας.

Τί θέλεις νὰ λαλήσω;

Τί θέλεις λόγους; ἔτοιμος κ' ἐγὼ νὰ πολεμήσω.

Ο ΓΡΙΒΑΣ ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗΣ πρὸς τοὺς στρατιώτας
ὕψόνοντας τὸν προμαχῶνα.

Θὰ ἔλθῃ μὲν ῥίψωμεν τὸ πρῶτον πυροβόλον
Ὁ Καραϊσκος, ὀδηγῶν τὸ στράτευμά μας ὄλον.

Εἰς Ἀξιώματικὸς ὑψόνων τὸν προμαχῶνα τραγουδεῖ.

Τ' ὄνομά του αἰωνίως εἰς τὸ στόμα μας θὰ τρέχῃ,
Καὶ εἰς τὰ στρατόπεδά μας θὰ τιμᾶται ὡς θεός,
Κ' ἑκατὸ ἀκόμα χρόνους ἄλλον λόγον δὲν θὰ ἔχῃ
Τῆς Ἑλλάδος ὁ λαός.

Κι' ἀπὸ τ' ἄροτρα των ὅταν εἰς τ' ἀχύρινόν των δῶμα
Θεὸς νὰ ἔρχωνται τὸ βράδυ στήν φωτιάν οἱ ἡρωικοί,
Ὡγρὸ ἦταν, θεὸς νὰ λέγουν, τοῦ προσώπου του τὸ χρῶμα
Κ' ἡ φλοκάτα του λευκή ».

(Ὅλοι οἱ στρατιῶται τραγουδοῦντες ἑαυτοῖς.)

Καὶ τῶν Βεζυράδων ὅταν ἄκουε τὸ τουμπελέκι,
Ἐρρίχνε ἀπὸ τὸ χέρι τ' ἀναμμένο του τουφέκι,

Σήκωνε τῆς φουστανέλας ταῖς δυὸ ἄκραις εἰς τὴν μέση
 Κ' ἔτρεχεν ἔμπρὸς καὶ πρῶτος μὲ μαυροκαμμένο φέσι.

(Ὁ ἀξιωματικὸς ἐξακολουθῶν νὰ τραγουδῇ.)

Μία μόνη φουστανέλα φαίνεται στὰ σύνορά των ;

Εὐθὺς πιάνουν τ' ἄρμυτὰ των

«Κ' εἶν' αὐτός! μὲ τρόμον κράζουν οἱ Πασάδες τῆς Τουρκίας·
 Ἔρχεται νὰ μᾶς ἀρπάξῃ τόπους πάλιν κ' ἐπαρχίας.»

(Ὅλοι οἱ στρατιῶται μου.)

Καὶ τῶν Βεζυράδων ὅταν ἄκουε τὸ τουμπελέκι,
 Ἐρρίχνε ἀπὸ τὸ χέρι τ' ἀναμμένο του τουφέκι,
 Σήκωνε τῆς φουστανέλας ταῖς δυὸ ἄκραις εἰς τὴν μέση
 Κ' ἔτρεχεν ἔμπρὸς καὶ πρῶτος μὲ μαυροκαμμένο φέσι.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

Εἰς Ὁπλιρχηγὸς Ἑλλην μετὰ διακοσίων στρα-
 τιωτῶν καὶ οἱ ἀνωτέρα.

Μὲ διακοσίους ἦλθ·

ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗΣ Γρίβας.

Εὐτυχὴς ὁ ἐρχομός σου!

Πλησιάζει ὁ ἐχθρὸς μας μὲ τὸ ρεῦμα στρατοῦ τόσου.

ἔχομεν ἐδῶ τρεῖς θέσεις· τὸ Βοϊβοδικὸν ἢ μίαν,
ἢ δευτέρ' αὐτὸ τὸ σπῆτι, καὶ ἢ ἄλλ' ἢ ἐκκλησία·
Λάβε ὅποιαν θελήσης.

Ὁ ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ.

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν μένω.

Ὁ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Βάγιας.

Τὸ Βοϊβοδικὸν φυλάγω.

ΓΡΙΒΑΣ Γαρδικιώτης.

Εἰς τὸ σπῆτι ἀνεβαίνω.

ἝΝΑΣ ΠΟΙΜΗΝ ἐρχόμενος.

Δὲν ἀκούετε τὸν κρότον καὶ δὲν βλέπετε τὸν κάμπον;
Γέμισεν ἀπὸ Χαλδούπας, Τούρκους, Γκέγγας, Ἄλβανούς,

Καὶ τὸ ἵππικὸν τῶν λάμπον

Εἰς τὰ κρύσταλλα ἐπάνω τρέχει δίχως χαλινούς.

Ὁ ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ βλέπων τὸν κάμπον.

Ὅσα φύλλα εἰς τὰ δένδρα κ' εἰς τὰ ὄρη ὅσοι λίθοι,
Τόσα εἶναι, Γαρδικιώτη! τόσα τῶν ἐχθρῶν τὰ πλήθη.
Ἡμεῖς εἴμεθα ὀλίγοι· ἀδελφοί! θὰ χαλασθοῦμεν·
Δὲν μᾶς βοηθεῖ ὁ τύπος· ἀδελφοί! ν' ἀποσυρθοῦμεν.

Ὁ ΓΡΙΒΑΣ ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗΣ γυμνῶν τὸ ξίφος.

Ἡ φρουρὰ τοῦ Καραίσκου, ἢ πολλ' εἶναι, ἢ ὀλίγη,
Δὲν συνείθισε νὰ φεύγη, οὐδὲ θέλει ποτέ φύγει.
Ἄνοικτος ὁ δρόμος εἶναι.

‘Ο ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΣ φεύγων.

Ἐφυγα.

‘Ο ΓΡΙΒΑΣ ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗΣ.

Ἐγὼ δὲν φεύγω·

Ἀπ’ ἐδῶ μαζύ σου, Βάγια, ἢ νεκρός ἢ ζῶν θὰ εὔγω·

Τὸ Βοϊβοδικὸν σεῖς, Βάγια! καὶ ἡμεῖς τὴν Ἐκκλησίαν.

(Σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ Βάγια.)

Κι’ ἂν ἐδῶ δέν μ’ ἀπαντήσης, αἰτὴν δευτέραν παρουσίαν.

(Ἐπάγουν εἰς τὰς θέσεις των).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

‘Ο ΚΕΑΓΙΑΜΠΕΗΣ, ΜΟΥΣΤΑΜΠΕΗΣ, ΚΑΡΙΟΦΙΑΜΠΕΗΣ

μετ’ Ἀλβανῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν.

(‘Ο Μουστάμπεις μὲ γυμνὸν ξίφος φωνάζων πρὸς τοὺς Ἀλβανούς).

Ὁ Γρίβας μὲ τὰ ἑκατὸ τοῦ λόγγου του θηρία

Ἐπιάσθη στὴν παγίδα.

Ἡ κεφαλὴ του χίλια βασιλικά φλωρία!

Τί στέκεσαι, Χιλίαρχε; Σὺ Γγέγγα, ἐκεῖ πῆδα!

Ὁ Γαρδικιώτης τὸ δεξι τοῦ Καραϊσκού χέρι!

Τὴν κεφαλὴν του θέλεις σὺ, Σημαιοφόρε, φέρει;

Οἱ ΑΛΒΑΝΟΙ ὀρμῶντες.

Ἐἰς οὐρανοὺς ἓνας Θεὸς καὶ ὁ Προφήτης ἓνας!

(‘Ο Μουστάμπεις καὶ ὁ Καριοφίμπεις τοὺς ἀκολουθοῦσι).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

(Λαούεται πυρβολισμὸς συνεχῆς καθ' ἕλκιν τὴν σκηνήν.)

Ὁ ΚΕΛΓΙΑΜΠΕΗΣ.

Καθὼς καὶ τὸν Σουλτάναν των πλησίον τῆς Δοβρένας,
Κι' αὐτὸν τὸν Γρίβαν λάφυρον ἢ σπάθη μου θὰ πάρῃ.

Ἐγὼ ἐπρωτοκτύπητα μὲ τὸ μακρὺ κοντάρι
Ἐκείνον εἰς τὸν Ἄραβα πολεμικόν του ἵππον,

Κ' εἰς τὸν βαρύν μου κτύπον

Ὁ οὐρανὸς ἀνήλιος καὶ μαῦρος τὸν ἐφάνη,
Καὶ εἰς τὴν μίαν του πλευρὰν ἐστράφη κ' εἰς τὴν ἄλλην,

Τυφλὸς ἀπὸ τὴν ζάλην

Ὡς ζύγη, ὅταν κάθε της ἰσοσταθμίαν χάνῃ
Τὸ αἷμ' ἀπὸ τὴν μύτιν του, τὸ αἷμ' ἀπὸ τὸ στόμα
Καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ ὄτ' αὐτοῦ ἀνέβρυσε ἀκόμα.

Ὁ ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗΣ μὲ *μαυροκαυμένην ἐνδυμα-
σίαν φαίνεται εἰς τὸν προμαχώνα φωνά-
ζων μὲ τὴν σάλπιγγα.*

Μὲ ὄλον μαζ τὸ στράτευμα ὁ Καραϊσκος φθάνει . . .

Νὰ, τὸ ἐπανωφόρι του τὸ κόκκινο ἐφάνη.

Ψυχὴν, ἀνδρείαν Ὁ Ἕλληνας! βαστάξετε ἀκόμη! . . .

Ὁ ΚΕΛΓΙΑΜΠΕΗΣ.

Μὲ τοὺς ἐχθροὺς μ' ἐκύκλωσαν θανατηφόροι τρόμοι . . .

Ὁ Καραϊσκος ἔρχεται τὸ πῦρ ἐμπρὸς, ὀπίσω!

"Ἄς τρέξω τὸν ἀνδρείόν μου στρατὸν νὰ ὀδηγήσω.

(Πλήθος φυγάδων Ὀθωμανῶν εἰσέρχεται.)

Εἰς Φύγας Ὀθωμανός

Ὁ Καραίσκος μὲ στρατὸν ἀμέτρητον ἀπίστων . . .

Ἄλλος.

Ὁ Καραίσκος . . . φεύγωμεν . . .

Ἄλλος.

Ὁ Ρούμελης Βαλῆς των . . .

Ὁ Κεαγιαμπέης φορέων ἑνα τῶν φυγάδων.

Δειλὲ, σιώπα ! . . ὅποιον νὰ φεύγη ἀπαντήσω,
Ἐγὼ μ' αὐτὴν τὴν μάχαιραν τὸ αἷμά του θὰ χύσω.

Ὁ Κεαγιαμπέης φωνάζων.

Σταθῆτε Τούρκοι ! Ἄλβανοί ! . . ποῦ φεύγετε ; σταθῆτε.
Χαλδοῦπαι ! Γγέγκαι ! μένετε, καὶ μὴν λειποτακτῆτε . . .
Νικώμεθα . . ἐσφάγημεν . . . κανεῖς δὲν μὲ ἀκούει,
Καὶ ἡ φωνή μου τὸν κενὸν ἀέρα μόνον κρούει . . .
Σταθῆτε, πλήθος ἄθλιον ἀνάνδρων χιλιάδων ! . . .
Ἀλλὰ διπλασιάζεται τὸ ρεῦμα τῶν φυγάδων.

(Πηδᾶ ἔξω μὲ τὴν μάχαιράν του.)

Ὁ Καραϊσκακῆς ἀκούεται ἔξωθεν.

Τζαβέλα ! Δράκε ! Βεΐκε ! Γιαννούση ! δεξιόθεν.
Νικῆτα ! Βερόρη ! Πανουργιά ! Μακρῆ ! ἀριστερόθεν.

Ἐμὲ ἀκολουθήσετε Χριστόδουλε, Γιωλδάση,
 Καλέργη, Τούτσα Βότζαρη, Δαγγλῆ, καὶ Νίκα Νάση!
 Τὰ νῶτά των μὴν λάβωσι τὸν δρόμον τῶν Σαλώνων.
 Μὴ στρατιῶται, λάφυρα! σφαγὴν καὶ νίκην μόνον.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

(Ἐξοικουθεῖ ὁ πυροβολισμός.)

Ὁ ΜΟΥΣΤΑΜΠΕΗΣ σύρεται καταγῆς πληγω-
 μένος· ὁ Καριοφίλμπεης ζητεῖ δις καὶ τρίς
 γὰ τὸν θέσῃ ἐπὶ τοῦ ἵππου του.

ΜΟΥΣΤΑΜΠΕΗΣ πίπτων ἀδύνατος.

Δύναμιν δὲν ἔχω... ἄφες.

(Ἀναπνεύσας ὀλίγον.)

Ἀδελφέ μου, σὲ ὀμνύω
 εἰς τὴν μητρικὴν κοιλίαν ὅπου ἤσουν μετ' ἐμοῦ,
 εἰς τὸ γάλα ὅπου βρέφη ἐθηλάσαμεν κ' οἱ δύο,
 εἰς τὴν κοίτην ὅπου χρόνους ἐκοιμήθημεν ὁμοῦ,
 σφάξε με τὴν στιγμὴν ταύτην, καὶ χωρὶς ἀναβολῆν
 κόψε μου τὴν κεφαλὴν...

σφάξε με πριχοῦ μὲ σφάξη ἐχθροῦ σίδηρος αὐθάδης.
 βλέπεις, ἀνοίξεν ἐμπρὸς μου καὶ μὲ καρτερεῖ ὁ ἄδης.

οὔτε δύναμαι νὰ φύγω, οὔτε δύναμαι νὰ μένω
 καὶ μὲ σὲ νὰ πολεμήσω, κ' εἰς τὸν τάφον καταβαίνω...
 σφάξε με... σὺ ἀδελφός μου, φίλος μου δὲν ἤσουν μόνον,
 ἀλλὰ σύντροφός μου ὄλων τῶν κινδύνων καὶ ἀγώνων.

Σ' ἐγκατέλειψα εἰς μάχην; Μὴ καὶ σὺ μ' ἐγκαταλείψης.
 Σφάξε με, καὶ μὴ ἀλόγους συνειδότος ἔχης τύψεις.
 Ἄν ἡ χεὶρ σου μὲ φονεύσῃ, καὶ ἂν ἀπὸ σέ σφαγῶ,
 Θὰ μὲ ἦναι καὶ ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ μάχαιρα γλυκεῖα.
 Ἄλλ' ἂν ζῶν εἰς τούτους πέσω, εἰς τί ὄνειδος ἐγώ!
 Ἢ ὀδύνη τῆς σαρκός μου καὶ ἡ βάσανός μου ποία!
 Ὁ σφαγεὺς εἰς Μισολόγγι τόσων των γυναικοπαίδων
 Θέλω γέλωσ περιέλθει ὄλων των τῶν στρατοπέδων . . .

Ἀπ' ἐμὲ τὸ βλέμμα στρέφεις, καὶ εἰς μάτην σὲ ἀνοίγω
 Λαιμόν, στήθος, καὶ τὸ τρέμον γόνυ σου εἰς μάτην θίγω.
 Δὲν ἀκούεις τὰς φωνάς των κ' εἰς τὰ ὠτά σου αὐταὶ
 Δὲν ἠχοῦσιν; Ἴδου τρέχουν, ἰδου ἤλθαν νικηταί.
 Κύπτω, κύπτω τὸν λαιμόν μου, καὶ χωρὶς ἀναβολὴν
 Κόπτε μου τὴν κεφαλὴν.

Ο ΚΑΡΙΟΦΙΑΜΠΗΣ με χεῖμα ῥῥον δακρύων.

Ἐλα νὰ σὲ ἀσπασθῶ
 Καὶ νὰ σ' ἐναγκαλισθῶ,
 Εὐεργέτα καὶ γλυκέ μου
 Σύντροφε καὶ ἀδελφέ μου!

Ἀδελφέ μου, δὲν σὲ σφάζω καὶ μὲ σὲ συναποθνήσκω,
 Καὶ τὸν θάνατον μαζύ σου εἰς τὴν γῆν αὐτὴν εὐρίσκω.

Ο ΜΟΥΣΤΑΜΠΗΣ.

Ν' ἀπαθάνωμεν κ' οἱ δύο! σώσου σὺ νὰ μ' ἐκδικήσῃς!
 Εἰς αὐτοὺς τὴν κεφαλὴν μου θέλεις λάφυρον ν' ἀφήσῃς; . .

Ἄλλὰ ἔρχονται· μὴν ἔχης, μὴν, τὴν χεῖρά σου δειλὴν·
Πάρε μου τὴν κεφαλὴν.

Ο ΚΑΡΙΟΦΙΑΜΠΕΗΣ *σύρων ἔξω τῆς σκητῆς*
τὸν Μουστάμπην.

Εἰς αὐτὴν λοιπὸν τὴν πέτραν τὴν πλησίον ἐκεῖ θέσου·
Ἐκλειςα τὰ ὄμματα μου . . . δὲν μὲ τρώνουν αἱ ματτιαί σου . . .
Δάβε ταύτην ἀδελφέ μου ! καὶ αὐτὴν κ' ἐγὼ λαμβάνω . . .
Ἀδελφέ μου ! ν' ἀποθάνω εἰς τὸ πτώμα σου ἐπάνω . . .

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

Ὁ Καραϊσκάκης καὶ ὁ Νικήτας.

Ο ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ *ἔξωθεν.*

Τὸν Μουστάμπην ζωγραφίτε καὶ τὸν Κεαγιάμπην των.
Μ' Ἑλληνόπαιδα σκοπεύω ν' ἀνταλλάξω τὴν ζωὴν των.

Πρὸς τὸν Νικήταν.

Ἀκούεις ἀδιάκοπον τὸν κτύπον τῆς μαχαίρας ;
Ἀκούεις τὸ πελέκημα ;

ΝΙΚΗΤΑΣ.

Ὦ τῆς φρικτῆς ἡμέρας !

Ὦ τοῦ φρικτοῦ θεάματος ! εἰς ποίαν μέθην ἦσαν,
Μὲ πόσην ἐπολέμησαν τὰ δύο μέρη λύσαν !
Πυκναὶ χιόνες ἔπιπταν· τὸ ψύχος μέγα ἦτον·
Τὸ σῶμά των ἐρρίγονεν· ἀλλ' ἔνδον ἡ ψυχὴ των

Ὡς Αἴτνας κρατῆρ ἔκαιεν, ὡς λέβης ἦτον βράζων.
Ὁ δεξιὸς βραχίων μου ἐπίρσθη Τούρλους σφάζων.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Ἢ τοῦ Αἰγυπτίου σου σφαγὴ δὲν ἦτον τόση ;

ΝΙΚΗΤΑΣ.

ὦ Στρατηγέ ! ἡ νίκη σου καὶ ἡ φθορά των πόση !
Ὁ φίλος μὲ τὸν φίλον του ἐδῶ συναποθνήσκει·
Τὸ αἷμα κλίνην, καὶ τὴν γῆν προσκέφαλον εὐρίσκει·
Καὶ ὅσοι των ἡμιθανεῖς ἐκεῖ ἀκόμῃ ζῶσι
Οἱ καθαλλάραι καὶ πεζοὶ ἐπάνω των περνῶσι,
Κ' εἰς τὰ γυμνὰ κρανία των ἐμπήγονται μὲ κτύπον
Τὰ πέταλα τὰ σιδηρᾶ τῶν ἀρριζόντων ἵππων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΝΤΑΣ φέρων τὴν κεφαλὴν
τοῦ Μουστάμπεη εἰς τὸν Καραϊσκάκη.

Τοῦ λέοντος Μουστάμπεη τὴν κεφαλὴν ἰδέ την
Μὲ τὰς πυκνὰς πλεξίδας της καὶ τὰς μακρὰς ὡς χαίτην·
Κοιμμένην τὴν μετέφερεν ὁ φεύγων ἀδελφός του,
Καὶ λάφυρον τὴν ἄρπασα ἐγὼ φανεῖς ἐμπρός του.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ φέρων τὴν κεφαλὴν τοῦ
Κεαγιάμπεη.

Φαρμάκι ἔπτυε μ' ἄφρους, τὸ ἔδαφος ἐκτύπα
Τὸ ἄλογόν του, καὶ τὴν γῆν δακρύρεγεν, ἐτρύπα,
Κ' ἐθρήνει τὸν αὐθέντην του· ἐγὼ καιρὸν δὲν χάνω,
Τρωμένον βλέπω τὸν Πασᾶν, τὸν σφάζω κ' ἐδῶ φθάνω

Δις τρις ἀγριογόγγυσε, κ' εἰς τὴν φρικτὴν φωνὴν του
Ὁ μαῦρος ἄδης ἔνοιξε κ' ἐδέχθη τὴν ψυχὴν του.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ *ρίπτων σκέπασμα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν.*

Θηρίων καὶ ἂν εἴχετε καρδίας καὶ οἱ δύο,
Εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ ἔθνους μου ὀμνῶ,
Ἐγὼ σὰς εὐσπλαγχνίζομαι, καὶ μόνον αἰχμαλώτους
Νὰ λάβω ἐπεθύμουν σὺς τῶν Ἀλβανῶν τοὺς πρώτους.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ.

Οἱ στρατηγοὶ Δημήτριος Μακρῆς, Δημήτριος Καλέρ-
γης, Γαρδικιώτης Γρίβας, Χριστόδουλος Χατζῆ-
Πέτρος, Γεώργιος Δράκος, Λάμπρος Βέϊκος,
Γεώργιος Τζαβέλας, Νάκος Παπουργιάς,
Γεώργιος Βάγιας καὶ οἱ ἀνωτεροί.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Ὡ δόξα καὶ ὦ θρίαμβος! Ὁ πᾶλαι κατακτῆσας
τὴν Ῥώμην, τὴν βασίλισσαν τῶν βασιλείων, Βρέννος,
κ' εἰς πλάστιγγα τὸ δουλικὸν χρυσίον τῆς ζυγίστας,
Ἐδῶ ἐθραύσθη μ' ὅλον του τῶν Γαλατῶν τὸ γένος.
Ἐδῶ εἰς τὴν Ἀράχσοβαν ὑπὸ τῶν βαρβάρων πάλιν
κατεχωνεύθη χεῖμαρρος... ὑψώσατε μεγάλην
ἀπὸ κρανία καὶ ὀστᾶ, συστρατηγοί, ἀψίδα
καὶ γράψετε «Ἐσώσαμεν ἐνταῦθα τὴν πατρίδα».

Εἰς ἀγγελιοφόρος ἐκ τῆς Ὑδρας

Ὁ Ἄστιγξ καὶ ὁ Κριεζῆς ἐμβάντες μετὰ θάρρους

Εἰς Τρίκερην καὶ Βῶλον,

Κατέκαυσαν τὸν φέροντα τροφὰς εἰς τοὺς βαρβάρους

Καὶ πλέοντα μὲ φορτηγὰ πρὸς τὰς Ἀθήνας στόλον·

Καὶ ὁ Μιαούλης κύριος τῶν θαλασσῶν μας πλέων,

Καὶ τρέχων ὅπου Τούρκου ναῦς· καὶ Τουρκικὴ σημαία,

Χιλίων σὲ ἀπέστειλε βοήθειαν Ἰδραίων

Κατὰ τὸν Φαληρέα.

Ἄλλος ἀγγελιοφόρος ἐκ τῆς Πελοποννήσου.

Ὁ ἐμποδίζων τὸν λαὸν τῶν Πελοποννησίων

Νὰ προσκυνήσῃ, μάχαιραν αὐτὸς καὶ δᾶδα σείων,

Μετὰ χιλίων σ' ἔστειλε τὸν παιδὰ του Γενναῖον,

Αὐτὸς δὲ ἦλθεν εὐπειθῆς καὶ σέβας πρὸς σὲ πνέων·

Ὁ Ἰωάννης Νοταρᾶς, καὶ ὁ Παναγιώτης,

Καὶ ὁ Σισίνης, Πετμεζᾶς, Κοντάκης, Βαρβιτζιώτης

Μετέβησαν εἰς Πειραιᾶ μετὰ χιλίων ἄλλων,

Τὸν πόλεμον νὰ διδαχθῶν ὑπ' ἀρχηγὸν μέγαν.

Ἄλλος ἀγγελιοφόρος ἐκ τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος.

Τὸ ἔθνος τὸ ἀρειμανές καὶ τὸ μαχαιοφόρον

Ἐκένωσε τὰς πόλεις

Τῆς στερεᾶς μας ὅλης,

Πρὸς σὲ συρρέει, καὶ ζητεῖ ἐσὲ σημαιοφόρον·

Ὁ Γρίβας ὁ Θεόδωρος ἀπὸ τὸ Παλαμίδι

Μὲ Ἀκαρνανὰς ἐκλεκτοὺς εἰς σὲ τὸν Φλώρον δίδει.

Εἰς Ἀταλάντην ἔφερε τοῦ Μπόταση τὸ πλοῖον
 Τὸν νουνεχῆ Κωλέτην σου μετὰ ὀκτακροσίων.
 Ἡ Χέρσος Ἀρχιστράτηγε Ἑλλάς ἀνεστατώθη·
 Ὡς στρατιώτης εἰς τὴν γῆν κοιμώμενος, ὠρθώθη.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Συστρατηγοί, πηγαίνωμεν ὑπίσω εἰς Ἀθήνας·
 Ἐκεῖνας νὰ λυτρώσωμεν, νὰ σώσωμεν ἐκεῖνας·
 Ἐτοιμασθῆτε· τῶν ἐχθρῶν τοὺς ὄλμους ὁμοῦ ὅλους
 Τοὺς χαλκοστόμους λάβετε καὶ τοὺς κεραυνοβόλους·
 (Ἀναχωροῦσιν ὅλοι οἱ στρατηγοί).

ΣΚΗΝΗ ΕΝΝΑΤΗ.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ μόνος.

Ἐπιθυμῶ τὴν ἐνδοξὸν Ἑλλάδα νὰ λυτρώσω,
 Καὶ ἅμα τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα τελειώσω,
 Πολίτης εἰς τὸ ἄροτρον ἀγροῦ ἀνεξαρτήτου
 Νὰ δρέπω ἀντὶ κεφαλῶν χρυσοῦς ἀστάχεις σίτου,
 Νὰ βλέπω τὴν πατρίδα μου σοφὴν, εὐνομουμένην,
 Ἀπὸ λαοὺς καὶ βασιλεῖς ὡς πάλαι τιμωμένην,
 Καὶ γηρεὸς τὴν γενεὰν τὴν ἀπαλὴν καὶ νέαν
 Νὰ τέρπω μὲ διήγησιν τῶν ἄθλων μας γενναίαν.

(Κλίνει τὴν κεφαλὴν του εἰς μίαν πύργαν.)

Πλὴν ὕπνος μ' ἔρχεται γλυκός . . . ὀλίγον ἐπεθύμουν
 Νὰ ἡσυχάσω . . . δώδεκα εἰς δρόμον ὥρα· ἤμουν

(Κλείει τὰ ὄμματα καὶ φαίνεται ὑπνώτων).

*Αἰ σκιαί τῶν Ἑκατοντάρχων τοῦ Ἱεροῦ Λόχου
τοῦ Δημητρίου Σούτσου καὶ Δρακούλη τοῦ
Ἰθακησίου, πλησιάζουσαι πρὸς τὸν
Καραϊσκάκη κοιμώμενον.*

Εἰς τὸ σύνορον τὸ μέλλον τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς,
Εἰς τὸν Ἰστρον πρόμαχοί της κείμεθα, καὶ ξένη χώρα
Τῆς νεότητός μας τώρα

Τρώγει τ' ἄνθη τῆς καλῆς.

Φεῦ! ἐπέσαμεν οἱ πρῶτοι, καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς ἐκθάμβους
Δὲν ἐφθάσαμεν τοῦ ἔθνους νὰ ἰδῶμεν τοὺς θριάμβους.
Εἶθε κὰν εἰς τὰ ὄστα μας τῆς πατρίδος ἡ ἀγκάλη
Ν' ἀνοιχθῇ ἀντὶ μνημείου καὶ ἡμᾶς νὰ περιβάλη! (ι)

(Θίγεται καὶ εὐλογοῦσαι τὴν μάχαιραν τοῦ Καραϊσκάκη).

Χαῖρε, χαῖρε, Καραῖσκε! σ' εὐλογοῦμεν! δοξασμένη
Πάντοτε κ' εἰς πᾶσαν μάχην ἡ ῥομφαία σου νὰ μένη!
(Φεύγουσι).

*Ἡ σκιά τοῦ Γεωργίου Ὀλυμπίου πλησιάζουσα
πρὸς τὸν Καραϊσκάκη κοιμώμενον ἀκόμη.*

Εἰς τοὺς κάμπους τῆς Δακίας ὡς ἀφρίζοντας χειμάρρους
Ἀναρίθμους καὶ μαχίμους ἀνεχάιτισα βαρβάρους,
Κ' εἰς τὴν ἄοπλην Ἑλλάδα καὶ ἀνέτοιμην ἀκόμη
Δὲν ἐπέπεσε βαρεῖα ἡ ἀκμάζουσά των Ῥώμη.

Πλὴν πεζοί τε καὶ ἵππεις των

Μ' ἐκλείσαν... ἐγὼ δὲ τότε καυστικὰς σωρεύσας ὕλας
Κ' ἐμβαλὼν τὸ πῦρ, μὲ δέκα χιλιάδας ἀλλοπίστων
Ἀνελήφθην καὶ μετέβην εἰς τὰς οὐρανίους πύλας.

(Θίγουσα καὶ εὐλογοῦσα τὴν μάχιραν τοῦ Καραϊσκάκη.)

Χαῖρε, χαῖρε, Καραῖσκε ! σ' εὐλογῶ, καὶ δοξασμένη
Πάντοτε κ' εἰς πᾶσαν μάχην ἢ ῥομφαία σου νὰ μένη !

(Φεύγει).

*Ἡ σκιὰ τοῦ Διάκου πλησιάζουσα πρὸς τὸν Καραϊ-
σκάκην κοιμώμενον ἔτι.*

Ἱερεὺς, ἐνδυμασίαν Ἀρματωλικὴν ἐνδύθην,
Δις ἐνίκησα τοὺς Τούρκους, ἀλλ' ἐξαίφνης ἔζωγρήθην.
Μ' ἐπερόνισαν οἱ τίγρεις εἰς ἐλάτινον σουβλίον,
Καὶ εἰς τὴν πυρὰν ἐψήθην ζωντανὸς καὶ ὡς ἀρνίον.
Ἐρῆφυσαν οἱ ὀφθαλμοί μου οἱ αἱματωθέντες πρῶτοι,
Καὶ τὸ δέρμα μου πλησίον τῆς ἀνθρωπιᾶς ἐκρότει·
Ἐπριζότουζεν ἡ σὰρξ μου . . . ἀλλὰ οἰμωγὴν κάμμιαν
Δὲν ἀφῆκα, τὴν ὀδύνην κατατρῶγων μὲ μανίαν.

(Θίγουσα καὶ εὐλογοῦσα τὴν μάχιραν τοῦ Καραϊσκάκη.)

Χαῖρε, χαῖρε, Καραῖσκε ! σ' εὐλογῶ, καὶ δοξασμένη
Πάντοτε κ' εἰς πᾶσαν μάχην ἢ ῥομφαία σου νὰ μένη !

(Φεύγει.)

*Ἡ σκιὰ τοῦ Κυριακούλη Μαυρομιχάλη πλησιάζουσα
πρὸς τὸν Καραϊσκάκην κοιμώμενον.*

Εἰς τὸν Μοῦρτον τῆς Ἠπειροῦ ἐγὼ κοίτομαι θανῶν
Τὸν πελώριον φονεύσας Κεαγγιᾶν τὸν Ἄλθανόν

Σηκωθείς εἰς τὴν σφαγὴν τοῦ καὶ τὴν κεφαλὴν ὑφώσας
 Ἄνωθεν τοῦ προμαχώνος,
 Ἐλάβα εἰς ταύτην βέλος καὶ τὸ πνεῦμα παραδώσας,
 Μ' αὐτὸν ἔπεσα συγχρόνως·
 Καὶ τὰ δύο σώματά μας ἐμετρήθησαν συνάμα,
 Καὶ ὁ θάνατος μ' ἐν ξίφος δύο ἔκοψε τὸ ρᾶμα.

(Θίγουσα καὶ εὐλογοῦσα τὴν μάχαιραν τοῦ Καραϊσκάκη.)

Χαῖρε, χαῖρε, Καραῖσκε! σ' εὐλογῶ, καὶ δοξασμένη
 Πάντοτε κ' εἰς πᾶσαν μάχην ἢ ρομφαία σου νὰ μένη!

(Φεύγει.)

Ἡ σκιὰ τοῦ Ἡλίου Μαυρομιγάλη πλησιάζουσα
 πρὸς τὸν Καραϊσκάκη κοιμώμενον.

Πρῶτος τὴν πολιορκίαν τῶν Τριχώρων ἐγὼ θέσας,
 Ἀριστεύσας εἰς Βαλτέτσην, εἰς Γρανιτζαν, Θεσπιάς,
 Νικητὴς κ' εἰς Πλαταιάς,

Εἰς τὰ Στεῖρα τῆς Εὐβοίας νέος καίμαι τώρα πέσας·
 ὄρμησα κατὰ χιλίων μετὰ εἰκος: γενναίων,
 Καὶ ἡ τριανταφυλλέα, ἥτις ἔπιε τὸ νέον
 Τῆς ἀνοιξιῆός μου αἷμα, ῥόδα κόκκινα εὐγάλλει
 Καὶ μὲ τὴν νεότητά μου σήμερον ἀκόμη θάλλει.

(Θίγουσα καὶ εὐλογοῦσα τὴν μάχαιραν τοῦ Καραϊσκάκη.)

Χαῖρε, χαῖρε, Καραῖσκε σ' εὐλογῶ, καὶ δοξασμένη
 Πάντοτε κ' εἰς πᾶσαν μάχην ἢ ρομφαία σου νὰ μένη!

(Φεύγει.)

Ἡ σκιά τοῦ Μάρκου Βότζαρη πλησιάζουσα
πρὸς τὸν Καραϊσκάκη.

Εἰς τοὺς λόγγους, εἰς τοὺς κάμπους συνετρέξαμεν πεζοί,
Καὶ εἰς ἓνα προμαχώνα πολεμήσαμεν μαζί (ια),
Κ' ἔμπροσθεν τῆς Καλλιδρόμης ὅταν εἶδες τὸν νεκρὸν μου,
Μὲ ἀσπάσθης, καὶ δακρῶν ἐπευχήθης τὸν πικρὸν μου
Θάνατον κ' εἰς σεαυτὸν.

Κι' ὅταν εἶδα τελευτῶν

Μὲ μισοκλεισμένον ὄμμα τὴν θρηνοῦσάν με πατρίδα,
Μεταξὺ πολλῶν ἥρώων σὲ διάδοχόν μου εἶδα.

(Θίγουσα καὶ εὐλογοῦσα τὴν μάχαιραν τοῦ Καραϊσκάκη.)

Χαῖρε, χαῖρε, Καραῖσκε! σ' εὐλογῶ, καὶ δοξασμένη
Πάντοτε κ' εἰς πᾶσαν μάχην ἢ ρομφαία σου νὰ μένη!

(Θεῖγμα)

Ἡ σκιά τοῦ Ἀναστασίου Τζαμαδοῦ πλησιάζουσα
πρὸς τὸν Καραϊσκάκη.

Κατ' ἐμοῦ ὁ Ἰβραήμης ἔστειλε κεραυνοβόλον

Εἰς τὴν Σφακτηρίαν στόλον·

Λέμβον μ' ἔφεραν νὰ φύγω· ἀλλ' ἐγὼ πατρίδος θῦμα
Καὶ Βρασίδας, τοῦ Βρασίδου ἐκεῖ ἔσφιξα τὸ μνήμα,
Κ' ἐνῶ ἐπιπτα σφαγμένος, ἀνωθέν μου φαιινός,
Ἄνοιχθεις μὲ ὑπεδέχθη μάρτυρα ὁ οὐρανός,
Καὶ χρυσὸν ἀκόμη νέφος θεωρεῖ ὁ διαβάτης
Ἐκεῖ, ὅπου ἡ ψυχὴ μου ἄφησε τὸ ἔνδυμά της.

(Θίγουσα καὶ εὐλογοῦσα τὴν μάχαιραν τοῦ Καραϊσκάκη.)

Χαίρε, χαίρε, Καραϊσκέ! σ' εὐλογοῶ, καὶ δοξασμένη
Πάντοτε κ' εἰς πᾶσαν μάχην ἡ ῥομφαία σου νὰ μένη!

(Φεύγει)

Ο ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ ἐξυπνεῖ.

Ποῦ ἤμουν! . . εἰς τοῦ ὕπνου μου τὰ σκότη καὶ τὰς ζάλας.
Μ' ἐφάνη ὅτι ἔβλεπα σκιὰς νεκρῶν μεγάλας . . .
Ἐσίγων, ἔκθαμβος ἐγὼ ἐνώπιόν των μείνας
Δὲν δύναμαι ἀπὸ αὐτὰς τὸν νοῦν μου ν' ἀποσύρω . . .
Ἡ μία ἦλιος θαμβὸς καὶ μὲ θαμβὰς ἀκτίνας.
Περὶ τὴν ἄλλην ἔκειντο νεκρὰ πτηνὰ τριγύρω.
'Ἡ τρίτη μυροπλεξίδη, μὲ μαύρην τὴν σινδόνην,
Μὲ μαῦρο φῶς, μαῦρ' ἄρματα, καὶ μαύρην εἶχε ζώνην.
(Περιπατῶν μὲ ταρχὴν καὶ σκέψιν).

Νὰ καταστρέψω τὸν ἐχθρὸν, τὴν Ἀττικὴν νὰ σώσω,
Ἰπ' ἐμαυτὸν τὴν μάχιμην Ἑλλάδα νὰ ἐνώσω . . .
Ὁ μὲν Μιαούλης ἴσος μου νὰ κυβερνᾷ τὸν στόλον,
Ἐγὼ δὲ τὸν ἀνίκητον στρατὸν τῆς ξηρᾶς ὄλον,
Καὶ οὔτω χωρὶς ἔριδος καὶ μάχης ἐμφυλίου
Νὰ εὕγῃ ἔξω τοῦ στενοῦ καὶ κύκλου καὶ ὀρίου
Μὲ τὸν Μιαούλην ἢ Ἑλλάς καὶ τὸν Καραϊσκάκην
Εἰς Θετταλίαν, Ἡπειρον, Μάκεδονίαν, Θράκην.

(Βλῖπων τὸν στρατὸν του.)

Πηγαίνω . . . φεύγει ὁ στρατὸς . . . εἰς ἀνδρικὰς παλάμας
Ῥομφαίαν σφίγγει δαμασκὴν, καὶ λάμπει ὡς ἀδάμας.

(Ἀναχωρεῖ.)

Χορὸς Ἀξιωματικῶν μετὰ στρατιωτῶν, οἱ ὁποῖοι
 γυμνόνουσι τοὺς ὀθωματικοὺς προμαχῶνας
 ἀπὸ τοὺς σιδηροῦς τῶν ὀλμοῦς.

Ὁ ΔΗΜΟΤΖΕΛΙΟΣ πρὸς στρατιώτας σύ-
 ροντας ὀθωματικὸν ὀλμον.

Παύσετε! μὴ σύρετε!
 Ὁ τροχὸς του φθείρεται.
 Βλέπεις, μαγγανόνεται.
 Εἰς ταῖς πέτρας χώνεται.

Ὅλοι οἱ Ἀξιωματικοὶ καθήμενοι.

Ναί, ἄς τὸν ἀφήσωμεν,
 Πλέον ἄς καθήσωμεν.

(τὸ ἡμισυ μέρος τοῦ χοροῦ.)

ΓΙΑΝΟΥΣΗΣ ΠΑΝΟΜΑΡΑΣ.

Πόσον, ὦ Ἐλευθερία, ὁ αἶψ σου ζωογόνος,
 Καὶ θεέ! καθεὶς μὲ πόσην ἠδονὴν τὸν ἀναπνέει!
 Πῶς ὁ ἥλιός σου καίει
 Κι' ἀκτινοβολῶν ἀκόμα εἰς τοὺς πάγους τοῦ χειμῶνος!

Ο ΔΑΓΓΛΗΣ ὑψόντων τὸ βλέμμα πρὸς τὰ βουνά.

Τὴν βοήν τῶν βροντερῶν μας ὀπλων φέροντα μεγάλην
 Τὰ βουνά μας τὰ μεγάλα, ἀπὸ μίαν ἠχὼ σ' ἄλλην
 Θέλουν λέγει τ' ὄνομά μας
 Κ' εἰς τὰ ἔτη κ' εἰς τὰ τέκνα καὶ τὰ πλέον μακρυνά μας.

Ο ΤΟΥΤΣΑΣ ΒΟΥΤΣΑΡΗΣ, ἀπλόγων τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν.

Ἡ Σημαία τῆς Ἑλλάδος χρόνους ἐξ ἐτραυματίσθη·
 Ἀπὸ τὴν πολλὴν τριβὴν τῆς μὲ τὴν νίκην κατεσχίσθη,
 Καὶ ὡς γέρον στρατιώτης ἀνοιγμένας τὰς πολλὰς
 Εἰς τὰ ὄρη περιφέρει τῶν τραυμάτων τῆς οὐλᾶς.

ΚΩΣΤΑΣ ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ.

Ποῖον ἄνδρα κολοσσαῖον εἰς τὸ τρέμον φῶς τῶν ἄστρον
 Τῆς Μονεμβασίας βλέπω να πολιορκῆ τὸ κάστρον,
 Καὶ νὰ φέρεται μὲ πλοῖον ὅμοιον μὲ τὸν δελφῖνα;
 Ἡ Ἀρτεμισία εἶναι, ἡ Σπετσιώτις Μπουμπουλίνα.

(Τὸ ἄλλο ἦμισυ τοῦ χοροῦ.)

ΒΕΡΡΗΣ.

Τοῦ Λόντου, Ρούφου, Γερμανοῦ, Ζαήμεν, Χαραλάμπη
 Αἰ σπάθαι συνενόονται εἰς τὴν Ἁγίαν Λαύραν,
 Καὶ ἡ σημαία τοῦ Σταυροῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα λάμπει
 Μὲ τοῦ Μαρτίου παίζουσα τὴν μυροφόρον αὔραν.

ΣΕΡΕΤΗΣ ΓΙΟΛΔΑΣΗΣ.

Τῆς Σκόδρας ἦλθεν ὁ Πασᾶς μὲ Ἀλβανούς μυρίους;
 Ὁ Μάρκος συνωμότησε μὲ τοὺς τριακοσίους.
 Εἰς τοῦ Σατράπου τὴν σκηνὴν μὲ τῆς νυκτὸς τὴν φρίκην
 Ἐμβὰς, εὗρηκεν εἰς αὐτὴν καὶ θάνατον καὶ νίκην.

ΦΑΡΜΑΚΑΚΗΣ.

Ἐν μέσῳ τεσσαράκοντα δικρότων καὶ τρικρότων,
 Ἐξερευγόντων εἰς τὴν γῆν τὸν ἄδην μετὰ κρότων,

Ωὐ θαῦμα! φαίνεται ἡ ναῦς τοῦ Τσαμαδοῦ ἢ χήρα,
 Εἰς τὴν πυριτοθήκην της μὲ τὸν δαυλὸν εἰς χεῖρα
 Ὁ πρωτοργὸς τοῦ δράματος αὐτοῦ Μαυροκορδάτος
 Τοῦ κόλπου τοῦ Πυλιακοῦ διέρχεται τὸ πλάτος·

Τὸ πλοῖον δὲ ὡς ἀθλητὴς εὐγαίνει θριαμβεύσας,
 Ὡς στρατιώτης φοβερός μ' ἐν στρατεύμα παλεύσας.

ΜΑΛΑΜΟΣ.

Εἰς τὴν πλημύρῃαν τῶν ἐχθρῶν αἱ Ψαριανῶι ὀλίγοι,
 Εὐγάλουν τὰ πηδάλια μὴ ναύτης κἀνεὶς φύγη·
 Καὶ θνήσκουσαι, τὰ βρέφη των ἐκ τοῦ λευκοῦ των στήθους
 Τὰ ρίπτουν εἰς τὴν θάλασσαν αἱ Ψαριανῶι ὡς λίθους. (15)

Ο ΔΗΜΟΤΖΕΛΙΟΣ σηκονόμενος.

Δὲν εἶν' ὥρα ἡσυχίας
 Παύσετε τὰς ὁμιλίας.

(Πρὸς ἓνα στρατιώτην ὅστις σφύρει τὸν πρῶτον ὄλμον.)

Τὸ σχοινίον τύλιε,
 Τοὺς τροχοὺς του κύλιε,
 Τέντωνε τὸν ὄλμον σου,
 Κύτταζε τὸν δρόμον σου.

(Οἱ ὄλμοι περνῶσι διὰ τῆς σκηνῆς.)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

Φαίνεται περίβολος ἐλαιῶν πορτοκαλεῶν
καὶ δαφνῶν πλησίον τῶν δύο Στρατο-
πέδων παρὰ τὰς Ἀθήνας.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Ὁ Γεώργιος Σισίνης πρόεδρος τῆς ἐν Τροιζῆνι ἐθνικῆς
συνελεύσεως, ὁ Πέτρος Μαυρομιχάλης, ὁ Θεό-
δωρος Κολοκοτρώνης, ὁ Ἰωάννης Κωλέττης, ὁ Ἀνα-
γνώστης Κοππαλίτζας, ὁ Δρόσος Μαρσώλας, Ρήγας
Παλαμίδης, ὁ Γεώργιος Γεννάδιος, ὁ Ἐμμανουὴλ Ἀρ-
τωνιάδης, ὁ Γεώργιος Αἰγιάρ καὶ ὁ Ἀραστάσιος Λοιδω-
ρίκης, καὶ ἄλλοι πληρεξούσιοι ἐν τελετῇ. Λαὸς ἐν
παρατάξει.

Ὁ Πρόεδρος τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΙΣΙΝΗΣ.

Τὸ ἔθνος εἰς συνέλευσιν ἐκ τρίτου συνηγμένον
Διὰ πληρεξουσίων του νομίμως ἐκλεγμένων
Καὶ δι' ἐμοῦ ἐμπρὸς Θεοῦ κηρύττει καὶ ἀνθρώπων
Εἰς τοὺς αἰῶνας ἅπαντας καὶ κατὰ πάντα τόπον

Τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ καὶ τὴν ἐλευθερίαν
 εἰς ταύτην τὴν διὰ γραπτῆς συνθήκης πολιτείαν.

(Ὁ Λαὸς ἀποκαλύπτει τὴν κεφαλὴν τοῦ καὶ ἀκούει μετὰ προσοχῆς.)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΛΕΤΤΗΣ.

Γνωρίζον θεμελιωτὴν τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον,
 εἶν' ἐν καὶ ἀδιαίρετον τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων·
 Ἑλλάς δὲ εἶναι οἱ Νομοὶ τῆς νέης Ῥώμης, ὅσοι
 μετὰ ταύτην συνενώθησαν, ἢ καὶ συνενωθῶσι.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ.

Οἱ Ἕλληνες κηρύττονται αὐτόνομοι πολῖται,
 καὶ εἰς τὸ νέον κράτος τῶν ὡς Ἕλληνας θεωρεῖται
 πᾶς ἔχων τὸ Βυζαντινὸν βασιλεῖον πατρίδα,
 Ὀρθοκείαν τοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ, φωνὴν τὴν Ἑλληνίδα.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΚΟΠΑΝΙΤΖΑΣ.

Τοῦ ἔθνους τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐλεύθερα τὰ μέλη,
 Ὀρθοκείαν τῶν πρεσβέουσιν ὁποῖαν καθεὶς θέλει,
 καὶ ἐξεταστὴν ἔχει καθεὶς τῆς συνειδήσεώς του
 τὸν μόνον ὀφθαλμὸν ἐνὸς Θεοῦ καρδιογνώστου.

ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐκπαλαί γῆν τῆς ἰσονομίας,
 οἱ τίτλοι καταλύονται ἀπάσης εὐγενείας,
 καὶ σβύνονται ὡς στίγματα βαρβαρικῶν αἰώνων
 τὰ Γοτθικὰ ἐπώνυμα Πριγκίπων καὶ Βασιλέων.
 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποσοβῶ ἀπ' ἑμαυτοῦ τὸν μῶμον,
 καὶ ἴτοι πάντες εἴμεθα ἐνώπιον τῶν νόμων.

ΔΡΟΣΟΣ ΜΑΝΣΩΛΑΣ.

Αἱ βάσανοι καὶ βάρβαροι κολάσεις καταργοῦνται·
Οἱ δοῦλοι καὶ πωλούμενοι εὐθὺς ἐλευθεροῦνται,
εὐθὺς ὡς εἰς Ἑλληνικὰ πατήσῳσιν ἐδάφη.

ΡΗΓΑΣ ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ.

Χωρὶς προξετάσεως διὰ τοῦ τύπου γράφει
Ὁ Ἕλλην τὰς ἰδέας του καὶ τὰς δημοσιεύει.
Ἡ ἔξουσία κτήματα πολίτου δὲν δημοσιεύει.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.

Ὁ νόμος παρδέχεται ὑπὸ τὰς πτέρυγας του
ζωὴν, τιμὴν, ἀσφάλειαν καὶ κτήματα ἐκάστου.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ.

Τῆς ψήφου τὸ δικαίωμα καθεὶς πολίτης χαίρει.
Ποινὴν ὁ μόνος ὀρκωτὸς καθ' Ἕλληνας προφέρει.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΟΙΔΟΡΙΚΗΣ.

Κάνεις δὲν φυλακίζεται χωρὶς ἐκδεδομένην
ἀπόφασιν δικαστικὴν,
οὐδὲ στερεῖται κτήματος, χωρὶς προηγουμένην
ἀπόφασιν χρηματικὴν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΙΝΙΑΝ.

Τὸ ἔθνος πᾶσαν εἰσπραξίν ῥητῶς ἀπαγορεύει,
ἂν γεγραμμένος νόμος τοῦ αὐτὴν δὲν συνοδεύῃ. (1γ)

(Φιύγουσιν ἔλοι βαδίζοντες ἐν τάξει καὶ ἑρκεδίως.)

Πολῖται τῆς Ἑλλάδος δείχνοντες τοὺς Πληρεξουσίους
τοῦ ἔθνους, λέγουσιν εἰς ξένους περιηγητάς.

ὑπὸ τὴν θριαμβευτικὴν οἱ γέροντες ἀψίδα
Καθήμενοι, προικίζουσι μὲ νόμους τὴν πατρίδα.
Ἐνῶ τοὺς Τούρκους εἰς φυγὴν ὁ Καραΐσκος τρέπει,
αὐτοὺς ἢ τῶν πτερύγων του ἐπισκιάζει σκέπη.

Οἱ ξένοι.

Ἐδῶ ἀπὸ τὴν Ἐφεσον ἐχθὲς λιμενισμένοι,
τῶν ὄλων εἴμεθα ἡμεῖς ἀνίδεοι καὶ ξένοι.
τὸν Καραΐσκον εἶδαμεν εἰς τὸ στρατόπεδόν του
ἔρχομενον μὲ δώδεκα τῶν πρώτων στρατηγῶν του·
μὲ ταύτην δὲ τὴν γενικὴν φωνὴν ἐπευφημεῖτο
« Ἐπέστρεψεν ὁ νικητὴς τῆς Ἀραχόβης. » ζήτω!
πλὴν σεῖς αὐτὰ γνωρίζετε, σεῖς εἰς τὸ μέγα δράμα,
σεῖς εἰσθε καὶ δραματοῦργοι καὶ θεαταὶ συνάμα.

Οἱ Πολῖται.

Ἀφ' οὗ καὶ εἰς τὸ Δίστομον ὁ τροπαιοῦχος Ἕλληνας
Βαρβάρων πολυάριθμον κατέστρεψεν ἀγέλην,
πρὸς τὰς Ἀθήνας ὀδηγῶν τὸ ἄνθος τῆς Ἑλλάδος
τὸν Κιουταχτὴν ἐκύκλωσεν ἐντὸς τῆς πεδιάδος.

Ὁ λόφος, ὅπου ἔστεκεν ὁ Ξέρξης ὁ ὑψίφρων
Καθήμενος μὲ γραμματεῖς εἰς τὸν χρυσοῦν του δίφρον,
κ' ἐπώπτευε τὸν στόλον του καὶ τὴν ἐν Σαλαμῖνι
Παράταξιν, τὴν σήμερον καλεῖται Κερατσίνη.

(Δεικνύουσι τὴν Κερατσίνην.)

τοὺς ὑπ' αὐτὸν Ὀπλαρχηγούς καλεῖ χθὲς αἰφνηδίως
Ὁ Καραΐσκος κ' ἐρωτᾷ τῶν Στρατηγῶν του ποῖος

Τὴν Κερατσίνην δέχεται· Στρατάρχαι, στρατιῶται
 Σιγῶσιν· «ἐγὼ» ἔκραξεν ὁ Γαρδικιώτης τότε,
 Καὶ μὲ καρδίαν ἄτρομην, μ' ἐνθουσιῶσαν ζέσιν,
 Εἰς τὴν ἐπίπεδον αὐτὴν στρατοπεδεύει θέσιν·(ιδ)
 Ὡς δέκα τάγματα κινεῖ ὁ Κιουταχῆς ἰππέων
 Καὶ ὡς τριάκοντα πεζῶν.

Ἀλλὰ εἰς χεῖρας ἐχθρικός δὲν πίπτει ζῶν ὁ λέων,
 Οὐδὲ ὁ Γρίβας πίπτει ζῶν.

Ἐν ᾧ δὲ πῦρ ἀένναον ἀπὸ τὸν προμαχῶνα
 Ὁ Γρίβας χύνει συγκροτῶν ἑπτὰ ὥρων ἀγῶνα,
 Ὁ Καραϊσκος ὀπισθεν τὴν μάχην διατάττων
 Κατὰ τῶν Τούρκων ἐφορμᾷ καὶ θραύει τὰ πλευρά των·
 Δισχίλιοι φονεύονται, πληγόνονται δις τόσοι,
 Καὶ φεύγοντες, τὰς τάξεις των οἱ ἄλλοι διασπῶσι.

Τὸν Πειραιᾶ ἐχάλυπτεν ὁ στόλος τῆς Γαλλίας·
 Οἱ Γάλλοι ἀναβαίνουσιν εἰς τὰ κατάρτια των
 Μετὰ φαιδρῶν αἱμάτων

Καὶ βλέποντες τὰς νίκας μας, τὰ τῆς δημοκρατίας
 Τραγούδιά των ψάλλουσιν· ὁ δὲ Καραϊσκάκης
 Τὸν Γαρδικιώτην ὡς υἱὸν ἀσπάζεται πολλάκις.

Οἱ ξένοι.

Εἰς Θαυμαστάς τῶν ἔργων σας, εἰς περιέργους ξένους,
 Παρακαλοῦμεν, δείξετε τοὺς στρατηγούς τοῦ γένους.
 Τίς εἶναι ὁ ταχύτερος αὐτὸς καὶ τῆς ἐλάφου;
 Τὴν γῆν περνᾷ, καὶ διὰ γῆς νομίζεις ἀνεπάφου
 Ἐπέρασεν.

Οἱ Πολῖται.

Ὁ Βεῖκος.

Οἱ ξένοι.

ὁ ἀπληστος πολέμων

Τὴν κόμην του εἰς τὰς πνοὰς ἀφίνει τῶν ἀνέμων.

Οἱ Πολῖται δεικνύοντες εἰς τοὺς ξένους.

Αὐτὸς ὁ ὑψηλὸς ἀνὴρ καὶ ὁ γλυκὺς τὸ ἦθος,
Ὁ ἔχων βρέφους γέλωτα καὶ λέοντος τὸ στῆθος,
Εἶν' ὁ Νικήτας· μ' ἕκαστον ζευγηλατῶν δικέλας

Ἐνώπιον τῶν Δολιανῶν

Ἐστάθη, ἐπολέμησε, καὶ τὰς πυκνάς ἀγέλας

Ἐσκόρπισε τῶν Ἀλβανῶν.

Αὐτὸς, τὸ σῶμα μὲν μικρὸς, πλὴν μέγας τὴν καρδίαν,
Εἶν' ὁ Τζαβέελας· εἰς ὄρμην, εἰς τάχος, εἰς ἀνδρίαν
Δέν τὸν ὑπερτερεῖ κανεῖς.

Ὁ νικητὴς τῆς Ἀμπλανῆς

Μ' ὀλίγους εἰς τὴν Κλείσοβαν τοῦ Κραββαρίτου ἀνδρας,

Ἀπὸ μικροῦ προχώματος καὶ ἀδυνάτου μάνδρας

Παλαίσας μὲ τὸν Κιουταχῆν καὶ μὲ τὸν Ἰβραΐμην,

Ἀρίστευσε, τὸν Κιουταχῆν πληγώσας εἰς τὴν κνήμην,

Καὶ χιλιάδες τέσσαρες ὑψώθησαν πτωμάτων

Χαλδοῦπαι, Γγγέγγαι, Ἄραβες, ἐν μέσφ. τῶν ὑδάτων. (ιε')

Ἐκεῖνος δεκαεὺς ἐτῶν, τὸν πόλεμον ἠσπάσθη,

Καὶ συλλαβὼν αἰχμάλωτον ἐχθρὸν ὁ νεανίας

Ὡς γέρας εὐτολμίας

Ἀπ' ὄλον τὸ στρατόπεδον Γενναῖος ὠνομάσθη.
 Εἰς τὴν Δαβιὰν ἀρίστευσεν αὐτὸς μὲ τὸν Ζαήμην
 Καὶ μὲ τὸν Λόντον ἔθραυσε τὸν μέγαν Ἰβραΐμην. (ιε)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ο ΤΟΥΤΣΑΣ ΒΟΤΖΑΡΗΣ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

ΤΟΥΤΣΑΣ ΒΟΤΖΑΡΗΣ.

Τὴν φωνὴν τὴν δυνατὴν
 Δὲν ἀκούετε αὐτήν,
 Τὴν θρηνώδη φωνὴν, ἥτις μέχρι τῶν συνέφων φθάνει;
 Δεκαπέντε χιλιάδες Τοῦρκοι, Γγγέγγαι, Ἄλβανοί,
 Κ' οἱ Δερβίσαι τῶν οἱ πλάνοι,
 Ἄνυφόνου ὄλοι χεῖρας, γονατίζου ταπεινοί
 Καὶ τὴν προσευχὴν τῶν κάμου μὲ τὸν Κιουταχῆν ὁμοῦ,
 Μὴν ἢ μάχιρα τοὺς δρέψη τοῦ πολέμου καὶ λιμοῦ.

(Ἀκούεται πυροβολισμοὶ μέγας.)

Οἱ Πολῖται.

Εἰς τοιαύτην λοιπὸν ἦλθεν ἀλγεινὴν ἀπελπισίαν
 Ὁ αὐθάδης Κιουταχῆς,
 Ὅστε ὁ στρατὸς προσφεύγει ὄλος εἰς γονυκλισίαν
 Καὶ εἰς ὕμνους προσευχῆς;

ΤΟΥΤΣΑΣ ΒΟΤΖΑΡΗΣ.

Ἐντὸς βράχων, ἐντὸς βάλτων, ἐντὸς λόγγων, ἐντὸς βάτων
 Κλείσθησαν καὶ δεξιόθεν, κλείσθησαν καὶ ἐξ εὐωνύμων

Αἱ τριάκοντά του ὄλαι χιλιάδες τῶν μαχίμων
Καὶ λαμπρῶν του στρατευμάτων.

(Ἐξακολουθεῖ ὁ πυροβολισμός.)

Εἰς Πολίτης πρὸς τὸν Τούτσαν Βότζαρη.

Ἀκούεις τὸν χρεμετισμὸν τῶν ἀναρίθμων ἔππων;
Ἀκούεις τοῦ τυμπανισμοῦ τὸν ματιώδη κτύπον;
    Λί σπάθαι συγκρουόμεναι!
    Αἱ φάλαγγες βρυχώμεναι!
Αἱ κόκκιναι ἀλογουραὶ τῶν σημαίων κυμαίνουσι,
Καὶ οἱ πυκνοὶ κονιορτοὶ ὡς νέφη ἀναβαίνουνσι.

(Ἀκούονται ἔροντα μεγάλα.)

"Ἄλλος πολίτης.

Φρικῶδες τὸ ἀπάντημα τῶν δύο στρατευμάτων!
Φρικώδη τὰ ὀμόχρονα ὀμνοβολίσματά των!

"Ἄλλος πολίτης.

Ὅποιος κρότος! ὁ θεὸς τὴν γῆν εἰς δύο σχίζει;
Ἐσεῖσθη τὸ στερέωμα; ἡ θάλασσα γογγύζει;

"Ἄλλος πολίτης.

Μακρόθεν ποῖος προχωρεῖ πρὸς τὰ ἐδῶ δραμαῖος;
Ὁ Δράκος ὁ δρακόκαρδος, ὁ Δράκος ὁ γενναῖος.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΑΚΟΣ και οι ἀρωτέρω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΑΚΟΣ.

Ὁ Καραϊσκος, ὦ φρικτή! ὦ ἀποφράς ἡμέρα!
Θανατηφόρον ἔλαβε πληγὴν εἰς τὴν γαστέρα.

ΤΟΥΤΗΣΔΣ ΒΟΥΖΑΡΣ.

Τί... λέ... γεις!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΑΚΟΣ.

Ὁ Στρατάρχης μας, ὡς ἤξευρες, ἀσθένει·

Ἐξαίφνης ἀπὸ ἄκαιρην ἀνδρείαν ἐμπνευσμένοι,

Ὀλίγοι Κρήτες τολμηροὶ συνάπτουσι τὴν μάχην·

Τὸ πῦρ δὲ τότε ἀφ' ἐνὸς εἰς ἄλλου βουνοῦ ράχιν.

Ὁ Τουρκοφάγος, καὶ αὐτὸς ἐμβὰς εἰς τὸν ἀγῶνα,

Λαμβάνει ἐλαφρὰν πληγὴν ὑπὸ τὴν σιαγόνα·

Ὁ Καραϊσκος τὸν λαιμὸν αἰμόφυρτον κυττάζων

Τοῦ πρώτου τῶν ἡρώων,

Εἰς τὰς θερμὰς ἀγκάλας του τὸν θάλπει, καὶ φωνάζων

«Τὸ πρόβατόν μου ἤθελαν νὰ σφάζουσιν τὸ ἀθῶον»

Ἐπὶ τοῦ ἵππου του πηδᾷ κ' εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἐμβαίνει.

Οἱ Ἄλβανοὶ τὸν δέχονται πυκνοὶ καὶ τεταγμένοι·

Ἡ σάλπιγξ, ὡς νὰ τὴν φουσᾷ ὁ Χάριος εἰς τὸν Ἄδην,

Ἡχεῖ, καὶ πόλεμον κροτεῖ εὐθὺς ἐκ τοῦ συστάδην.

Ὁ Κακλαμάνος προχωρεῖ·
 Κανονοβόλος σφαῖρα
 Τὴν δεξιάν του ἀφαιρεῖ,
 Τὴν ῥίπτ' εἰς τὸν αἴρα·
 Αὐτὸς χωρὶς δειλίαν
 Λαμβάν' εἰς τὴν ἀριστεράν
 Τὴν σπάθην τὴν ἰδίαν,
 Ὄρθος κ' εἰς τὴν αὐτὴν σειράν.

Οἱ Τοῦρκοι ὀπισθοδρομοῦν, ἀλλὰ τὸν Καραϊσκὸν
 Ἐπλήγωσαν... μὲ πρόσωπον τὸν εἶδα ἐγὼ θνήσκον.

ΤΟΥΤΣΑΣ ΒΟΤΖΑΡΗΣ.

Καὶ τώρα ;

Ο Γ. ΔΡΑΚΟΣ.

Νὰ καλέσωμεν συμβούλιον γερόντων
 Καὶ Συστρατήγων μας λευκὸν τὸ γένειον ἔχόντων.

(Φεύγουσιν ὅλοι.)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

*Στρατιῶται τινες φέρουσι τὸν Καραϊσκάκηρ λει-
 ποθυμημένον καὶ ἀκίνητον.*

ΟΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ θέτοντες αὐτὸν κατὰ γῆς.

Ἰδοῦ εἰς τόπον ἀσφαλῆ κ' εἰς ἐδικόν μας χῶμα
 Ἐθέσαμεν τοῦ Στρατηγοῦ τὸ νεκρωμένον σῶμα.

Πηγαίνωμεν τοὺς Ἄλβανούς νὰ σπρώξωμεν ἐδῶθεν·
ὡς ὄρνεα τριγύρω μας συνῆλθαν πανταχόθεν.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

‘Ο Κιουταχῆς Πασᾶς, Ἄγος Βασάρης, Ἐλμάλης
Σέβραλης, Σούλιζας Κόρτζας.

Ὁ ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ ΠΑΣΗΣ πλησιάζει πρὸς τὸν
Καραϊσκάκην κείμενον ἀναισθητον, καὶ
τὸν κυττάζει μετὰ σιωπῆς καὶ θάμβους.

Ο ΑΓΟΣ ΒΑΣΑΡΗΣ.

Ὁ Καραϊσκάκης εἶναι! καὶ αὐτὸ τὸ νεκρὸν σῶμα
ἔφερεν τὸν τόσον τρόμον κ’ εἰς τὰ τέκνα μας ἀκόμα!

(‘Ο Κιουταχῆς μένει σιωπηλός.)

Ο ΕΑΜΑΖΗΣ ΣΕΒΡΑΛΗΣ, ἐγγύζων τὴν σπά-
θην τοῦ Καραϊσκάκη.

Εἰς αὐτὴν τὴν ἀπλὴν σπάθην, ἥτις χήρα τῶρα μένει,
ἔκρεμάτο ἔθνων δύο, στρατῶν δύο εἰμαρμένη;

Ὁ ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ ΠΑΣΑΣ βλέπων ἀκόμη τὸν
Καραϊσκάκην.

Κοίτεται εἰς τὴν γῆν ταύτην ὁ νεκρὸς ἐξαπλωμένος
ὡς ἐπάνω τῆς ἀσπίδος στρατιώτης φονευμένος,
καὶ τὴν γῆν αὐτὴν σκεπάζει καὶ τὴν θάλπει ὡς νὰ θέλῃ
Νὰ τὴν προστατεύσῃ ἔτι μὲ τὰ ἰδιά του μέλη...

Περιπατῶν περὶ τὸ σῶμα
τοῦ Καραΐσκου.

Ἡ Ἑλλάς, εἰς τὴν μεγάλην πάλην τῆς τῶν ἑπτὰ χρόνων,
ἦρωας πολυαριθμούς ἔδειξεν, ἀλλ' αὐτὸν μόνον
ἔδειξε τὸν Στρατηγόν.

Ἐξῆσεν ὀλιγωτέρας δέκ' ἀνατολάς, ἀλλέως
ἤθελε τὸ στρατευμά μου εἰς τὰς Θερμοπύλας ἕως
Κατακόπτει κυνηγῶν.

Ἐγὼ ἔγινα ὁ μόνος τοῦ προσκόμματός του λίθος·
Εἶδ' ἂν μὴ, ἐνόμων ὄλον τὸ μαχαροφόρον πλῆθος,
ἤθελεν ἀναβιάσει τοὺς θρασεῖς του ἀποστάτας
Κ' εἰς τὰς ἄκρας τοῦ Βοσπόρου τὰς μακρὰς καὶ ἀπωτάτας.

Στέκει πάλιν καὶ τὸν βλέπει σιωπηλός.

Ἡ ἐσχάτη κρίσις τόσον
φοβερὰ καὶ ἀπεικταία
Εἰς ἐμὲ δὲν ἦτον, ἔσον
Ἡ φρικτὴ τοῦ ἦτον θεά.

Ἄϋπνα τὰ ὄμματά μου ἔμειναν ἐννέα μῆνας,
Τρέμοντα τῶν ἰδικῶν του εἰς τὸ σκότος τὰς ἀκτῖνας.

ΣΟΥΛΤΖΑΣ ΚΟΡΤΖΑΣ.

Δὲν ἐσήκωσε ποτέ του χεῖρα δίχως νὰ μᾶς τρώσῃ.
Εἰς τὸν ἄσπονδον ἐχθρόν μας ἡ συμπάθειά σου τόση!

Ο ΚΙΟΥΤΑΧΗΣ πρὸς τοὺς Στρατηγοὺς του.

Δι' αὐτούς μου τοὺς ἐπαίνους μὴν ἐμὲ κάνεις μεμφθῆ·
Τὴν ἀνδρείαν κ' εἰς αὐτόν μου τὸν πολέμιον ὕμνω.

Χαμηλότερα λαλεῖτε. τρέμετε μὴ σηκωθῆ
 Μὲ τὸ ξίφος του γυμνό.

(Φεύγει. τὸν ἀκολουθοῦν ἄλλοι.)

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

Ὁ Ἀρχιερεὺς μετὰ τοῦ χοροῦ τῶν παίδων.

Ὁ ἡμῖς χορὸς πλησιάζων πρὸς τὸν Καραϊσκάκη.

Σιγᾶτε! σιγᾶτε!

Ὁ ἥρωσ κοιμᾶται...

Σιγᾶτε! σιγᾶτε!

Ὁ ὕπνος πλανᾶται,

Ἵπνος θανάτου

Στὰ ὄμματά του.

Ὁ ἄλλος ἡμῖς χορὸς πλησιάζων ὁμοίως.

Αὔρα, μὴν πνεύσης!

Κῦμα, μὴν ρεύσης!

Καὶ ἄλλους βρῦσις

Μὴν ψιθυρίσης!

Σιγᾶτε! σιγᾶτε!

Ὁ ἥρωσ κοιμᾶται.

Ὁλος ὁ χορὸς.

Σιγᾶτε! σιγᾶτε!

Ὁ ὕπνος πλανᾶται,

Ύπνος θανάτου
 Στὰ ὄμματά του.

Ο ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ μὲ ὄμματα ἡμικλεισμένα
 καὶ φωνὴν δυνατὴν.

Περιορίσθη, κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν κλεισμένος...
 Κτυπᾶτέ τον! ἀναχωρεῖ ὁ πολιορκημένος...
 Κτυπᾶτέ τον!

Ο ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ.

Εὐρίσκειται εἰς τῆς θανάτῃς τὴν ζάλην.

Ο ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμούς.

Ποῦ εἶμαι;

ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ.

Ἐξω τοῦ κρατοῦ, εἰς φίλων σου ἀγκάλην.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

Ο ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΧΑΤΖΗ ΠΕΤΡΟΣ, ΓΡΙΒΑΣ
 ΓΑΡΔΙΚΙΩΤΗΣ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Ο ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ, βλέπων τοὺς στρατηγοὺς του.
 Νικῶμεν;

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΧΑΤΖΗ ΠΕΤΡΟΣ.

Ἐνεκήσαμεν.

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Πρὶν μ' ἓνα μόνον βῆμα
 Κατέβω εἰς τὸ ἔτοιμον νὰ μὲ ἀρπάσῃ μνημα,
 Ἀρμόζει νὰ καταρασθῶ σὲ τὴν Ἐλευθερίαν,
 Σὲ ἥτις μ' ἐθυσίασες εἰς νέαν ἡλικίαν;
 Μὴ γένοιτο! τὸν θάνατον γλυκύτατον εὐρίσκω,
 Καὶ μάρτυρ τῆς πατρίδος μου, εὐδαίμων ἀποθνήσκω...

Ἡ ἄωρος μου εὐχομαι Οὐανὴ νὰ ὠφελήσῃ! . .
 Κάνεις Ἑλλήνων ἔκγονος δὲν θέλει θεωρήσει
 Τὸ τόσον αἰμά μας χυθὲν ἀπὸ τσοαύτας φλέβας,
 Πρὸς τὴν Ἐλευθερίαν του χωρὶς νὰ φέρῃ σέβας,
 Καὶ θέλουσι οἱ Ἕλληνες φυλάττει μὲ λατρείαν
 Τὴν ὄσσην τοὺς ἐδώκαμεν ἡμεῖς κληρονομίαν.

(Πρὸς τὸν Γρίβαν Γαρθικιώτην καὶ Χ. Χατζῆ Πέτρον δεικνύων
 τὸ πυροβόλον του.)

Εἰς τὸν υἱόν μου τὸ ἀπλοῦν αὐτό μου πυροβόλον
 Ἀφίνω μόνον πλοῦτόν μου καὶ θησαυρόν μου ὄλον.
 Κενώσας τὰς πλουσίας μου πολυταλάντους ζώνας
 Εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς πατρίδος μόνας,
 Ὡς προῖκα εἰς τὰς κόρας μου ἀφίνω τ' ὄνομά μου.

(Πρὸς τὸν Ἀρχιερέα.)

Εἰς ἐκκλησίαν θάψετε πλησίον, τὰ ὀστά μου.

Ο ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΧΑΤΖΗ ΠΕΤΡΟΣ.

Μὴν ἀναφέρῃς θάνατον ἀκόμη χρόνους ἔχεις.

(Πρὸς τὸν Γαρδικιώτην κλαίοντα.)

Τὰς χεῖράς μου μὲ χεῖμαρρον δακρῦων καταβρέχεις...
 Γιέ μου Γρίβα, ψηλαφεῖς καὶ θίγεις τὰς πληγὰς μου;..

(Συρρέουσι καὶ ἄλλοι στρατηγοί.)

Ὁ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ πρὸς αὐτούς·

Τί διὰ σᾶς, τί νὰ εἰπῶ τοὺς συναγωνιστάς μου;
 Νὰ ἔχω ἤθελα ἐμπρὸς τὸ ἔθνος μου, καὶ τότε
 Ν' ἀκούετε τί ἔλεγα πρὸς σᾶς συστρατιῶται !

(Ἀσπαζόμενος τὸν Γαρδικιώτην καὶ τὸν Χατζῆ Πέτρον.)

Ἐκ μέρους μου φιλήσατε τὸν ἥρωα στρατὸν μου...
 Ἐκδικηθῆτε φίλοι μου πιστοὶ! τὸν θάνατόν μου...

(Οἱ Στρατηγοὶ μένουσιν ἀπολιθωμένοι ἀπὸ τὴν λύπην.)

ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ.

Ἀκουμβῶν στεφανωμένην κεφαλὴν ἀπὸ τῆς νίκης
 Εἰς τοὺς κόλπους συστρατήγων,
 Μὲ φωνὴν ἐπιταφίαν, στυνομένην κατ' ὀλίγον,
 Εἰς ἡμᾶς ἀναγινώσκει τὴν ἀπλὴν του διαθήκην.
 Ἄφωνη ἀπὸ τὴν λύπην ἡ Ἑλλάς θρηνεῖ καὶ πάλλει,
 Καὶ ὁ Γίγας τῆς ἀκόμης ἀν' ἐτρώθη ἀμφιβάλλει.

ΣΚΚΝΗ ΟΓΔΟΗ.

Ο Λαὸς συρρέων καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Μία γυνὴ ἐκ τοῦ λαοῦ.

Τὰς χεῖρας ν' ἀσπασθῶ κ' ἐγὼ ἀφῆτέ με τὰς κρύα
 Τοῦ μάρτυρος τῆς πίστεως καὶ τῆς Ἐλευθερίας.

(Πρὸς τὸ τέκνον της.)

Σὺ πέσει, ὄρφανό.

Ὁ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ πρὸς τὸ βρέφος...

Εἰκὼν ἀθῶα καὶ γλυκεῖα!

Ἡ γυνὴ πρὸς τὸν Καραϊσκάκη.

Εὐλόγησέ το, Στρατηγέ!

Ὁ Καραῖσκος ἐπιθέτων τὰς αἱματωμένας χεῖράς του
εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ βρέφους.

Θεός!.. κ' Ἐλευθερία!..

Μία ρεῖα ἐκ τοῦ λαοῦ.

Νὰ πλύνω μὲ δακρῶν μου πηγὴν τὸ ἔνδυμά του,
Τὸ ἔνδυμα τὸ κόκκινον ἀπὸ τὰ αἱματὰ του!..

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ κλαίων.

Γλυκύνουσι τὸν θάνατον τοιοῦτοι γλυκεῖς λόγοι,
Καὶ ἡ χαρὰ μου τὴν μικρὰν ζωὴν μου ἀποτρῶγει...

(Ὁρβούμενος.)

Τοὺς τελευταίους λόγους μου ἀκούσατε...

Ὁ λαός.

Ὁρρώθη!...

ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ.

Πληροῦνται ὅλοι σήμερον οἱ φλογεροί μου πόθοι.
Ἐκπνέω εἰς τοὺς κόλπους σας, συναθληταὶ καὶ φίλοι!
Ἐν μέσῳ τῶν εὐλογιῶν λαοῦ σφαλῶ τὰ χεῖλη...

(Μετ' ὀλίγων ἀνάπαυσιν.)

Λαέ! οἱ ἔξω ἔμειναν ἐχθροὶ σου νικημένοι
Πλὴν εἰς ἐχθρὸς ἀνίκητος ἐντός σου διαμένει

Ἡ φοβερὴ διχόνοια.

Ἡ δολερὴ σκῆπτρον κρατεῖ κ' εἰς τὸν καθένα λέγει
Τὸ ἔχω μόνον διὰ σέ καὶ πᾶσαν ψυχὴν φλέγει.

ὦ ἀδελφοί! ὁμόνοια.

Τὸ αἷμα ὄλων σας χυθὲν ὑπὲρ ἐλευθερίας

Ἐμίχθη καὶ μὲ ἄλυσον σᾶς δένει συγγενείας.

Σᾶς ἔχει ὄλους σήμερον ἢ γέννησις τοῦ γένους.

Εἰς κολυμβήθραν τῶν αὐτῶν δακρῶν βαπτισμένους.

Ὁμόνοια λαέ, κ' ἐντός ὀλίγου αἱ Ἀθῆναι

Ἀπὸ στρατοῦς ἀλλοδαποῦς ἀμλάνται θὰ εἶναι.

Ὡ τὰς Ἀθήνας σώζετε· λυτροῦτε τὰς Ἀθήνας...

(Πίπτει.)

ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ.

Λειποθυμεῖ καὶ σιωπᾷ τὴν κεφαλὴν του κλίνας.

Ὁ Γρίβας Γαρδικιώτης καὶ ὁ Χ. Χατζῆ Πέτρος γονα-
τίζοντες καὶ θίγοντες τὴν χεῖρα τοῦ Καραϊσκάκη.

Εἰς τοῦτον τὸν βραχίονα τὸν ἱερόν καὶ κρῦον,

Καὶ τὸν ὁποῖον βρέχομεν μὲ χεῖμαρρον δακρῶν

Εἰς ταύτην σου τὴν μάχαιραν τὴν κατὰ γῆς κειμένην

Πλὴν μὲ τὸ αἷμα εἴκοσιν στρατῶν ἐχθροῦ βρεγμένην,

Ὁμνύομεν ν' ἀλλάξωμεν πᾶν δάκρυ μ' αἷμα μ' αἷμα.

Εὐλόγει μας σὺ καὶ νεκρὸς μὲ τὸ νεκρόν σου βλέμμα.

Ο ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ δεικνύων τὸν Καραϊσκάκην πρὸς τὸν λαόν.

Ἰδέτε τον... οἱ ὄφθαλμοὶ αὐτοῦ περιχρυσοῦνται.
Αἱ τρίχες τῆς ὄφρυος του προφητικῶς κινοῦνται.

Ο ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ μὲ προφητικὸν τόνον.

Ἄνεβα εἰς τὸν θρόνον σου τὴν δόξαν σου ἐνδύσου
Καὶ ἀποτείνανζε τὸν χοῦν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σου
Ἡ κόρη ἡ αἰχμάλωτος!.. ἰδοὺ ἐλευθερίαν
Ἐλλάς; σ' εὐαγγελίζομαι καὶ δόξαν κ' εὐνομίαν!

Τοῦ Νεοκάστρου διατὶ ὦ κόλπε φέγγεις ὅλε;
Σὺ θάλασσα πυροῦσαι;
Σὺ οὐρανὲ σκοτίζεσαι καὶ σὺ εὐρύ του θόλε
Ἀπὸ καπνὸν πληροῦσαι;
Σὲ ἀναγγέλει ὦ Ἐλλάς τριῶν μεγάλων στόλων
Τὸ στόμα τὸ βροντόφωνον χιλίων πυροβόλων
Καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον
Ἐλεύθερον βασίλειον!

Λαοί! χειροκροτεῖτέ τὴν ἀρχαῖε κόσμῃ σκίρτα!
Καὶ σὺ Εὐρώπη στέφε τὴν μὲ ῥόδα καὶ μὲ μύρτα.

Ο ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ μετὰ τοῦ χοροῦ ψάλλον.

Ἐλλάς! Ἡ νέα μου Σιών εὐφραίνου καὶ ἀγάλλου
Ἰδοὺ διὰ σέ, χαίροντες
Καὶ δῶρα εἰς σέ φέροντες
Λαοὶ ἐξ ἑνὸς ἔρχονται ὠκεανοῦ καὶ ἄλλου.

Μὲ σάπφειρον μὲ σμάραγδον ἰδοὺ οἰκοδομοῦνται
Αἱ ῥύμαι καὶ πλατεῖαί σου,

Καὶ αἱ ἀκαδημαῖαι σου

Μὲ ἄνθρακα μὲ βήριλλον ἰδοὺ ψηφολογοῦνται

Τὸ βλέμμα στρέψε καὶ ἰδὲ ἀπὸ τοὺς δύο πόλους

Τὰ τέκνα σου ἐρχόμενα

Ἡ ὕρνης ἢ συνάζουσα τοὺς νεοσσούς σου ὄλους

Καὶ ὄλα τὰ πλανώμενα.

Πορφύρα σμύρνα καὶ χρυσὸς στολιζοῦσι τὰς πόλεις

Τὰς χθῆς ἐρημωμένας σου

Καὶ ῥέει τὸ ἀργύριον τῆς Μεσογείου ὅλης

Εἰς τοὺς εὐρεῖς λιμένας σου.

Καμηλῶν Ἀσιατικῶν συρρέουσιν ἀγέλαι

Εἰς σὲ μὲ τὰ φορτία των.

Καὶ πλοῖα τῶν ὠκεανῶν ὡς αἱ λευκαὶ νεφέλαι

Μὲ τὰ λευκὰ ἱστία των.

Ο ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗΣ ἀποσβυνόμενος.

Παιδείας φάρος καὶ λαμπρὸς ἀστὴρ τῆς Μεσογείου

Φῶς αἱ Ἀθῆναι χύνουσιν φῶς μέχρι Βυζαντίου...

Ἀλλὰ τί γίνομαι; πτερὰ οὐράνια λαμβάνω,

Καὶ ἵπταμαι εἰς σύννεφα περίχρυσα ἐπάνω...

(Ἐκπνέει.)

(Ἀρχίζει μουσικὴ πολεμική.)

Ὁ χορὸς φέρων ἔξω τῆς σκητῆς τὸν νεκρὸν
καὶ ψάλλον.

Εἰς τὴν κλίνην τοῦ θανάτου αὔπνος ἐκ τῶν ἀγώνων

Τὸ προσκέφαλον τοῦ ὕπνου τώρα ἦρε, τώρα μόνον.

Ἕλληνες! ἀπὸ τῆς νίκης ἐστεμμένον τὰς ἀκτῖνας
 Φέρετέ τον εἰς τὴν πόλιν τῆς στοργῆς του, τὰς Ἀθήνας.
 Εἰς τὴν Πνύκα εἰς τὸ μέσον τῶν μεγάλων Προπυλαίων

Θέλετε τὸν νεκρὸν στήσει,
 Διὰ νὰ ἰδῆ ὁ μέγας, διὰ ν' ἀποχαιρετήσῃ
 Τοὺς ὁμοίους του μεγάλους τῶν αἰώνων τῶν ἀρχαίων.

Εἰς τὰ σύνορα ὡς πέτρην ἀναγεύρατε ὀρίων

Τοῦ στρατάρχου τὸ μνημεῖον.

Φάντασμα γιγαντιαῖον μὲ τὸ ξίφος εἰς τὰς χεῖρας
 Τῆς Ἑλλάδος αὐτὸς θέλει καὶ νεκρὸς φρουρεῖ τὰς θύρας.
 Θέλει ὅλας φυγαδεύει τῶν βαρβάρων τὰς ἀγέλας
 Ἡ αἱματωμένη ἄκρη τῆς λευκῆς του φουστανέλλας,
 Ἰτίς μὲ τῆς Ἀραχόβης τοῦ Διστόμου τοὺς ἀέρας
 Ἐπαιξεν εἰς τῆς πατρίδος τὰς περικλειεῖς ἡμέρας.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΟΥ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ

ΤΟ ΛΥΡΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ

ΤΟΥ Γ. ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ.

(α) **Η** Ἐπιστολή αὕτη δὲν εἶναι γέννημα τῆς φαντασίας ἀλλ' ἀληθῶς ἐγγραφή παρὰ τοῦ Κιουταχῆ καὶ ἀπεστάλη συλληρθεῖσα δὲ παρὰ τῶν Ἑλλήνων, μετεφράσθη τότε ἐκ τοῦ Ὄθωμανικοῦ παρὰ τοῦ Κυρίου Μιχαὴλ Σούτσου καὶ ἐδημοσιεύθη διὰ τοῦ Φίλου τοῦ Νόμου. Ἴδου περικοπαί τῆς τινές.

« Τὸ κάστρον τῶν Ἀθηνῶν εἶναι παλαιόθεν οἰκοδομημένον
» εἰς μίαν πέτραν ὑψηλὴν δυσκολοδιάβατον καὶ οὔτε ὑπόνομον
» ἐπιδέχεται, οὔτε ἔφοδον φοβεῖται· εὐρίσκεται δὲ εἰς τὴν ἄκραν
» τῶν λοιπῶν ἐπαρχιῶν· ἐπειδὴ δὲ τὸ φρούριον τοῦτο εἶναι
» τόπος παλαιὸς καὶ παλαιόθεν εὐγῆκαν ἀπ' αὐτὸν τὸν τόπον
» πολλοὶ περιβόητοι φιλόσοφοι, καὶ τὰ ἔργα τὰ τεχνικὰ τῆς
» ἀρχαιότητος τὰ ὁποῖα ἔχει, προξενοῦν θαυμασμὸν εἰς τοὺς
» πεπαιδευμένους Εὐρωπαίους, διὰ τοῦτο ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι
» καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη τῶν ἀπίστων φρονοῦν τοῦτο τὸ φρούριον
» ὡς ἰδικὴν τῶν οἰκίαν, ὡς ἐν προσκυνητήριον ὄλων τῶν ἔθνῶν
» τῶν ἀπίστων, ὀνομαζομένων χριστιανῶν. . .

« Ἐχοντες τὴν Ρούμελην, τὸν Μωρέαν ὀπόταν καὶ ἂν θέλω-
» μεν τὸν ἔχομεν. Καὶ τοῦτο τὸ ὑπόσχημα· ὅταν ἔχωμεν τὴν
» Ρούμελην εἰς διάστημα τριῶν μηνῶν θὰ ἐξουσιάσωμεν τὸν
» Μωρέαν.

Ὁ Ποιητὴς ἀκριβῶς στιχοουργήσας τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, τὴν μετεχειρίσθη ὡς ἐκθεσιν σύντομον τοῦ λυρικοῦ τοῦ δράματος.»

(ε) Κατὰ τὴν διάβασιν ἐκ τοῦ Ἀγγελώου τῶν Ὀθωμανῶν δὲν παρευρέθησαν οὔτε ὁ ἀθάνατος Μάρκος Βότσαρης, οὔτε οἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἐλθόντες, Πέτρος Μαυρομιχάλης, Ἀνδρέας Ζαήμης, Ἀνδρέας Λόντος, Κανέλος Δελιγιάνης καὶ λοιποί· ἀλλὰ μόνος ὁ Θεόδωρος Γρίβας μετὰ πολλῶν ἀποσπασμάτων τῶν διαφόρων Ἑλληνικῶν σωμάτων, προέλαβε τὸν ἐχθρὸν, ὅστις βιαίως διαπεράσας τὸν Ἀγγελῶον, ἐπνίγη. παρευρέθη δὲ καὶ ὁ ἀνδρῆτος Κατζάκος Μαυρομιχάλης ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ὀλίγους Σπαρτιάτας, καὶ ὁ ἐνάρετος Ἡλίας Τζαλαφατῖνος ὁ παρακολουθήσας πισῶς τὴν δόξαν καὶ τὰ δυστυχήματα τοῦ Μαυρομιχαλικοῦ οἴκου. Τὴν διάβασιν ταύτην ἔξιστορεῖ οὕτως ὁ Διονύσιος Σαλωμός.

Βλασφημᾷ, σκούζει, μουγκρίζει
 Κάθε λάρυγγας ἐχθροῦ,
 Καὶ τὸ ρεῦμα γαργαρίζει
 Ταῖς βλασφημίαις τοῦ θυμοῦ.
 Σφαλερὰ τετραποδίζου
 Πλῆθος ἄλογα καὶ ὀρθά,
 Τρομασμένα χλυμιντρίζου
 Καὶ πατοῦν εἰς τὰ κορμιά.
 Ποιὸς σ' τὸν σύντροφον ἀπλόνει
 Χέρι, ὡσάν νὰ βοηθῇ·
 Ποιὸς τὴν σάρκα του δαγγώνει
 Ὡς ὅπου νὰ νεκρωθῇ.

(γ) Ἡ ἔκθεσις αὕτη εἶναι ἀκριβεστάτη.

(δ) Οὐδὲ ἡ συνέντευξις τοῦ Κιουταχῆ μετὰ τοῦ Καραϊσκού εἶναι γέννημα τῆς φαντασίας· ἀλλ' ἀληθῶς οἱ δύο μεγάλοι στρατηγοὶ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ναυαρχίδος συνωμίλησαν περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος· τὸ μέγα μέρος τοῦ διαλόγου ἐπίσης, εἶναι ἀκριβῆς ἀπεικόνισις τῆς συνομιλίας τῶν. Ὁμοίως ἡ κρίσις τοῦ Κιουταχῆ περὶ τοῦ Καραϊσκού ἀποθανόντος εἶναι ἱστορική.

(ε) Οί Διερμηνεῖς τοῦ Ὀθωμανικοῦ σόλου, Ἕλληνες ἐκ τοῦ Φαναρίου, διεύθυνον τὴν ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Γραμματεῖαν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους καὶ ἐκυβέρνων ἐμμέσως τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, καὶ πολλάς ἄλλας· διὰ τοῦτο καὶ διετηρήθησαν εἰς ταύτας καὶ προνόμια, καὶ δημογερανταίαι ἐλεύθεραι.

(ς) Ἕλληνες τοῦ Φαναρίου διεύθυνον τὴν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν Γραμματεῖαν τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους καὶ ἔκλειον πολλάκις εἰρήνας, γενόμενοι πολλάκις καὶ θύματα τῆς αἰμοβόρου μανίας τῶν αὐθεντῶν των· ὁ πατήρ τοῦ εὐγλώττου καὶ εὐφυστάτου Πανελληνίου Γρηγορίου τοῦ Σούττου, ὁ εὐφυῆς Ἀλέξανδρος Σούττος, νέος ἐκαρτομήθη, κλείσας τὴν μετὰ τῶν Γάλλων εἰρήνην τῆς Τουρκίας· τὴν αὐτὴν τύχην ἔλαβεν καὶ ὁ φιλογενῆς Δημήτριος Μουρούζης, κλείσας τὴν μετὰ τῆς Ρωσσίας εἰρήνην τῆς Τουρκίας.

(ζ) Τοιαύτην μεγαλοφυχίαν ἔδειξαν οἱ Ἕλληνες καὶ εἰς τὰς διπλωματικάς των ἐπιχειρήσεις! ὅτε ἡ πτώσις τοῦ Μεσολογγίου ἐπέπεσεν ὡς βόμβα ἐν μέσῳ τῶν πληρεξουσίων τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ συνελεύσεως, κἀνεὶς τῶν πληρεξουσίων οὐδ' ἐταράχθη οὐδ' ἐλησμόνησε τὸν προορισμὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. ὅλοι συμφώνως ἔδωκαν τὰς ἀκολουθούσας ὁδηγίας εἰρήνης τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἐπιτροπὴ τῆς συνελεύσεως πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν.

Α'. Εἰς τὴν περὶ συμβιβασμοῦ διαπραγματεύειν μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας, χρεώσται ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἐπιμείνη ἀνεנדότως, ὥστε οἱ Τούρκοι νὰ μὴ ἔχουν οὔτε ἰδιοκτησίαν, οὔτε μόνιμον κατοικίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Β'. Νὰ ἐπιμείνη εἰς τὸ νὰ ἀφεθοῦν ἀπὸ τοὺς Τούρκους τὰ κρατούμενα ἀπὸ αὐτοὺς φρούρια.

Γ'. Νὰ μὴ δεχθῆ ὥστε ἡ Πόρτα νὰ ἔχη μέρος ἢ ἐπιρροὴν, μήτε ἐκ πλαγίου, μήτε κατ' εὐθείαν, εἰς τὴν Ἐσωτερικὴν Κυβέρνησιν, εἴτε Πολιτικὴν, εἴτε Ἐκκλησιαστικὴν τῆς Ἑλλάδος.

Δ' Νά ζητήσῃ ἐπιμόνωσ τὸ νά ἔχῃ ἡ Ἑλλάσ τὰ ἀναγκαῖα στρατεύματα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν ἀσφάλειαν τῆσ Ἐπικρατεῖασ, καὶ τὴν ἀναγκαῖαν Ναυτικὴν δύναμιν διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἐμπορίου τῆσ.

Ε'. Νά ἐπιμένῃ ὥστε ἡ Πελοπόννησος, ἡ Ἀνατολικὴ καὶ Δυτικὴ Ἑλλάσ, αἱ Ναυτικαὶ καὶ αἱ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους νῆσοι, καὶ ἡ Κρήτη, νά λάβουν ἐξίσου διὰ τῆσ εἰρήνησ, ἀπαράλακτα τὰ ἴδια δικαιώματα, καὶ τὴν αὐτὴν τύχην, χωρὶς νά ἐμπορῇ ἢ Ἐπιτροπῇ, δι' ὅποιονδήποτε λόγον, καὶ εἰς ὅποιανδήποτε περίστασιν, νά συγκατατεθῇ, ὥστε νά ἐξαιρεθῇ τῆσ περὶ ἴσων δικαιωμάτων διαπραγματεύσεωσ κἀνὲν ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω μέρη τῆσ Ἑλληνικῆσ Ἐπικρατεῖασ, νά ἀπαιτήσῃ πρὸσ τούτοισ, καὶ δι' ὅσα ἄλλα μέρη ἔπρασαν τὰ ὄπλα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐσυσσωματώθησαν μετὰ τὴν προσωρινὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν, τὰ αὐτὰ δικαιώματα καθ' ὅσον ὅμως ἡ ἀπαίτησισ αὐτῆ εἶναι δυνατὸν νά κατορθωθῇ.

ΣΤ'. Νά ζητήσῃ, ὥστε οἱ Ἕλληνεσ νά ἔχωσι Σημαίαν, καὶ Νόμισμα, Ἐθνικόν· καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ νά στέλλωσι εἰς ξένας Αὐλάσ, καὶ νά δέχωνται, διπλωματικοὺσ Πράκτορασ.

Καὶ ὅμως κατὰ τοιαύτησ λαμπρῆσ προτάσεωσ συμβιβασμοῦ ὁ γενναῖοσ τὸ φρόνημα Δημητρίου Ἰψηλάντησ διεμαρτυρήθη, φρονῶν ταύτην ἀναξίαν τοῦ μεγάλου ἔθνουσ καὶ τοῦ μεγάλου ἀγῶνοσ του.

(γ) Αἱ θέσεισ εἰσ τὰσ ὑποῖασ ἐπέπεσεν τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ Ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, ὑπῆρξαν αἱ κατεγόμεναι παρὰ τοῦ Δημητρίου Μακρῇ παρὰ τοῦ Θεοδώρου Γρίβα καὶ παρὰ τῶν Πελοποννησίων τοῦ Κανέλου Δελιγιάνη, διοικουμένων κατὰ τὴν ὄρην ἐκείνην ἀπὸ τὸν Ἀντιστράτηγον Σπηλιόπουλον Μπαπόν. Θέλομεν ἐκθέσει κατὰ πλάτασ τὴν ἀλήθειαν, ἂν προσκληθῶμεν.

(θ) Μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ φίλου του, Γρηγορίου τοῦ Σούτσου κατὰ τὸ 1826 διαβαίνων κατὰ τὴν σερραῖν Ἑλλάδα ἤκουσεν ὁ ποιητῆσ ἀπὸ ἀπλοῦσ ποιμένασ ὅλα τὰ ἐν τῇ σκηνῇ τῶν ποιμένων διαλαμβανόμενα· ὁμοίωσ ὅλα τὰ καθιστορούμενα εἰσ τὰσ ἀκολούθουσ δύο σκηνὰσ εἶναι ἡ ἀλήθεια αὐτῆ, μετὰ λεπτομερείασ.

(ι) Ὁ Δημήτριος Σούτσος εἰς ἡλικίαν 23 ἐτῶν, εὐρεθεὶς εἰς Δακίαν μέγας Κόμισος, ἅμα ἤκουσε τὴν σάλπιγγα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐλευθερίας ἀπέβαλε τὰ τρυφηλὰ Ἀσιατικά του ἐνδύματα, ἐνεδύθη στολὴν Ἑλλήνος ὀπλίτου, ἠσκήθη τὴν τεκτονικὴν, ἐδαπάνησε τὴν ὀλίγην του περιουσίαν εἰς ὕπλισμόν ἄλλων, καὶ εἰς τὴν ἡμέραν τῶν νέων Θερμοπουλῶν παρουσιάσθη εἰς τὸ Δραγατζάνιον μὲ πτέρνας αἱματωμένας ἀπὸ τριάκοντα ἡμερῶν πεζοδρομίαν ἐπίπονον. Ἐκκτόνταρχος τοῦ ἱεροῦ λόχου, πρῶτος ἐγύμνωσεν τὴν σπάθην, καὶ ἔσχατος ἐφονεύθη· ὅταν εἶδε τὴν λειποταξίαν τοῦ ἀτάκτου στρατοῦ καὶ ἑαυτὸν μετὰ τοῦ ἱεροῦ λόχου ἐκτεθειμένον ἐν μέσῳ εἴκοσι χιλιάδων στρατοῦ, ἐκφωνήσας τὸν Θούριον τοῦ Ρήγα ἐφόρμησε κατὰ τῶν πεζῶν καὶ ἰππέων, ἔσφαξεν ἐπὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἰππέων καὶ ἐφονεύθη· εὔρε δὲ ὁ νέος Λεωνίδας τὴν ἐνδοξὸν θανὴν τὴν ὁποίαν παιδιόθεν ὠνειρεύετο.

Τὸν αὐτὸν ἥρωισμόν ἔδειξε καὶ Δρακούλης ὁ Ἰθακήσιος ὁ ἕτερος τῶν ἐκατοντάρχων· ὁ ἱερός δὲ λόγος συνεσφάγη.

Πρῶτοι οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες πεσόντες εἰς νέας Θερμοπούλας μετὰ τῶν τριακασίων ὑπέδειξαν εἰς τὴν γοάριαν Εὐρώπην ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς ἀρχαῖος κόσμος μέλλει νὰ ἐπαναφανῇ· ἐκτοτε ὑψώθη κατὰ πᾶσαν τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Γερμανίαν φωνὴ συμπαθείας, φωνὴ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

(ια) Ὁ Καραϊσκόσ αὐτὸς, διεγέρθη εἰς τὸν ποιητὴν, ὅτι κατὰ τὴν μάχην τῆς Μαράτης εὐρεθεὶς εἰς τὸν αὐτὸν προμαχώνα μετὰ τοῦ Μάρκου Βότσαρη, δὲν εἶδεν ἄνδρα γενναϊότερον αὐτοῦ, καὶ ἐξεπλάγη διὰ τὴν ἀνδρείαν του· «δύσκολα μητέρα γεννᾷ ἕναν Μάρκον» τοιαύτη ἦτον ἡ φράσις τοῦ Γεωργίου Καραϊσκού περὶ τοῦ Μάρκου Βότσαρη· καὶ ὁμοίως σήμερον τολμῶσι τινὲς νὰ διεγῶνται ἐν εἰδει μυστικῶν ἀνεκδότων, ὅτι ὁ ἐνάρετος ἐκεῖνος ἀνὴρ δὲν ἦτον γενναϊόψυχος, καὶ εἰς Καρπενήσιον ἀπέθανεν ἐκ κακῆς τύχης καὶ ἀπὸ ἀπέλπισίαν· ὁ ποιητὴς θέλει γράψῃ τὸ λυρικὸν δράμα τοῦ Μάρκου Βότσαρη· καὶ θέλουσιν αἱ τοῦ ἀνδρός ἀρεταὶ καὶ νίκαι ἀναφανῇ· σέβας πρὸς τοὺς ἀποθανόντας, τοὺς ὁποίους ἐσεβάσθησαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοί! νεκροί, δὲν δύνανται γὰρ ὁμιλήσωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν· οὐδὲ

ταινίας απαιτούσιν οί λαβόντες ταινίαν τὸν χοῦν τοῦ μνήμτος.

(16) Εἰς τὸν χορὸν τοῦτον εἶχεν ὁ ποιητὴς τὴν ἀκόλουθον ἔτι στροφὴν πρὸς τὸν ἀτρόμητον Κυναίγειρον τῆς νέας Ἑλλάδος Ἀντώνιον Κριεζῆν.

Σὲ Κριεζῆ! περίθαμβαι Ἀνατολαὶ καὶ Δύσεις
 Εἰς τῆς Αἰγύπτου τὰ νερά σὲ εἶδαν ν' ἀρμενίσσης.
 Φανὸν ν' ἀνάψης τρομερὸν ζητῶν ἐγγὺς τῆς Φάρου
 Εἰς τὰ πλευρά σου τὸν δαυλὸν ἐκράτεις τοῦ Κανάρου.
 Σκερπιζῶν δὲ τότε τὸ πῦρ εἰς πρύμνας καὶ εἰς πλώρας
 Καὶ χρόνων ἔργα ἕκαιες εἰς ὀλιγίστας ὥρας,
 Καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἐρήμην ἀπὸ πλοῖα
 Ἀπὸ τὸν φόβον ἢ σκιά τοῦ Νέλσωνος ὠχρία,
 Προδότις σας ἂν ἢ φωνὴ τοῦ μιναρῆ δὲν ἔχει,
 Καὶ ἦτον εἰς σᾶς οὔριος, ὡς ὁ ἀήρ, ἡ τύχη.

Ἀλλὰ φοβηθεῖς μὴ πολλὰ ἐπισωρευθῶσι τὰ ἔπη, ἀφήρесе ταύτην τὴν στροφὴν ἥτις ἀνακαλεῖ μίαν τῶν ἡρωικῶν πράξεων τῶν τριῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Ἀντωνίου Κριεζῆ, τοῦ Κ. Κανάρη καὶ τοῦ Ἐμμανουὴλ Τουμβάζη.

Λυπεῖται πολὺ ὁ ποιητὴς διότι δὲν ἐδυνήθη ν' ἀναφέρῃ οὐδὲ τὸν λεοντόκαρδον Δημήτριον Παπανικολῆν, ὅστις πρῶτος ἔκαυσε τὸν Ὀθωμανικὸν δίκροτον, καὶ κατὰ τὸν κόλπον τοῦ Φοίνικος διέσωσε τὸν Ἑλληνικὸν στόλον, ἐμβὰς μόνος μετὰ τοῦ πυρπολικοῦ του κατὰ τοῦ θριαμβεύοντος Ὀθωμανικοῦ στόλου, καὶ τρέψας αὐτὸν εἰς φυγὴν ἀκροθιγῶς καὶ ὅσον συνεχωρεῖτο εἰς δρᾶμα ὁ ποιητὴς ὠμίλησε περὶ πολλῶν ἔργων καὶ περὶ πολλῶν ἡρώων τῆς νέας Ἑλλάδος, ἀλλὰ πόσα καὶ πόσοι δὲν παρελείφθησαν! Ἡ νίκη τῆς Λάλας καὶ ὁ ἀτρόμητος ἦρωας τῆς Ἀνδρέας Μεταξᾶς, ἡ νίκη τῶν Μύλων, καὶ ὁ ἀνδρείος στρατηγὸς ὁ Δημήτριος Ἰψηλάντης μετὰ τοῦ Μακρυγιάνου, ἡ νίκη τῆς Γραβιάς καὶ ὁ συνετώτατος στρατηγὸς Ὀδυσσεὺς, ὅστις ἀδίκως κατηγορήθη ὡς προδότης καὶ ἀδίκως ἐσφάγη!

(17.) Ὁ ποιητὴς ἠθέλησε νὰ δείξῃ εἰς τὸ δρᾶμά του καὶ τὰ

μεγάλα πολιτικά δόγματα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, πιστῶς δὲ ἐστιχούργησε τὰς συνταγματικὰς ἀρχὰς τῆς Τροικῆνος· ἰδοὺ τὸ κείμενον εἰς τοῦ ὁποίου τὴν σύνθεσιν τόσον συνέτρεξε ὁ νομομαθὴς Γρηγόριος Σουῦτσος.

Ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγίας καὶ ἀδιαίρετου Τριάδος.

Καὶ τρίτην ἤδη τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος εἰς ἐθνικὴν συνέλευσιν συνηγμένον, κηρύττει διὰ τῶν νομίμων πληρεξουσίων τοῦ, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, τὴν Πολιτικὴν αὐτοῦ ὑπαρξιν καὶ Ἀνεξαρτησίαν, καὶ συνιστᾷ τὰς ἐξῆς θεμελιώδεις Ἀρχὰς τοῦ Πολιτεύματός του.

Κεφ. α. Περί Θρησκείας.

I. Καθίς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπαγγέλλεται τὴν Θρησκείαν τοῦ ἐλευθέρως, καὶ διὰ τὴν λατρείαν αὐτῆς ἔχει ἴσὴν ὑπεράσπισιν.

4. Ἐπαρχίαι τῆς Ἑλλάδος εἶναι, ὅσαι ἔλαβον καὶ θά λάβουν τὰ ὄπλα κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς δυναστείας.

7. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τῶν νόμων.

II. Ὁ νόμος ἀσφαλίζει τὴν προσωπικὴν ἐκάστου ἐλευθερίαν· κανεὶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ φυλακωθῆ, εἰμὴ κατὰ τοὺς νομικοὺς τύπους.

12. Ἡ ζωὴ, ἡ τιμὴ, καὶ τὰ κτήματα ἐκάστου ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας εὐρισκομένου, εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων.

17. Ἡ Κυβέρνησις ἔμπορεῖ ν' ἀπαιτήσῃ τὴν θυσίαν τῶν κτημάτων τινὸς διὰ δημόσιον ὄφελος, ἀποχρώντως ἀποδεδειγμένον, ἀλλὰ διὰ προηγουμένης ἀποζημιώσεως.

18. Αἱ βάσανοι καὶ αἱ δηρεύσεις ἀπαγορεύονται.

21. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν, οὔτε πωλεῖται, οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος· ἀργυρώνητος δὲ ἢ δοῦλος παντὸς γένους καὶ πάσης θρησκείας, καθὼς πατήσῃ τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἀπὸ τὸν δεσπότην αὐτοῦ ἀκατάζητος.

26. Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα, χωρὶς προεξέτασιν, νὰ γράφωσι καὶ νὰ δημοσιεύωσιν ἐλευθέρως διὰ τοῦ τύπου, ἢ ἀλλέως τοὺς στοχασμοὺς, καὶ τὰς γνώμας των, φυλάττοντες τοὺς ἀκολούθους ὅρους. α. Νὰ μὴν ἀντιβαίνουσιν εἰς τὰς

ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. β'. Νὰ μὴν ἀντιβαίνωσιν εἰς τὴν σεμνότητα. γ'. Νὰ ἀποφεύγωσι πᾶσαν προσωπικὴν ὕβριν καὶ συκοφαντίαν.

27. Κανένας τίτλος εὐγενείας δὲν δίδεται ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν.

28. Τὰ ἐπίθετα Ἐκλαμπρότατος, Ἐξοχώτατος κλπ. δὲν δίδονται εἰς κανένα Ἕλληνα ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας.

(ιδ) Εἰς τὴν Κερκτζίνην, μετὰ τὴν γενναίαν πρότασιν τοῦ Γαρδικιώτου Γρίβα συνεκλείσθη μετ' αὐτοῦ καὶ ὁ Τούτσας Βότσαρης, ὁ στήσας ἐπὶ τοῦ στήθους του τὴν μεγάλην κεφαλὴν τοῦ Μάρκου Βότσαρη, καθ' ἣν στιγμὴν εἰς τὰς σκηνὰς τῶν Ὀθωμανῶν ὁ πρωτομάρτυς ἐτρώθη· ὅτε δὲ ἡμέρας τινὰς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καραϊσκού ἔγινεν ἡ φρικτὴ ἐκείνη καταστροφή τοῦ στρατοπέδου του, ὁ Τούτσας Βότσαρης βλέπων τὴν σφαγὴν τοῦ Δράκου, τοῦ Βέικου, τοῦ Δαγγλῆ, τοῦ Νοταρᾶ καὶ τόσων ἀνδρείων, φωνὴν ἀφείς μεγάλην καὶ εἰπὼν «ἐγὼ μόνος ἐπιζῶ! . . .» ἐβρίφθη ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν καὶ θάνατον ἔλαβε ἐκούσιον.

Αὐτὸς ὁ οἶκος τῶν Βοτσαρῶν ἐτίμησε μάλιστα τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα· εἰς τὰς τρεῖς θαυμαστάς πολιορκίας τοῦ Μεσολογίου τρεῖς Βοτσαρεῖς προέδρυσαν οὕτως εἰπεῖν.

Εἰς τὴν πρώτην ὁ Μάρκος μέχρι τῆς ἐλευσεως τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου· εἰς τὴν δευτέραν ὁ Κώστας Βότσαρης· εἰς τὴν τρίτην ὁ γέρον Νότης Βότσαρης, τοῦ ὁποίου τὴν στρατηγικὴν ἐμπειρίαν θαυμάζων ὁ Καραϊσκος εἰς ἧτταν τινὰ τοῦ στρατοῦ του ἔλεγε «πῶς δὲν ἔχω ἕναν Νότην Βότσαρην ἐδῶ!»

(ιε) Πολλοὶ ζητοῦσι νὰ ἀφαιρέσωσι τὴν δόξαν τῆς ἐν Κλεισόβῃ νίκης ἀπὸ τὸν Κίτζον Τζαβέλλαν· ἀλλ' ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ παρουσία τοῦ ἥρωος Σουλιώτου ἐνεψύχωσε τοὺς ἐν Κλεισόβῃ Ἕλληνας καὶ ὅτι ὁ νικητὴς τῆς Ἀμπλανῆς ὑπῆρξεν ὁ στρατηγός των καθ' ὅλην τὴν μάχην.

(ις) Ὁ εὐφύεστατος Ἀνδρέας Ζαήμης εἰς ταύτην τὴν μάχην ἠρίστευσε ἐπιπεσὼν μετὰ γυμνοῦ ξίφους κατὰ τοῦ πλησιεστέρου Ἀραβικοῦ προμαχῶνος καὶ συλλαβὼν αἰχμαλώτους διακοσίους Ἀραβας.

Ο
ΟΔΟΠΟΡΟΣ
ΔΡΑΜΑ ΛΥΡΙΚΟΝ
ΕΙΣ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

Ο ΟΔΟΠΟΡΟΣ

ΡΑΛΟΥ έρωμένη του Οδοπόρου.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ τροφός της.

ΠΑΪΣΙΟΣ Ηγούμενος του Αγίου Όρους.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ μοναχός.

Η Σκηνή εις τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἔξω τῆς περιοχῆς τῶν
μοναστηρίων.

Ο

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

Πρόθυρα γαοῦ· ἐντεῦθεν χιονοσκέπαστοι κορυφαί

Βουνῶν, καὶ θάλασσα ἐκεῖθεν.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΠΑΙΣΙΟΣ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΣΙΟΣ

ΘΕΟΛΟΣΙΟΣ.

Ποῦ εἶναι ὁ νεόφερτος, ὁ ξένος ὀδοιπόρος;
Ἡ μαύρη παρουσία του ἐσκότησε τὸ Ὅρος.
Παράδοξος καλόγηρος! τί φεύγει τοὺς ἀνθρώπους,
Κ' εἰς τῶν σπηλαίων κρύπτεται τοὺς ἀφωτίστους τόπους;

ΠΑΙΣΙΟΣ.

Ὁ ἐξοχος πολλάκις νοῦς ζητεῖ τὴν ἐρημίαν
Καὶ φεύγει τὴν μὲ τοὺς κοινούς ἀνθρώπους κοινωνίαν,
Καθὼς ὁ μέγας πλάτανος τὰς ῥίζας του δὲν βάλλει,
Παρ' ὅπου πλατανόκορμοι δὲν γειτονεύουν ἄλλοι.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ.

Τί θέλεις; φρίκην μ' ἔφεραν, μ' ἐπάγωσαν τὸ αἷμα
 Τὸ σιγαλόν του πάτημα, τὸ σκοτεινόν του βλέμμα,
 Αἱ ὀρθωμένοι καὶ λευκαὶ τῆς κεφαλῆς του τρίχες·
 Τὸν εἶδες χθές, καὶ μὲ αὐτὸν συνομιλίαν εἶχες.
 Τίς εἶναι; τί ζητεῖ ἐδῶ; σέ εἶπε τ' ὄνομά του;
 Σέ εἶπε τὰ συμβάντα του, σέ εἶπε τὰ δεινά του;

ΠΑΙΣΙΟΣ.

Τρεῖς νύκτας τὸν φιλοξενεῖ τὸ πτωχικόν μου δῶμα,
 Ἄλλ' ἢ σφραγίς κρατεῖ κλειστὸν τὸ θλιβερόν του στόμα.
 Τὴν ὥραν πάντοτε αὐτὴν, ἐν ᾧ λευκοχαράζει,
 Καὶ μόνος ὁ ἀκοίμητος ἀλεκτροῦν φωνάζει,
 Τὰ ὄρη περιέρχεται, τοὺς θρήνους του ἀρχίζει,
 Καὶ εἰς τῆς λειτανίας των τοὺς μοναχοὺς συγχίζει·

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ.

Χθές ἦτον ἡ πανσέληνος ὠχρὰ καὶ θολωμένη.
 Ἐκεῖ κατὰ τὴν θάλασσαν τὸν εἶδα νὰ πηγαίνει.
 Παρατηρήσας γύρω του καὶ σκάψας βαθὺν λάκκον,
 Ὑπὸ τὴν ἄμμον ἔθαψε κοκκάλων βαρὺν σάκκον,
 Ἀπὸ μαγείας μυστικὰ καὶ κρίματα γεμάτος·
 Ἐκούω κρότον... ἔρχεται· εἶν' ἡ φωνή του... νάτος.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ καὶ οἱ ἀνωτέρω.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ καθήμενος εἰς βράχον ἀπότομον.

Αὐτὸ βλέπεις τὸ ποτάμι
 Ὅ, που τρέχει θολωμένον;
 Αὐτὸ βλέπεις τὸ καλάμι
 Ὅ, που τρέμει κυρτωμένον;
 Ἐγὼ εἶμαι τὸ καλάμι,
 Τὸ ποτάμι, ἡ ζωή μου,
 Καὶ τὸ μέλλον μου αἱ ἄμμοι
 Τῆς ξηρᾶς αὐτῆς ἐρήμου.

Θόλωσε καὶ μαύρη τρέχει Ὀδοιπόρα! ἡ ζωή σου
 Τὰ βουνα, τὰ σύννεφά των, εἶναι μόνοι σύντροφοί σου.
 Εἰς ἐρήμους πεδιάδας σὲ παραίτησαν οἱ φίλοι
 Τῆς πιστῆς σου ἐρωμένης νεκροκλείσθησαν τὰ χεῖλη.
 Μετεβλήθησαν τὰ πάντα· μετεβλήθη καὶ ὁ χρόνος.
 Πλὴν δὲν ἄλλαξεν ὁ πλάστης, δὲν ἀλλάζει αὐτὸς μόνος.
 Ὡς θυμίαμα λιθάνου καθαρὸς ἐνώπιόν του
 Μετανοίας ζωὴν ζῆσε εἰς τὸν ἅγιον ναόν του.
 Ὁμοῖος μὲ σὲ ὁ φοῖνιξ τὸ πτηνὸν τῆς μελωδίας
 Προνοεῖ τὴν τελευτὴν του,
 Κ' εἰς τὰ ὄρη ἀναβαίνων τῆς πετραίας Ἀραβίας
 Εἰς εὐώδη ξηρὰ δάση ἐτοιμάζει τὴν ταφὴν του.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ πρὸς τὸν Παῖσιον.

Τὸ ἄγριόν του πρόσωπον, πιστεύεις; μὲ ἀρέσει·

ΠΑΙΣΙΟΣ.

Ἀπό τὸν βράχον ἀδελφέ! φοβοῦμαι μήπως πέσῃ.

(Μὲ δυνατὴν φωνὴν πρὸς τὸν Ὀδαιπόρον.)

Θὰ πέσῃς ξένη ἀσκητή! μὴ κλίνῃς τὰ πλευρά σου.

Ο ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ πρὸς τὸν Ὀδοιπόρον.

Μὴ βλέπῃς εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ ποῦ πατεῖς στοχάσου!

Ὁ ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ βυθισμένος εἰς συλλογισμοὺς καὶ
βλέπων τὰς κορυφὰς τοῦ Ἄθωτος.

Κρυσταλλωμένε Ἄθωνα! μὲ θάμβος σὲ κυττάζω
Διὰ τὸ γιγαντῶδες σου ἀνάστημα θαυμάζω·
Εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς γῆς τὰς ρίζας σου ἀπλώνεις,
Καὶ μὲ τὰ μαῦρα τάρταρα τὸν οὐρανὸν ἐνόηεις.

Διὰ δὴμ' ἀδαμάντινον τὴν κορυφήν σου στέφει·
Τὰ δάσ' εἶναι ἡ ζώνη σου, ἡ κόμη σου τὰ νέφη,
Ἡ ἀστραπὴ τὸ βλέμμα σου, ὁ χεῖμαρρος φωνή σου,
Καὶ ὁ ἀνεμοστρόβιλος ἡ βροντερὰ πνοή σου.

Καθὼς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος τῆς πλάσεως, ἀρχαῖος
Σὺ πρῶτος ἔλαβες ζωὴν καὶ θέλεις τελευταῖος
Προσφέρει τὸν αὐχένα σου εἰς τὸν σφαγέα χρόνον.
Νὰ ρέῃ βλέπεις ὑπὸ σὲ ἡ κόνις τῶν αἰώνων.
Κατακλυσμὸς δὲν ἔλουσε ποτὲ τὸ μέτωπόν σου·
Ἄσπάζεται ἡ θάλασσα τὰς ἄκρας τῶν ποδῶν σου.

ὦ φύσις! τόσα τέκνα σου χωρὶς ψυχὴν καὶ αἰσθήσεις
 Λιῶνας ζῶσι, καθὼς σὺ ὦ αἰωνία φύσις!
 Κ' ἐν ᾧ τῶν μυστηρίων σου τὸ αἶνιγμα εὐρίσκει
 Ὁ ἄνθρωπος, στιγμῆς υἱὸς πρὶν ζῆσθ' ἀποθνήσκει!

(Ἀκούεται ἤχος σφμάντρων.)

Ο ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ πρὸς τὸν Παῖσιον.

Ὁ Ἥλιος ἀνέτειλε· τὸ σήμαντρον μᾶς κράζει.
 Ἀναχωρῶ· τῆς προσευχῆς ἡ ἔσρα πλησιάζει.

ΠΑΙΣΙΟΣ.

Πηγαίνεις φίλε; ἡ στιγμή τοῦ ὄρθρου ὅταν φθάσῃ,
 Τῶν ἱερέων ὁ χορὸς ἄς μὲ προῖδεάσῃ!

(Ὁ Θεοδόσιος φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ καὶ Παῖσιος.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ἀπὸ τοῦ βράχου βλέπων τὸν ἥλιον
 ἀνατέλλοντα.

ὦ ἥλιε! τὰς τόσας σου ἀκτῖνας πόθεν ἔχεις;
 ὦ ταχυδρόμε τοῦ θεοῦ, ποῦ ἦσουν καὶ ποῦ τρέχεις!
 Ὅποτεν τὴν αὐγὴν φανῆς, τί δόξα! καὶ τί κάλλος!
 Νὰ σ' ἀντικρούσῃ δύναται ἀντίπαλός σου ἄλλος;

Ἐμπρός σου τ' ἄστρα εὐώνονται, καὶ σὺ ἀυγάζων μόνος,
 Βαδίζεις εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ βῆμα ἡγεμόνος.
 Ὡ Παντεπόπτα ἑφθαλμέ, καὶ ὦ ψυχὴ τοῦ κόσμου!
 Τὴν λάμψιν σου εἶθε πολὺ νὰ μὴν χαρῆ τὸ φῶς μου!

Ο ΠΑΙΣΙΟΣ *βλέπων τὸν Ὀδοιπόρον καταβύροντα
 ἀπὸ τὸν βράχον.*

Αὐτὸς δὲν εἶναι ἄνθρωπος τῆς ἰδικῆς μας σφαίρας!
 Ποῦ ἄραγε τὸ πρῶτον φῶς νὰ εἶδε τῆς ἡμέρας!

Πρὸς τὸν Ὀδοιπόρον πλησιάζοντα.

Καλῶς σὲ πῦρα μοναχέ· σὲ βλέπω δακρυσιμένον
 Σὲ βλέπω ἥλιον θολὸν εἰς νέφη βυθισμένον.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Τοὺς διαβάτας τ' οὐρανοῦ, τὰ νέφη ὁμοιάζω,
 Καὶ μὲ τὴν παρουσίαν μου τὴν φύσιν σκυθρωπάζω.

ΠΑΙΣΙΟΣ.

Τοῦ κόσμου πάθη ἀσκητή! ὁ ῥάσος σου μὴν κρύπτῃς;
 Τὸ συνειδὸς σὲ τύπτει;

Εἰπέ με τοῦ πλησίον σου μὴν ἔσκαψες τὸν λάκκον;
 Ἀπὸ ψυχῆς ἰατρικῶ κρατῶ βαρὺν τὸν σάκκον.

Ὅριζοντα ἔχει μακρὸν ὁ γέρον ὀφθαλμὸς μου.

Ἡ ῥάβδος ἢ πολὺπειρος τοῦ κρούου γήρατός μου...

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ *διακόπτων τὸν Παῖσιον.*

Ἐπαρέ τὴν ὁδηγὸν σου χιονόφρυδέ μου γέρα!

Καὶ ἀλλοῦ τὰ βότανά σου καὶ τὰς συμβουλὰς σου φέρε.

Ο ΠΑΪΣΙΟΣ *πλησιάζων πρὸς τὸν Ὀδοιπόρον.*

Συγχώρησε τὸ θάρρος μου· ἡμέρας τρεῖς, στοχάσου,
 Νὰ ψαύσω ἂν ἐτόλμησα τὰς φλογεράς πληγὰς σου.
 Ἀκτῖνας σπείρει διαυγεῖς τὸ σκυθρωπὸν σου βλέμμα.
 Τὸ βλέπω· εἰς τὰς φλέβας σου κοινὸν δὲν τρέχει αἷμα·
 Ἢ ἀπατῶμαι, ἢ νὰ ζῆς εἰς βράχους δὲν ἐπλάσθης·
 Εἰς τὴν μονὴν τὰ πάθη σου καὶ κλείσης ἐβιάσθης.
 Τίς εἶσαι; πόθεν ἔρχεσαι; ποῦ τρέχεις; τί σκοπεύεις;

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Τίς εἶμαι; πόθεν ἔρχομαι;... τί τὰ πολυγυρεῖεις;
 Τὰ παρασμένα πέρασαν· μὴν τ' ἀνεμοταράττης.
 Εἰς τὰς τριόδους τῆς ζωῆς εὐρέθην διαβάττης.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ταλαίπωρε! κἂν ταύτην μου τὴν ἀπορίαν λύσει·
 Τὸ πρόσωπόν σου γήρασε καὶ ὅμως νέος εἶσαι.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν γηράσκουν πάντοτε τὸν ἄνθρωπον οἱ χρόνοι;
 Ἡ λύπη κόπτει γόνατα, ὀδόντας ἐκριζώνει.
 Εἰς τὸ τραπέζι τῆς ζωῆς τὸν τάπητα πρὶν στρώσω,
 Εἰς ἓν εὐῶδές της ποτὸν ἠθέλησα ν' ἀπλώσω·
 Ἢ μοῖρᾶ μου μ' ἐπρόσφερε κί αὐτὸ φαρμακευμένο·
 Τὸ ἤγγισαν τὰ χεῖλη μου, καὶ μὲ σφαγμοὺς πεθαίνω.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Καὶ τί κακὰ ὑπέφηρες;

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Ὁ κόσμος τί δὲν ἔχει;

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ὁ φρόνιμος εἰς τὰ δεινὰ τοῦ βίου του ἀντέχει.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Καλήτερα ὁ ἄνθρωπος νὰ ἦτον κρύα πέτρα,
 Παρὰ νὰ ἔχη αἴσθησιν καὶ φρόνησιν καὶ μέτρα!
 Σταθμίζεις τὰ ἐγκόσμια μὲ ἀταράχους φρένας,
 Ἀπὸ τοῦ ἄσπρου γήρατος τὸ ψύχος δαμασμένως.
 Πλὴν μάθε· εἰς τὰ σπλάγχνα μου ἡ λύπη ἐμφωλεῖται.
 Πλὴν μάθε· νὰ ἐκτοπισθῇ ὁ νοῦς μου κινδυνεύει.
 Σκιά σκιά μὲ κυνηγεῖ φρικώδης, εἰς τὰ σκότη.
 Προχθές ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς ἐσήμαινεν ἡ πρώτη.
 Εἰς τὰ βουναὶ περιπλανῶν ἀπαυδισμένον βῆμα,
 Τοῦ καταρράκτου ἔβλεπα τὸ θορυβῶδες κῦμα·
 Φωνὴ θρηνώδης ἔκρουσεν ἐξαίφνης τοὺς ἀέρας·
 Ἐστράφην, κ' εἰς τὸ τρέμον φῶς τῆς σκυθρωπῆς ἐσπέρας
 Τὴν εἶδα· τῶν χρυσαφωτῶν πλεξίδων τῆς ἡ ἄκρη
 Ἐστέγνωσε τῶν γαλανῶν ὀμμάτων τῆς τὸ δάκρυ.
 Εἰς τὰς κρινώδης πτέρνας τῆς, εἰς τ' ἀπαλά τῆς στήθη
 Ἀλύσσω εἶδα στίγματα, τραυμάτων εἶδα πλήθη.
 Μὲ μίαν χεῖρα μ' ἔδειχνε τὸ καταρρέον αἶμα,
 Μὲ ἄλλην μ' ἐφοβέριζε, καὶ μὲ ὀργίλον βλέμμα
 Μὲ βῆμα θυμομέθυσον ἐπέταξεν ἐμπρός μου.
 Ἡ θεὰ τῆς μ' ἐπάγωσεν, ἐσκότισε τὸ φῶς μου.

(Σείων τὴν χεῖρα τοῦ Παῖσιου.)

Πῶς ἡ ἀνεξιλέωτος μὲ κυνηγεῖ σκιά τῆς;
 Ὡς πότε ἀκαμπτη σκιά τὰ σπλάγχνα μου σπαράττεις;
 Δὲν ἔχουν αἵματος λεπτήν αἰ φλέβες μου ρανίδα...
 Ἄ! διὰ σὲ παραίτησα καὶ φίλους καὶ πατρίδα

Καὶ ὡς αὐτὰ τὰ ὄρη ζῶ τὰ ἐσκελεθρωμένα,
 Εἰς τὰς ἐρήμους ἔρημος, καὶ ξένος εἰς τὰ ξένα·

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ἡ λύπη σου διαπερᾶ εἰς τὰ ἐνδόμυχά μου.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

ὦ κάθησε! ὦ κάθησε ν' ἀκούσης τὰ δεινά μου.
 Μὲ κρύπτει ῥάσος σήμερον καὶ καλογήρου σκέπη,
 Πλὴν τῆς στολῆς μου ἡ βαρὴ νᾶ σὲ πλανᾶ δὲν πρέπει.
 Πλὴν ἄλλοτε δαφνόστεπτην ἐβάσταξα σημαίαν,
 Καὶ θώρακα ἐφόρεσα καὶ περικεφαλαίαν,
 Καὶ ἵππευσα πτερόποδας χρυτοχαλίνους ἵππους.
 Εἰς τοὺς τερπνοὺς εἶδα τὸ φῶς τοῦ Βυζαντίου κήπους·
 Ἐκεῖ ἐν μέσῳ μурσινῶν καὶ τρυανταφυλλῶνων
 Τὴν οὐρανίαν μου Ῥαλοῦ ἐγνώρισα πρὸ χρόνων.
 Τοῦ ὕμεναίου ἔμελλαν ν' ἀνάψωσιν αἱ δᾶδες,
 Ἐν' ᾧ αἱ Μαραθῶνιαι ἀρχαῖται πεδιάδες
 Ἀπὸ δικαίαν ἀναπταν πυρκαϊᾶν πολέμου.
 Μὲ τάχος ἐκεῖ ἔτρεξα ὀρμητικοῦ ἀνέμου,
 Τῆς νέας ἐρωμένης μου τὸν ἔρωτα προδώσας.
 Ἐμάθατε τὰς δόξας μας, τὰς νίκας μας τὰς τόσας.
 Ἄλλ' ὅταν τὴν πατρίδα μου ἐκτὸς κινδύνου εἶδα,
 Ἐζήτησα τὴν φίλην μου, ἀφήσας τὴν πατρίδα.
 Περὶ τὰ τέλη κρυεροῦ νεφώδους φθινοπώρου
 Εἰς τὰς εὐώδεις ἔφθασα κοιλάδας τοῦ Βοσπόρου.
 Ὡς λύπη ἀπροσδόκητος καὶ ὦ παλμοὶ ὀδύνης!
 Τὴν νύκτα μὲ τὸ τρέμον φῶς τῆς θολερᾶς σελήνης

Ἐμβαίνω εἰς τὸν κῆπὸν τῆς· .. μὲ λέγει γέρων ἕνας
 Ὁ ἔρωσ σου τῆς δυστυχοῦ; ἐσάλευσσε τὰς φρένας.
 » Ζῆ; ζῆ; ἐγὼ τὸν ἐρωτῶ· κι' αὐτὸς « νὰ ἐξετάσῃς
 » Ἐὰν ἀπέθανεν, ἢ ζῆ, τὸ βῆθος τῆς θαλάσσης.
 » Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔπλευσεν, ἐλπίζουσα νὰ σ' εὔρη·
 » Πλὴν ἐναυάγησεν· ἂν ζῆ τὸ πέλαγος ἤξεύρει·...

(Μετ' ὀλίγον καὶ μὲ συγκίνησιν μεγάλαν ψυχῆς.)

Ἐπτά, ὦ γέρων! ἄλλαξεν ἐνδύματα ἡ φύσις,
 Ἀφ' οὗ δακρύων ἔγειναν οἱ ὀφθαλμοὶ μου βρύσεις.
 Μὲ εἶδαν μελαγχολικὸν καὶ μόνον εἰς τὰ ξένα
 Ὁ πχνωμένος Τάμεσις, καὶ ἡ ἀμμώδης Σένα.
 Εἰς τὸ Σινὰ εἰς τὸ Θαβὼρ καὶ εἰς τὰ Πυρηναιῖα
 Ἐγήρησα· ἡ λύπη μου διατρηρεῖται νέα.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ὁ χρόνος τὰς βαθείας μας πληγὰς δὲν βαλσαμόνει;
 Εἰς τὰ πτερά του δὲν πετοῦν οἱ ψυχικοὶ μας πόνοι;
 Ὁ ἄνθρωπος γλυκυγελαῖ θρηνεῖ καὶ πάλιν χαίρει·
 Τὸ στῆθός του αἰσθήματα αἰώνια δὲν φέρει.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Τὸ ἔαρ μου ἐπέρασε, καὶ πίπτουσι χιόνος
 Ψεκάδες εἰς τὴν κόμην μου, μηνύματα χειμῶνος.
 Μ' ἀφῆκαν τῆς νεότητος ἐλπίδες, πλάνχι, πόθοι·
 Τὰ πάθη εἰσιώπησαν, τὸ σῶμα ἐκυρτώθη·
 Πλὴν ἡ νεκρὰ καρδιά μου ἐγχαρχμέναι δειχναί
 Εἰς τὰ καυμένα φύλλα τῆς τοῦ ἔρωτος τὰ ἴχνη,

Καθώς ὁ χάρτης τεφρωθεὶς διατηρεῖ ἀκόμα.
 Τὰ μαῦρα χειροστίγματα εἰς τὸ καέν του σώμα.

(Κλαίων.)

Τὸ φῶς σου ὅταν ἔσβυνε ῥαλοῦ μου! δὲν μὲ εἶδες,
 Μ' ἐχώριζαν ὠκεανοὶ, βουναὶ κρυσταλωμένα,

Πλὴν μ' ἔνωσαν μ' ἔσένα,

Καὶ ὄλοι μου οὐ στοχασμοὶ, καὶ ὄλαι ἢ ἐλπίδες·

Ποσάκις βλέπων νὰ γελαῖ μὲ τ' ἄστρα ἢ σελήνη,

« Τὴν βλέπει τώρα, ἔλεγα, μακρόθεν μου κ' ἐκείνη! »

Ποσάκις ὑπὸ τ' οὐρανοῦ ἀγρύπνησα τὸ δῶμα,

Ἐλπίζων νὰ συναγρυπνῶ μὲ τὸ γλυκὶ σου ὄμμα!

Καθὼς ὁ προσηλούμενος μαγνήτης εἰς τὸν πόλον,

Ἐπροσηλόνετο εἰς σέ τὸ λογικόν μου ὄλον.

(Πρὸς τὸν Παῖσιν.)

Ὅποτεν σὺ προσεύχεσαι καὶ κάμνης τὸν σταυρόν σου,

Εἰς τὴν χρυσῆν Ἀνατολὴν γυρνᾷς τὸ πρόσωπόν σου,

Κ' ἐγὼ σ' αὐτὸ τὸ ἄστρον μου, σ' αὐτὸν τὸν ἥλιόν μου

Ἀδιακόπως ἔστρεφα τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Δησμόνησε τὸ παρελθόν· τὸ βλέπεις· σέ ταράττει·

Ἡ μνήμη τῶν εὐτυχιῶν τοὺς δυστυχεῖς σπαράττει.

ΟΔΟΠΟΡΟΣ.

Τὰ περυσμένα, λέγεις σὺ, μὲ φέρουν λύπαις μόνον.

Ἀπὸ τὴν λάμψιν ζῶ ἐγὼ τῶν περυσμένων χρόνων.

Καὶ τὸ ἡλιοτρόπιον τὸ πρόσωπόν του στρέφει

Ὁμοίως πρὸς τὸν ἥλιον, κί ὁ ἥλιος τὸ τρέφει.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ἀνθρώπου μεγαλοφυοῦς ἀθάνατον σφραγίδα
 Εἰς τὸ εὐρύ σου μέτωπον ἐκ πρώτης ἀρχῆς εἶδα.
 Θαυμάζω πῶς ἀνέχεται ἡ εὐγενὴς ψυχὴ σου
 Νὰ κλείεται εἰς σκοτεινάς ἐρήμους ἡ ζωὴ σου.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Ἄγνωστη νὰ μένη θέλω ἡ ταλαίπωρη ζωὴ μου·
 Ἡ ψυχὴ μου πλούτη, δόξαν, οὔτε θέλει, οὔτ' ἐλπίζει.
 Ἐν κ' ἐγὼ ἄς ἦμουν δένδρον τῆς ξηρᾶς αὐτῆς ἐρήμου
 Ὄπου ζῆ καὶ ἀποθνήσκει καὶ κἀνεὶς δὲν τὸ γνωρίζει!

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Σὲ βλέπω ἄνδρα ἔμπλεων φρονήσεως καὶ πείρας...

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Καθὼς ὁπότεν αἱ καρδαὶ χαλαρωθοῦν τῆς λύρας,
 Κάμμιαν ἔρρυθμην φωνὴν ἡ λύρα δὲν ἀφίνει,
 Ἀλλὰ βοὴν καὶ γογγυσμὸν ἀτάκτων ἤχων χύνει,
 Ὅμοίως καὶ ἡ δύνχμις ἐλύθη τοῦ νοῦς μου,
 Εἶν' ἄτακτος καὶ ἄρρυθμος ὁ κάθε στοχασμὸς μου.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ὁ ἥλιος τὸ βῆμά του πρὸς δύσιν ὅταν στρέφῃ,
 Ὡς ἔχνη του εἰς τὸ κενὸν ἀφίνει χρυσᾶ νέφη·
 Καὶ ὁ φιλότιμος, θνητὸς πρὶν ἡ ζωὴ του δύσῃ
 Φῶς χρεωστῆ αἰώνιον ὀπίσω του ν' ἀφήσῃ.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Εἰς τῆς αἰωνιότητος τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις
 Σημεῖα διαβάσεως τί ὠφελεῖ ν' ἀφήσω;

Κερδίζει τρέχουσα ἡ ναῦς εἰς κύματα θαλάσσης,
 Ἐάν ἀφίν' ὑδραύλακας ἡ πρύμνη της ὀπίσω;...
 Αἱ πόλεις αἱ πρωτεύουσαι τῆς οἰκουμένης ὅλης,
 Μὲ φαίνονται ὑπόγειαι στεναὶ μυρμιγγοπόλεις.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ἡ γῆ σὲ φαίνεται στενὴ· ὁ οὐρανὸς ἐμπρὸς σου·
 Οἱ ἄνθρωποι σ' ἀδίκησαν· εἰς τὸν θεὸν ὑψώσου.

ΟΔΟΠΟΡΟΣ φεύγων.

Ματαίως εἰς τὴν ἔρημον ἐφυλακώθην νέος.
 Εἰς τὴν σκιὰν τοῦ πλάστου μου ἐπρόστρεξα ματαίως.
 Ματαίως ἡ νεότης μου εἰς τὰ βουναὶ μονάζει·
 Ἡ φλογερά μου κεφαλὴ τὴν Αἴτην ὁμοιάζει.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΚΑΙ ΠΑΪΣΙΟΣ.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ.

Ὁ Ὄρθρος, πάτερ! ἄρχισε· πλὴν ἄγνωστός τις νέα
 Μὰς ἔφθασε μὲ μίαν της τροφὴν ὡς καλογραία·
 Ῥιφθεῖσα εἰς τὴν γῆν αὐτὴν, ἀπὸ τὴν τρικυμίαν,
 Εἰς τὸν ναὸν προσέτρεξεν μ' εὐγνώμονα καρδίαν.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Μακρὰν ἀπὸ τὰς ἱερὰς μονὰς, μακρὰν ἡ νέα!
 Τοιαύτη ἐπεκράτησε διάταξις ἀρχαία.

(Φεύγουσι.)

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Φαίνεται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἁγίου ὄρους κατὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐρημοκλήσιον ἀνοικτὸν πανταχόθεν.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

Ἡ ΡΑΛΟΥ γονυκλιτῆς πρὸς τὸ εἰκόσιμα τῆς Παραγίας.

Τοὺς στεναγμούς μου ἄκουσε ἰδὲ τὰ δάκρυά μου,
Καὶ τὴν ἀθῶαν δούλην σου λυπήσου Δέσπαινά μου·
Ἐνὸς ἀπίστου ἄθλιον ἑννέα χρόνους θῶμα,
Τὸ ξένα περιέρχομαι μὴ ἀπαυδισμένον βῆμα.
Μὴ μὲ ἀφήσης εἰς αὐτὴν τὴν ἔρημον τοῦ κόσμου·
Ἡ κάθε μου ἀναπνοή, εἶν' ἕνας στεναγμός μου.
Τὸν ἄρτον τὸν γλυκύτερον τὸ στόμα μου πικραίνει.
Τὸ δροσερώτερον νερὸν τὸ στόμα μου θερμαίνει.
Θρηνεῖ ἐδῶ ἢ θάλασσα· μὴ αὐτὴν ἐδῶ στεναῶ.
Αὐτὴν ἐδῶ, καὶ τ' οὐρανοῦ τὰ σύννεφα κυττάζω.
Εὐτυχισμένα σύννεφα! τὸ πένθος μου ἰδέτε,
Κι' ἂν φθάσετε τὸν Βίσπορον, τὸ πένθος μου εἰπέτε.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΡΑΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Ραλοῦ!.. Ραλοῦ!.. νὰ τὸ εἰπῶ;

ΡΑΛΟΥ.

Τί τρέχει; τί συνέβη;

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ,

Ἐκείνος ὅστις ὄλον σου τὸν βίον φαρμακεύει...

ΡΑΛΟΥ.

Ἄ...πέ...θα...νε;..

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Τὸν εἶδα.

ΡΑΛΟΥ.

Ποῦ;

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Ἐδῶ.

ΡΑΛΟΥ κλονιζομένη.

Ἐδῶ!.. ἐκπνέω!..

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Καρδίαν δεῖξε δυνατὴν Ῥαλοῦ;

ΡΑΛΟΥ πίπτουσα.

Ῥιγῶ καὶ καίω!..

Τὰ γόνατά μου λύονται...

Ἡ Ῥαλοῦ σπικιομένη καὶ θάλλουσα τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπόν της.

Δέν ἦτον εἰμὴ ζάλη!..

Τὸν εἶδες;

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Ἄλλος ἔγινε καὶ ἡ μορφή του ἄλλη.

ΡΑΛΟΥ.

Αἱ λύπαι τὸν ἀλλοίωσαν; μὴν ἔχη ψυχῆς πόνους;
Ἡξεύρει ἄραγε ἂν ζῶ; ποῦ ἦτον τόσους χρόνους;

Ἡ Εὐφροσύνη δείχνουσα οἰκίαν τινά.

Αὐτὴν τὴν στέγην κατοικεῖ τὴν μελανοθαυμένην·
Αὐτὴν τὴν ἀπὸ κλήματα καὶ δράνας σκεπασμένην·

(Ελίπουσα τὴν Ραλοῦ.)

Σιῶπῃσε· .. δὲν μὲ λαλεῖ· τὸ δάκρυόν της στάζει· ..
Ἀναίσθητη ἀπέμεινες Ραλοῦ!

Ἡ ΡΑΛΟΥ ἐγειρομένη ἀπὸ τὸν λήθαργον.

Τίς μὲ φωνάζει;

(Ἀκούεται κρότος βημάτων καὶ ἡ Εὐφροσύνη πηγαίνει πρὸς τὸν κρότον.)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

Ἡ ΡΑΛΟΥ βυθισμένη εἰς συλλογισμούς.

Εἰς τί θαλάσσης ἰλαρῆς παράλια ὠραῖα
Τὸν πλοῖόν μου ἀρμένιζεν ὁπότεν ἤμουν νέα!
Καθρέπτῃς ἦτον διαυγῆς ἢ ἔκτασις τοῦ κόσμου,
Καὶ μόνον τὴν εἰκόνα του παρίστανε, ἔμπρὸς μου· ..

Συγχώρησέ με πλάστα μου! εἴαν κρατῶ ἀκόμα
Τὸ βέβηλόν του ὄνομα εἰς τὸ νεκρὸν μου στόμα.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Η ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ *ἐπιστρέφουσα.*

Νὰ μακρυνθῶμεν... ἔρχεται..

ΡΑΛΟΥ.

Θεέ μου! τί νὰ γένω;

Ποῦ νὰ πηγαίνω; ἔρχεται· ποῦ νὰ κρυφθῶ; πεθαίνω...

Ὅσακις βάλω κατὰ νοῦν πῶς δι' αὐτόν καί μόνον

Τὰ πάνδεινα ὑπέφερα, στενάζω τόσον χρόνον,

Καί ὅτι χρόνους ἔμεινα μέ φρένας σαλευμένας,

Δισθάνομαι τὰς παλαιάς πληγάς μου ἀνοιγμένας.

Δισθάνομαι παραφοράς ὀργῆς ἀχαλινώτου,

Καί ἡ καρδία μου διψᾷ τὸ αἷμα τοῦ προδότου.

Ἡ λυπηρὰ ἐνθύμησις τοῦ ἔρωτός του μένει

Εἰς τὴν αἱματωμένην μου καρδίαν χαρχγμένη,

Καί σήμερον μέ ὅλην μου τὴν ἀμνησικακίαν

Ἀνάγκην ἔχω σύμβουλον νὰ λάβω τὴν θρησκείαν

Διὰ νὰ χαλινώσω

Τὸ μῖσός μου τὸ τόσο...

Πλὴν κατ' αὐτοῦ κατήντησα νὰ ἔχω λοιπὸν μῖσος;

Πλὴν δυστυχέστερος ἐμοῦ ἂν ἦναι αὐτός ἴσως;

Ἐλέγχους ἂν αἰσθάνεται πικρούς!... ὦ πάθη, πάθη!

Πῶς ἀνεμοταράττετε τῶν σπλάγχχνων μου τὰ βάθη!

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Νὰ μακρυνθῶμεν!.,. ἔρχεται.

ΡΑΛΟΥ.

Νεκρὴν αὐτός μέ ξεύρει,

Πλὴν αἴφνης ὅταν μέ ἰδῆ, πλὴν ζῶσαν ὅταν μ' εὔρη,

Θά μὲ γνωρίσῃ; δυστυχῆς! τὸ τραῦμά μου ἀνοίγω·
 Τὸ βλέπω· πίπτω εἰς κρημνὸν, ἂν μείνω καὶ δὲν φύγω...
 Ῥαλοῦ! τί στέκαις; χάνεσαι· ὦ δισταγμός!.. μὲ ποῖς.
 Μὲ ποῖα πάθη τρομερὰ παλεύω ἢ ἀθλία!
 Τὸν τρέμω καὶ τὸν λαχταρῶ· νὰ φύγω ἢ νὰ μένω;
 Πεθαίνω ἂν δὲν τὸν ἰδῶ, κ' ἂν τὸν ἰδῶ πεθαίνω.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΡΑΛΟΥ ΚΑΙ ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

ΡΑΛΟΥ.

Τοὺς ὀρθόκλυτους μου δὲν τολμῶ ἐπάνω του νὰ στήσω,
 Καὶ τρέμω· εἰς τὸ βλέμμα του τὸ φῶς μου ν' ἀντικρύσω.
 Θεέ μου!.. πῶς προκλάξεν! μὲ μαῦρα ἐνδυμένος!
 Καθὼς ἐγὼ ἀγνώριστος ὠχρὸς καὶ μαρμαμένος!

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ βλέπων μακρόθεν τὸν Ὀκεανόν.

Ἦσυχε ὠκεανέ μου! ὦ γαλήνιέ μου γέρε!
 Εἰς τ' ἀνήσυχά μου στήθη τὴν γαλήνην σου κἂν φέρε.
 Ἦ ἂν θέλῃς ἐπαρέ με εἰς ἀβύσσους σκοτεινάς,
 Ὡς αὐτὸ τὸ ξηρὸν φύλλον, ὅπου φέρεις καὶ πλανᾷς.

ΡΑΛΟΥ καθ' ἑαυτήν.

Τίς σκόληξ εἰς τῶν σπλάγχθων μου τὰ βάρη ἐμφωλεῖς;
 Εἰς τὴν ψυχὴν μου ὁ σκληρὸς ἀκόμη βασιλεύει.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ βλέπων τὴν θάλασσαν.

Ἐκτείνω εἰς τοῦ βίου μου τὸν ῥοῦν τὰ βλέμματά μου·
 Τὰς πρώτας βλέπω τέρψεις μου, τὰ τωρινὰ δεινά μου,
 Καὶ κλαίω...

(Βλέπων τὴν Ραλοῦ.)

Ἄ!

ΡΑΛΟΥ. καθ' ἑαυτήν.

Μὴ μ' ἐγνώρισε;

ΟΔΟΠΟΡΟΣ μὲ τρέμουσαν φωνήν.

Δὲν εἶναι ἡ μορφή της;

Δὲν εἶναι οἱ γαλάζιοι ὠραῖοι ὀφθαλμοὶ της;

Τὸ ἰλαρὸν της μέτωπον καὶ τὸ ἀνάστημά της;...

Φεῦ! ἀπατώμαι· ὄνειρον σκληρότατον ἀπάτης

Μὲ ἄφησες!..

(Πλησιάζων.)

Τί θέλγητρον πλησίον της μὲ φέρει!

Ἀλλὰ τί θέλει, τί ζήτει σ' ἐρημιωμένα μέρη;

ΡΑΛΟΥ καθ' ἑαυτήν.

Τὰ βήματά του εἰς ἐμὲ θεῖ μου ἀποτείνει!

Μὲ βλέπει μὲ παρατηρεῖ καὶ δὲν μὲ διακρίνει.

Αἰ λύπαι μὲ ἀλλοίωσαν...

ΟΔΟΠΟΡΟΣ.

γυνή!.. συγχώρησέ με

Τὴν τόλμην μου... Πῶς μόνη ζῆς εἰς τὰ βουνὰ εἰπέ με.

Εἰπέ με τί σ' ἐβίασε νὰ ζήσης ἐρημίτις;

ΡΑΛΟΥ.

Ἢ τρικυμία τῶν παθῶν.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ καθ' ἑαυτόν.

Δέν εἶναι ἡ φωνή της...

Ἄλλοίμονον! τὴν ἔθαψα καὶ τὴν ζητῶ ἀκόμα!

(Πρὸς τὴν Ῥαλοῦ.)

Ποτέ δὲν ἐγνωρίσθημεν εἰς ἄλλο μέρος κόσμου;
Ὁ χαρακτήρ σου ἄγνωστος δὲν εἶναι εἰς τὸ φῶς μου.

ΡΑΛΟΥ.

Κί ἂν μᾶς συνένωσε ποτέ τῆς τύχης μία ὥρα,
Κί ἂν ἄλλοτε μ' ἐγνώρισες, θά μὲ γνωρίσης τώρα;
Ὁ σταλαγμὸς τοῦ ὕδατος τὸ μάρμαρον κοιλαίνει,
Καὶ μόνος ἀναλλοίωτος ὁ ἄνθρωπος θά μένη;
Καθὼς αὐτὸ τὸ ἄδρῶσο καὶ κύτρινον τριφύλλι,
Δέν εἶχα πάντοτε ὠχρὰ καὶ μαρμαρένα χεῖλη·
Παρήλλαξεν, ἐμαύρισεν ὡς καὶ αὐτὴ ἀκόμη
Τῆς νεαρᾶς μου κεφαλῆς ἡ χρυσομένη κόμη.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Τί χάρις εἰς τοὺς λόγους της!... ὦ νέα! μὲ μαγεύεις
Κ' ἐκ θεμελίων ὄλον μου τὸ λογικὸν σαλεύεις...
Ὡ ἄγγελε τῶν οὐρανῶν! τί ἔχεις καὶ λυπεῖσαι;
Τοῦ ἄλλου κόσμου κάτοικος, σ' αὐτὸν στενοχωρεῖσαι;
Διατί κλαίουσιν οἱ γλυκεῖς κί ὠρχῆοι ὀφθαλμοί σου!
Ὡ ἡδονὴ ἀνέκφραστος, ἂν ἐκλαια μαζί σου!...

ΡΑΛΟΥ.

Διατί συχνοθρηνηῶ;
Ἐρωτᾶς τὸ ἀηδόνι διατί συχνοστενάζει;

Και τοῦ τάφου τὸ πτηνὸ
Διατὶ τὴν νύκτα ὄλην μελαγχολικὰ φωνάζει;

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Τὴν Ῥαλοῦ μου μ' ἐνθυμίζει τὸ εὐλύγιστόν της σῶμα,
Τὸ γαλήνιόν της ἦθος, τὸ ῥοδόκρινόν της χρῶμα.

Τὴν Ῥαλοῦ εἰς τὴν μορφὴν της,

Τὴν Ῥαλοῦ εἰς τὴν φωνὴν της,

Τὴν Ῥαλοῦ εἰς τὰς κινήσεις, εἰς τοὺς λόγους της εὐρίσκω·

Τὴν κυττάζω, τὴν ἀκούω, καὶ μ' ἐκστάσεις ἀποθνήσκω.

(Πρὸς τὴν 'Ραλοῦ.)

Τί ἐπιθυμεῖς εἰπέ με· δύναμαι νὰ σὲ συνδράμω;

Διὰ σὲ θυσίαν πᾶσαν εἶμαι πρόθυμος νὰ κάμω!

ΡΑΛΟΥ.

Γεννημένη νὰ μὴν ἤμουν,

Αὐτὸ μόνον ἐπεθύμουν!

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ κατ' ἰδίαν.

Ποῖον σκότος εἰς τὸν νοῦν μου! κί εἰς τὰ στήθη μου ὅποια
Θέρμη ἔρωτος ἐχύθη!... δυστυχία! δυστυχία.

ΡΑΛΟΥ.

Ἄχ! πότε ὡς ὁ ἀετὸς εἰς ἀπατήτους τόπους
Τὴν ἔρημὴν μου φωλεὰν εἰς τὰ βουνα θὰ κτίσω;

Καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους

Θὰ φύγω... καὶ μὲ γείτονα τὸν οὐρανὸν θὰ ζήσω!

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ πρὸς τὴν 'Ραλοῦ.

ὦ τι γλυκὺ; μὲ ἤθελεν φανῆ αὐτὸς ὁ βίος
Κατόπιν, εἰς τὰ ἴχνη σου ἂν ἔτρεχ' αἰωνίως
Πιστὴ, ὡς ἄλλη σου σκιὰ ἢ πένθιμη ψυχὴ μου!

ΡΑΛΟΥ.

Νὰ ἤμουν τὸ χυνόμενον ποτάμι τῆς ἐρήμου!..
Νὰ ἤμουν ἢ κυπάρισσος ἢ τοῦ κοιμητηρίου,
ἢ ὁ ἀπαίσιος χαλκὸς τοῦ κωδονοστασίου!

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ καθ' ἑαυτὸν.

Ποία σύγχυσις τὸν νοῦν μου αἰσθημάτων ἀνατρέπει!
Τὴν 'Ραλοῦ ἢ ὄρασίς μου, ἢ τὸ φάντασμα τῆς βλέπει;
Ὀνειρεύομαι, ἢ θέλεις, οὐρανέ! νὰ μὲ παιδεύης,
Καὶ τὰ ὄντα μεταπλάττεις, καὶ τὰς φρένας μου σαλεύεις;

(Πρὸς τὴν 'Ραλοῦ)

Τὴν ἀγγελικὴν μορφήν σου, τὸ οὐράνιον σου σῶμα
Βλέπω νέα! καὶ πῶς εἶσαι ἀπορῶ κ' ἐγὼ ἀκόμα
Κάτοικος αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Εἰς τὸ κάθε κίνημά σου εἰς τὸ ἑλαφρόν σου βῆμα,
Τρέμω μὴν ἐπαναλάβῃς τὸ ἀγγελικόν σου σχῆμα,
Καὶ πετάξῃς ἀπ' ἐμπρός μου.

ὦ ἂν ἔμελλες ἐκ νέου ν' ἀγαπήσης νέας σχέσεις!

ὦ ἂν ἔμελλες ἐκ νέου σχέσεις νέας νὰ συνδέσης,

Ἄπο ἄδου σκοτὸς τρέχων εἰς τὸ φῶς τοῦ πικραδείσου,

Τῶν ἀγγέλων τὰς ἐκστάσεις θὰ αἰσθάνομαι μαζί σου.

Θὰ λησμόνουν τὴν γῆν ὅλην εἰς τ' ἀγγελικά σου κάλλη,

Καὶ ὁ κόσμος μου θὰ ἦτον ἢ γλυκειὰ σου ἀγκάλη.

Σὺ θὰ ἦσουν ἡ ψυχὴ μου, ἡ ζωὴ μου, ἡ χαρὰ μου,
 Τῶν ἐλπίδων μου τὸ κέντρον, τὸ παρὸν, τὰ μέλλοντά μου.

Ἡ ἀμμώδης ἐρημία,

Καὶ ἀχύρινη καλύβα εἰς τὰ ὄρη μὲ σὲ μία,

Καὶ μὲ σέ, εἰς τὰ πελάγη μία σκάφη ἀφειμένη,

Ἦθελαν ἀπ' ἓνα θρόνον περισσότερον μ' εὐφραίνει...

(Λαμβάνων μὲ παραφορὰν τὴν χεῖρα τῆς Ραλοῦς.)

Ὅταν φῶς μου! μ' ἀντικρύζης

Πῶς κλονοῦμαι δὲν μὲ λέγεις;

Τί κρατεῖς, ὅταν μ' ἐγγίζης,

Κρατεῖς φλόγας καὶ μὲ φλέγεις;

Πέμε κἂν, ἂν ἀποθάνω,

Πέμε θὰ μὲ λυπηθῆς;

Πέμε το, στιγμὴν δὲν χάνω.

Ἀποθνήσκω παρευθὺς.

(Τὴν ἐναγκαλίζεται.)

Ἡ αἰωνιότης φῶς μου! ἔμπροσθέν μου θὰ περάσῃ,

Καὶ ὁ ἥλιος τὸ πῦρ του καὶ τὰς φλόγας του θὰ χάσῃ.

Πέρασ ὁμως ὁ ἀθῶος ἔρωσ μου δὲν θέλει ἔχει,

Καὶ πῦρ ἔρωτος ἀσθέστου εἰς τὰς φλέβας μου θὰ τρέχῃ.

Ἡ ΡΑΛΟΥ ἀποσπωμένη καὶ μὲ ὀργήν.

Ὁ βορέας, ὅταν τρέχῃ ἄστατος εἰς τὰ βουνά,

Καὶ ἡ θάλασσα ἡ μαύρη, ὅταν ἄστατη γυρνᾷ,

Καὶ εἰς ἓνα βράχον τώρα καὶ εἰς ἄλλον πλησιάζῃ,

Μὲ τὴν ἄστατην ψυχὴν σου, μόλις μόλις ὁμοιάζει.

Τὴν πρώτην ἐρωμένην σου δὲν ἔθαψες ἀκόμα,
 Καὶ νέους τάζει ἔρωτας τὸ δόλιόν σου στόμα!
 Αἱ τρίχες σου ὠρθώθησαν... ἐὰν ἀθῶος ᾖσαι,
 Πλησίασε· τί ὠχρῖς; τί τρέμεις! τί κλονεῖσαι;
 (Ὁ Ὀδοιπὸς μὲ τρέμοντα βήματα φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΡΑΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Ἡ ΡΑΛΟΥ πρὸς τὴν Εὐφροσύνην ἐρχομένην.

Ἄχ! Εὐφροσύνη ἄκουσες τοὺς λόγους τοῦ ἀστάτου;
 Τὰς νέας τοῦ παραφορᾶς, τὸν νέον ἔρωτά του;
 Μ' ἐξέλαβε τῆς γείτονος ἐρήμου καλογραίαν,
 Κ' ἐρωτικά μ' ἐλάλησε, καθὼς μὲ εἶδε νέαν.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Ὁ δράκων ὁ κακοποιὸς τὸ δέριμα μεταλάττει,
 Ἀλλὰ τὸ δηλητήριον ἐνδύμυχον φυλάττει.
 Καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ μορφή ἀλλάζει μὲ τὸν χρόνον,
 Πλὴν φεύγουν αἱ κακίαι τοῦ μὲ τὴν ψυχὴν του μόνον.
 Τὸ πρόσωπόν του ἤλλαξε, πλὴν ὄχι κ' ἡ ψυχὴ του.
 Εἶν' ὁ αὐτὸς, καὶ κάλυμμα κ' ἂν φέρῃ ἐρημίτου.

ΡΑΛΟΥ.

ὦ λύσσα λύσσα ἔρωτος! . . . ὦ νὰ μὴν ἐγεννώμην!..
 Καλήτερα ν' ἀπέθνησκα καὶ νὰ μὴν αἰσθανόμην!
 Τὸν ἔβλεπα! καὶ ὅλη μου ἐσκίρτα ἡ καρδιά!
 Τὸ πρόσωπόν μου ἔκαιεν, ὠχρία, ἐρυθρία,
 Καὶ σύννεφον ἐσκέπαζε πυκνὸν τὴν δρασίμ μου·
 Καὶ θορυβώδης ἐπληττε βοή τὴν ἀκοήν μου.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Δατρεύει τὸν ἐπίορκον τὸν πλάνον ἢ ψυχὴ σου;
Μὲ τῆς ἀγανακτήσεως τὸν θώρακα ὀπλίσου.

ΡΑΔΟΥ.

Ἄν ζῶ, ἢ ἂν ἀπέθανα, οὐτ' ἐνθυμεῖται πλέον.
Τὸν βλέπω ἄνδρα, δόλιον, καθὼς τὸν εἶδα νέον.
Δὲν τὸν μετέβαλαν καιρὸς, οὐδὲ ὄδοιπορίαί.
Ὡ ἀναμνήσεις λυπηραὶ καὶ ὦ ψυχῆς πικραὶ!
Τὰ βλέμματά του πρὸς ἐμὲ κρατῶν προσηλωμένα,
Κάνένα χαρακτῆρά μου δὲν ἔβλεπε, κάνένα.
Κάνεις των δὲν μ' ἐνθύμιζε.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Δὲν μ' ἔλεγες κάμμία,
Κάμμία ὅτι δι' αὐτὸν δὲν σ' ἔμενε φιλία;

ΡΑΔΟΥ.

Τὰ χεῖλη μου τὸ ἔλεγαν, ἀλλ' ὄχι κ' ἡ ψυχὴ μου.
Μ' αὐτὸν συνέζων κ' εἰς αὐτὰ τὰ δάση τῆς ἐρήμου.
Ὅποτε εἰς τοῦ Παρνασσοῦ καὶ Ὑμηττοῦ τὰ ὄρη,
Μ' Ἑλληνικὰ στρατεύματα ἐκεῖνος ὠδοιπόρει,
« Αὐτὴν τὴν ὄραν, ἔλεγα, βουνὰ καὶ βράχους τρέχει.
» Κὰν στέγην, τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὑπὸ τὰ δάση ἔχει; »
Ἄχ! ὅσα κι' ἂν ὑπέφερα ἐννέα τῶρα χρόνους,
Θανατηφόρους λογισμοὺς, καρδίας δριμεῖς πόνους,
Παραφορὰς ἐρωτικὰς καὶ συνειδότος τύψεις,
Ἄχ! ὅλα τὰ ὑπερτεροῦν αἰ τωριναὶ μου θλίψεις.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Σὲ βλέπω, κόρη μου! πολὺ, πολὺ ἀλλοιωμένην·
 Τὴν φαντασίαν σου πολὺ τὴν βλέπω κτυπημένην,
 Οἱ λόγοι σου.. οἱ τρόποι σου... τὸ ἄγριόν σου βλέμμα...

ΡΑΛΟΥ.

Σκληρὴ δὲν ἤμουν! διατὶ ἀνθρώπου διψῶ αἷμα!
 Ἐννέα χρόνους ἔζησα ἀθῶα καλογραία·
 Τοιαύτη πῶς μ' ἐδέσποσε ἀπαίσιος ἰδέα!
 Πρὸ χρόνων εἰς τὸν Βόσπορον, ὅποτε ψευδῆ χεῖλη
 Τὴν φήμην τοῦ Θανάτου του μὲ εἶχαν ἀναγγεῖλει,
 Ἀπὸ τὰ δάκρυα σχεδὸν τὸ φῶς μου ἐστερήθην.
 Τὸν εἶδα· ζῆ! ζῆ! σήμερον... πιστεύεις; ἔλυπῆθην.
 Διότι δὲν ἀπέθανε, κατὰκαρδὰ λυποῦμαι.
 Τὴν ἁμαρτίαν μου εἰς σὲ τὴν ἐξομολογοῦμαι.

(κλαίουσα.)

Νεκρὸς ἂν ἦτον, ἤθελα νὰ μὴ γνωρίζω μῖσος,
 Νὰ κλαίω εἰς τὸν τάφον του, καὶ ν' ἀποθάνω ἴσως.
 Πλὴν μετὰ τόσα μου δεινὰ καὶ δάκρυα χυμένα,
 Νὰ ζῆ, νὰ ζῆ ὁ ἄσπλαγχνος, καὶ νὰ μὴν ζῆ μ' ἐμένα·
 Μὲ χωριστὰς νὰ ἤμεθα ψυχὰς εἰς ἓναν τόπον,
 Αὐτὸ, αὐτὸ ὑπερτερεῖ τὰς λύπας τῶν ἀνθρώπων.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Οἱ ναῦται εἰς τὸν ἥλιον τὰ ἄρμενά των λύουν,
 Καὶ τὰ φαιδρά των ἄσματα γαλήνην προμηνύουν.
 Νὰ φύγωμεν· μᾶς καρτερεῖ τὸ πλοῖον· ἡ ἑσπέρα
 Μᾶς προαγγέλλει αἴσιον καὶ οὐριον ἀέρα.

ΡΑΛΟΥ.

Ἐγὼ νὰ φύγω! καὶ πρὸς τί αἱ τόσαι μου πλανήσεις;
 Νὰ μ' ἐπιστρέψῃς τὴν ζωὴν μ'. αὐτὸ θὰ ἠμπορέσῃς;
 Ἐγὼ νὰ φύγω! ἀχανεῖς ὠκεανούς νὰ πλέω!
 Ἐν' ὧ μὲ φεύγει κ' ἡ ψυχὴ, καὶ μόλις ἀναπνέω,
 Καὶ ἀποθνήσκω!...

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ *κλαίονσα.*

Δυστυχής!

ΡΑΛΟΥ.

Κι' αὐτὸ θὰ τελειώσῃ.
 Τὸ τέρμα εἰς τὴν λύπην μου ὁ θάνατος θὰ δώσῃ.
 Κάμμια δὲν μ' ἀπέμεινεν ἐλπίς κ' ἐπιθυμία.
 Ἀπάτ' εἰς τὴν ζωὴν αὐτὴν δὲν μὲ κρατεῖ κάμμια.
 Ναι θ' ἀποθάνω. πλὴν προτοῦ τὰ βλέφαρά μου κλείσω,
 Ἐκδίκησιν ἐκδίκησιν πηγαῖνω νὰ ζητήσω.

(Ἀναχωρεῖ ἡ Εὐφροσύνη τὴν ἀκολουθεῖ.)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

Φαίνονται μνήματα πολλὰ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ δάσους.
εἶναι ἑσπέρα ἀστεραπός.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ΚΑΙ ΠΑΪΣΙΟΣ.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ἰπὸ χαλινὸν τὸν νοῦν σου ἀθλιέ μου φίλε! φέρε.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Ὡ ἐνθύμησις γλυκεῖα!.. τὴν ἐναγκαλίστην γέρε!

Τῆς καρδίας τῆς αἰσθάνθη τούς ἡδονικούς παλμούς.

Νὰ μ' ἀντανακλώσιν εἶδα τούς λαμπρούς τῆς ὀφθαλμούς.

Εἰς τὸν κόλπον τῆς ὁ κόσμος εἶχεν ὅλος ἀθροισθῆ.

Ἀπὸ τὰς θολάς μου φρένας τὸ πᾶν εἶχε σηκωθῆ.

Ἐτρεμα... καὶ στερημένος ἤμουν γλώσσης καὶ πνοῆς.

Μεταξὺ θανάτου ἤμουν καὶ τρισμάκαρος ζωῆς.

Εἰς τὸ ἐναγκάλισμά μας αἱ θερμαὶ ψυχαὶ ἡμῶν

Μὲ τῆς ἡδονῆς δεμέναι τὸν γλυκύτετον δεσμὸν,

Ἐναγκαλισμέναι ἦσαν, καὶ εἰς ὕψη οὐρανοῦ

Συνανέβαιναν ὁμοῦ.

(Σείων τὴν χεῖρα τοῦ Παΐσιου καὶ ἐκτός ἑαυτοῦ.)

Ἀπὸ τὸν τάφον δύναται κάνεις νεκρὸς νὰ εὐγῆ;

Ὁ εἰς τὸν ἄδην καταβάς, ἀπὸ τὸν ἄδην φεύγει;

Ἡ τοῦ ἀνθρώπου δύνχται τὸ πνεῦμα νὰ μορφώσῃ
 Ἀνόμακτα φαντάσματα καὶ σῶμα νὰ τὰ δώσῃ;
 Τὸ σχῆμα ποία ἔλαθεν τῆς δυστυχοῦς Ῥαλοῦς μου,
 Καὶ μένει ἀναπόσπαστος ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς μου;

• (Κλαίων.)

Ἄν ἦτον δυνατὸν νὰ ζῆ... κι' ἂν τόση εὐτυχία
 Σὲ περιέμενε ποτέ ὦ ἀσθενὴς καρδιά!...
 Ὡ γέρων μου! λέγεις νὰ ζῆ; εἰπέ με, λάλησέ με.
 Εἰπέ με, γέρων! ὅτι ζῆ, καὶ παρηγόρησέ με.
 Ὡ μὴν εἶπῃς, ὅτι δὲν ζῆ, ἂν θέλῃς τὴν ζωὴν μου.
 Εἰπέ με γέρων! ὅτι ζῆ καὶ λάβε τὴν ψυχὴν μου.

(Βλέπων τὸν τάφον τῆς Ῥαλοῦς τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὕψωσε.)

Πέθανε! κ' ἐγὼ ματαίως εἰς τὸν τάφον τῆς στενάζω.
 Πέθανε! κ' ἐγὼ ματαίως τὴν ζητῶ καὶ τὴν φωνάζω.
 Εἰς τὸν τάφον τῆς ἀθλίης, ἄφησέ με νὰ ὀρηνήσω,
 Καὶ δικαίως μετανοίας πικρὰ δάκρυα νὰ χύσω.
 Οὐρανέ μου! ἐδυνήθην ἱερόσυλος νὰ γένω!
 Καὶ εἰς ἄλλης νέας κἀλλῆ ἐρωτόληπτος νὰ μένω!

• (Ὁ Παῖσιος φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ καθήμενος εἰς τὴν πέτραν τοῦ μνήματος
 καὶ ὑψόνων τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ἡ πανσέληνος κοιμᾶται εἰς προσκέφαλον συννέφων.
 Ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖον μὲ τὰ σκότη ἐπιστρέφων,

Εἰς τὰ βάθη τοῦ δρυμῶνος
Κάθημαι καὶ κλαίω μόνος.

Ἔρχεται μὲ βῆμα σίζον μελαγχολικὴ σκιά τις.
Κλαυθμηρᾶς σελήνης γέλως εἶναι τὸ μειδιάμά της...
Εἶσαι ἢ σκιά ἐκείνης
ὦ σκιά! καὶ δάκρυ χύνεις;

Ἄν σκιά ἐκείνης ἦσαι, μόνη καὶ μακρὰν τῶν κρῶτων
Ἔρχου ἔρχου τὴν ἐσπέραν μὲ τὸ ἄστρον τῶν ἐρώτων,
Ἄγγελος παραμυθίας
Τείνων χεῖρα βοηθείας.

Φέρε τὴν ζωὴν καὶ πάλιν εἰς καρδίαν νεκρωμένην
Φέρε πάλιν τὴν ἐλπίδα εἰς ψυχὴν ἀπελπισμένην,
Καὶ τὸ λογικὸν εἰς φρένας
Ἀπὸ λύπην σαλευμένας.

(Ἀκούεται ἦχος σήμαντρον.)

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ σηκορόμενος.

Σήμαντρον, ὁ,που ἐπάνω θρηνηθεῖς εἰς τὰ ὕστα της!
Εἰς τὸ σκότος τί φωνάζεις καὶ τὸν ὕπνον της ταράττεις;

Ἡ ἀκοίμητη φωνή μου

Στέκει... τὴν παραμονεῦει κ' εἰς τὰ βάθη τῆς ἐρήμου.

Μαραινόμενος ὁ κρίνος γλυκοχύνει εὐωδίας

Καὶ ὁ κύκνος ἀποθνήσκων σβύνεται εἰς μελωδίας.

Ἐξατμίζεται εἰς ὀρήνους παρομοίως ἡ ψυχὴ μου.

(Γονυπετῶν ἐνώπιον τοῦ τάφου τῆς 'Ραλοῦς.)

Ὀν ἀγαπητὸν καὶ νέον! ἄνθος μαρανθὲν ἀκκίρωσ!
Εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ βίου μᾶς συνένωσεν ὁ ἔρως·

Ἀλλά εἰς τὸν τάφον κεῖσαι.

Ἄπ' αὐτὸν τὸν τάφον τώρα μ' ἐλεεῖς καὶ μὲ λυπεῖσαι;
Δὲν εἶμ' ἄξιος, εἶπέ με, εἰς τοῦ τάφου σου τὸ χῶμα
Ν' ἀποθέσω τὸ νεκρὸν μου τὸ πολυπαθὲς μου σῶμα;

ΦΩΝΗ ἐκ τοῦ πλησίον δάσους.

Ἄφες με!.. τὴν ἡσυχίαν μὴ φθονῆς μιᾶς ψυχῆς.
Ἰερὸς εἰς σέ δὲν εἶναι ὁ νεκρὸς καὶ δυστυχῆς;

Ἡ μετάνοιά σου τώρα, ἡ πικρὴ συμπάθειά σου

Καὶ τὸ δάκρυ σου πρὸς τί;

Ὁ νεκρὸς τί τὰ ζητεῖ;

Μὴν μ' ἐμπαίξεις... κἂν τὴν λύπην καὶ τὸν θάνατον σεβάσου.

Τῶν ἐχθρῶν ἡ θλίψις εἶναι πικρὰ ὕβρις εἰς τοὺς κάτω

Ἐπρεπε νὰ μ' ἐλεῆς,

Τότε νὰ μετανοῆς,

Ὅταν ἀπὸ ἓν σου νεῦμα ἡ ζωὴ μου ἐκρεμάτο.

Ὁ ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ μὲ ὀρθὰς τρίγας.

Ὡ τί.. φω..ναί!

Ὡ οὐ..ρα..νέ!

Ποῦ.. εἶμ'.. ἐγώ!..

Τί ἔχω!.. τί;

Καὶ διατί

Τρέμω... ῥιγῶ!

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ὠχρὸς πλησιάζει πρὸς τὸ δάσος ὅθεν
ἐξέρχεται ἡ φωνή.

^οΕν φάντασμα κεκαλυμμένον.

Φύγε!.. φύγε!.. μὴ μ' ἐγγίξεις!

Τὸ φάντασμα ἐκκαλυπτόμενον.

Ἐγὼ εἶμαι!.. μὲ γνωρίζεις;

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Ἢ Ῥα..λοῦ μου!...

Τὸ φάντασμα.

Ἐγὼ· τρέμε.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Φάντασμά της! ἀκουσέ με.

Τὸ φάντασμα.

Ἄπιστε δὲν σὲ ἀκούω.. νὰ σ' ἀκούσω πλέον πρέπει;

Ἢ ψυχὴ μου μ' ἀπιστίαν καὶ ἀποστροφὴν σὲ βλέπει.

Φεῦ! ὅποιας προδοσίας ἔγινε τὸ σκληρὸν θῦμα!

Κάλλιον, πρὶν σὲ γνωρίσω νὰ μ' ἐκάλυπτε τὸ μνήμα!

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Ἐάν ἦσαι ἡ σκιά της

Κ' ἐκ τῶν οὐρανῶν κατέβης;

Τί τὰ σπλάγχνα μου σπαράττεις;

Διατί μὲ φαρμακεύεις;...

Ἐρωμένη τῆς ψυχῆς μου! ἡ τερπνὴ σου παρουσία

ὡς ἡ λάμψις τοῦ ἡλίου, ἦτον εἰς ἐμὲ γλυκεῖα.

Πρέπει πρέπει νὰ φοβῶμαι σήμερον νὰ σὲ λαλήσω,

Καὶ νὰ μὴν τολμῶ τὸ φῶς μου εἰς τὸ φῶς σου ν' ἀντικρύσω;..

Πλησιάζων πρὸς τὸ φάντασμα.

Δὲν εἶμ' ἄξιος ἀγάπης· ἡ ψυχὴ μου τὸ γνωρίζει.

Ἄβυστος ἀμαρτημάτων ἀπὸ σὲ μ' ἀποχωρίζει.

Ἀπὸ ἔρωτα πατρίδος ἢ καὶ δόξης ἐθερμάνθην.

Ἄλλ' ἐάν πικρὸς ἐλέγχου; συνειδήσεως αἰσθάνθην,

Ἄλλ' ἔάν εἰς δάκρυά μου
 Ἐσθυσαν τὰ ὄμματά μου,
 Ἄλλ' ἂν πάσχω πᾶσαν ὥραν σπαραγμούς καρδίας νέους,
 Δέν εἶμ' ἄξιος ἀγάπης, πλὴν εἶμ' ἄξιος ἐλέους.

Τὸ φάντασμα.

Μὰ τοὺς μελιρρύτους λόγους τοῦ δολίου στόματός σου!
 Μὰ τὸ ἑωσφόρον δάκρυ τοῦ ἀπίστου ὄμματός σου!
 Εἰς τὸ δίχτυ σου δέν πίπτω.
 Μὲ ἀγκάλην ἀνοιγμένην, καὶ μ' εὐπείθειαν μεγάλην
 Τὴν καρδίαν σου μὲ δίδεις· δός τὴν εἰς κάμμιαν ἄλλην,
 Εἰς τοὺς πόδας μου τὴν ῥίπτω.

Ο ΟΛΟΙΠΟΡΟΣ γονατίζων.

Σ' ἔπταισα· συγχώρησέ με· δέν φυλάττει κανεὶς μῖσος
 Εἰς ἐχθροὺς ἀποθανόντας.
 Μὲ μισεῖς, καὶ τὸ πιστεύεις, ὅτι χρόνον πολλὸν ἴσως
 Θέλω μείνει μὲ τοὺς ζῶντας;
 Τὴν γλυκεῖαν σύντροφόν της ἢ τρυγῶν ὀπότεν χάσῃ,
 Ἐρημνὴν τὴν φωλεάν της παραιτεῖ μὲ στεναγμούς.
 Ἀπ' αὐτὰ κ' ἐγὼ τὰ ὄρη ἀπ' αὐτὰ κ' ἐγὼ τὰ δάση
 Τρέχω φεύγω μὲ κλαυθμούς.
 Ποῦ πηγαίνω;... ποῦ πηγαίνει τὸ κλαδί τὸ συντριμμένο
 Εἰς κρημνοὺς ὀπότεν τρέχῃ ἀπὸ χεῖμαρρον συρμένο;
 Ἄκουσέ με.. δέν σὲ κάμνω κανέν ζήτημα μεγάλο.
 Δέν ζητῶ δέν θέλω ἄλλο,
 Παρὰ νᾶλθῃς μετὰ χρόνους εἰς τὸ κρῦον μάρμαρόν μου,
 Καὶ νὰ βρέξῃς μ' ἔν σου δάκρυ τὴν ξηρὰν κυπάρισσόν μου·

Σὲ ὑρκίζω εἰς αὐτό μου τὸ σκελεθρωμένον σῶμα·
 Εἰς αὐτὸ τὸ θολωμένον ἀπὸ δάκρυά μου ὄμμα,
 Εἰς αὐτὰς τὰς παρακκίρους τοῦ μετώπου μου ρυτίδας,
 Τῶν ἐλέγχων μου σημεῖα, τῆς ὀδύνης μου σφραγίδας.

(Πίπτει καὶ λειποθυμεῖ.)

Τὸ φάντασμα περιπατοῦν γύρω τοῦ Οδοιπόρου.

Σὲ γνωρίζω· σὲ γνωρίζω.

Δι' αὐτὸ σὲ ταλανίζω

Καὶ σὲ κλαίω, δυστυχῆ!

Εἰς τὴν λύπην θὰ γεράσης

Εἰς τὴν γῆν δὲν θὰ περάσης

Μίαν ὥραν εὐτυχῆ

Ἄθλιε! μὴν ἀπατάσαι,

Πάντοτε θὰ ἐνθυμᾶσαι

Τὸν ἀθῶον ἔρωτά μου.

Καὶ θὰ κλαίης αἰωνίως

Πῶς ἐφάρθικες δολίως

Τὴν ἀπλήν νεότητά μου.

(Ὁ Ὀδαιπὸρος συνέχεται καὶ ἀκούων τοὺς λόγους τοῦ φαντάσματος ἀφίεται ἀναστενγμῶν καὶ πάλιν λειποθυμεῖ.)

Τὸ φάντασμα φεῦγον.

Καὶ μακρὰν τῆς κοινωνίας,

Καὶ μακρὰν τῆς ἐρημίας,

Κ' εἰς τὰ φῶτα τῆς ἡμέρας,

Κ' εἰς τὰ σκότη τῆς ἐσπέρας

Θὰ σὲ φαίνεται ἡ σκιά μου.

Κ' εἰς τὸ μέσον τῶν ἀνέμων,
 Κ' εἰς τὸ μέσον τῆς γαλήνης,
 Κ' εἰς τὸ μέσον τῶν πολέμων,
 Κ' εἰς τὸ μέσον τῆς εἰρήνης

Θ' ἀντηχοῦν τὰ κλαύματά μου.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ἐξαίφνης σηκώνεται μὲ τοῦν σαλευμένον
 καὶ ἐπαναλέγει.

Καὶ μακρὰν τῆς κοινωνίας,

Καὶ μακρὰν τὴν ἐρημίας,

Κ' εἰς τὰ φῶτα τῆς ἡμέρας,

Κ' εἰς τὰ σκότη τῆς ἐσπέρας

Θὰ σὲ φαίνεται ἡ σιὰ μου.

Κ' εἰς τὸ μέσον τῶν ἀνέμων,

Κ' εἰς τὸ μέσον τῆς γαλήνης,

Κ' εἰς τὸ μέσον τῶν πολέμων,

Κ' εἰς τὸ μέσον τῆς εἰρήνης

Θ' ἀντηχοῦν τὰ κλαύματά μου.

(Ὁ Παῖσιος καὶ ὁ Θεόδωρος φαίνονται.)

ΘΕΟΔΩΣΙΟΣ.

Τὸν Ὀδοιπόρον κύτταξε· τί τρίχες ὀρθωμένοι!

Δὲν εἶναι τῶν ὀμμάτων του αἱ κόραι σαλευμένοι;

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Τί μέτωπον ἀπαίτιον! ὡσὺν τὸ σφράγισμά του

Εἰς τοῦτο νὰ ἐπέθεσεν ὁ δαίμων τοῦ θανάτου!

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ἐπαναλέγων μὲ σχήματα παραφροσύνης.

Καὶ μακρὰν τῆς κοινωνίας,

Καὶ μακρὰν τῆς ἐρημίας,

Κ' εἰς τὰ φῶτα τῆς ἡμέρας,
 Κ' εἰς τὰ σκότη τῆς ἐσπέρας
 Θὰ σὲ φαίνετ' ἡ σκιά μου.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Παραφρονεῖ ὁ ἄθλιος! ὦ κρίμα! δυστυχία!
 Κάμμια εἰς τοὺς λόγους του σενέχεια, κάμμια!

Ὁ ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ψάλλον.

Κ' εἰς τὸ μέσον τῶν ἀνέμων.
 Κ' εἰς τὸ μέσον τῆς γαλήνης,
 Κ' εἰς τὸ μέσον τῶν πολέμων,
 Κ' εἰς τὸ μέσον τῆς εἰρήνης
 Θ' ἀντηχοῦν τὰ κλαύματά μου.

Ὁ ΠΑΪΣΙΟΣ πλησιάζων πρὸς τὸν Ὀδοιπόρον.

Ὡς πότε εἰς τὰ μνήματα πλανᾶσαι Ὀδοιπόρε!
 Ἐσήμαναν αἱ δώδεκα τῶν μεσανύκτων ὄρι!

Ὁ ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ προσηλῶν ἄγριον ὄμμα πρὸς τὸν Παῖσιον.

Ἡ κλαυθμηρὴ αὐτῆ φωνὴ τρυγύρω μου τί θέλει!
 Τὰ μνήματα τὴν στέλλουσι; τὸ σήμαντρον τὴν στέλλει;
 Πῶς μόνον ἡ φωνὴ αὐτῆ τὰς ἀκοάς μου κρούει;
 Αὐτὴν πῶς μόνον ἡ νεκρὰ καρδιά μου ἀκούει;

ψάλλον.

Καὶ μακρὰν τῆς κοινωνίας
 Καὶ μακρὰν τῆς ἐρημίας,

Κ' εἰς τὰ φῶτα τῆς ἡμέρας,

Κ' εἰς τὰ σκότη τῆς ἑσπέρας

Θὰ σὲ φαίνεται ἡ σκιά μου.

(Φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΠΑΪΣΙΟΣ ΚΑΙ ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ.

Τὸ μανιῶδες βῆμα του, τὸ φλογερὸν του βλέμμα,
Καὶ τ' ἄγριόν του ἄσπρα μ' ἐπάγωσαν τὸ αἷμα.

Τί μένομεν; δὲν φεύγομεν; ἢ γλαυζὺ ἐδῶ δὲν κλαίει,

Καὶ μὲ πικρὸν ὀλοφυρμὸν ὁ χεῖμαρρος δὲν ῥέει;

Τὴν νύκτα ἐδῶ ἔρχονται μὲ φωσφορῶδες σῶμα

Φαντάσματα.... ὦ εἶδα χθὲς μ' ἐρυθρωμένον ὕμμα,

Κρατοῦντα βακτηρίαν,

Καὶ σύροντα μανδύαν

Τοῦ ἡγουμένου τὸν νεκρὸν... τὴν φαλακράν του κᾶρα

Πρὸς τ' ἄνω ὑπεχρῦσσε πυρολαμπῆς τιάρα.

(Ἀκούεται κρότος.)

Πλὴν κρότος δὲν ἀκούεται;

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ὁ ἄνεμος γογγίζει.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ τρέμων.

Κυττάζεις;... εἰς τὰ σκοτεινά ἢ λίμνη σπινθηρίζει.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Φωτίζει τὰ κοιμώμενα νερά της ἡ σελήνη.
Τὸ φῶς της πότε φαίνεται καὶ πότε πάλιν σβύνει.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ *τρέμων.*

Ἐκεῖ δὲν σείονται σκιαί;

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Οἱ πλάτανοι κινοῦνται,
Καὶ εἰς τὴν γῆν αἱ μαῦραί των εἰκόνες κυματοῦνται.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ.

Αἱ ἀσθενεῖς αἰσθήσεις μου δὲν εἶναι ταραγμμένα.
Θεέ!.. τί βλέπω!.. φάντασμα!..

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Μὴ φεύγῃς· ἐδῶ μένε.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΠΑΪΣΙΟΣ · ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ.

ΠΑΪΣΙΟΣ *προχωρῶν πρὸς τὸ φάντασμα.*

Τὸν ζωοποιὸν σταυρὸν μου φάντασμα! σὲ ἀντικρύζω.
Νὰ εἰπῆς, μὰ τ' ὄνομά του, τί ὄν εἶσαι, σὲ ὀρκίζω.

Τὸ φάντασμα.

Τὸ φῶς εἶμαι τῆς σελήνης, ὅταν τρέμῃ πρὶν νὰ δύσῃ,
Καὶ τοῦ Ἄθωνος ἡ πάχνη, πρὶν βορέας τὴν φυσήσῃ.

Ἐχρὸν φύλλον φθινοπώρου μὲ τὸν χεῖμαρρον περνῶ.
 Κ' εἰς τὰ μνήματα ὡς κόραξ θλιβερόλαλος Ὀρηνῶ.
 Εἰς τὰ στήθη μου ἐμμένει ἄσβεστη πυρὰ καὶ λαύρα,
 Ὡς τὸ πῦρ τὸ ἐμφωλεῦον εἰς τὰ σύννεφα τὰ μαῦρα.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ φεύγων.

Σείεται, καὶ μακροτάτη τὴν ἀκολουθεῖ σινδόνη.
 Λύονται τὰ γόνατά μου, καὶ τὸ αἷμά μου παγώνει.

(Ἀναχωροῦσιν ἐντρομοί.)

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΡΑΛΟΥ.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ *τρέχουσα πρὸς τὸ φάντασμα*

Τὸν αἴτιον τῆς τόσῃς σου ὀδύνης ἐκδικήθης;
 Τὸν δίκαιόν σου ἔχυπες θυμόν; εὐχαριστήθης;

(Τὸ φάντασμα ῥίπτει τὸ κάλυμμά του καὶ φαίνεται ἡ Ῥαλοῦ.)

ΡΑΛΟΥ *καθημένη εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ δάσους.*

Ὁ πονεμένος ὀφθαλμὸς τὸ φῶς δὲν ὑποφέρει,
 Κ' ἡ κρῶστη ψυχὴ ζητεῖ τὰ σκοτισμένα μέρη.
 Ἐδῶ τὸν εἶδα εἰς αὐτὰ τὰ μαυροφόρα δάση.
 Καὶ ἀπ' αὐτὰ δὲν δύναται κανεὶς νὰ μ' ἀποσπάσῃ.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Εἰς τὴν φρικώδη θεάν σου νὰ παραχθῆ ἑφάνη;

ΠΑΛΟΥ.

Θεέ!.. ελειποθύμησεν!.. Θεέ!... ἂν ἀποθάνῃ!..
 Βαρύς, φρικώδης ἔλεγχος τὰ στήθη μου πιέζει.
 Πῶς μ' ἔβλεπε! πῶς ἔστεκε μ' αἰσθήσεις νεκρωμένας!..
 Ὡ ἄμποτε ν' ἀπέθνησκα ἐγώ! κι' αὐτὸς νὰ ἔζη!
 Καρδίας, ὅταν ὁ θεὸς χωρίσῃ ἐνωμένας
 Ἡ νεκρωθεῖσα πρότερον, κοιμᾶται κ' ἠσυχάζει.
 Ἡ ζῶσα ὅμως τήκεται λυπείται καὶ στενάζει.
 Πονεῖ τὸ μέλος, ἂν κοπῆ νεκρὸν ἀπὸ τὸ σῶμα;
 Πονεῖ τὸ σῶμα, ὅ,που ζῆ κ' αἰσθάνεται ἀκόμα.

(Στίχει καὶ φωνάζει κλαίονσα.)

Διατὶ ὡς δύο βρῦταις τρέχουσι τὰ δάκρυά μου,
 Καὶ γοώδης θρήνος φεύγει ἀπὸ τὰ ἐνδόμυχά μου;
 Φωνά! τί, τί μὲ ζητεῖτε;
 Φωνά! τί μὲ τυραννεῖτε;
 Σᾶς ἐκχύνει πλημμυροῦσα τῆς καρδίας μου ἡ θλίψις;
 Συνειδότος εἴσθε τύφεις;
 Ἄκουσε τοὺς στεναγμούς μου ἐραστῆ μου! ἄκουσέ με.
 Πρὸς σὲ ἄσπλαγχνη ἐφάνην· πλὴν λυπήσου με. ἰδέ με·
 Δυστυχῆς, παράφρων τρέχω.
 Κ' εἰς τῆς λύπης μου τὴν θέρμην, δῖψαν αἱματός μου ἔχω.
 Θὰ τὸ χύσω· πλὴν τὴν θύραν τοῦ θανάτου πριχοῦ κρούσω,
 Κἂν εὐσπλάγχνου σου συγγνώμης γλυκὺν λόγον ἄς ἀκούσω.

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Τί πάθη ἔχθρας ἔρωτος ὀργῆς καὶ μετανοίας
 Ἐγκλείονται εἰς τ' ἄδυτα τῆς νέας σου καρδίας;

Ὄργη δίκαια ἦναπτε τὰ τρυφερά σου στήθη.
Τὸ μῖσός σου εἰς φλογερὰν ἀγάπην μετεβλήθη;

ΡΑΛΟΥ.

Συγγνώμην εἰς τοὺς πόδας του ὑπάγω νὰ ζητήσω,
Καὶ μετανοίας δάκρυα ἢ δυστυχῆς νὰ χύσω.
Νεκρὰ, ἢ ἐρωμένη του ἐμπρὸς του, ὅταν πέση,
Αὐτὸς δὲν θέλει συγκαμφοθῆ, δὲν θέλει συγχωρέσει;

ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Παρά πολὺ ἀγάπησας· παρά πολὺ αἰσθάνθης.
Ὡς ἄνθος εἰς τὸν ἥλιον, ὦ νέα! ἐμαράνθης.

ΡΑΛΟΥ.

Ἀκόμα νέαν μὲ θαρρόυν! ὡσαν τὰ γηρατεῖα
Νὰ φέρῃ μόνον ἢ λευκὴ καὶ κρῦα ἡλικία!
Τίς γέρων, ὅταν ἡ στιγμή τοῦ τάφου πλησιάζῃ,
Καθὼς ἐγὼ ἀδάκρυτα τὸν θάνατον κυττάζει;
Δὲν ζῆ ὁ γέρων, ὡς ἐγὼ, δὲν ζῆ χωρὶς ἐλπίδας;
Τί τοῦ ὠχροῦ μετώπου του βαθύνει τὰς ρυτίδας;
Τί;... τὸ νὰ περιέρχεται τοῦ κόσμου τὰς ἐρήμους
Χωρὶς τοὺς γλυκυτέρους του καὶ παλαιούς γνωρίμους,
Εἰς παλαιὰ νὰ ἐπιζῆ τερπνὰ αἰσθήματά του,
Καὶ νὰ συζῆ καθὼς ἐγὼ μὲ μόνα τὰ δεινά του.

ὦ δύσατε τοῦ βίου μου ἀνωφελεῖς ἡμέραι!
ὦ χρόνε! εἰς τὰς φλέβας μου τοὺς παγετούς σου φέρε.
Τί μ' ὠφελεῖ τὸ ἔαρ μου. εἶν' ἔαρ χωρὶς ἄνθη.
Πρὶν νὰ γεράσ' ἡ νέα μου καρδία ἐμαράνθη.

(Φεύγει.)

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Παρίσταται μακρὰν τῶν μοναστηρίων ἐρημιτικὸς οἶκος εἶναι χαράγματα.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΠΑΪΣΙΟΣ ἀνοίγων τὸ παράθυρον.

Τί σκεπασμένος οὐρανός! ἡ θάλασσα γογγύζει.
Τὰ δένδρα δέρνει χάλαζα ὁ ἄνεμος συρίζει.
Ἀπὸ τοῦ γέρου Ἄθωνος τοὺς αἰωνίους πάγους,
Μὲ φρίκην τὸν κυματισμὸν ἀκούω τοῦ πελάγους.

(Βλέπων γύρω.)

Αὐτὴν τὴν ὥραν τὸ πτηνὸν τὸ σχίζον τὰς ἐκτάσεις,
Καὶ τὸ θηρίον τῶν δασῶν, τὸ κῆτος τῆς θαλάσσης,
Τὴν φοβερὰν ἀνατροπὴν τῆς φύσεως κυττάζει,
Καὶ τοῦ Θεοῦ τὴν δύνκμιν σιωπηλὰ δοξάζει.

(Πίπτων κατὰ γῆς καὶ προσευχόμενος.)

• Θεέ! ὕμνεῖ τὴν δόξαν σου ἡ νύξ καὶ ἡ ἡμέρα.
Μὲ ἄνθη ἔστρωσας τὴν γῆν, μὲ ἄστρα τὸν αἰθέρα.
Ἀσύμφωνοι τόσοι λαοὶ εἰνοῦσί σε συμφώνως.
Ποικίλαι γλῶσσαι χίλια ὕμνοῦσί σε συγχρόνως.
Τὸ πᾶν ἀμέτρητος μετᾶς, ἀόριστος ὄριζεις.
Τὸ πᾶν ἀόρατος ὄρας, ἐγνώριστος γνωρίζεις.

Τὸ φῶς εἶναι τὸ σῶμά σου,
 Ὁ ἥλιος τὸ ὄμμα σου,
 Ὁ κέραυνός, φωνή σου·
 Τὸ ἄπειρον διάστημα
 Τὸ μέγα σου ἀνάστημα,
 Καὶ ὁ αἰὼν στιγμή σου.
 Δύναται ὁ δάκτυλός σου,
 Ὡς μοχλὸς τὴν γῆν νὰ σείσῃ,
 Καὶ τὸ κοῖλον τῆς χειρός σου
 Τοὺς ὠκεανούς νὰ κλείσῃ·
 Μὲ πνοήν σου μίαν σβύνεις
 Τῶν ἀστέρων τοὺς φανούς.
 Καὶ μ' ἐν μόνον νεῦμα κλίνεις
 Πρὸς τὴν γῆν τοὺς οὐρανοὺς.
 (Ἀκούσται κρότος τῆς θύρας.)

Πλὴν τὴν θύραν μου τίς κρούει; ποῖος ποῖος μὲ φωνάζει;
 Γογγυσμὸς ἀνθρώπου εἶναι, ἢ ὁ ἄνεμος στενάζει;...
 Μ' ἀπατάτε ἀκοαί;

Ἡ ΡΑΛΟΥ ἔκτος τῆς θύρας..

Ἄνοιξε καλόγηρέ μου! τὴν φιλόξενήν σου θύραν.
 Πτηνὸ εἶμαι πλανεμένο, καὶ τὴν φωλεάν μου 'πῆραν
 Τῶν ἀνέμων αἱ πνοαί.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΠΑΪΣΙΟΣ ΚΑΙ ΡΑΛΟΥ.

ΠΑΪΣΙΟΣ ἀνοίγων τὴν θύραν.

Γυνή! τί θέλεις; τί ζητεῖς εἰς ἐρημίτου δῶμα;

ΡΑΛΟΥ.

ὦ πάτερ μου! τὸ γῆρας σου εἰς τὸ ψυχρόν σου σῶμα

Ἐδάμασε τὰ πάθη·

Ἀπὸ τὰς θλίψεις εἰς ἐμέ ἢ αἰσθησις ἐχάθη.

Διὰ τὴν παρουσίαν μου μὴ θορυβῆσαι γέρε!

Εἰς τέκνον ξένον κ' ἔρημον τὴν συνδρομὴν σου φέρε·...

Ἰπὸ τὴν στέγην σου οἰκεῖ ταλαίπωρός τις ξένος.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ναί! ἄξιός τοῦ οἴκτου μου καὶ νέος μαραμμένος.

Καθήμενος εἰς τῆς νυκτὸς τὴν σιωπὴν, στεναῖζει·

Καὶ περὶ τὰ χαράγματα ὀλίγον ἠσυχάζει.

Χθὲς εἰς τὸ μεσονύκτιον μὲ φρένα σαλευμένην

Ἐμβῆκεν εἰς τὴν στέγην μου αὐτὴν τὴν τεθλιμμένην...

Ἄλλ' ἐταράχθης τέκνον μου;... Τὸ δάκρυόν σου τρέχει;...

Τὸ δάκρυόν σου τέκνον μου! τὰς παρειάς σου βρέχει;

ΡΑΛΟΥ.

Εἶν' εὐκόλον τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥεῦμα νὰ κρατήσης,

Πλὴν ὄχι δάκρυ τρυφερᾶς ψυχῆς νὰ σταματήσης.

Τὸ δάκρυ! νὰ τὸ χύνωμεν ἐπιθυμοῦμεν τόσον!

Καὶ τόσην εἰς τοῦ στήθους μας τὴν φλόγα, φέρε δρόσον!

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Μὴ δι' αὐτὸν αἰσθάνεσαι συμπάθειαν κάμμιαν;..

ΡΑΛΟΥ.

ὦ πάτερ μου λυπήσου με· ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν

Τὰ γόνατά μου κάμπτονται. .

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Τί ἔπραξες; τί κρίμα.
Ποῦ τρέχεις μὲ ἀβέβαιον τεταραγμένον βῆμα;

Η ΡΑΛΟΥ. περιπατοῦσα μὲ ταραχήν.

Ὁ κυνηγούμενος δελφὶν ἀπὸ ἀνεμοζάλην
Ἀπὸ τὴν μίαν ῥίπτεται εἰς τὴν ἀκτὴν τὴν ἄλλην...

(Φωνάζουσα.)

Γέρων! εἰς τὰ τραύματά μου

Βάλσαμον ὀλίγον χῦσε,

Ἴδ' ἀπὸ τῶν δάκρυά μου

Εἰς συμπάθειαν κινῆσαι.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Μὴν ζητῆς ἀπὸ ἀνθρώπους τῶν πληγῶν σου ἰατροίαν.
Τέκνον μου! εἰς τοῦ θεοῦ σου ἔλπισε τὴν προστασίαν.

Μὲ λεαίνης· αὐτὸς γάλα

Ζῆ τὰ πεινασμένα βρέφη,

Καὶ μὲ θαύματα μεγάλα

Τὰ μικρὰ τῶν πτηνῶν τρέφει.

ΡΑΛΟΥ.

Εἶναι ὅλοι σου οἱ λόγοι ἀπὸ φρόνησιν γεμίτοι.
Καὶ πολλὰ νὰ εἶδε πρέπει τὸ γεροντικόν σου μάτι.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ἄπεχε ἀπὸ κακίας· ἔχε ἄμωμον τὸ σῶμα

Ὡς τὰ ῥόδα τοῦ Σινά.

Τὸ νερὸ μὴν ὁμοιάζης, τὸ λαμβάνον κάθε χρῶμα

Ὅταν τρέχη καὶ περνᾷ.

Εἰς σέ, δίδω παραινέσεις ὁ ἀμκρωτῶλος ἐγώ!...

Ὁ τυφλὸς σέ ὀδηγῶ!

Ἀλλὰ κ' εἰς ξενοδοχείου ἀπερημωμένου, τοίχους,
Γεγραμμένους δὲν ἀνέγνως ἠθικούς, πολλάκις στίχους;
Καὶ τῆς ἀλυμρᾶς θαλάσσης ὁ πυθμὴν μ' ἀχρήστους ὕλας
Μαργαριτοστίλπτους ῥίπτει καὶ πολυτελεῖς κογχύλας....
Φεύγω τέκνον μου! ναὶ φεύγω κ' ἐπιστρέφω τώρα τώρα.
ἤγγισε τοῦ ὕθρου τέκνον! ἡ ἀγιασμένη ὥρα.

Εἰς κἀμμίαν σου ὀδύνην τὸν θεὸν μὴν βλασφημήσης·
Ὅτι δῶρόν του σέ ἦναι, ἡ ζωὴ μὴν λησμονήσης.
Ὅταν ἦται ψωμοζήτησι καὶ πλουσίου ξένου χέρι
Τὴν πολυποθὸν φιλίην τοῦ ἐλέους σέ προσφέρῃ,
Βλασφημεῖς, ἡ τὸν ὑβρίζεις, τὸ ποτὸν ὃ, που σέ στέλλει,
Ἄν ὀλίγον ὄζος ἔχῃ, καὶ δὲν εἶναι ὄλο μέλι;
(Φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

Ἡ ΡΑΛΟΥ βλέπουσα γύρω.

Ἄγιων εἰκονίσματα! λαμπάδες ἀναμμένοι!
Σταυροὶ καὶ βίβλοι ὅσαι μὲ βᾶϊα σταμμένοι!
Ἄερα ἱερότητος γαλήνην ἀναπνέω.
Πλὴν ἀπὸ ἄσβεστην πυρὰν βεβήλου πάθους καίω.
Ἄκούω κλαυθμηρὰν φωνὴν ἐν μείσῳ τοῦ κοιτῶνος.
Εἶν' ἡ φωνὴ του;.. ὁμιλεῖ ἀναττεινάζει μόνος..
Θὰ τὸν ἰδῶ· ἐσήμανεν ἡ ποθυμμένη ὥρα.
Θὰ πέσω εἰς τοὺς πόδας του, θὰ τὸν λαλήσω τώρα.
Ἡ πρώτη τὴν καρδίαν μου πυρκαϊεὶ δὲν φλέγει.

Ἐνδόμυχον φωνὴν χαρῆς ἀκούω νὰ μὲ λέγῃ
 • Ἡ τρικυμία ἔπαυσε, καὶ ἤλθεν ἡ γαλήνη. »

(Ἀνοίγουσα τὴν θύραν τοῦ πλησίον κοιτῶνος, ὅπου φαίνεται ὁ Ὀδοιπόρος.)

Τὸν βλέπω... τρέμω καὶ ἰδρῶς ψυχρὸς μὲ περιχύνει....

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Ἡ ΡΑΛΟΥΓ' προχωροῦσα ὀλίγον καὶ στεκομένη.

Ὁ ὕψιστος Δημιουργὸς εὐχαριστίαν νάχῃ.

Στιγμαὶ στιγμαὶ μακάριαι! μαζὺ τοῦ καὶ μονάχῃ!..

ὦ! πόσοι πέρασαν καιροὶ, ἀφοῦ οἱ ὀφθαλμοί μου

Δὲν ἔλαβαν τὴν ἡδονὴν νὰ τὸν ἴδωῦν μαζὺ μου.

Καιροὶ πικρῆς νεότητος! καιροὶ δυστυχισμένοι!

Εἰς τὴν χηρείαν τῆς ψυχῆς, εἰς λύπας περασμένοι!

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ μὲ ὀφθαλμοὺς κλειστούς.

Θεε! τί βλέπω οὐρανὸν σαπφειροχρυσωμένον!

Τῆς Ὑδρας ποῦ μ' ἐφέρετε θαλάσσια πτηνά;

Εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος τὸ νησοφυτευμένον

Βορέως οὐριος πνοὴ τὸ πλοῖόν μου πλανᾷ;

ᾧ ὄροσοζέφυρος αὐγὴ! ᾧ οὐρανία φύσις!

ᾧ κῆποι πρασινόμυρτοι καὶ κρυσταλλώδεις βρύσσεις!...

ᾧ γῆ Ἑλλάδος ἱερά! ᾧ γῆ εὐδαιμονίας!

Καὶ σεῖς υἱοὶ τῆς! ἄλλοτε υἱοὶ ἐλευθερίας!

Τριῶν αἰώνων σιδηρᾷ καὶ βάρβαρος δουλεία,

Ἐκύρτωσε τὸ σῶμά σας καὶ θλίβει τὴν ψυχὴν σας!

Τῶν Ἀθηνῶν τ' ἀγάλματα τῆς Σπάρτης τὰ μνημεῖα

Δὲν φέρουν τοὺς προγόνους σας εἰς τὴν ἐνθύμησίν σας;

Κρατεῖ ναυάγια Περσῶν εἰς τὸν βαθύν του πάτον
 Τὸ κῦμα ὅ,που πλέετε.
 Μὲ τῶν ζεφύρων τὰς πνοάς πατέρων ἀθανάτων
 Τὴν κόνιν ἀναπνέετε.

ΡΑΛΟΥ.

Καθ' ὕπνον του παρίστανται ἡ Σπάρτη αἱ Ἀθῆναι·
 Ἐμπρός του ὁ Ἑλληνικὸς ἀγὼν, ἔμπρός του εἶναι.
 Ἐκεῖ ὁ νοῦς του φέρεται, καὶ βλέπ' εἰς τ' ὄνειρόν του
 Τὴν πρώτην του νεότητα, τὸ πρῶτον στάδιόν του.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ σηκονόμενος ἀπὸ τὴν κλινην παράφρων.

Τί ζητεῖ αὐτὴ τί θέλει

Τῶν τυράννων ἢ ἀγέλη;

Αἱ ἀλύσεις διὰ ποίους;

Διὰ Ἕλληνας ἀνδρείους;

Ὅρμα̃τε ὄρμα̃τε

Τοὺς Τούρκους κτυπᾶτε·

Ἐμπρός των ἔμπρός.

Ἵψοῦτε σημαίας!

Γυμνοῦτε ῥομφαίας

Νά! δόξης καιρός!

ΡΑΛΟΥ.

Ὡ δὲν κοιμᾶται! ἀνοικτοὺς κρατεῖ τοὺς ὀφθαλμούς του.
 Κεραύνωσέ με οὐρανέ! ἐσάλευσεν ὁ νοῦς του.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ περιπλατῶν ἀγρίως τοὺς ὀφθαλμούς του.

᾽Ὡ τῶν ἡρωϊκῶν καιρῶν τοῦ ἔθνους μας ἐκείνων
 Ἐρίπιον λησμονηθὲν, ἀλλ' ἔτι ὀρθὸν μένον!

Μνημεῖον δόξης ἐκδικοῦν τὴν μνήμην τῶν Ἑλλήνων,
Κατὰ τῶν τότεων ξένων!

Ὦ ὕδρα! ὁ μαρμάρινος τῶν στέρνων σου ὀρίζων,
Εἰς τὸν αἰθέρα γάνεται, τὸν πόντον ἐξυβρίζων;

Ὡ τῶν μεγάλων ἡμερῶν! καὶ τοῦ μεγάλου στόλου
Ναυάγιον! σὲ βλέπουσιν οἱ δοῦλοι μετὰ φρίκης,
Διότι φέρεις στέφανον διπλῆς, ἀκτινοβόλου

Κατὰ τυράννων νίκης.

Διότι μὲ τὴν κίδαριν τοῦ Τούρκου κ' Αἰγυπτίου
Τὸν πῖλον τοῦ δικτάτορος πατεῖς Καποδιστρίου.

Τὰ μαῦρα ὅταν κύματα τὴν νύκτα συλλαλλῶνται,
Καὶ τρέχουσιν ἀφρίζοντα ὡς Ναυμιδίας ἔπποι,
Καὶ μὲ τὴν ὠκεάνιον κιθάραν συνενῶνται

Οἱ τῶν ἀνέμων κτύποι,

Ἡδύνομαι νὰ θεωρῶ εἰς τὸν λευκόν σου βράχον

Ὦ ὕδρα! τὰ φροντάσματα τῶν τότεων σου προμάχων.

Καὶ τότε εἰς τὰς βάσεις σου τὰς ἀκινήτους βράχαι!
Μὲ φαίνεται τοὺς ναύτας σου νὰ βλέπω κινουμένους,
Κ' ἐμπρὸς μου αἱ ἀρχαῖά σου νὰ συγκροτῶνται μάχαι,
Καὶ στόλους καιομένους,

Καὶ τῶν φονέων τὰς φωνὰς καὶ τῶν φονευσομένων,
Ἀκούω ἐκ τῶν σιγαλῶν κ' ἐρήμων σου λιμένων.

Ποτέ ποτέ δὲν ἤγγισα τὰ θεῖά σου ἐδάφη,
Χωρὶς ν' ἀνατχλεύσωτι τῶν πειθῶν σου οἱ τάφοι,
Χωρὶς χωρὶς εἰς τ' ἄντρα σου ν' ἀκούσω τὰ βαθέα
Μεθώνην, Σάμον, Ἄθωνα, Ψαρὰ καὶ Καφηρέα,
Καὶ δίχως νὰ ἠχῆσετε εἰς τὰ θερμά μου ὄτα
Τομμάζαι δύο, Κριεζῆ, Σαχτούρη, Παναγιώτα!

Η ΡΑΛΟΥ πίπτουσα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ὀδοιπόρου.

Ἀγαπητέ μου σύνελθε! ἰδέ με, ἄκουσέ με.
 Νὰ μὲ λαλήσης θέλῃς καὶ ἀναγνώρισέ με.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ὑπισθοδρομῶν μετὰ φρίκης.

Κὰν ν' ἀποθάνω ἄφες με! Τὴν νοῦν μου μὴν ταράττης
 Ἀνεξιλέωτη σκιά! φρικῶδες φάντασμά της!...

(Μετ' ὀλίγον καὶ μὲ συγκίνησιν τρυφερῶν.)

Κάνεις ὡσὰν ἐμένα,

Κάνεις δὲν σὲ ἀγάπησε, δὲν θέλει σ' ἀγαπήσει.

Δὲν θέλεις εἰς κἀνένα

Τὴν τρυφερὴν καὶ ἄδολην στοργὴν μου ἀπαντήσει.

Ἐλπίζω ἡ ὀδύνη μου ὀδύνας νὰ σὲ φέρῃ,

Καὶ ἡ καρδιά μου σκιρτᾷ, καὶ ἡ ψυχὴ μου χαίρει·

Δὲν θέλω λόγον σου γλυκύν, οὐδὲ παρηγορίαν.

Δὲν θέλω δάκρυ σου κἀνέν, συμπάθειαν κἀμμίαν.

Εἰς τὴν ψυχὴν μου ἡ ἐλπίς δὲν ἔχει πλέον χώραν,

Καὶ μόνον τοῦ θανάτου μου ἐπιθυμῶ τὴν ὄραν.

Η ΡΑΛΟΥ πίπτουσα εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ὀδοιπόρου.

᾿Ω μόνη μόνη μου ἐλπίς! ὦ μόνε θησαυρέ μου!

᾿Ω μόνε ἀδελφέ μου!

Καὶ τώρα καθὼς ἄλλοτε μὲ πρίστιν ἄκουσέ με.

Καὶ τώρα καθὼς ἄλλοτε μ' ἀγάπην λάλησέ με·

Νὰ πλησιάσω ἄφῃς κὰν ὅσφ ζῶ ἀκόμα,

Τὰς μαρχμένας χεῖράς σου εἰς τὸ νεκρὸν μου στόμα.

Δέν εἶσαι μόνος δυστυχῆς, δέν πάσχεις ἐσὺ μόνος.
Σέ ἐκδικεῖται φίλε μου! τοῦ στήθους μου ὁ πόνος.

Μᾶς μάρανεν ἀκαίρως,
Πλὴν καὶ τοὺς δύο ἐνταυτῷ μᾶς μάρανεν ὁ ἔρωσ.
Γνωρίζεις καὶ εἰς τὰ βουνὰ τὰ πλέον μακρυσμένα
Μέ μόνον μόνον μάρτυρα τὸν οὐρανὸν κ' ἐσένα
Τῆς ὄλης μου νεότητος ἂν ἔζων τὰς ἡμέρας,
Δέν ἤθελα ποτὲ στιγμὰς ποθήσει γλυκυτέρας.

Πολλάκις ἐπιθύμησα τὰ πλούτη μου νὰ χάσω,
Καὶ δούλη σου τὰς ὄλας μου ἡμέρας νὰ περάσω.
Πολλάκις ἐφοβήθηκα τὸν πλάστην καὶ κριτὴν μου
Ν' ἀντιπαλεύης βλέπουσα μ' αὐτὸν εἰς τὴν ψυχὴν μου.
Τί ἔκαμες, τί ἔκαμες τὸν τόσον ἔρωτά μου;
Τὰ τόσα τί μ' ὠφέλησαν αὐτὰ αἰσθήματά μου;
Ἦ διατὶ μὲ ἄφησες; ἢ μόνη καὶ βαθεῖα
Ἰδοὺ τῶν ἀνεκπράστων μου δυστυχιῶν αἰτία.
Δέν θέλω μ' ἐπιπλήξεις μου τὸ ἄλγος σου ν' αὐξήσω,
Νὰ σέ λυπήσω θέλουσα ἢ νὰ σέ παροργίσω,
Δέν σ' ἐνθυμίζω φίλε μου στενέ! τοὺς ἔρωτάς μας.
Πλὴν μὴ σ' ἐμὲ ἀπόδιδε τὰς τόσας συμφοράς μας.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ *πίπτων εἰς τὴν ἀγκάλην.*

τῆς 'Ραλοῦς.

Σ' ἐναγκαλίζομαι σκιά!... τὸ ἐναγκαλισμὰ μου
Ἐπαναφέρει τὴν ζωὴν εἰς τὸ νεκρὸν μου σῶμα.

Ἀνοίγω τρέμον ὄμμα,
Ὁ νοῦς μου ἐνισχύεται... καὶ βλέπω τὰ δεινὰ μου...

(Βάλλων τοὺς δακτύλους εἰς τὸ μέτωπόν του.)

Θαμβόνουσε παρὰδοξα τὴν ἔρασίν μου φῶτα·
 Ἦχεῖ βοή ἀλλόκοτος εἰς τὰ νεκρά μου ὄτα!...
 Τὸ δακρυσμένον βλέμμα μου ἐπάνω σου ἀφίνω,
 Σὲ βλέπω φάντασμα γλυκὺ! καὶ δὲν σέ διακρίνω.
 Μὴ μὲ ἀφήσης φάντασμα! μὴ μὲ καταφρονήσης·
 ὦ σύ, ἀφ' οὗ μ' ἐμώρανες, ὦ σύ! θὰ μὲ μισήσης;
 (Ἀτενίζων δακρυσμένους ὀφθαλμούς πρὸς τὴν 'Ραλαῦ.)

Τὸ βράδυ, ὅταν τὰς γλυκὰς φωνὰς τῆς ἀηδόνος
 Ἐδῶ ἀκούσης, καὶ ἰδῆς τὸν τάφον μου συγχρόνως,
 Σταμάτησε· τὰς πρώτας μας ἡμέρας ἐνθυμήσου,
 Ὅποταν νέος ἔτρεχα εἰς τὰ βουνὰ μαζύ σου.
 Ὅποταν εἰς τὴν ἔρημην ἀκτὴν θρηνῆ τὸ κῦμα,
 Εἰς τοῦ νεκροῦ σου ἔραστοῦ σταμάτησε τὸ μνημα.
 Τὸ κῦμα δὲν στενάζει.

Ἄλλ' ἡ ψυχὴ μου διὰ σέ, θρηνεῖ, καὶ σέ, φωνάζει.
 Ὅποταν τοῦ μνημείου μου τὸ χόρτον φωσφορίζῃ,
 Σταμάτησε καὶ πάλιν.

Ἀπὸ τὸν τάφον του νεκρὸς εὐγαίνει, σέ γνωρίζει,
 Καὶ μ' ἀγαλλίασιν εἰς σέ ἀνοίγει τὴν ἀγκάλην.

(Φεύγει.)

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΡΑΛΟΥ μετὰ σιωπὴν τινα.

Ἐζήτουν εἰς τοὺς πόδας του γονυκλιτῆς νὰ πέσω,
 Μὲ πύρινά μου δάκρυα νὰ τὸν παρακαλέσω

Ἄν δὲν ἐξιλεώνετο τὰ σπλάγγνα μου νὰ σχίσῃ,
 Τοὺς ὀφθαλμοὺς μου κάλλιον νὰ εἶχες χάρες! κλείσαι.
 Καὶ νὰ μὴν εἶχα τὸν ἰδεῖ! ὦ αἰωνία θλίψις!
 ὦ πένθος ἀδιέκλυτον! ὦ συνειδότος τύψις!
 Παρέλυσεν ἐνέκρωσε τὸν νοῦν του ἡ μωρία·
 Δὲν βλέπει, δὲν αἰσθάνεται, καὶ εἴμ' ἐγὼ αἰτία.

(Πίπτει λειποθυμισμέν.)

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

Ἡ σκηρὴ εἶναι ὁποία ἡ τῆς πρώτης πράξεως.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Δοξάζω σε τρισύψιστε! ὁ νοῦς του παρ' ἐλπίδα
Συνήλθε, καὶ τὰς φρένας του γαληνιώσας εἶδα.
Πλὴν ἠῤῥησεν ἡ λύπη του καὶ ἡ μελαγχολία.
Ἐπὶ τῆς γῆς δὲν τὸν κρατεῖ ζωῆς ἐπιθυμία.
Φοβοῦμαι, δάκτυλος θεοῦ ἂν δὲν θαυματουργήσῃ,
Μὴν ἀπὸ ἄκρην λύπην του αὐτόχειρ καταστήσῃ.
(Ὁ Ὀδοιπόρος φαίνεται καθήμενος εἰς τὸν βράχον.)

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ἀπὸ τοῦ βράχου.

Τῶν ὀμμάτων μου τοὺς λύχνους ἔσβυσαν τὰ δάκρυά μου.
Ἐπισκέπασε τῆς λύπης ἡ σκιά τὰ βλεφάρά μου.
Ὡς λαμπὴς ἐπιταφίου, ἥτις καίεται καὶ ῥέει,
Εἰς τοῦ ἔρωτος τὰς φλόγας ἡ ζωῆ μου ἀποπνέει.
Ὠχρὸν φύλλον φθινοπώρου! τί ζητῶ εἰς τοῦ κλαυθμῶνος
Τὴν κοιλάδα; πάρτετέ με τρικυμῖαι τοῦ χειμῶνος!
(Ἀκούεται τὸ ὠρολόγιον τοῦ πλησίον μοναστηρίου.)

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ τείνων τὰ ὦτα πρὸς τὸν κύπερον
τοῦ ὠρολογίου.

Κτυπᾷ ἡ ὦρα... ἡ φωνὴ τοῦ χρόνου μᾶς φωνάζει.
Κατόπιν εἰς τὰ σκοτεινὰ νὰ τρέξωμεν μᾶς κράζει.

Ποῦ τρέχομεν; ἀπὸ τῆς γῆς τὴν ἀνοιγμένην πύλην,
 Ἐμπρὸς, ὀπίσω, βλέπομεν τὸ αὔλον τὴν ὕλην.
 Ἀπὸ τί χάος ἤλθαμεν! τί χάος μᾶς προσμένει!
 Κτυπᾷ ἡ ὄρα· μὲ αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος πηγαίνει.

(Ἐκβάλλων ἐκ τοῦ κόλπου του πυροβόλον ὄπλον καὶ θίτων αὐτὸ
 ἐπὶ τοῦ κροτάφου του.)

Ἡ ὑπαρξίς, ὁ θάνατος, ἰδοὺ οἱ δύο δρόμοι.
 Ὁ πρῶτος, λύπαι ταραχαί, περισπασμοὶ καὶ τρόμοι.
 Ὁ δεύτερος, ἀνάπαυσις· ἀλλ' ἡ αἰωνιότης,
 Τοῦ μέλλοντος τὸ ἀδηλον καὶ ἡ ἀβεβαιότης,
 Αὐτὸ πλησίον τοῦ κρημνοῦ τὸν ἄνθρωπον βαστάζει.
 Τί τρέμεις; τέκνον τῆς στιγμῆς! ὁ νοῦς σου τί διστάζει;
 Τὸ παραπέτασμά' ἀνοίξει μὲ χεῖρα θαρράλεάν·
 Μὲ βῆμα πέρασε τυφλὸν εἰς ἄλλην ὄχθην νέαν.

Ο ΠΑΪΣΙΟΣ *φωλιάζων κάτωθεν.*

Ἡ ζωὴ φορτίον εἶναι· πλὴν ἡ κάμηλος δὲν ρίπτει
 Τὸ φορτίον εἰς τὸν δρόμον.
 Εἰς τὸν εὐπειθῆ τῆς ὤμων
 Τὸ βαστάζει, κί ἂν ἀσθμαίνῃ, κί ἂν ἀπαυδισμένη πίπτῃ.
 (Ὁ Ὀδοιπόρος ρίπτων κατὰ γῆς τὸ πυροβόλον καταβαίνει ἀπὸ τὸν ἐράχον.)

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ *κλαίων.*

Ἡ καρδιά μου ὦ γέρε! ἀπ' ἐλέγχους σπαραγμένη,
 Ζῆ, κ' εἰς ὄλα τῆς τὰ μέρη καὶ ἂν ἦναι κεκομμένη.
 Ἄλλα ζῆ καθὼς τὸ φίδι
 Ὄ, που καὶ κοπὲν εἰς τρία,
 Μὲ τὸ σάλευσμά του δίδει
 Ζωῆς πρόσκαιρα σημεῖα·

Ἡ ψυχὴ μου τὸν καθρέπτην τὸν θραυσθέντα ὁμοιάζει,
Ὅστις ὕλα συγχισμένα εἰς τὸ φῶς παρουσιάζει.

Φοβοῦ τὴν μαύρην λύπην μου... φοβοῦ τὸ λογικόν μου...

Ἐστάθη ὁ συλλογισμὸς εἰς τὸν ἐγκέφαλόν μου.

Τοῦ βάλτου τὸ στεκόμενον νερόν, γεννᾷ θανάτους...

Ἢ θέλησε τοὺς λόγους μου ν' ἀκούσης τοὺς ἐσχάτους.

(Δίδων εἰς τὸν Παῖσιον ποιήματά του τινά.

Καθὼς εἰς μνήμητος λευκοῦ πετρογλυμμένην πλάτην,

Ὅλιγα μαῦρα γράμματα

Κρατοῦσι τὸν ἐρχόμενον μακρόθεν διαβάτην,

Εἰς ταῦτα τὰ συγράμματα

Ὅλιγον ἄς προσηλωθῇ τὸ φιλικόν σου ὄμμα,

Ὅποταν χῶμα, μὲ τῆς γῆς συνενωθῶ τὸ χῶμα.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Θεε! ὅποια ἰδεῶν καὶ λόγων τρικυμία!

Ὅποια σύγχυσις νοός, καὶ μαύρη φαντασία!

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ καθήμενος πλησίον τοῦ Παΐσιου.

Τὸν Φαίδωνα τοῦ Πλάτωνος; κρατῶν ὁ νέος Κάτων

Ἀπέθανε, τὰ σπλάγχνα του ἠρωϊκῶς σπαράττων,

Τὴν θύραν τὴν αἰδίων κ' ἐγὼ κ' ἐγὼ πρὶν κρούσω,

Ἐπιθυμῶ τὴν γνώμην σου περὶ Θεοῦ ν' ἀκούσω.

Ἐρυθριῶ τὸ κρίμα μου νὰ ἐξομολογῶμαι.

Τῆς γενετῆς μου τὴν πικρὰν ἡμέραν καταρῶμαι,

Κ' εἰς τὰ τοῦ κόσμου κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τὴν ἐσχάτην

Προνοίας θείας ὀφθαλμὸν ἀναζητῶ εἰς μάτην.

"Ἄν ὑψηλὴ διάνοια τὰ πάντα διατάττη,

Δικαιοσύνης εἰς τὴν γῆν πῶς· στάθμην δὲν φυλάττει;

Πῶς ἡ κακία εὐτυχεῖ τιμᾶται καὶ κομπάζει,
 Πῶς ἄδοξος καὶ δυστυχὴς ἡ ἀρετὴ στενάζει,
 Τὸ λογικόν μου φώτισε· τὴν γνώμην σου εἰπέ με
 Περὶ Θεοῦ, περὶ ψυχῆς, καὶ παρηγόρησέ με.

ΠΛΪΣΙΟΣ.

Εἰς δύο κόσμους ἴτασαι, ἂν ἔχῃς σῶαν φρένα.
 Εἰς ἄπειρον αἰώνιον, ἀόρατον τὸν ἕνα,
 Κ' εἰς ἄλλον μικρὸν πρόσκαιρον· διὰ νὰ τοὺς γνωρίσῃ
 Ἡδόκησε τὸν ἄνθρωπον ὁ πλάστης νὰ προικίσῃ
 Μὲ ἀοράτους ὄρατάς, ἐντὸς κι' ἐκτὸς αἰσθήσεις.
 Μὲ δύο τὸν συνέθεσεν ἀντικειμένας φύσεις.
 Ἡ ψυχικὴ καὶ αὔλος εἰς τοὺς χυδαίους μόνον
 Ἀποστερεῖται βαθμηδὸν τὸν νοερὸν τῆς τόνον·
 Ἄλλ' εἰς ἐμὲ φωτοβολεῖ ὡς ἄστρον δίχως δύσιν,
 Ἄλλ' εἰς ἐμὲ, ὡς χίτοπτρον, ἀντανακλαῖ τὴν κτίσιν·
 Ἄλλὰ περιφερόμενον τὸ βλέμμα τοῦ νοός μου
 Εἰς ὄρατά, ἀόρατα, ἐντὸς ἐκτὸς τοῦ κόσμου,
 Σειρὰν εὐρίσκει αἰτιῶν καὶ ἀποτελεσμάτων,
 Τὸ ἀφθαρτὸν εἰς τὴν φθορὰν τῶν δημιουργημάτων,
 Τὴν ἔντεχνον ἀπλότητα ὑπὸ τὸ σύνθετόν των,
 Τὴν κεκρυμμένην τάξιν των ὑπὸ τὸ ἄτακτόν των,
 Καὶ μίαν μόνην κίνησιν εἰς ὅλας τὰς κινήσεις,
 Καὶ μίαν μόνην θέλησιν εἰς ὅλας τὰς θελήσεις.

Ὅρων τὸ πᾶν δι' ὀφθαλμοῦ ἀφίσαντος τὸ σκότος,
 Δὲν εἶναι λέγω γέννημα τυφλοῦ συμβεβηκότος,
 Ἄλλ' ἔντεχνος ἀπόρροια πνευματικῆς αἰτίας,
 Μεγάλῃ πόλιν τοῦ Θεοῦ, πολῖται τῆς ὁπίας

Ἡμεῖς αἱ πλάσεις εἴμεθα, καὶ μόνος νομοδότης
Ἡ μία ἡ αἰδῖος καὶ ἀγαθὴ θεότης.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς τοῦ σύμπαντος μερὶς ἐθεωρήθη
Καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ ἐπολιτογραφήθη,
Φεγγοβολεῖ οὐράνιος λαμπὰς εἰς τὴν ψυχὴν μου,
Ὡς εἰμαρμένης δὲν φρονῶ συμβάν τὴν ὑπαρξίν μου.
Τοῦ θεοῦ μου προορισμοῦ γνωρίζω τὴν ἀξίαν,
Καὶ δὲν ἀνήκω εἰς γονεῖς, εἰς ἔθλους κοινωσίαν
Εἰς μίαν μόνην χώραν γῆς, εἰς ἓν πλασμάτων εἶδος,
Πολίτης εἶμαι γενικὸς τῆς γενικῆς πατρίδος.
Ἡ τάξις, ἡ ἐντέλεια τοῦ ὄρατοῦ μου κόσμου,
Ὁ πρῶτος εἶναι κ' ἔσχατος καὶ κύριος σκοπός μου.
Ἄν τῆς μεγάλης πόλεως ἐπαπειλῶν τὴν τάξιν,
Ζητήσῃ τύραννος αἰσχρὸς παράνομόν μου πράξιν,
Πενία, φυγὴ, θάνατος, καὶ ἂν μὲ περιμένῃ
Πενίαν, φυγὴν, θάνατον, ἡ σὰρξ μου ὑπομένει.

Ο ΟΛΟΙΠΟΡΟΣ μὲ τρίγας κεφαλῆς ὀρθωμένας.

Τὴν μύρην φαντασίαν μου ὁ λόγος σου ἐξάπτει
Καὶ εἰς τὰ στήθη μου φρικτὴν πυρκαϊάν ἀνάπτει.
Αὐτὸς ὁ μέγας οὐρανὸς ὁ ἀστροφωτισμένος
Ὡς πολυέλεος ναοῦ δὲν θέλει λοιπὸν σβύσει;
Ἡ γῆ ὡς πλοῖον ἔρημον, ῥιφθὲν μακρὴν λιμένος,
Δὲν θέλει ναυαγήσει;
Ἐπάρχει λοιπὸν ἡ ψυχὴ ἀθάνατος οὐσία;
Δὲν εἶναι μῦθος ὁ θεὸς καὶ ἡ ἀθανασία;

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Ψυχὴ! ἐκτὸς αὐτῆς τῆς γῆς σὺ μέλλεις ν' ἀνατείλῃς.
Δὲν σὲ παράγει πρόσκαιρος μηχανισμὸς τῆς ὕλης.

Τὸ πῦρ σου, τὸ αἰσθάνομαι τὴν κεφαλὴν μου φλέγει·
Ναί! εἰς' ἀθάνατος! φωνὴ κρυφία μὲ τὸ λέγει.

Θνητὴ ἂν ἦσαι, διατὶ πρὸς τὴν ἀθανασίαν
Τοιαύτην τρέφεις ἔνστικτον ἀνέκαθεν λατρείαν;
Ἀπὸ τὴν πρὸς τοὺς οὐρανοὺς συχὴν ἀνύψωσίν σου,
Τεκμαίρομαι οὐράνιον καὶ τὴν καταγωγὴν σου.

Θνητὴ ἂν ἦσαι, διατὶ μὲ σκέψεις ἀθανάτους
Ἐκπλήττεις τοὺς αἰῶνας;

Καὶ τοῦ πικροῦ ἐξηγεῖς θεοῦ τοὺς ὑπερτάτους
Καὶ νόμους καὶ κανόνας;

Θνητὴ ἂν ἦσαι, διατὶ τὸ ἀσθενές μου σῶμα
Ἐνῶ εἰς ἑλαφρόπτερον βαθυκοιμάται στρώμα,
Σὺ ἀγρυπνεῖς, καὶ τρέχουσα εἰς πτέρυγας ἀνείρου
Ἐλευθερὴ ὁδοιπορεῖς ἐν μέσῳ τοῦ ἀπείρου;

Εἰς τὴν ἐνδόμουχον Θνητέ! πεποιθησίν σου μέινε.
Γῆ ἐξορίας πρόσκαιρος αὐτὸς ὁ κόσμος εἶναι,
Ὁ οὐρανὸς, πατὴρ σου,

Τῆς ἄλλης τῆς παντοτινῆς τρισμακάρος ζωῆς σου,
Αὐτὸς ὁ βίος σύμβαμα, ἐκείνης μικρὰ φάσις.
Ὁ θάνατος δὲ, ἡ μακρὰ καὶ ἀληθὴς σου στάσις.

Ὅποίας θέλει αἰσθανθῆ ἑκστάσεις ἡ ψυχὴ σου,
Ἦς ὕρασμα ὅταν λυθῆ ἀράχνης ἡ ζωὴ σου,
Καθὼς τὸ παραπέτασμα ὁ πλάστης σὲ ἀνοίξῃ,
Τῆς ἀληθείας ὁ θεὸς καθὼς τὸ φῶς σὲ δείξῃ,
Καὶ σὲ εἰπῆ· «ἀπόβαλε τὸ ἔνδυμα τῆς πλάνης,
Τὸ σύμπαν βλέπεις; μ' ἐννοεῖς καὶ μὲ κταλαμβάνεις;»

Ἄκτις ἐκεῖσε ἡ ψυχὴ τοῦ ἀληθοῦς ἡλίου,
Καὶ εἰς τὸ φῶς προκύπτουσα ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου,

Ὄρα ὡς ἀπὸ σκοπιᾶς τὸν κάτωθεν τῆς πόντον,
Καὶ ψαύει καὶ προψηλαφεῖ τὰς κορυφὰς τῶν ὄντων.

Ὁ εἰς πελάγη πλανηθεὶς καὶ μακρυνὰ καὶ ξένα,
Καὶ τέλος τῆς πατρίδος του ἐγγίτας τὸν λιμένα
Σκιρτᾷ καὶ χύνει δάκρυα χαρᾶς ἀνεκλαλήτου.
Οἱ οὐρανοὶ τὸν τέρπουσιν οἱ πάλαι γινώριμοί του,
Τὸν περιμένει καὶ πιστῆς συμβίας του ἀγκάλῃ,
Κ' ἐορταζόντων φίλων του ἀνθοστεφῆς φιάλῃ.
Χαρὰ ὁμοίως κ' ἐκστασις, ὅπῃταν κατ' ἐλπίδα
Εἰς τὴν τερπνὴν τῆς ἠψυχῆ προσηλισθῆ πατρίδα,
Καὶ τρέξουσιν εἰς τὰς ἀκτὰς ἐράσμιά της ὄντα,
Κεχωρισμένα πρὸ ἐτῶν καὶ πρὸ ἐτῶν ἀπόντα!
Σὰς χαιρετῶ φιλόσοφοι παντὸς καιροῦ καὶ τόπου!
Θεοὶ τῆς γῆς! πατήσαντες τὰ πάθη τοῦ ἀνθρώπου,
Σωκράταις! θεοὶ Πλάτωνες! σὰς βλέπω ἀναζῶντας,
Τὸν χρόνον, τὸ διάστημα, τὴν πλάτην ἐφορῶντας.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ μετὰ σπασμωδικῷ κλαυθμοῦ

Θ' ἀποθάνω τί ὥραία!

Καὶ παρήγορος ἰδέα!

Θ' ἀποθάνω εἰς γῆν ἄλλην θὰ τὴν εὖρω· ἠδονά!...

Τέρψις!.. ἀγαλλίασίς μου!...

Σβύνεται ἡ δρασίς μου,

Καὶ με δένεται ἡ γλῶσσα, καὶ με κόπτετ' ἡ ὄφονή!...

(Κτυπᾶται μὴ τὸ ξίφος.)

Ο ΠΑΪΣΙΟΣ ἀρπάζων τὸ ξίφος.

Τί κάμνεις;

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ πίπτων εἰς τὰ γόνατα τοῦ Παῖσιου.

Μὴ τὸ αἷμά μου τὰ γόνατά σου βρέχω.

Συγχώρησε τὸ κρίμα μου!... ἐκπνέω.. δὲν ἀντέχω...
 Εἰς μίαν πλάκα μνήματος, κ' εἰς ἓν ὦ γέρε! χῶμα
 Νὰ θάψῃς μὲ αὐτῆς, κ' ἐμοῦ τοῦ φίλου σου τὸ σῶμα.

ΠΑΪΣΙΟΣ

Δὲν ἔχεις ἄλλο νὰ εἰπῆς;

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ἀφίγων στεναγμὸν βαθύν.

Ἄ!..

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Δὲν λαλεῖς!

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ἀφίγων στεναγμὸν.

Ἄ!

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Τρέχει.

Ὡς χεῖμαρρος τὸ αἷμά του καὶ βασταγμὸν δὲν ἔχει.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ κτυπῶν μὲ τὰς χεῖρας τὸ ἔδαφος
 καὶ μὲ κλειστὰ ὄμματα.

Μὴ φεύγῃς μέγα Σεραφεῖμ! καὶ λάβε με μαζύ σου.

ΠΑΪΣΙΟΣ φωνάζων εἰς τὰ ὦτα τοῦ Ὀδοιπόρου,

Τὸ σῶμα σου νεκρόνεται· νεκρώθη κ' ψυχὴ σου

ἢ ζῆ;

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Ἐνδυναμόνεται.

ΠΑΪΣΙΟΣ.

Τί βλέπεις;

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ μὲ κλειστὰ ὄμματα.

Κόσμον ἄλλον...

Ἐν μέσῳ φώτων ἔμεινα κ' ἐκτάσεων μεγάλων.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Η ΡΑΛΟΥ *καὶ οἱ ἀνωτέρω.*

Η ΡΑΛΟΥ *βλέπουσα τὸν Ὀδοιπόρον κείμενον.*
 Οὐρανέ!...

(Θάλει νὰ πῆσῃ εἰς τοὺς πόδας του.)

(Πρὸς τὸν Παῖσιον.)

Τί μ' ἐμποδίζεις! αὐτὸς ἦτον ἡ ψυχὴ μου,
 αὐτὸς ἦτον ἡ ἐλπίς μου, αὐτὸς ἦτον ἡ ζωὴ μου!...
 Εἰς τὸν νοῦν του ἐγὼ ἤμουν πρὸ μικροῦ ἀποθαμμένη.
 Ἀλλὰ ζῶ ἐγὼ, ζῶ τώρα, καὶ νεκρὸς ἐκεῖνος μένει!

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ *ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμούς του.*

Ἡ φωνὴ της εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου ἀντηχεῖ...
 Μ' ἐπανερχεται εἰς μόνην τὴν φωνήν της ἡ ψυχὴ...

Η ΡΑΛΟΥ *ἐναγκαλιζομένη τὸν Ὀδοιπόρον.*
 Γνώρισέ με· ἡ Ῥαλοῦ σου ἡ νεκρὰ καὶ ἡ θρυμμένη
 Ζῆ, καὶ τὸ νεκρόν σου στῆθος εἰς τὸ στῆθος της θερμαίνει.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Τί ἀ...κού...ω!..

ΠΑΪΣΙΟΣ *πρὸς τὸν Ὀδοιπόρον,*

Τρέμεις! τρέμεις.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ.

Γέρε μου! βοήθησέ με!..

Βάσταξέ με... ἀποθνήσκω... γέρε ζωογόνησέ με!..

(Προσιλῶν τὰ ὄμματά του πρὸς τὴν Ῥαλοῦ.)

Ὀνειρον Ῥαλοῦ! δὲν εἶσαι; εἶσαι σύ; σύ; σύ; ἐμπρός μου;
 Εἶσαι σύ; χαρὰὶ ἀγγέλων!... δὲν μὲ ἀπατᾷ τὸ φῶς μου;

ΡΑΛΟΥ.

Γνώρισέ με... τόσους χρόνους ζῶ καὶ κλαίω εἰς τὰ ξένα.
 Ζῶ μακρὰν σου τόσους χρόνους μὲ τὴν λύπην μου, μ' ἐσένα.

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ παρατηρῶν τὴν 'Ραλοῦ.

Ὅτι ζῆς, ἀγαπητή μου! ἤθελα νὰ τὸ πεισθῶ,
 Ἀλλὰ τρέμω μὴ μὲ φύγῃς κ' εἰς τὸ σκότος βυθισθῶ.

ΡΑΛΟΥ.

Εἰς τὴν μνήμην σου κἀνεῖς μου χαρκατῆρ καὶ ἂν δὲν μὲνῃ,
 Τῆς νεότητός μου ἔχνος καὶ ἂν δὲν φυλάττω πλέον,
 Εἰς τὸν τράχηλόν μου εἶναι ἡ εἰκὼν σου κρεμασμένη.
 Γνώρισε κἂν τὸ σημεῖον τῆς στοργῆς σου τὸ ἀρχαῖον.

(Δεικνύουσα τὴν εἰκόνα τοῦ κρεμασμένου εἰς τὸν λακόν της.)

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ βλέπων τὴν εἰκόνα του,

Τὴν εἰκόνα μου!.. ἀκόμη κρεμασμένην τὴν φυλάττει....
 Τὴν εἰκόνα μου!.. νεκροὶ μου ὄφθαλμοὶ μὴ μ' ἀπατάτε!..

Καὶ ἂν ᾔν' αὐτὸ ἀπάτη,

Ἀπὸ ταύτην τὴν ἀπότην ὄφθαλμοί! μὴ μ' ἀποσπᾶτε.

(Ἐναγκαλιζόμενος τὴν 'Ραλοῦ.)

Ἡ 'Ραλοῦ! ναὶ, ἡ 'Ραλοῦ μου! ναὶ, τὸ εὐγενές της ἦθος!
 Ἡ μορφή της! ἡ φωνή της!.. τὴν ἀναγνωρίζω τώρα...
 Εἰς τὸ στήθος της τὸ καῖον, τὸ ψυχρὸν μου θάλπει στήθος.
 Εἰς τοὺς κόλπους της ἐκπνέω... εὐτυχῆς, γλυκεῖα ὥρα!..

Ἡ ΡΑΛΟΥ κλαίουσα.

Ὅποια φίλε μου γλυκέ! θανατηφόρος μοῖρα
 Παρέδωκε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν σκληρὰν σου χεῖρα;

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ἐναγκαλιζόμενος καὶ πάλιν τὴν 'Ραλοῦ.

Ῥαλοῦ μου!.. ἐρωμένη μου!... πιστή μου ἐρωμένη!..

ΡΑΛΟΥ.

Ῥαλοῦ του!.. ἐρωμένη του!... στιγμὴ εὐτυχισμένη!

Ἄλλὰ μὴ λέγῃς με Ράλου· μή! μή!.. καὶ ἡ φωνὴ σου
 Αὐτὴ μὲ θανατώνει.

Ἄρ' ὅτου δὲν τὴν ἄκουσα πολλοὶ παρῆλθαν χρόνοι.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ *ἐναγκαλιόμενος μὲ παραφορὰν τῆς 'Ραλοῦ.*

Τὸ στῆθος μου τὸ στῆθος σου ἐγγίζον, γλυκὰ πάλλει·

Σὲ σφίγγει ἀπὸ ἔρωτα θερμὴ μου ἡ ἀγκάλη,

Σὲ σφίγγει παμφιλτάτη μου! καὶ τρέμει μὴν σὲ χάσῃ.

Κάμμια γλῶσσα δύναται Ράλου μου νὰ ἐκφράσῃ,

Καρδίᾳ τις νὰ αἰσθανθῇ

Ἢ κάνεις νοῦς νὰ φαντασθῇ

Τῆς ἡδονῆς τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς χαρῆς τὸ μέλι,

Τὸ βέρον τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἰς τὰ νεκρά μου μέλη;

(Μετ' ὀλίγου.)

Τὸν θάνατόν μου εὐλογῶ, ἂν χρεωστῶ εἰς τοῦτον

Τὸν οἰκτόν σου πανάγαθῃ Ράλου μου! τὸν τοσοῦτον.

Μὲ συγχωρεῖς;...

ΡΑΛΟΥ.

Ἡμπόρεσα γὰρ ποτὲ νὰ σὲ μισήσω,

Θυμὸν μὲ σὲ νὰ αἰσθανθῶ, ἢ νὰ μνησικακήσω;

Ἡμπόρεσα τὰ σπλάγχνα μου εἰς ἔχθραν νὰ βιάσω;

Νὰ συγχωρέσω πῶς ζατιῖς πρὶν νὰ καταδικάσω;

Ο ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ *κλαίων.*

Ράλου! ἐζήσαμεν καιροὺς καὶ χρόνους χωρισμένοι·

Καὶ τώρα ὅταν εἰς ἐμὲ στιγμὴ ζωῆς δὲν μένη,

Καὶ τώρα ἐνονόμεθα!...

ΡΑΛΟΥ.

Ἐφρόνουν εὐτυχίαν,

Θεοῦ μακαριότητα, Θεοῦ εὐδαιμονίαν,

Νὰ πνέω κ' ἐγὼ τὸν αὐτὸν ἀέρα ὅπου πνέεις,
 Νὰ χαίρωμαι ἂν χαίρεσαι, νὰ κλαίω ἔὰν κλαίης.
 Τὰ σχέδιά μου σήμερον ἢ τύχη ἀνατρέπει.
 Νεκρὸν ἢ ἐρωμένη σου καὶ φίλη σου σὲ βλέπει.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ *μισοσηκονόμενος.*

Ὁ ἔρως τῆς πατρίδος μου μετέβαλε τὰ πάντα,
 Κ' εἰς τὴν ζωὴν μου θλιβερά ἐπέφερε συμβάντα.
 Αὐτὸς, αὐτὸς μ' ἐβίασε σκληρὸς πρὸς σὲ νὰ γίνω,
 Κ' εἰς τοῦ θερμοῦ σου ἔρωτος τὸ πῦρ, ψυχρὸς νὰ μείνω...

Πιστῆ μου ἐρωμένη!

Ἀπ' ἀδελφὸν καὶ φίλον σου στενὸν ἀδικημένη!
 Δὲν ἤμουν φίλος ἄφίλος, πλὴν θορυβώδη πάθη
 Ἐδέσποζαν τῆς θλιβερᾶς καρδίας μου τὰ βάθη...
 Αἰσθάνομαι τὸ παταῖσμά μου, καὶ ἡ συνείδησίς μου
 Τὴν ὥραν ταύτην γίνεται ἡ μάστιξ τῆς ψυχῆς μου...
 Φωνὴν ἀκούω κλυθμηρὴν εἰς τὰ ἐνδόμουγά μου,
 Αὐτὴ κινεῖ τοὺς θρήνους μου, αὐτὴ τὰ δάκρυά μου...

Ο ΠΑΪΣΙΟΣ *πρὸς τὴν Ρα.λοῦ.*

Νεκρόνεται τὸ σῶμά του.. αἱ χεῖρές του παγόνουν.
 Τὰ ὄμματά του κλείονται δακρύζουν καὶ θολόνουν.

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ *πίπτων ἀναίσθητος.*

Τί ἔχω καὶ ἀναισθητῶ.. κ' εἰς ὅλα εἶμαι ξένος;...
 Δὲν ὄνειρεύομαι... δὲν ζῶ... δὲν εἶμ' ἀποθαμμένος...
 (Μένει ἄρρωτος καὶ ἀκίνητος.)

Η ΡΑΛΟΥ. *φιλοῦσα τὰς χεῖρας τοῦ Ὀδοιπόρου*

Σὲ φωνάζω. δὲν μ' ἀκούεις, φῶς γλυκὺ τῶν ὀφθαλμῶν μου;
 Ἄκουσε τοὺς στεναγμούς μου· τὸ πικρὸν παράπονόν μου.

Ἄνοιξε τὸ γλυκὸ ὄμμα, καὶ πρὶν σβύσῃ κτύπαξέ με,
Ἄνοιξε τὸ γλυκὸ στόμα, καὶ πρὶν κλείσῃ λάλητέ με.

(Ὁ Ὀδῶπιρος μένει ἀκίνητος.)

Ἡ ΡΑΛΟΥΪ τρέχουσα ὡς παράφρων καὶ φωνάζουσα.

Σκληρώσετέ με·

Βασιιάζετέ με.

Ἡ λύπη κόπτει τὰ ἥπατά μου.

Μὲ εἶναι βάρος τὸ κάλυμμαί μου.

Ἐπάρτε το·...

Ἀφήσετέ το.

Φαῖδρουῦς θέλω τόπους·

Ἄλλου φέρετέ με...

Δὲν θέλω ἀνθρώπους.

Σκληροί! ἀφετέ με...

Ποῦ πᾶτε; ποῦ πᾶτε;

Τί κάμνετ' ἐλάττε·

Πεθαίνω πεθαίνω,

Μονάχη ἂν μένω.

Τὰ στήθη μου διέτε πῶς καίουν πῶς βράζουν;

Τὰ μάτια μου διέτε, πῶς κλαίουν πῶς τάζουν;

Εἰπέτε, εἰπέτε, τί ἔχω νὰ γένω;

Θρηνεῖτε· θρηνεῖτε· πεθαίνω πεθαίνω....

Σιγαῖτε· σιγαῖτε·

Κλαυθμοὺς μ' ἀποσπάτε.

Ο ΟΔΩΠΙΡΟΣ ἐπαραισθητόμενος.

Γλυκεῖα ἐρωμένη μου! ἀκούω τὴν φωνὴν σου..

Πλὴν σβύνεται τὸ βλέμμα μου... δὲν βλέπω τὴν μορφήν σου·

Τὴν χεῖρά σου φέρε καὶ δὸς εἰς ταύτην τὴν καρδίαν
 Ζωήν... διὰ νὰ αἰσθανθῇ τὴν ὄλην της λατρείαν.
 Ἄθῶος εἶμαι... πίστευσε.. ἀθῶος ἀποθνήσκω.

(Ἐκπνέει)

Ἡ ΡΑΛΟΥ κτυπώμενη μὲ τὸ ξίφος τοῦ Ὀδοιπόρου.

Ἀπὸ τὸν κόσμον ἔφυγες· εἰς οὐρανοὺς σ' εὕρισκω.

(Πέπτει νεκρά.)

Ο ΠΑΪΣΙΟΣ καλύπτων τοὺς δύο νεκρούς.

Τὸ ἄνθος μαραίνεται,

Τὸ φύλλον ξηραίνεται,

Ὁ κόσμος περνᾷ·

Καὶ μόνος ὁ θάνατος

Ἐπλάσθη ἀθάνατος·

Αὐτὸς δὲν γερνᾷ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΔΟΠΟΡΟΥ.

Ω Δ Η

ΕΙΣ ΤΟΝ

ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ ΒΟΝΑΠΑΡΤΗΝ.

Πρὸς τὴν Κυρίαν Δούκισσαν

Πλακεντίας.

Κυρία Δούκισσα!

Ο Ναπολίων ἐξέπληξε τὴν φαντασίαν μου ἀπὸ τῶν παιδικῶν μου χρόνων. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι μειράκιον ἔχουσα δάκρυα, μινθάνων τὴν εἰς Μόσχαν ἀποπυράκτωσιν τῶν νικηφόρων αἰετῶν του· ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἔφηβος ἐμελέτησα νὰ ῥιφθῶ εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ νὰ διατελέσω ὑπὸ τὸν Ἰσχυροῦν ὁ ἔσχατος τῶν ὑπηρετῶν τοῦ δεσμοῦ τῆς Ἁγίας Ἐλένης.

Μισῶν σήμερον πᾶσαν κοινωνικὴν ἀνισότητά, διαφυλάττω ὡς κειμήλιον τοὺς εὐμενεῖς ὑπὲρ τῶν εἰς Βυζάντιον διακρινομένων ἄλλοτε Ἀλεξάνδρου Σούτσου καὶ τοῦ πατρὸς μου Κωνσταντίνου Σούτσου λόγους τοῦ Ναπολέοντος πρὸς τὸν ἐν Βερολίῳ πρέσβυν τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους Ἰωάννην Ἀργυρόπουλον, ὅτε μετὰ τὴν νίκην τῆς Γένας, φέρων εἰς τὴν ζώνην τὸ μέγα ζῆφος τοῦ Φρειδερίκου ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Εὐρώπης, ἐπρόφερε μετ' εὐφημίας τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ γεννήτορός μου ἐνώπιον μεγάλης ὁμηγύρευς πρέσβων.

Σήμερον, ὅτε ὁ χρόνος καὶ τὰ δεινὰ τῆς φυλακίσεως ἐξί-
λέωσεν τὴν ἴσιν τὸ ἀνάστημα καὶ ἀντίπαλον αὐτοῦ Ἐλευθε-
ρίαν, ὅτε τὸ κύμα τοῦ τροπικοῦ εἴκοσιν ἔτη περιβρέξαν τὸν
τάφον αὐτοῦ, ἐξέπλυνε πᾶσαν κηλίδα καὶ ἡ δόξα τοῦ ἀνδρὸς μέ-
νει κτῆμα τῶν ἀνθρώπων ἀπάντων, εὐχαρίστως ἐνόησα τὴν
φωνὴν μου μετὰ τοῦ γενικοῦ ὕμνου τῶν ἐθνῶν, καὶ συνοδεύω

μικρὸς ἐγὼ αἰοῖδὸς τὴν κηδεῖαν τοῦ ἀναβαίνοντος ἐκ τοῦ κάτω ἡμισφαιρίου μεγάλου λειψάνου.

Καὶ εἰς ποῖον ἄλλον ἐδυνάμην Κυρία Δούκισσα! καταλληλότερον ν' ἀφιερῶσω τὴν ψῆν μου ταύτην, ἢ πρὸς σὲ τὴν φέρουσαν ὄνομα, δῶρον τῆς κολοσσαίας χειρὸς, ἣτις ὑπέγραψε καὶ διένειμε τσαῦτα διπλώματα βασιλειῶν; ὁ πατήρ σου ὑπῆρξεν ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματεὺς του· ὁ ἀνὴρ σου στρατηγὸς καὶ ὑπασπιστὴς του· ὁ πενθερὸς σου συνυπατεύσας μετ' αὐτοῦ, ἔλαβεν ἔπειτα ἐν τῶν ἐξ μεγάλων ἀξιωματίων τῆς αὐτοκρατορίας του· σὺ αὐτὴ διετέλεσας Κυρία τῆς αὐλῆς ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν βασιλίσσαι ἠκολούθουν ἀνισταμένην τὴν παμβασιλίδα σύζυγόν του.

Ἄφοῦ εἶδέ τις ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν μεγαλειότητα τῆς αὐτοκρατορίας ἐκείνης, αἱ ἐνεστῶσαι ἀθλιότητες δὲν ἔχουσι θέλητρον κανέν, καὶ τὰ ἐρείπια μόνα τῆς ἀρχαιότητος πληροῦσι τὸ κενὸν τῆς καρδίας· διὰ τοῦτο ἐκ τῶν Ἀνακτορίων τοῦ Ναπολέοντος ἐξεληθοῦσα, ἐκάθησας εἰς τὰ Προπύλαια τῶν Ἀθηνῶν, καὶ παραμυθεῖς τὴν φαντασίαν σου ἀνακυκῶσα τὴν κόνιν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἣτις ἐπέβαλε τὸ πάλαι τὴν διάλεκτόν της εἰς διακόσια ἑκατομμύρια λαοῦ, ὡς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν φιλοσοφίαν του δι' αὐτῆς εἰς τὴν Εὐρώπην ἅπασαν, ἔσχεν τὸν Ὀμηρον ποιητὴν, τὸν Πλάτωνα φιλόσοφον, τὸν Ἀρχιμήδην Γεωμέτρην καὶ τὸν Ἀλέξανδρον τοῦ Φιλίππου στρατηγόν, ἀνῆψε τὸν λύχνον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ φωτισμοῦ διὰ τῶν Λασκάρων της μετὰ τὸν Μαισαιῶνα, καὶ κατ' αὐτοὺς τοὺς χρόνους ὑπῆρξεν ἡ μήτηρ τοῦ Ναπολέοντος.

Τὴν 2 Ἰαννουαρίου 1841 Ἀθῆναι.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ,

Ω Δ Η

ΕΙΣ ΤΟΝ

ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ ΒΟΝΑΠΑΡΤΗΝ.

ΕΚΡΗΓΝΥΕΤΑΙ τῆς Αἴτνης ὁ κρατῆρ, καὶ κατὰ πρῶτον
Χύνει χεῖμαρρον πυρφόρον μετὰ λάμψεων καὶ κρότων·
Ἄλλὰ λίθον μετὰ ταῦτα σφειδονίζει κολοσσαῖον,
Ὅστις σχίζει τὸν ἀέρα σπινθηροβολῶν καὶ καίων.

Μεταξὺ φλογῶν μεγάλων

Οὕτως ἡ βοῶσα Αἴτνα τῆς μεταβολῆς τῶν Γάλλων
Ἐόρμησε τὸν Βοναπάρτην, τὸν υἱὸν τῆς Εἰμαρμενης·
Ἔτεκε τὸν γίγαντά του ὁ σεισμὸς τῆς οἰκουμένης.

2.

Εἰς τὸ Βῆμα τῆς Γαλλίας, καὶ μὲ πρόσωπον Γοργόνος
Ἔστεκε κατὰ χιλίων τερατόμορφος καὶ μόνος,
Πολεμῶν τὴν μοναρχίαν Μιραβὼς ὁ ἀπυστάτης,
Κ' ἔστεκεν ὡς εἰς ἐπάλξεις πορθουμένας στρατηλάτης.

Τὸν θυμὸν τοῦ Γράκχου πνέων,

Ἔσειε τὸν πλόκαμόν του, ὡς τὴν χαίτην του ὁ λέων,
Κ' ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν του ἀπὸ σκέψεις βαρυτάτης,
Ὡς ἑλέφας φέρων πύργον ὠπλισμένον εἰς τὴν πλάτην.

3.

Νεκρὸς ἔπεσεν ἐκεῖνος· ἔπεσαν Λαβοαζιέροι,
Μαλεζέρβαι, Βερνιότοι, Κονδορσέτοι, Σενιέροι.
Ἡ μεταβολὴ τῶν Γάλλων, ὡς ὁ μανιώδης Κρόνος,
Τὰ μεγαλουργά της τέκνα τρώγει ἐν πρὸς ἐν ἀπόνως.

Τήκει τοὺς πολλοὺς μὲ λύσσαν
Ἡ πυρώδης κάμινος της, ὡς μολύβδινοι νὰ ἦσαν·
Σὺ δὲ μόνος Ναπολέον! εἶσαι σιδηροῦς· κ' ἐκεῖνη
'Ὡς τὸν σίδηρον αἰ φλόγες, σ' ἐρυθραίνει, σὲ λαμπρύνει.

4.

Μόνος, μὲ σημαίαν μίαν, φαίνεσαι εἰς τὴν Ἀρκόλην,
Καὶ φανείς, στρατιάν μίαν φυγαδεύεις ἐχθρῶν ὄλην.
Λάμπουσα ἢ φαινή σου περικεφαλαία μόνον
Τὰ πυκνὰ μακρόθεν σείει κύματα τῶν λεγεῶνων,

'Ὡς ἡ χρύσινος σελήνη
Ἄνωθεν τὰς παλλιόροιας τῶν ὑδάτων διευθύνει·
Φέγγει δὲ εἰς πᾶσαν ὥραν τῆς ζωῆς σου δόξα τόση,
'Ὡστ' αἰῶνας ζωῆς φθάνει μίᾳ εἰς πολλοὺς νὰ δώσῃ.

5.

Εἰς τῆς δόξης σου τὸ ὕψος τὴν ἀρχαίαν Ρώμην φθάνεις,
Καὶ εἰς ἄνθρωπος, τὴν Ρώμην τὴν ἀρχαίαν παριστάνεις
Μὲ τοὺς ὄλους ἥρωάς της, μὲ τοὺς δέκα της αἰῶνας
Καὶ μὲ τοὺς διακοσίους σιδηροῦς της λεγεῶνας,

Ναπολέον· καὶ κατόπιν

Τοῦ ἡλίου σου πλανῆται τρέχουσιν εἰς τὴν Εὐρώπην
Βερναδότοι καὶ Μασσέναι, Ὄγερῶ καὶ Βοαρναῖοι,
Σουλτοὶ, Βροῦνοι καὶ Μουράτοι, Οὐδινότοι, Λάναι, Ναῖοι.

6.

Ἀχιλλεύς, εἰς τὴν σκηνὴν σου ἀριμάνιον πῦρ πνέων
 Τὸν Φρυγγίσκον τῆς Αὐστρίας, Πρίγκμον τῶν βασιλείων
 Καὶ τὰ κράτη του ζητοῦντα, ὑποδέχεσαι ἱκέτην·
 Κ' ἐλεεῖς καὶ σώζεις ἄλλον αὐτοκράτορα δραπετήν.

Πλάττεις κράτος ἐκ χιλίων

Ἦρῶν μήκουσ κ' ἐξ ἑνῆς συγχωνεύτων βασιλείων,
 Στρατῶν δώδεκα στρατάρχης, Αὐτοκράτωρ Γαλατίας,
 Γερμανίας πρωτοστάτης καὶ Μονάρχης Ἰταλίας·

7.

Εἰς τὸν οἰκουμενικόν σου ἐγκαθήμενος δὲ θρόνον,
 Διαθήματα καὶ σκήπτρα διανέμεις ἡγεμόνων,
 Καὶ εἰς τὴν συγγενικὴν σου τράπεζαν μετὰ ἐξ ἑνῶν
 Ἀδελφῶν, γαμβρῶν συντρώγεις καὶ υἱῶν σου βασιλείων.

Εὐλογεῖ τὸν δεῖπνον τοῦτον·

Δέσμιος ὁ μέγας Πάπας, καὶ τοῦ δεῖπνου σου τὸν πλοῦτον
 Εἰς σὲ φέρουσι μακρόθεν δοῦλαί σου ἡ Πολλωνία,
 Ἡ Αὐστρία, ἡ Πρωσία, ἡ Ὀλλάνδα, ἡ Δανία (1).

8.

Ὅσον δὲ ὁ παντεπόπτης ἥλιος αἰθέρα φθάνει,
 Τόσου μήκουσ καὶ ὁ νοῦς σου ἕκτασιν περιλαμβάνει.
 Κέντρον σου τὸ τῆς ἀπάσης οἰκουμένης κέντρον βάλλεις·
 Τὴν αἰχμὴν τὴν κολοσσαίαν τοῦ Καρόλου Μάγνου πάλλεις,

Καὶ βαδίζεις βῆμα νέον

Στρατὸν ἔχων ἀπὸ ἔθνη καὶ αἰλὴν ἐκ βασιλείων.
 Μὲ τὰς νίκας σου, τοῦ ἔτους τὰς ἡμέρας πληροῖς πάσας,
 Καλανδάριον ἐν νέον ἀνδραγαθῶν σου πλάσας.

9.

Εδραμες εἰς τὴν Ῥωσσίαν κυνηγῶν τὴν εἰμαρμένην,
 Κ' εἰς καθέδρᾳ βασιλείου Ἀσιατικοῦ καυμένην
 Ἐκραζες· «τὰς κλεῖς τοῦ πόλου φέρετέ με»· ταπεινοῦται
 ὑπὸ σέ ἡ ἀνθρωπότης, ἀλλ' ἡ φύσις δὲν δουλοῦται·

Αὐτὴ μόνη σέ δαμάζει,
 Τοὺς στρατοὺς σου μὲ τὴν πλάκα τῆς χιόνος τῆς σκεπάζει,
 Ἀπὸ τῶν Σκυθῶν δὲ μόνος σώζεις τὰς πεδιάδας,
 Ἐκατὸν, ὡς ἄλλος Ξέρξης, ἀπολέσας μυριάδας....

10.

Εἰς τὴν Ἑλβαν ἰδιώτης κείμενος, ἀκτινοβόλεις
 Ἵψηλότερα τῶν θρόνων ὡς νὰ ἔχουν τῆς γῆς ὅλης·
 Ἐπαναζητῶν τὸν κόσμον, εἰς τὴν πρῶραν αἴφνης πλοίου
 φαίνεσαι, κ' εἰς ἓν ἐξ ἄλλου τρέχει κωδονοστασίου
 φθάνων μέχρι Παρισίων

Ὁ Ῥωμαῖος αἰτός σου νικηφόρα πτερὰ σείων·
 Κ' εἰς τῆς Βιέννης οἱ Μονάρχαι συμπιγόμενοι τὰς θύρας,
 Δραπετεύουν πρὸς τὴν Ἄρκτον, δίχως σκῆπτρα καὶ πορφύρας.

11.

Πλὴν τὸ στέμμα σου ἡ τύχη τῶν πολέμων θρυμματίζει,
 Καὶ πᾶν τμημά του ἐν στέμμα βασιλέως ἀπαρτίζει.
 Ἀπὸ τὴν πυρκαυστὴν σου εἰς τὴν μάχην ἀλουργίδα
 Δέκα ἔκοψαν Μονάρχαι μίαν ὀ. καθεὶς χλαμύδα·

Καὶ καθεὶς στρατάρχης μίαν
 Ἐλάβεν ἀπὸ πᾶν τμημα ἠττάς σου, ἀθανασίαν.
 Ἐκτοτε μὲ τ' ἀγελαῖα καὶ ὑπήκοά της πλήθη
 Ἡ Εὐρώπη ὡς πολέμου λάφυρον διενεμήθη.

12.

Σὲ τὸν Ρήγουλον (3) δεσμότην, ποῦ ἡ ναῦς τῆς Καρχηδόνος
Ποῦ σὲ φέρει ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐκθάμβου σου αἰῶνος;

Πῶς! ὁ τροπικὸς σὲ βλέπει Προμηθεῖα δεδεμένον; (4)

Ῥίπτεσαι εἰς μικρὰν νῆσον, λείψανον λησιμονημένον

Γῆς μεγάλης ποντισθείσης, (5)

Ἐξαφανισθέντος κράτους λείψανον καὶ σὺ ἐπίσης;

Κ' ἔξω βρέμει τῆς εἰρκτῆς σου, εἰς τὴν δέσμευσίν σου χαίρων

Ἄγρυπνός σου δεσμοφύλαξ ὁ Ὠκεανὸς ὁ γέρων;

13.

Ἦθελεις τὴν γῆν σκηνὴν σου, στρατιώτας σου τοὺς δῆμους,
Τοὺς μονάρχας δεκανεῖς σου εἰς τὸ νεῦμα σου προθύμους.

Ἐπρεπε κἂν ν' ἀποθάνῃς μὲ τὰς χεῖράς σου κυκλόντων

Εἰς τοῦ Βατερλώ τὴν μάχην τὸν πολεμικὸν σου θρόνον,

Ὡς ὀπλίτης πληγωμένος

Κ' ἐγκολπούμενος τὸν μέγαν θυρεὸν του μὲ πᾶν σθένος.

Ἄλλ' ἀπόμαχον σὲ εἶδαν εἰς τὴν ἄμμον Ξηρᾶς νήσου

Νὰ ἰχνογραφῆς τὰς μάχας τῆς τερατουργοῦ Ζωῆς σου.

14.

Ποία πτώσις! ὁ νοῦς φρίττει ὁ κρημνὸς τῆς πτώσεώς σου
Ἰσος μὲ τὸν κολοφῶνα τῆς ποτὲ ὑψώσεως σου!...

Ἄλλὰ καὶ ῥιφθεις δεσμότης ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλον πόλον,

Μ' ἐν σου βῆμα εἰς ἐκεῖνον, ὑπεκίνεις αὐτὸν ὄλον!...

Κ' εἰς τὴν θεάν μικροῦ πλοίου

Τρέμοντες μὴν ἐκ τοῦ κάτω ἀναδῆς ἡμισφαιρίου,

Μὲ σφιγκτοὺς τὰς κεφαλὰς των περιέβαλον δακτύλους

Οἱ Μονάρχαι, συκρατοῦντες, τοὺς Καισαρικοὺς των πύλους

15.

Τῶν πολέμων σὲ τὸν μέγαν δαίμονα, μετὰ μεγάλην
 Καὶ μακρὰν καταβαλοῦσα ἡ σοφὴ Εὐρώπη πάλιν,
 Ἔθεσεν εἰς ζώνην, ὅπου ὁ τοῦ Καμοένσου δαίμων
 Ἐν τῷ μέσῳ ἀνυφοῦτο τῶν κυμάτων καὶ ἀνέμων.

Εἰς τὸ ἕν ἐφάνης ζήσας,
 Ἡμισφαίριον τοῦ κόσμου, κ' εἰς τὸ ἄλλο, τελευτήσας.
 Ἐφεγξεν ὁ ἥμισύς μας οὐρανὸς τὰ σπάργανά σου,
 Καὶ ὁ ἥμισυς ὁ ἄλλος ἔφεγξε τὰ σάβανά σου.

16.

Ποῖαι σκέψεις σ' ἐτυράνουν, ὅταν ἐκ τοῦ Γολγοθᾶ σου
 Πρὸς τὴν γῆν, πρὶν τὴν ἀφήσῃς, ἔστρεφες τὰ βλέμματά σου,
 Καὶ τὰς χεῖράς σου σταυρόνων ἔβλεπες μὲ ἀλγηδύνα
 Τὸν Ὠκεανόν, μεγάλην τοῦ σταδίου σου εἰκόνα;

Σκέψεις ὑψηλὰς καὶ τόσας
 Ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ μόνου ἀνεκύκα ὁ πληρώσας
 Πνεύματος τὴν οἰκουμένην μὲ τὸ ἔσχατον τοῦ πνεῦμα,
 Καὶ τὴν γῆν σαλεύσας πᾶσαν μὲ τὸ ὕστερόν του νεῦμα. (6^ο)

17.

Αἶνιγμα εἰς τοὺς αἰῶνας θέλεις μένει χωρὶς λύσιν·
 Ἄνθρωπε πυραμῖς! μόνε καὶ πρωτότυπε τὴν φύσιν!
 Τὴν παγκόσμιον ὁ πρῶτος ὠνειρεύθης βασιλείαν.
 Τὸ ἀνάστημα ὑπῆρξες ἴσος μὲ τὴν πελωρίαν

Ἐπανάστασιν τῶν Γάλλων·

Καὶ ὡς ἐν τῶν μετεώρων τῶν βορείων καὶ μεγάλων,
 Φαινὸς ἐκ τῆς θαλάσσης μέχρις οὐρανοῦ ἀνέβης,
 Καὶ τὴν γῆν θαμβώσας, πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν κατέβης.

18.

Μεταξὺ αἰώνων δύο γεννηθεῖς, εἰς μὲν τὸν πρῶτον
 Τὸν Ἀναρχικόν, τὴν θύραν τῆς γῆς ἔκλεισας μὲ κρότον·
 Ἀντὶ λόγῃς δὲ ὁ ἄλλος λύχνον φέρων εἰς τὰς χεῖρας
 ἤρχετο, ἀλλὰ καὶ τοῦτον τῆς ὁδοῦ του παρατύρας,

• Εἰς τὸν ἵκπον μου κατόπιν

Περιπάτησε· τον εἶπες, καὶ μὴ φέγγεις τὴν Εὐρώπην·
 Κ' εὐπειθῆς σου στρατιώτης, θέσας ξίφος εἰς τὴν ζώνην,
 Ὁ αἰὼν ἐπεκαλύφθη μὲ τὴν πανοπλίαν μόνην.

19.

Μετὰ τὴν θανάτην τῶν δύο ἀδελφῶν σου συντιτάνων (7)
 Νεκρὰ ἔμεινεν ἡ γῆ μας καὶ εἰς χεῖρας ἀνδρῶν νάνων·
 Τὴν ἐξύπνιτας· πλὴν πάλιν στερηθεῖσά σε, ὦ Γίγα!
 Νεκρὰ ἔμεινεν ὡς πρῶτον, καὶ σιγᾷ καθὼς εἶσα....

ὦ! ψυχὴ μεγαλητέρα

Ἐκ καταβολῆς αἰώνων δὲν ἀνέβη τὸν αἰθέρα·
 Μετὰ σέ, τὸν μέγαν τύπον ἔθραυσε τῆς πλάσεώς του
 Ὁ θεός, εἰς τὰ συνήθη τραπεῖς ἔργα τῆς χειρὸς του...

20.

Ἀλλὰ πῶς! τῶν Παρισίων σεῖσται ἡ πόλις ὅλη!
 Πῶς! ἐνὸς τὴν κόριν τόσοι στρατοὶ ἔφεραν καὶ στόλοι!
 Πῶς! νεκρὸς εἰς μικρὰν θήκην, μέγας ὡς ἡ οἰκουμένη,
 Ὅ τῆς Δύσεως Μωάμεθ εἰς τὴν Μεδινὰν ἐμβαίνει; (8)

Ἀπὸ Δούναβιν εἰς Νεῖλον

Στρατηγοὶ καὶ στρατιῶται, βασιλεῖς ἔθνῶν ποικίλων,
 Τὰ ὅστ' ἀδιακρίτως σηκωθῆτε μυριάδων,
 Τὰ ὅστ' ἀ τὰ ἐν τῷ μέσῳ κείμενα τῶν πεδιάδων!

21.

Νικητής, ἰδοὺ ὁ Κόρσος Αὐτοκράτωρ, τοῦ Θανάτου
 Μὲ τὸν παλαιὸν καὶ μέγαν τοῦ Μαρέγγου τρίβωνα του,
 Μὲ τὸν ἄστρινον του πῖλον, μὲ τὸ μέγα του κρανίον
 Τὸ τῆς κτίσεως ἀπάσης τὴν κατάκτησιν ἐγκλείον.

Μὲ τοὺς σχίσαντας πορφύρας
 Καὶ λακτίσαντας τοὺς ὀρόνους τῶν ποδῶν του πτερνιστῆρας,
 Μὲ τὸ νεῦμα, ὃ, που ἔτι καὶ νεκρὸν ὁ κόσμος τρέμει.
 Μὲ τὸ ξίφος, ὃ, που εἶχε τὴν Εὐρώπην διχοτέμει.

22.

Δὲν ἐβάσταξε τοιοῦτον ξίφος δεξιὰ τις ἄλλη,
 Ἡ¹ τοῦ Θεομάχου μόνον Ἐωσφόρου ἡ μεγάλη·
 Ἐρχεται τὸ μέγα ξίφος τὸ τὰς Πυρραμίδας κλίνας,
 Τὸ τὴν Ναυτικὴν Ἀγγλίαν ἀποκόψαν καὶ μακρύναν
 Ἀπὸ τῆς Εὐρώπης πάσης.

Ἐρχεται τὸ μέγα ξίφος τὸ χωρίσαν τὰς ἐκτάσεις
 Καὶ τὰ ὄρια χαράξαν ἡγεμονιῶν ἀπείρων
 Ἐς τὸν πίνακα τῆς πρώτης τῶν τριῶν τῆς γῆς ἠπείρων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

(1) **Ο** Πλάνης ποιητής τῆς Ελλάδος ἀναφέρων τὰ καλὰ, τὰ ὁποῖα ἐπέφερον ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ναπολέοντος εἰς τὴν Εὐρώπην λέγει εὐστόχως·

Ἀλλὰ πίπτων μετὰ κρότου καὶ τὸ στάδιόν του κλείων

Ἐπὶ τῆς Εὐρώπης πέτρας κυλινδεῖ ὁ Δευκαλίων

Τοῦ κατακλυσμοῦ τῶν Γάλλων,

Καὶ ἰδοὺ ἔθνῶν βλαστήσεις ἐλευθέρων καὶ μεγάλων.

Καὶ ἀλλαχοῦ διηγούμενος τὴν μεγαλειότητα τοῦ Ναπολέοντος, ὁ Ἀλέξανδρος Σούτσος λέγει·

Ποῦ οἱ χρόνοι, ὅτε σκῆπτρα δέκα δυναστῶν μεγάλων

Εἰς τὸ ράμφος του ἀρπάζων ὁ Ἀλεκτροῦν τῶν Γάλλων

Καὶ τὴν οἰκογένειάν του γύρω γύρω του φωνάζων,

Εἰς αὐτὴν ὡς κόκκους σίτου τὰ διέσπειρε μοιράζων·

Ὅτε τῆς Εὐρώπης ὅλης ἐξετύλιττε τὸν χάρτην,

Καὶ τὰ κράτη τῆς ἐκθέτων εἰς τὸν κάθε Βοναπάρτην,

Ἐν μικρὸν ἢ μέγα στέμμα

Ἐλεγεν εἰς τὸν καθένα νὰ ἐκλέξῃ μὲ τὸ βλέμμα;

Ὁ εὐφυὲς Ἀλέξανδρος Ράγκαβις πατὴρ ποιητοῦ ἀξίος υἱός, εἰς τὴν παραμονὴν του, Δράμα περιέχον θαυμασὰ τεμάχια ποιήσεως, ἀναφέρων τὸ Γαλλικὸν ἔθνος ὀδηγούμενον ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος, λέγει·

Ἐκεῖ σφριγῶν πρὸς γαλινὸν, καὶ κέντρον ἀποστάτης

Μὲ πυριπνίους ῥώθυνας ὁ ἵππος ὁ Γαλάτης

Ἀπὸ τὰ μέλη του δεσμὰ ἐπαίσχυντ' ἀποσείσας

Καὶ τὸν ἀνεπιδέξιον ἱππέα του κρημνίσας,

Μ' ἐν λάκτισμά του καὶ ναὸν κατέστρεψε καὶ θρόνον·

Καὶ ὅπου ἂν οἱ πόδες του τὴν γῆν ἐπάτουν μόνον,

Ἐκεῖ κοχλάζων χεῖμαρρος αἱμάτων ἀνεπήδα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην νὰ ῥιφθῇ ἀκράτητον τὸν εἶδα,

Φρυάττων ἀπὸ κορυφὴν εἰς κορυφὴν ἐσκίρτα

Ἄκοι τὸν ὑποδέχοντο μὲ δάφνας καὶ μὲ μύρτα.

Καὶ ἡμεῖς ἀναφέροντες τὸν Ναπολέοντα μεταβαίνοντα εἰς Αἴγυπτον, εἶπαμεν ἄλλοτε

Ὅ Τιτάντων Γάλλων τότε πρὸς τὴν Αἴγυπτον κυττάζων,
Σέσσοτρις εἰς τ' ὄχημά του ἔξευγε τοὺς βασιλεῖς·
Ἄετός εἰς ὄνυχάς του διαδήματα βαστάζων,
Ἔτρεχε μέχρις ἐσχάτων δύσεως, Ἀνατολῆς.

(2) Ἐλησημονήθησαν ὅλαι αἱ πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης ὑποσχέσεις, καὶ πεσούσης τῆς μεγάλης δρυὸς οἱ βασιλεῖς ἐξυλεύθησαν.

(3) Ἡ ἱστορία τοῦ Ναπολέοντος παριστᾷ δύο γιγαντιαίας εἰκόνας ἀξίας τοῦ καλάμου τοῦ Δάντου ἢ τοῦ Μίλτωνος, τὸν ἀκούραστον δαίμονα τοῦ Ναπολέοντος ὑψοῦντα τὸν ἐπὶ τροπαίων μέχρις οὐρανοῦ θρόνον του, καὶ τὸν ἀκούραστον δαίμονα τῆς Ἀγγλίας σκάπτοντα τὴν μέχρις ἄδου ἄβυσσον ὑπὸ τὸν Ναπολέοντα.

Καθὼς ὁ Ἀνίβας εἰς τὴν κλίνην τοῦ ἀποθανόντος πατρὸς του ὤμοσεν ἀδιάλλακτον κατὰ τῆς Ρώμης μῖσος, οὕτως ὁ Ναπολέων εἰς τὴν πυρὰν τῆς καίσης ὑπὸ τῶν Ἀγγλων εἰς Κόρσικαν πατρικῆς οἰκίας του, λοχαγὸς ὠνώρκισθη μῖσος αἰώνιον κατὰ τῆς Ἀγγλίας· ὡς ὁ Ἀνίβας ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη τοῦ κρηνοῦ τὴν ἐχθρὰν του, ἀλλ' ὡς ὁ Ἀνίβας ὑπέκυψε τελευταῖον.

Ὁ Ναπολέων ἐζήτησε τὴν ἠπειρον ὕλου σχεδὸν τοῦ κόσμου ὡς προμαχῶνά του κατὰ τῆς Ἀγγλίας· ἡ Ἀγγλία ἔλαβε τὸ στοιχεῖον ἅπαν τῆς θαλάσσης ὡς προμαχῶνά της κατὰ τοῦ Ναπολέοντος· μετὰ πόσης μανίας ἠγωνίσθησαν! καὶ ἡ λύσσα τῆς καταγορᾶς τῶν δύο ἀθλητῶν διήρκεισε μέχρι τῆς καταστροφῆς τοῦ ἑνός.

Ἐξ ἔτη ὁ Ναπολέων ἀπέκλεισε τὴν Ἀγγλίαν τῆς ἠείρου· ἔξ ἔτη ἀπέκλεισεν ἡ Ἀγγλία τὸν Ναπολέοντα καὶ τῆς ἠείρου καὶ τῆς θαλάσσης ἔνδον νησιδίου· καὶ ὁ Ναπολέων βλέπων ἐκεῖθεν τὸν εὐρὺν ὠκεανὸν εὐρύϊαν κυριότητα τῆς ἐχθρᾶς του ἄφησε τὸ σῶμα εἰς αὐτὴν, καὶ τὴν μαινομένην κατ' αὐτῆς ψυχὴν του διέσωσεν εἰς τὸν οὐρανόν. ἐπειδὴ ὁ Ναπολέων κητοκτονήθη εἰς τὴν ἀγίαν Ἑλένην ἀποφεύγων πᾶσαν θεραπείαν τῆς νόσου του.

(4) Ὁ νέος Προμηθεὺς ἀπέθανε φωνάζων κατὰ τῶν ἐχθρῶν του, ὡς ὁ τοῦ Αἰσχύλου Προμηθεύς.

Πάσχειν κακῶς

Ἐχθρὸν ὑπ' ἐχθρῶν οὐδὲν αἰκίεσ·
 Πρὸς ταῦτα ἐπ' ἐμοὶ ῥιπτέσθω μὲν
 Πυρὸς ἀμφήκης βόστρυχος· αἰθήρ δ'
 Ἐρεθιζέσθω βροντῇ....

(5) Ἡ Ἄγία Ἐλένη, ὑπαρχει κορυφή ἐξέχουσα Ἡπείρου, τὴν ὁποίαν ἐκάλυψεν ὁ ὠκεανός.

(6) Ὁ μέγας κατάδικος μετὰ τὸν ἐν Ἰουδαία ἐσταυρωθέντα, ὑπῆρξεν ὁ Ναπολέων· ὁ ποιητὴς δὲν παραβάλλει κατ' ἄλλο τὸν Ναπολέοντα πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, τοῦ ὁποίου ἡ ἀγία φιλοσοφία οὐδὲν ἔχει παραβλητέον.

(7) Τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα.

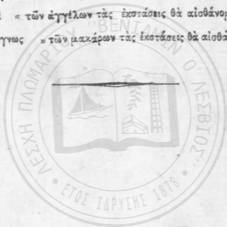
(8) Ὁ Ναπολέων κατακτητὴς ὡς ὁ Μωάμεθ, ἔσυρεν μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸν τάφον τὴν ἀγάπην τῶν στρατιωτῶν του, καθὼς ἐκεῖνος τὴν λατρείαν τῶν πιστῶν του.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΙΟΣ.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ.

- Σελίς 31 ανάγνωσ ἀντί » Πλὴν ἔρχεται· βάλε σιγῆς φραγμὸν περὶ τὸ σῶμα.
- »   «   Πλὴν ἔρχεται· βάλε σιγῆς φραγμὸν περὶ τὸ στόμα.
- » 65   ἀντί » στρέφετε εἰς τοῦτον τὸν μικρὸν πλανήτην ἕως
- » ἀνάγνωσ « Ἐλέμμα στρέφετε εἰς τοῦτον τὸν μικρὸν πλανήτην ἕως.
- » 194   μετὰ τὸν στίχον » Ἀλλοίμονον τὴν Ἔβαψα καὶ τὴν ζητῶ ἀκόμα.
- »   Πρόσθεσ » Ἀφίνει ὁ νεκρὸς ποτὲ τοῦ μνήματος τὸ χῶμα;
- » 196 ἀντί » Θά λησμόνουν τὴν γῆν ὄλην εἰς τ' ἀγγελικά σου κάλλη
- » ἀνάγνωσ » Θά λησμόνουν τὴν γῆν ὄλην εἰς τρυφερά σου κάλλη.
- » — ἀντί « τῶν ἀγγέλων τὰς ἐκστάσεις θά αἰσθάνομουν μαζύ σου.
- » ἀνάγνωσ » τῶν μακάρων τὰς ἐκστάσεις θά αἰσθάνομουν μαζύ σου.

ΔΙΟΡΚΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΤΑΞΑΝΤΙΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

